

Gall. rev.

684c

Fenwick

Mar 1842

2842

Gall. rev.
684^c

Periodos

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΜΗΧΑΝΙΚΗ

ΠΡΩΤΗ ΜΕΡΟΣ

ΤΗΣ

ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ

ΚΑΙ ΤΗΣ

ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ

ΤΗΣ

ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ

ΤΗΣ

ΥΠΟ

ΚΕΙΜΕΝΑΤ. ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΓΑΛΛΙΚΟΥ

ΥΠΟ

Κ. Μ. ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Κ. ΡΑΛΛΗ

(ΟΔΟΣ ΑΙΩΛΟΥ)

1846

4

ΕΝΙΑΥΣΙΟΣ ΠΕΡΙΟΔΟΣ
ΤΟΥ
ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΕΙΟΥ ΒΙΟΥ.

Ἡ

Συνοπτική ἱστορία τῶν ἀπὸ 1^{ης} Ἀπριλίου 1814 συμβάντων, μέχρι 20^{ης} Μαρτίου 1815, ἀναφερομένων εἰς τὴν Α. Μ. καὶ τοὺς συνοδεύσαντας Αὐτὴν γενναίους ἄνδρας, κατὰ τὴν ἀπὸ Φονταινεβλῶ ἀναχώρησιν Αὐτῆς, τὴν ἐπιβίβασιν Αὐτῆς εἰς Σαὶν - 'Ραφῶ παρὰ τὴν Φρέγιον, τὴν ἀφίξιν Αὐτῆς εἰς Πόρτο - Φερρῶϊον, τὴν διαμονὴν Αὐτῆς ἐν τῇ νήσῳ Ἑλβα καὶ τὴν ἐν Παρισίοις ἐπάνοδον Αὐτῆς.

ὑπὸ

Α. Δ. Β. Μ. ΑΞΙΩΜΑΤ. ΤΩΝ ΕΠΙΛΕΚΤΩΝ.

ΕΚ ΤΟΥ ΓΑΛΛΙΚΟΥ,

ὑπὸ

Π. Π. ΝΑΟΥΜ, ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Κ. ΡΑΛΛΗ.

(Ὁδὸς Αἰόλου).

1846.

ΤΩ

ΟΙΚΕΙΩ ΑΔΕΛΦΩ

ΚΩΝΣΤ. ΠΑΠΠΑ ΝΑΟΥΜ

ΑΝΔΡΙ ΟΤΙ ΜΑΛΙΣΤΑ ΦΙΛΟΓΕΝΕΙ

ΚΑΙ ΦΙΛΟΠΑΤΡΙΔΙ, ΤΗΣ ΑΥΤΟΥ

ΑΔΡΑΙΣ ΕΚΕΙΝΟΥ ΔΑΠΑΝΑΙΣ

ΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

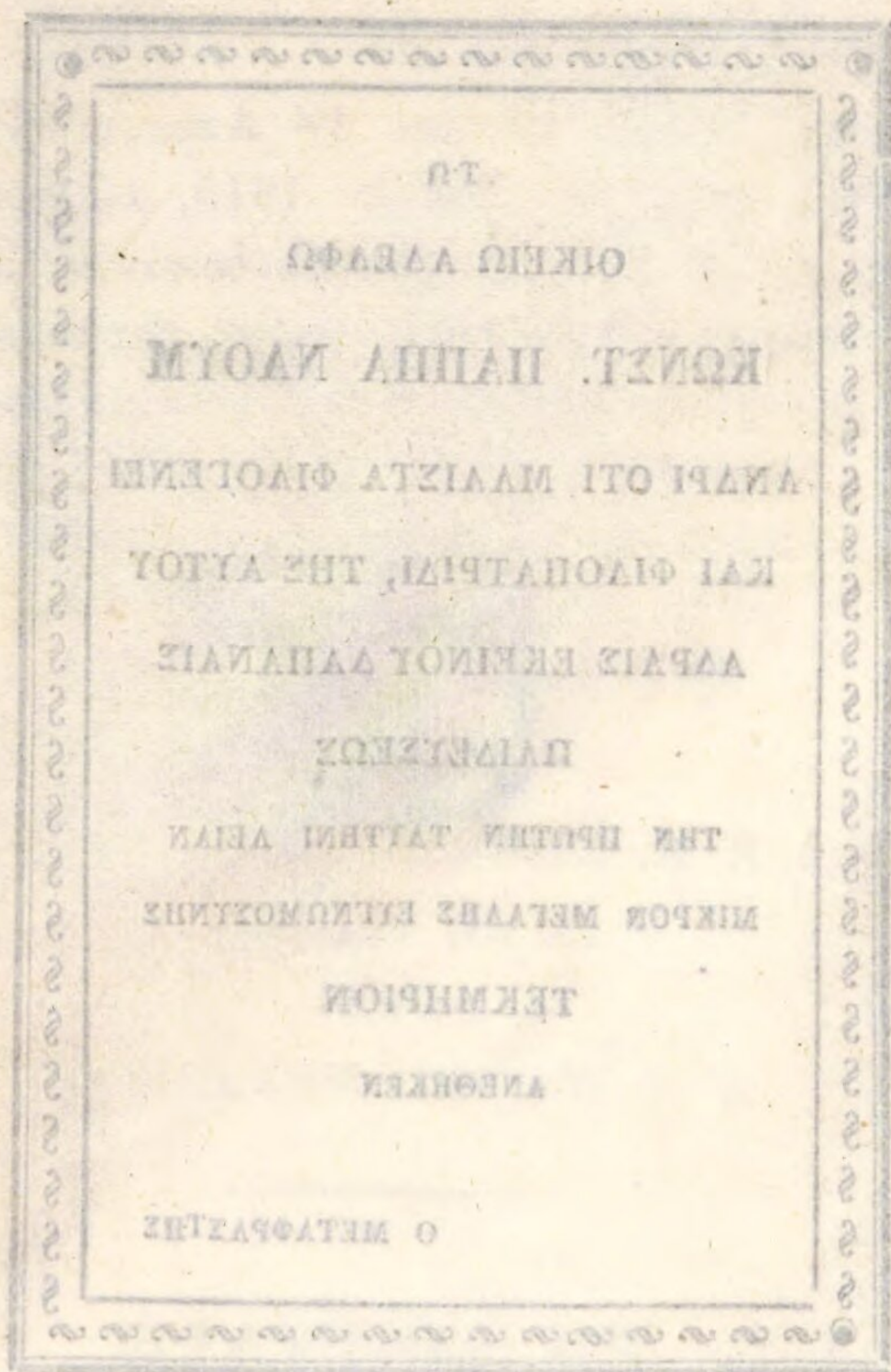
ΤΗΝ ΠΡΩΤΗΝ ΤΑΥΤΗΝΙ ΛΕΙΑΝ

ΜΙΚΡΟΝ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ

ΤΕΚΜΗΡΙΟΝ

ΑΝΕΘΗΚΕΝ

Ο ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗΣ

TO

OF THE

ROYAL

ACADEMY OF SCIENCES

AND

OF THE

UNIVERSITY

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

OF THE

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

ΚΑΘΩΣ εἰς τῶν πλανητῶν τὴν σφαῖραν ἡ ἐμφάνις τῶν μεγάλων κομητῶν εἶναι εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ὡς κοινῶς πιστεύεται, θαυματουργόν τι φαινόμενον, οὕτω καὶ τῶν περικλεῶν καὶ ἐνδόξων ἀνδρῶν ἡ γέννησις νομίζεται εἰς τὴν γῆν θείας Προνοίας προφανέστατον ἀγαθούργημα. Ὁ ἀνὴρ, τοῦ ὁποίου ἐλάχιστον τῶν μεγάλων κατορθωμάτων μέρος προτίθεται τὸ παρὸν βιβλίον νὰ περιγράψῃ, εἶναι ὁ ἥρως τῆς Αἰγύπτου, τῆς Ἰταλίας, τῆς Γερμανίας, τῆς Ἰσπανίας· εἶναι αὐτὸς ἐκεῖνος, ὁ ἀπὸ μικροῦ καὶ ἀφανοῦς μέγας στρατηγὸς καὶ μέγιστος αὐτοκράτωρ ἀναδειχθεὶς· εἶναι ὁ ἀναμορφωτὴς τοῦ μέχρι τοῦ χρόνου ἐκείνου νηπιάζοντος στρατοῦ τῆς ὑψηλίου, ὁ τελειωτὴς τῶν κυρίων τῆς πολεμικῆς τέχνης ἀξιωμάτων, καὶ τῆς στρατηγηματικῆς.

Ἐντεῦθεν ἕκαστον ἔθνος, καὶ πάντες οἱ λαοὶ ἐφιλοτιμήθησαν κατὰ πάντα τρόπον νὰ γνωρίσωσι καὶ νὰ καταμάθωσι τοῦ ἥρωος τούτου τὰ προτερήματα καὶ τὰς ἀρετάς, τὰς πράξεις καὶ τὰ κατορθώματα, καὶ πάντα καθόλου τὸν βίον, ὅσον τὸ δυνατόν, πιστῶς καὶ ἀκριβῶς· διότι διὰ τῆς σπουδῆς τῶν ὑπὸ τοιούτων μεγάλων ἀνδρῶν πεπραγμένων γεννᾶται ἡ μίμησις, κινεῖται ἡ ἀμιλ-

λα, ρυθμίζονται τὰ ἥθη, ἐξαπλοῦται ὁ πολιτισμὸς, αἱ τέχναι καὶ αἱ ἐπιστῆμαι τελειοποιῦνται, καὶ, ὅλως εἰπεῖν, κρατύνεται καὶ ἐμπεδοῦται τῶν ἐθνῶν ἡ εὐδαιμονία. Τὰ πολλὰ ταῦτα καὶ ποικίλα ἀγαθὰ, τῶν ὁποίων γίνεται πρόξενος εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἡ κλεινῶν κατορθωμάτων ἐξιστόρησις, παρεκίνησαν καὶ ἐμὲ νὰ ἐπιχειρήσω τὴν μετάφρασιν τοῦ ἤδη ἀνὰ χεῖρας τοῦ κοινοῦ εὐρισκομένου τούτου βιβλίου, τὸ ὁποῖον πραγματεύεται μὲν μίαν τινὰ μόνην τοῦ Ναπολεοντείου βίου ἐποχὴν, ἀλλ' ἐποχὴν περιεργοτάτην καὶ πολλοῦ λόγου ἀξίαν, καθ' ἣν οὐχὶ μόνον καταφαίνονται αἱ τῆς μεγαλοφροσύνης καὶ γενναιοψυχίας τοῦ ἀνδρὸς ἀρεταί, ὁπότε, πάσης δόξης ἐρημωθεὶς, ἠναγκάσθη νὰ ὑπομείνῃ ἐν τῇ νήσῳ Ἐλβα πάσας τῆς τύχης τὰς καταφοράς· ἀλλὰ καὶ ἐκδηλοῦται προσέτι τὸ μεγαλεπήβολον τοῦ νοὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ ἀπαραδειγματίστου ἐκείνου κατὰ τὴν εἰς Γαλλίαν ἐπάνοδον αὐτοῦ τολμήματος. Πλὴν δὲ τούτων, ἡ ἀνάγνωσις τῶν τοῦ Ναπολέοντος κατορθωμάτων ἀρμόζει, νομίζω, μάλιστα εἰς ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας, εἰς τοὺς ὁποίους, ἔχοντας ἤδη πρὸ ὀφθαλμῶν ἐκ τῆς ἱστορίας τὰ περιφανέστατα τῶν προπατόρων ἡμῶν ἔργα, ἀναγκαῖα εἶναι ἡ γνῶσις τῶν ἀνδραγαθημάτων τῶν τῆς νεωτέρας ἐποχῆς μεγάλων ἀνδρῶν, ἐάν ποτε θέλωμεν νὰ ἐπαναγάγωμεν εἰς τὸ ἱερὸν τῆς προπατορικῆς ἡμῶν εὐκλείας ἔδαφος τὸ ἀληθές ἐκεῖνο τῆς ἐθνικῆς δόξης μεγαλεῖον, τὸ ὁποῖον ἀποφράδες ἡμέραι καὶ πολυδάκρυτοι ἐποχαὶ διὰ πολλῶν αἰώνων μακρὰν ἀφ' ἡμῶν ἐφυγάδευσαν.

Πρὸς ἀνάκτησιν δὲ τοιούτου ἀνεκτιμήτου καὶ τιμαλ-

φειστάτου μεγαλείου, πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀνάγκη πᾶσα νὰ μελετῶμεν νυχθήμερον τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν τοὺς βίους, καὶ διὰ τοῦ παραδείγματος καὶ τῆς μιμήσεως νὰ γείνωμεν κάτοχοι τῶν αὐτῶν προτερημάτων, διὰ τῶν ὁποίων καὶ ἐκεῖνοι ἔξοχοι ἀνεδείχθησαν, καὶ τὰ ἔθνη αὐτῶν ἐμεγάλυναν.

Εἰς ὑμᾶς δὲ πρὸ πάντων, γενναίων μαχητῶν Ἑλλήνων παῖδες, εἰς ὑμᾶς, εἰς τοὺς ὁποίους εὐρὺ πρόκειται τὸ μέλλον τῆς δόξης στάδιον, συνιστῶ τὴν μετάφρασίν μου ταύτην τῆς ἐνιαυσίου περιόδου τοῦ Ναπολεοντείου βίου, ἵνα διερχόμενοι μετ' ἐπιστάσις, ἐμβριθοῦς σκέψεως καὶ μελέτης τὰς ἀξιοσημειώτους ἐν αὐτῇ περικοπὰς, ἴδῃτε τὸν πολεμικώτατον καὶ στρατηγηματικώτατον τοῦ κόσμου ἄνδρα, ποτὲ μὲν καταστρέφοντα τὰ ἀρειμανῆ τῶν πολεμίων στίφη διὰ μόνης τῆς μαγευτικῆς τοῦ λόγου δυνάμεως, ποτὲ δὲ ὡς ἀπλοῦν στρατιώτην ἐν τῇ χειρὶ φέροντα τὴν λόγχην, καὶ ὀχυρώτατα φρούρια πορθοῦντα· ἄλλοτε δὲ πάλιν, καὶ τοι ἀπεγνωσμένον, διὰ προκηρύξεων πρὸς τὸν λαὸν κινουῦντα εἰς τὰ ὄπλα καὶ τὸν ἐλάχιστον πολίτην. Πᾶσα λέξις, κατὰ τὰς ἀξιωμανημονεύτους ἐκείνας ἡμέρας τῆς ἀπὸ Ἑλβας ἀναχωρήσεως τοῦ Ναπολέοντος, προφερομένη ὑπ' αὐτοῦ πρὸς τε τὸν λαὸν καὶ τὸν στρατὸν, σμήνην ἐνόπλων ἀνδρῶν καθυπέταττεν εἰς τὸν ἥρωα τοῦτον, καὶ πᾶν αὐτοῦ νεῦμα ἐνθους προσεκάλει αὐτοὺς εἰς τὸ περίδοξον ἐκεῖνο τῶν μαχῶν πεδίου, ὅθεν ἐξήρχοντο στρατάρχαι καὶ στρατηγοί, δυνάμενοι νὰ σύρῃσι

της δόξης τὸ ξίφος εἰς πᾶσαν περίστασιν καὶ κατὰ τοῦ
τρομερωτάτου αὐτῶν ἀντιπάλου.

Εἶθε ὁ πατρώος ἡμῶν τοῦ πολέμου προστάτης νὰ
ἐξανατείλῃ τὴν ποθεινὴν ἐκείνην ὥραν, καθ' ἣν ἕκαστος
ἡμῶν, μιμούμενος τὸ ἥρωϊκὸν τοῦ Ναπολέοντος, θέλει
δείξει εἰς τὸν κόσμον, ὅτι ἀξίως καὶ εἶναι καὶ λέγεται
τῶν Ἑλλήνων προγόνων ἀπόγονος !

Ὁ Μεταφραστής.

ΕΝΙΑΥΣΙΟΣ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΤΟΥ

ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΕΙΟΥ ΒΙΟΥ.

Η ἐνὸς μόνου λαοῦ ἐναντίον εἴκοσι συνομοσάντων ἄλλων πάλῃ, ἡ σταυροφορία ἐκείνη ὅλων τῶν μοναρχῶν καθ' ἐνὸς ἕως τότε πάντων νικητοῦ, εἶχε φέρει τοῦ πολέμου τὸ θέατρον οὐ μακρὰν τῶν Παρισίων.

Εἰκοσαετῇ ἀνδραγαθήματα, θρίαμβοι, περινούστατοι συνδυασμοὶ, σοφώτατα στρατηγήματα, ταχύτατοι πορεῖαι, ἐνδοξόταται μάχαι, πᾶν ὅ,τι ἡ πολεμικὴ καὶ ὁ ἀκάματος πόθος τοῦ νοῦς, ὑπὸ τῶν προσκομμάτων μὲν μάλιστα παρορμώμενος, ἐπερειδόμενος δὲ εἰς ἀδαμάστου στρατοῦ ἀνδρίαν καὶ ἀφοσίωσιν, τὰ πάντα ἔμελλον διὰ τῆς προδεσίας καὶ τῆς ἀπιστίας νὰ ναυαγήσωσι.

Στρατιώτης (1), γενόμενος στρατάρχης Αὐτοκρατορίας, παρέδωκε τὸ Λούγδουνον καὶ τὸν στρατὸν αὐτοῦ· ἄλλος (2) δέ τις, εἰς τὸν αὐτὸν ὑψωθείς βαθμὸν, ἐγκαταλιπὼν τοὺς Παρισίους εἰς τὴν ἑνοπλὸν Εὐρώπην, διὰ νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν παγκόσμιον εἰρήνην (3) ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Γαλλίας καὶ τοῦ κόσμου ὅλου (4),

(1) Ὁ στρατηγὸς Augereaux.

(2) Ὁ " " Marmont.

(3) Βλέπε προκήρυξιν τοῦ πρίγκιπος Σφρτσενβέργου.

(4) Βλέπε προκήρυξιν τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου.

διήρχετο τῶν συμμάχων τὰς τάξεις μετὰ τῆς μεραρχίας του, μὴ δυναμένης νὰ ὑποπτευθῇ τὴν αὐτοῦ προδοσίαν.

(1) Ἐγκαταλείπων πιστὸν καὶ παλαιὸν φίλον, παραιτῶν ἀφύλακτον μίαν τῶν τοῦ στρατοῦ πτερύγων, ἐτόλμα ἔτι νὰ συνθηκολογῇ περὶ ζωῆς καὶ ἐλευθερίας τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτοῦ, τοῦ Αὐτοκράτορός του. (2)

(1) Δὲν ἐλησμόνησαν βεβαίως οἱ κάτοικοι τῆς Βερσαίλλης, μετὰ πόσης ἀγανακτήσεως ἢ ὑπὸ τοῦ Ἀρχηγοῦ αὐτῆς προδοθεῖσα μεραρχία ἐξέφρασε τὴν βαρυθυμίαν της. Ἡ φρόνησις μόνη καὶ ἡ ἀταραξία τοῦ Δημάρχου, Ἰππότου Κ. Ἰουβανσέλου, ἔσωσε τὴν πόλιν, μέλλουσαν νὰ καταστῇ θέατρον ἀγῶνος δεκακισχιλίων Γάλλων κατὰ τριακοντακισχιλίων περίπου Ῥωσσοπρώσων οἰκούντων παρ' ἰδιώταις, ἢ ἐστρατοπεδευμένων περὶ τὴν Ἐλβετικὴν κανονοστοιχίαν.

(2) Συνομολογία (adhésion) τοῦ Δουκὸς τῆς Ῥαγούσης: « Ἐὰν κατὰ τὰς » περιπετείας τῆς στρατείας ταύτης, ἡ τύχη τοῦ πολέμου ἔρριπτεν εἰς χεῖρας » τῶν συμμάχων δυνάμειν αὐτὸν τὸν Ναπολέοντα Βοναπάρτην, ἡ ζωὴ αὐτοῦ » καὶ ἡ ἐλευθερία θέλουν εἶσθαι ἐξησφαλισμένα εἰς περιοχὴν χώρας καὶ εἰς » τόπον προσδιορισθησόμενον κατ' ἐκλογὴν τῶν συμμάχων δυνάμειν καὶ τῆς » Γαλλικῆς Κυβερνήσεως. » (Μονήτωρ 7 Ἀπριλ.)

Ἡ ἀκόλουθος στήλη τῆς αὐτῆς ἐφημερίδος ἐμφανίζει περίεργον τινὰ παραλληλίαν πρὸς τὴν διαγωγὴν στρατηγοῦ τινος ὄντος Γάλλου.

Προσκαλὼν τοὺς συστρατιώτας του εἰς τὴν ἀκριβῆ τῶν καθηκόντων αὐτῶν ἐκτέλεσιν ἔλεγε:

« Τὴν παρελθοῦσαν νύκτα, ὁλόκληρα σώματα κατέλιπον τὰς θέσεις των, » ἐγὼ δὲ διετάχθην νὰ καταλάβω τὴν Κορβέλλην, οὐδεμίᾳ δὲ ἐναντία διαταγῇ » ἐπῆλθεν, ὅθεν ἔμεινα μεθ' ὑμῶν πιστὸς εἰς τὴν θέσιν μου. Οἱ ἄνδρες οἱ » οὐδέποτε λείποτα κτοῦν, ὁφείλουν ν' ἀποθνήσκωσιν εἰς » τὰς θέσεις των: Διετελοῦμεν ὑπηρετοῦντες τὴν πατρίδα, θέλο- » μεν δὲ ὑπηρετήσῃ αὐτὴν νομίμως ὑπὸ οἵανδήποτε Κυβέρνησιν ἢ πλειονο- » ψηφία τοῦ ἔθνους παραδεχθῇ: Ὁ στρατὸς δὲν συζητεῖ, ἀλλ' » ὑπακούει, οἱ τίμιοι καὶ πιστοὶ ἄνδρες εἶναι παντοῦ » καὶ πάντοτε σεβαστοί: »

Ὁ Ἀρχηγὸς Δουκότητος.

Κορβέλλη 5 Ἀπριλ. 1814 τῇ 3 ὥρᾳ Μ. Μ.

Οἱ Σύμμαχοι εἰσῆλθον πανηγυρικῶς εἰς Παρισίους. Μετὰ δεκαπέντε δὲ ὥρας ἀπεχώρουν ἡττημένοι, ἢ μᾶλλον εἰσῆρχοντο αἰχμάλωτοι καὶ καταδεδασμένοι. (1)

Ἡ συντηρητικὴ Γερουσία, ἡ τόσον εὐπειθής, ἐνόσῳ ὁ Ἡγεμὼν ἡτύχῃ, ἡ Γερουσία συγκειμένη ἐκ μελῶν 66 (2) ἐπεκαλεῖτο συνέντευξιν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου, ἀνεκλή-

(1) Ἀπεχωρίσθησαν ἀπὸ τοῦ περιβόλου τοῦ ἐπικουρικοῦ σώματος καὶ τῶν ἀποθηκῶν· ὁ δὲ Αὐτοκράτωρ ἐστρατήγει ὀπισθεν αὐτῶν, ἅπασα δὲ τῶν Παρισίων ἡ πόλις δύναται νὰ μαρτυρήσῃ, ἅπαντες λέγω οἱ ἀληθεῖς Γάλλοι, ὅτι ἐστέρουν τὰ ὅπλα εἰς γηραιούς στρατιώτας, οἵτινες γενόμενοι τίμιοι τεχνῖται, ἐφλέγοντο ἤδη ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ ὑπερασπισθῶσιν, εἰς τοὺς κατοίκους τῶν προαστείων, εἰς αὐτὸν τέλος τὸν λαόν, τοῦ ἐποίου ἡ φιλοπατρία δὲν ἤθελε ψυχρανθῇ ὑπὸ τοῦ φόβου τοῦ ἐμπρησμοῦ τῶν οἰκιῶν των, καὶ εἰς τοὺς ὁποίους ἐπωλοῦντο καὶ αὐταὶ αἱ λόγχαι, ἐνῷ ταῦτα ἔπρεπε νὰ χορηγήσῃ ἡ Ἀρχὴ ὑπὲρ τὰ 100,000 δὲ νέα τουφέκια παρεδόθησαν μετὰ ταῦτα εἰς τὸν ἐχθρικὸν στρατόν.

Ὁ πυροβολικὸς περίβολος ἔμεινε σχεδὸν ὅλος εἰς τὸ καλούμενον πεδῖον τοῦ Ἄρεως. Τὰ κανόνια, ὅσα εἶχεν εἰς χρῆσιν ἡ πολεμικὴ τοῦ πολυτεχνικοῦ σχολείου νεολαία, ἔμενον ἄνευ πολεμεφοδίων. Ὁβούζια μὲν ἐστάλησαν ἀντὶ Βομβῶν, Βόμβαι δὲ ἀντὶ Ὁβουζίων, εὐρέθησαν πίτυρα καὶ ἄνθρακες τετριμμένα ἐντὸς τῶν Καρτουσιῶν καὶ τῶν Κανονοφυσέκων, τέλος δὲ Οὐλαμεί τινες πεζικοῦ, πολεμοῦντες δι' ἀδιαλείπτου πυρὸς Ῥωσσικὰ τινὰ σώματα, τὰ ὅποια ἡτοιμάζοντο νὰ περιφαλαγγίσουν τὸν γεώλοφον Σχωμόν, διετάχθησαν νὰ καταλάβουν θέσεις, ὅθεν δὲν ἐδύναντο τοῦ λοιποῦ νὰ βλάψωσι τοὺς πολεμίους.

Πολλοὶ δὲ ἀξιωματικοὶ Ῥῶσσοι, ἡσυχοὶ ὄντες εἰς τοὺς Παρισίους, ὡμολόγησαν ἀφελῶς, ὅτι δὲν εἶχον τότε οὔτε δεκαεξ ὥρῶν πολεμεφόδια. Ὁ Κόμης Λαγγερὼν, ὅστις ἤδη τρέφει γαλλικὴν ψυχὴν, καὶ τοι ὑπηρετῶν τὴν Ῥωσσίαν ἀπεκρίθη πρὸς τινὰ τῶν νεανίτκων ἐκείνων, οἵτινες ἀκολούθως περιεκοσμήθησαν μετὰ τῆς πρασίνου στολῆς καὶ τῶν ἐπωμίδων, καὶ ὅστις συνέχαιρεν ἑαυτὸν ὡς στρατηγὸν Ῥῶσσον, περὶ τῆς μικρᾶς προσπαθείας, τὴν ὁποίαν ἀπῆντησεν εἰς τὴν ταχείαν τῆς πρωτευούσης ὑποταγὴν: « Πρόδηλον, ὅτι δὲν συνεστρατεύσατε Κύριε, ἐγὼ δὲ ὁστρατεύσας, καὶ ὢν ἤδη ἐν Παρισίαις, θαυμάζω ἔτι ὅτι εἶμαι ἐνταῦθα. »

(2) Δέκα τοῦλάχιστον αὐτῶν δὲν ἦσαν Γάλλοι.

ρυττεν ἐαυτὴν ἐλευθέραν ἀπὸ τὰς λόγχας 300,000 Ῥώσων, καὶ ἀπέλυε, διὰ νὰ σπεύσῃ εἰς βοήθειαν ἐγκαταλελειμμένου ἔθνους, (1) διὰ μόνης τῆς δυνάμεως, τὴν ὁποίαν ἐσφετερίσθη, τὸν Γαλλικὸν λαὸν καὶ τὸν στρατὸν τοῦ ὅρκου τῆς πίστεως πρὸς τὸν Μονάρχην, προβαίνοντα τότε εἰς βοήθειαν τῆς καλῆς του πόλεως μετὰ τὰς σπεῖρας τῶν γηραιῶν ἐκείνων στρατιωτῶν του, εἰς τοὺς ὁποίους οὐδέποτε οἱ πολέμιοι ἠδυνήθησαν ν' ἀτενίσωσιν. (2)

Ἀσθενὴς τις ἐπιθυμία μικροῦ κόμματος ἐν τῇ πρωτεύουσῃ, ἥτις ἀκολούθως ἐδηλώθη ὡς πάγκοινός τις τῶν Γάλλων εὐχή, προεκάλεσε μετ' οὐ πολὺ παρὰ τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως ψήφισμα, δι' οὗ προσεκαλεῖτο ἐπὶ τοῦ διαδοχικοῦ τοῦ ἁγίου Λουδοβίκου θρόνου τὸ ἀρχαῖον ἡμῶν Βασίλειον γένος, τὸν Ἀρχηγέτην τοῦ Βουρβωνικοῦ οἴκου, ἐπὶ τῇ ἐγγυήσει συντάγματος, μέλλοντος διὰ παντὸς νὰ ἐξασφαλίσῃ τὰ δίκαια τοῦ ἔθνους, τοῦ Μονάρχου καὶ τῶν πολιτῶν (3). Τότε δὲ ὁ Αὐτοκράτωρ, καίτοι δυνάμενος νὰ ἐκκαλέσῃ εἰς τὸ ἔθνος τὰ ψηφίσματα ἐξήκοντα περίπου Γερουσιαστῶν, καὶ τὸν ὁποῖον μόνη ἡ τοῦ λαοῦ ἐλευθέρως συγκαλουμένου θέλησις, ἐδύνατο νὰ πείσῃ, νὰ φέρῃ τοῦ λοιποῦ τὸ φορτίον τοῦ στέμματος (4)· θέλων δὲ ν' ἀποφύγῃ διασπαραγμοὺς ἀείποτε ὀλεθρίους πρὸς τὴν πατρίδα, διεκοίνωσεν εἰς τὸν στρατὸν, ὅτι, ἐπειδὴ αἱ σύμμαχοι δυνάμεις προεκήρυξαν, ὅτι ὁ Ναπολέων ἦτον τὸ μόνον πρόσκομμα εἰς τὴν

(1) Μονήτωρ κατὰ Ἀπρίλ.

(2) Ἰδοὺ οἱ μεγάλοι πῖλοι, ἔλεγον, οὐδεὶς δ' ἠδύνατο νὰ τοὺς ἀναχαιτίσῃ.

(3) Ἐκφράσεις τῶν ἀναφορῶν τῶν μεγάλων τοῦ Κράτους σωμάτων (ἐν Μονήτωρι 5 Ἀπρίλ.)

(4) Ἡμερῶσιος διαταγὴ τῆς Α. Μ. (ἐν Φονταίνε-Ελλῶ 4 Ἀπρίλ.)

ἐπάνοδον τῆς εἰρήνης ἐν Εὐρώπῃ, (1) ἦτον πρόθυμος εἰς πᾶσαν θυσίαν, καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς του περὶ τῆς εὐδαιμονίας τῶν Γάλλων. (2)

Ἡ τόσον ταχεία τῶν Παρισίων ὑποταγή, ἡ ἐγκατάλειψις, ἡ ἀγνωμοσύνη τῶν μεγάλων τοῦ Κράτους σωμάτων, αἱ παράνομοι ἀποστάσεις στρατηγῶν τινων, ἡ ἀνήκουστος λειποταξία Στρατάρχου, τὸν ὑποῖον ὁ Αὐτοκράτωρ ἕως τότε ἐθεώρει ἀδιάφορον, καίτοι ἀνίκανον νὰ συνομολογήσῃ μετὰ τῆς ἀτιμίας, τόσαι σύγχρονοι προσβολαὶ, ἐξέπληξαν στιγμιαίως τὴν μεγάλην αὐτοῦ ψυχὴν, ἀλλὰ ταχέως ἐπεφάνη εἰς τὰς πιστὰς σωματοφυλακάς του γαλήνιος, ἀπαθής, ὡς ἐν τῷ μέσῳ τῶν μαχῶν.

Μέλλων νὰ πορευθῇ εἰς τὴν ἐξορίαν, τῆς ὁποίας ἀνθρώπινος νοῦς δὲν ἐδύνατο νὰ προῖδῃ τὸ τέρμα, μήτε τὴν διάρκειαν νὰ ὑπολογισθῇ, ἀφῆκεν ἐλευθέρως εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν μαχητῶν αὐτοῦ τὴν φροντίδα τοῦ νὰ δείξωσιν εἰς αὐτὸν ἰδιαιτέρως τοὺς ἀγαπῶντας τὸν ἄνδρα, τὸν ἥρωα, μετὰ τὴν σταθερὰν αὐτῶν ἀφοσίωσιν πρὸς τὸν Μονάρχην καὶ τὸν θριαμβευτὴν.

Ἐκ τῆς γηραιᾶς δὲ ἐκείνης καὶ δεδοκιμασμένης σωματοφυλακῆς, Γάλλοι, Πολωνοὶ, ἅπαντες ἦσαν ὁμόψυχοι, ἅπαντες ἤθελον νὰ τὸν ἀκολουθήσωσι, καὶ ἅπαντες δὲν ἐδύναντο νὰ ἐπιτύχωσι τοῦ ποθουμένου. Διέκρινε μᾶλλον ἐκείνους, οἵτινες διὰ τὰς συγγενικὰς σχέσεις των ἠδύναντο νὰ μακρυνθῶσι τῆς πατρίδος, καὶ τῶν ὁποίων ἡ ἀπουσία δὲν ἠῤῥξανε τὰς θλίψεις. Ὑπὲρ αὐτῶν διωμολόγησε περὶ τῆς ἐν Γαλλίᾳ ἐπανόδου των καὶ τῆς διατηρήσεως τῶν ἀστυκῶν δικαιωμάτων. (3)

(1) Ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας εἰς τὴν μετὰ τῆς Γερουσίας συνέντευξιν διακήρυξεν ὅτι ἐπολέμει τὸν Ναπολέοντα, καὶ ὄχι τὴν Γαλλίαν. (Μονήτ. 2 Ἀπριλ.)

(2) Μονήτ. τοῦ Ἀπριλίου.

(3) Βλέπε τὸν Μονήτωρα κατὰ Ἀπρίλιον.

Ἐκ τῶν γενναίων ἐκείνων ἀνδρῶν, τοὺς ὁποίους ἡ εὐγνώμο-
σύνη καὶ ἡ ἀφοσίωσις συνέδεε μετὰ τῆς τύχης του, ἐφάνησαν
τότε πρώτιστοι οἱ στρατηγοὶ τῶν μεραρχιῶν, ὁ Κόμης Βερ-
τράνδ καὶ ὁ Δρουότης, ὁ μὲν Αὐλάρχης, ὁ δὲ ὑπασπιστὴς τῆς
Α. Μ. ὁ Ταγματάρχης τῶν λογχοφόρων τῆς σωματοφυλακῆς
Βαρῶνος Γερτζμανούσκης, ὁ ἀτρόμητος στρατηγὸς Καμβρόνης,
ὁ Συνταγματάρχης Μαλέσπος, οἱ λοχαγοὶ Ῥάουλ, Κορμέλιος,
Κόμβης, Λαμουρέττης, Μωπαίζης, Ἰουβέρτος, Οὔρος καὶ πλῆ-
θος ἄλλων ἀξιωματικῶν, ἐγνωσμένων πρὸς τὸν Μονάρχην διὰ
μυρίων γενναίων πράξεων.

Ἐπῆλθε τέλος καὶ ἡ 20 Ἀπριλίου καθ' ἣν στιγμὴν ἔμελλε νὰ
ἐγκαταλείψῃ τὰ ἐν Φονταινεβλῶ ἀνάκτορα αὐτοῦ, νὰ φύγῃ τὴν
ιεράν ἐκείνην γῆν τῆς πατρίδος, τὴν γῆν ἐκείνην, ἔνθα τόσαι
μεγάλαι ἀναμνήσεις, τόσα θαυμαστὰ μνημεῖα ὤφειλον νὰ κα-
θιερώσωσι τὸ ὄνομά του εἰς τὴν εὐγνώμοσύνην τῶν ἐπερχομέ-
νων. Ὁ Αὐτοκράτωρ ἐξῆλθε περὶ τὴν μεσημβρίαν ἐκ τῆς κα-
τοικίας του, καὶ καταβάς διὰ τῆς μεγάλης κλίμακος εἰς τὴν
αὐλὴν τὴν καλουμένην τοῦ λευκοῦ Ἴππου, διῆλθεν αὐτὴν πεζὸς
ἐν τῷ μέσῳ χιλίων διακοσίων ἐπιλέκτων τῆς σωματοφυλακῆς
αὐτοῦ, παρατεταγμένων εἰς δύο στοίχους ἀπὸ τῆς κλίμακος
μέχρι τῶν κιγκλίδων, παρακολουθούμενος ὑπὸ τινων ἀξιωμα-
τικῶν τῶν ἐπιτελῶν, καὶ ὑπὸ τῶν τεσσάρων Ἐπιτρόπων τῶν
Συμμάχων, τοῦ Ῥώσσου Στρατηγοῦ τοῦ Κόμητος Σουβαρόφου,
τοῦ Αὐστριακοῦ Στρατηγοῦ Βαρῶνος Κολλέρου, τοῦ Πρώσσου
Στρατηγοῦ, τοῦ Ἰππότου Νείλ Καμπδαίλλου συνταγματάρχου
Ἀγγλου· ὁ δὲ Κόμης Κλάμ, ὁ ὑπασπιστὴς τοῦ ἡγεμόνος Σφαρ-
τσεμβέργου, παρείπετο.

Πρὶν δὲ φθάσῃ κατὰ τὰς κιγκλίδας ὁ Αὐτοκράτωρ, σταθεὶς,
διέταξε νὰ σχηματίσῃ κύκλον ὁ στρατὸς καὶ, ἐκάλεσε πλησίον
του ὅλους τοὺς Ἀξιωματικοὺς, πρὸς τοὺς ὁποίους ἀπήγγειλε

μετὰ κατανύξεως, ἀλλὰ καὶ μετὰ τόνου λόγον, εἰς τὸν ὁποῖον διακρίνονται αἱ ἐξῆς περικοπαί.

» Ἀξιωματικοὶ καὶ Στρατιῶται τῆς Σωματοφυλακῆς, σᾶς ἀποχαιρετῶ· εἴκοσι ἔτη σᾶς ὠδήγησα εἰς τὴν νίκην, εἴκοσι ἔτη μὲ ὑπηρετήσατε μετὰ τιμῆς καὶ πίστεως· σᾶς εὐχαριστῶ: »

• Σκοπός μου αἰείποτε ἦτον ἡ εὐδαιμονία καὶ ἡ δόξα τῆς Γαλλίας, σήμερον αἱ περίστας μετεβλήθησαν.....

» Ὅτε ὅλη ἡ Εὐρώπη ὀπλίζεται κατ' ἐμοῦ, ὅτε ἅπαντες οἱ Ἡγεμόνες, ἅπασαι αἱ δυνάμεις συνεμάχησαν, ὅτε μέγα μέρος τοῦ Βασιλείου μου παρεδόθη, κατεπατήθη, ὅτε μέρος τι τῆς Γαλλίας..... (ἐνταῦθα διακόψας μικρὸν τὸν λόγον ὁ Αὐτοκράτωρ, ἐξηκολούθησε μετὰ φωνῆς παρηλλαγμένης), ὅτε τέλος ἄλλη πραγμάτων τάξις κατεστάσθη..... ἔπρεπε νὰ ὑποχωρήσω.»

» Μεθ' ὑμῶν τῶν γενναίων ἀνδρῶν, οἵτινες ἐμείνατε πιστοὶ, ἐδυνάμην ν' ἀντιταχθῶ ἔτι κατὰ πάντων τῶν ἐχθρῶν μου, ἀλλ' ἤθελον ἀνάψει ἐπὶ πλέον ἴσως, ἢ τρία ἔτη, ἐμφύλιον πόλεμον ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Γαλλίᾳ, ἐν τοῖς κόλποις τῆς φιλτάτης πατρίδος.»

» Ἀξιωματικοί, Στρατιῶται, μὴ ἐγκαταλείπετε ἐπὶ πολὺ δυστυχοῦσαν τὴν πατρίδα, ὑπακούετε εἰς τοὺς Ἀρχηγούς σας, καὶ διατελεῖτε βαδίζοντες τὴν ὁδὸν τῆς τιμῆς, ὅπου πάντοτε μὲ ἀπηντήσατε. »

» Μὴν ἀνησυχεῖτε περὶ τῆς τύχης μου· μεγάλαι ἀναμνήσεις λείπονται εἰς ἐμέ, ἀξίως ἔτι θέλω ἀπασχολήσει τὸν καιρὸν μου, θέλω γράψαι τὴν ἱστορίαν μου καὶ τὴν ἰδικήν σας. »]

» Ἀξιωματικοί, Στρατιῶται, ὅσοι μέχρι τέλους ἐμείνατε πιστοὶ εἰς ἐμέ, σᾶς εὐχαριστῶ. Δὲν δύναμαι νὰ σᾶς ἀσπασθῶ ὅλους, ἀλλὰ θέλω ἀσπασθῇ τὸν στρατηγόν σας. Ὑγιαίνετε, τέκνα μου, ὑγιαίνετε, φίλοι μου, ἔχετε με εἰς τὴν ἐνθύμησίν σας· τότε δὲ θέλω εὐτυχεῖ, ὅταν καὶ σεῖς εὐτυχῆτε· ἐλθὲ στρατηγέ.»

Τότε τὸν στρατηγὸν (λέγεται δὲ ὅτι ἦτον ὁ στρατηγός

Λεφίβριος Δεσνουέτος) προσελθόντα, ἐνηγκαλίσθη περιπαθῶς.

« Φέρετέ μοι τὴν σημαίαν νὰ τὴν ἀσπασθῶ ἐπίσης. »

Ὁ σημαιοφόρος προβαίνων ἔκλινε τὴν σημαίαν, ὁ δὲ Αὐτοκράτωρ ἐνηγκαλίσθη τρὶς τὸν ζωστῆρα μετὰ μεγάλης κατανύξεως.

» Ἄχ! φιλτάτη σημαία! Εἴθε οἱ ἀσπασμοί μου ν' ἀντηχήσουν εἰς τὴν ἐπερχομένην γενεάν.

» Ὑγιαίνετε, τέκνα μου, ὑγιαίνετε, ἀνδρεῖοί μου, περικυκλώσατέ με καὶ πάλιν. »

Ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται ἅπαντες κατανύχθησαν· τὰ δάκρυα ῥέρον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν γηραιῶν ἐκείνων μαχητῶν· καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ ξένοι Ἀξιωματικοὶ προφανῶς ἐδείκνυον, πόσον συνησθάνοντο εἰς τοιοῦτον ἀποχωρισμόν.

Ὁ Αὐτοκράτωρ ἐδέχθη τότε τὰς τελευταίας προσήσεις διαφόρων οἰκείων, ἐλθόντων ν' ἀσπασθοῦν τὴν χεῖρα του. Ἐπέβη ἀκολούθως τὴν ἄμαξαν μετὰ τοῦ Αὐλάρχου Κόμητος Βερτράνδου, ἐπευφημούντων πάντων τὸ: ζήτω ὁ Αὐτοκράτωρ! τὸ ὁποῖον ἐξήγγειλεν ἡ ἀπηλπισμένη σωματοφυλακὴ, καὶ ἐπανελάμβανε τὸ πλῆθος τῶν συνελθόντων στρατιωτῶν καὶ κατοίκων. Ἐξερχόμενος τῶν κιγκλίδων, ἔκλεισε μὲν τὰς θυρίδας τῆς ἁμάξης, ἐφάνη δὲ, ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐδάκρυον ὡς ἀνδρὸς συγκινουμένου.

Ἐπηκολούθησαν δὲ οἱ ξένοι στρατηγοὶ, ὁ στρατηγὸς Κόμης Δρουότος, πολλοὶ ἐκ τῶν ἤδη διαληφθέντων ἀξιωματικῶν, καὶ μετ' αὐτῶν ὁ Ἱππότης Φουρῶ - Βωργάρδος, ἱατρὸς τῆς Α. Μ. Ραθέρος ὁ ἐξ ἀπορρήτων, ὁ Ἱππότης Πευρούχης θησαυροφύλαξ, οἱ καταλυματῖαι τῆς Αὐλῆς, ὁ Ἱππότης Δεσχάμπης καὶ Βαϊλλόν, ὁ Κ. Γάτης, φαρμακοποιὸς τοῦ Αὐτοκράτορος, καὶ οἱ ἄλλοι ἀκόλουθοι τοῦ αὐτοκρατορικοῦ οἴκου, μέλλοντες ὅλοι νὰ ἐπιβιβασθῶσι μετ' αὐτοῦ. Ἦσαν δὲ αἱ πᾶσαι δώδεκα ἁμαξαί, συνωδευμέναι ὑπὸ ἐνὸς λόχου ἐπιλέκτων ἱππέων. Ἡ δὲ σωμα-

τοφυλακὴ δὲν ἔμελλε νὰ τὸν ἀπαντήσῃ, εἰμὴ εἰς τὴν νῆσον ἔλθαν, ὅθεν ὠδεύσε πρὸς τὴν εἰς Λούγδουνον ἄγουσαν ὁδόν.

Ἡ Α. Μ., φθάσασα τὴν αὐτὴν ἡμέραν περὶ τὸ ἑσπέρας εἰς τὴν πόλιν Βριάρην, ἀνέζευξε τὴν 21 περὶ Μ., καὶ ἔφθασεν εἰς τὰς 9 ὥρας Μ. Μ. εἰς τὴν Νάβρην. Τὴν 22 διενυκτέρευσε, εἰς τὴν Ρουάνην, ὅθεν ἀνέζευξεν τὴν 23· περὶ δὲ τὴν 10 Μ. Μ. τῆς αὐτῆς ἡμέρας διῆλθε τὸ Λούγδουνον. Οὐ μακρὰν τῆς πόλεως ταύτης συνέτυχον ὅ,τε Αὐτοκράτωρ καὶ ὁ Δούξ τῆς Καστιλιώνης· τὴν δὲ συνέτευξιν ταύτην τοσοῦτον διαφόρως περιέγραψαν.

Ὁ Στρατάρχης Αὐγερὼ (Augereau) ἐν Βαλεντίῳ ὢν, ἔσπευσε ν' ἀναχωρήσῃ, διότι ἡ ζωὴ του ἐπαπειλεῖτο ὑπὸ τῶν δυσαρεστημένων στρατιωτῶν του, ὅθεν ἀπεχώρησε ταχέως. Συνήντησε δὲ τὸν Αὐτοκράτορα δύο λεύγας ἐντεῦθεν τοῦ ποταμοῦ Ἰζέρης. Ἡ Α. Μ. οὐδὲν ἔτι εἶχε μάθει περὶ τῆς διακηρύξεως δι' ἧς ὁ Αὐγερὼ (Augereau) ἐπέπληττεν Αὐτὴν, ὡς μὴ δυνηθεῖσαν ν' ἀποθάνῃ ὡς στρατιώτης (1). Ὁ Στρατάρχης κατέβη τῆς ἀμάξης, καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ ἐξῆλθεν ἐπίσης. Ἡ Α. Μ. ἐκράτει τὸν πῖλον εἰς χεῖρας, ὁ Αὐγερὼ (Augereau) τὸν ἐνηγκαλίσθη χωρὶς νὰ ἐκβάλῃ τὸν ὁδοιπορικὸν πῖλον, τὸν ὁποῖον ἐφόρει. Ἡ μετὰ τοῦ Αὐτοκράτορος συνδιάλεξις περιπατούντων κατὰ τὴν ὁδόν, διήρκεσε σχεδὸν ἡμίσειαν ὥραν· ἀποχωριζόμενος δὲ τὸν Αὐτοκράτορα, τὸν ἐνηγκαλίσθη χωρὶς πάλιν ν' ἀποκαλυφθῇ. Φθάσας δὲ εἰς τὰς ὄχθας τῆς Ἰζέρης ὁ Αὐτοκράτωρ, ἠναγκάσθη νὰ διαβῇ τὸν ποταμὸν ἐπὶ περάματος, διότι ὁ Δούξ τῆς Καστιλιώνης εἶχε καύσει τὴν γέφυραν.

Μίαν δὲ λεύγαν πορρώτέρω, ὁ Αὐτοκράτωρ ἀπῆντησε καθ' ὁδὸν ἓνα λόχον, ὅστις ἀπένειμεν εἰς αὐτὸν τὰς ἀνηκούσας εἰς

(1) Μενήτωρ.

Μονάρχην τιμάς. Εἰς τῶν στρατιωτῶν ἀνέκραξε μεγαλοφώνως: α *Μεγαλειότατε, ὁ στρατάρχης Αὐγερώ ἐπώλησε τὸν στρατόν σου.* »

Τὴν 24 τὸ ἑσπέρας περὶ τὴν 9 ὥραν, ἡ Α. Μ. εἰσῆλθεν εἰς τὴν Μοντελιμάρ. Κατὰ τὴν νύκτα τῶν 25 διῆλθε τὴν ἐπαρχίαν Ὁράγγην· περὶ δὲ τὴν πρωΐαν διῆλθε τὴν Ἀβενιῶνα καὶ εἰς τὴν 1. Μ. Μ. κατέλυσεν εἰς τὴν Καλάτην παρὰ τὴν Αἶγαν. Ἐκεῖ δὲ ἀνεπαύθη μέχρι τῆς 1. Π. Μ. Κατὰ δὲ τὴν ἑσπέραν τῶν 26 διενυκτέρευσε παρὰ τὴν Λουκὼν, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Κ. Καρόλου, Βουλευτοῦ τοῦ νομοθετικοῦ σώματος.

Ἐνταῦθα ὁ Αὐτοκράτωρ συναπαντήσας τὴν ἀδελφὴν του Πουλιναν, συνωμίλησε στιγμὰς τινὰς μετ' αὐτῆς, αὕτη δὲ ἀσθενοῦσα καὶ πάσχουσα, ἀνεχώρησε τὴν αὐτὴν ἑσπέραν διὰ τὴν Λεμόνην.

Μετὰ τὴν 27, περὶ τὴν 11 ὥραν Π. Μ., ἔφθασεν εἰς Φρέγιον, ἔνθα καθ' ὅλην τὴν 28 διέμεινε· περὶ δὲ τὴν 8 Μ. Μ. μετέβη εἰς τὴν Σαίντ-Ραφῶ, εἰς τὸν αὐτὸν ἐκεῖνον λιμένα, ἔνθα ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου ἐπανερχόμενος εἶχε προσορμισθῇ, καὶ ἐπέβη τῆς Ἀγγλικῆς φεργάτας *The Undaunted*, διοικουμένης παρὰ τοῦ πλοιάρχου *Usher*. Οἱ δὲ ἐπίτροποι τῶν συμμάχων, συνώδευσαν τὸν Αὐτοκράτορα μέχρι τοῦ πλοίου. Ἡ Α. Μ., ἐπιβαίνουσα, ἐχαιρετήθη βασιλικῶς διὰ 21 κανονοβολισμῶν. Ἄμα ἐπιβιβάσθεισαν τὴν Α. Μ., ὁ ἐπίτροπος τῆς Ῥωσσίας καὶ Προυσίας ἀποχαιρετήσαντες, ἀνεχώρησαν, οἱ δὲ τῆς Ἀγγλίας καὶ Αὐστρίας διέμειναν μετ' αὐτῆς.

Ὁ μὲν διάπλους ἦτον εὐτυχής. Τὴν δὲ πρώτην Μαΐου ἐπῆλθε τρικυμιώδης καιρὸς παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Κορσικῆς. Ἡ δευτέρα Μαΐου οὐδὲν εἶχέ τι λόγου ἄξιον, ὁ ἄνεμος ἦτον ἄρκετὰ οὐριος. Συναπνήντησαν δὲ καθ' ὁδὸν καὶ τινὰ πλοῖα. Ἡ υἡγεία τῆς Α. Μ. οὐδεμίαν στιγμὴν μετεβλήθη. Κατὰ τὴν 3 Μαΐου περὶ

τὴν 6 ὥραν Μ. Μ., ἡ φεργάδα ἠγκυροβόλησεν εἰς τὸν λιμένα Πόρτο-Φεράϊον. Πολλοὶ τῶν συμμάχων ἀξιωματικῶν ἀπεβιβάσθησαν πάραυτα εἰς τὴν ξηρὰν μετὰ τοῦ Αὐλάρχου καὶ τοῦ Στρατάρχου κόμητος Δρουότου.

Προέκειτο δὲ νὰ δηλοποιηθῇ ὁ λιμενάρχης περὶ τῆς ἀφίξεως τῆς Α. Μ. Κατὰ δὲ τὴν νύκτα ἔπρεπε νὰ γείνωσιν αἱ ἀναγκαῖαι πρὸς ὑποδοχὴν Αὐτῆς προπαρασκευαί, καὶ νὰ συγκαλεσθῶσιν αἱ πολιτικαὶ καὶ στρατιωτικαὶ ἀρχαί, αἱ μέλλουσαι τὴν ἐπιούσαν νὰ παρευρεθῶσιν εἰς τὴν εἴσοδόν της. Ἀλλὰ μόλις ἐκοινοποιήθη ἡ ἀφίξις, οἱ στρατηγοὶ, οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης, οἱ ἄρχοντες, ὁ κληρὸς καὶ οἱ πρῶτιστοι τῶν κατοίκων ἐπορεύθησαν αὐτοπροσώπως, ἢ δι' ἀντιπροσώπων, ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἐσπέρας εἰς τὸ πλοῖον, τὸ ὁποῖον ἦτον ἔτι προσωρμισμένον. Τοὺς πάντας δὲ ὑπεδέχθη ὁ Αὐτοκράτωρ.

Τὴν ἐπιούσαν 4 Μαΐου, τὸ πρωῒ, ἡ Α. Μ. ὑπεδέχθη νέαν τινὰ ἐπιτροπὴν τῶν Ἀρχῶν. Ἀπόσπασμα δὲ τι στρατοῦ ἔφερεν ἀκολουθῶς εἰς τὴν πόλιν τὴν σημαίαν τῆς νήσου, ἀποστελλομένην παρὰ τοῦ νέου Κυριάρχου. Ἡ σημαία αὕτη ἦτο λευκὴ, ἔχουσα ταινίαν ἐρυθρὰν διὰ μέσου, καὶ τρεῖς κιτρίνας μελίσσας. Τὴν μεσημβρίαν ἐγένετο ἡ ἐγκαθίδρυσις. Ἡ δὲ σημαία ὑψώθη ἐπὶ τοῦ φρουρίου τοῦ Ἀστέρος, καὶ ἐχαιρετήθη παρ' ὅλου τοῦ πυροβολικοῦ τῆς πόλεως καὶ τῶν φρουρίων.

Ἡ Ἀγγλικὴ φεργάδα τὴν ἐχαιρέτησεν ἐπίσης· ὥς καὶ ὅλα τὰ τότε ἐλλιμενισμένα ἐκεῖ πλοῖα.

Μετὰ τὴν 1 Μ. Μ., ὁ Αὐτοκράτωρ ἀπεβιβάσθη εἰς τὴν ξηρὰν μεθ' ὅλης τῆς συνοδίας του, καὶ εἰσῆλθε πανδήμως. Ἐχαιρετήθη δι' 101 κανονοβολισμῶν τοῦ πυροβολικοῦ τῶν φρουρίων· ἡ δὲ Ἀγγλικὴ φεργάδα ἀπήντησε διὰ 24 κανονοβολισμῶν.

Ἡ Α. Μ. ἐφόρει στολὴν πλουσίαν ἀργυροκέντητον, ἔφερε δὲ

ἐπ' αὐτῆς ἀπλοῦν κυανοῦν ἐπενδύτην. Ἐπὶ δὲ τοῦ πίλου ἐθνόσημον (κοκάρδαν) τῆς νήσου Ἑλβας, ἣτις ὡς ἡ τῶν Γενουηνσίων, εἶναι ἐρυθρὰ ἐν τῷ μέσῳ, καὶ λευκὴ εἰς τὴν περιφέρειαν· προσετέθησαν δὲ τρεῖς χρυσαῖ μέλισσαι ἐπὶ λευκοῦ. Κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ Αὐτοκράτορος εἰς τὴν πόλιν ἅπας ὁ στρατὸς ἦτον εἰς τὰ ὅπλα, αὐτὸν δὲ ὑπεδέχθησαν αἱ ἀρχαὶ, ὁ κλῆρος, οἱ πρόκριτοι τῆς πόλεως καὶ πλῆθος κατοίκων.

Ἦτον δὲ περὶ τὸν Μονάρχην καὶ τὴν θεραπείαν αὐτοῦ θέαμα περίεργον καὶ κατανυκτικόν· ἡ ἀφελὴς ἐκείνη χαρὰ τῶν Ἑλβαίων νεανίδων, καὶ ὁ ἐνθουσιασμὸς τῶν ἀπλῶν ἐκείνων ἀλιέων, οἱ ὅποιοι πρὸ τοσούτου ἤδη χρόνου ἀσμένως παρακαλοῦν τοὺς ἡμετέρους στρατιώτας νὰ ἐπαναλαμβάνωσι τὰ λαμπρὰ ἀνδραγαθήματα, τὰς τόσας ἀξιωμανημονεύτους νίκας, συνδεδεμένας ἀείποτε μετὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ναπολέοντος.

Τὸ τόσον μέγα θέαμα, ἐρχόμενον ὡς εἰς καταφύγιον εἰς τὴν ἄγνωστον αὐτῶν νῆσον· ἐκείνη ἡ γαλήνη, ἡ φαιδρότης μάλιστα, μετὰ τῆς ὁποίας ἡ Α. Μ. ἠρώτα τοὺς ἐλαχίστους τῶν πολιτῶν, τὰ πάντα συνετέλουν νὰ φέρωσιν αὐτοὺς εἰς παραφοράς, τὰς ὁποίας ἡ σωματοφυλακὴ τοῦ ἀμφίβαλλε νὰ περιστείλῃ.

Τὸν περιεῖχον, τὸν ἔθλιβον, σχεδὸν εἰς χεῖρας τὸν ἔφερον· ὁ δὲ Ἡρως συγκινούμενος, ἐλησμόνει καὶ τὴν δύναμίν του καὶ τὴν ἀπάτην τῆς φιλίας, ἀπομακρύνων καὶ αὐτὸν τὸν πικρὸν διαλογισμὸν, ὅτι κατέλιπεν ἄλλοῦ ψυχάς, διὰ τὰς ὁποίας ἐδικαιολογοῦντο οἱ Βασιλεῖς, οἱ περιφρονοῦντες τὸ ἀνθρώπινον γένος (1)· ἐπαρηγορεῖτο, ἐπανήρχετο εἰς τὴν ζωὴν ἀναλογιζόμενος, ὅτι ἔμελλε νὰ βασιλεύσῃ εἰς ἀπλῶν καὶ πιστῶν ψυχάς.

(1) « Ἐὰν ὁ Αὐτοκράτωρ εἶχε περιφρονήσῃ τοὺς ἀνθρώπους ὡς τὸν ἐκατηγόρησαν, σήμερον γνωρίζει ὁ κόσμος, ὅτι ὄχι ἀλόγως ἐπραττε τοῦτο. Ἐλαβε

Ὁ Δήμαρχος μετὰ τινὰ βραχεῖαν δημηγορίαν, παρέδωκεν εἰς τὴν Α. Μ. τὰς κλεῖς τῆς πόλεως. Αὕτη δὲ μετὰ τῆς συνοδείας τῆς μετέβη εἰς τὴν μητρόπολιν, ἔνθα ἐψάλη ἡ συνήθης δοξολογία· ἐξερχόμενος δὲ, ἦλθεν εἰς τὴν δημαρχίαν, ἣτις πρὸς ὥραν εἶχε προσδιορισθῇ εἰς κατοικίαν τῆς. Ἐκεῖ δὲ πάλιν ἐχαίρησαν αὐτὸν αἱ ἀρχαὶ καὶ οἱ ἀνώτεροι ὑπάλληλοι. Συνομιλήσας ἐπὶ πολὺ μετ' αὐτῶν, ἀπεύθυνεν εἰς αὐτοὺς διαφόρους ἐρωτήσεις περὶ τῶν ἡθῶν τῶν κατοίκων, τῶν πόρων τῆς νήσου, τῶν περὶ βελτιώσεων μέσων, ὅσα ἐδύνατό τις ὠφελιμώτερον καὶ ταχύτερον νὰ μεταχειρισθῇ. Ἐπομένως δὲ παρετέθη μέγα γεῦμα, εἰς τὸ ὁποῖον ἐξεῖχε μετὰ τοσαύτης εἰλικρινείας καὶ εὐπροσηγορίας, ὥστε εἰς τοὺς πάντας ἐγένετο προσφιλής.

Τὸ ἐσπέρας ἦ τε πόλις, καὶ ὁ λιμὴν ἐφωταγωγήθησαν. Ἀπὸ τῆς αὐτῆς δὲ πρωΐας ἐδημοσιεύθη ἡ ἀκύλουθος προκήρυξις.

Κάτοικοι τῆς νήσου Ἑλβας!

« Αἱ ἀνθρώπινοι περιπέτειαί, ἔφεραν ἐν τῷ μέσῳ ὑμῶν τὸν Αὐτοκράτορα Ναπολέοντα, ἡ δὲ ἐκούσιος αὐτῇ ἐκλογή του κατέστησεν αὐτὸν Ἡγεμόνα σας. Πρὶν εἰσέλθῃ εἰς τὰ τεῖχη σας, ὁ Σεβαστὸς καὶ νέος ὑμῶν Μονάρχης, μ' ἀπέτεινε τοὺς ἀκούλους λόγους, τοὺς ὁποίους προθύμως κοινοποιῶ εἰς ὑμᾶς, διότι εἶναι ἐχέγγυοι τῆς μελλούσης ὑμῶν εὐδαιμονίας.

« Στρατηγέ! ἐθυσίασα τὰ δικαιώματά μου ὑπὲρ τῆς πα-
 » τρίδος, ἐπεφύλαξα δὲ εἰς ἑμαυτὸν τὴν ἰδιοκτησίαν καὶ τὴν
 » κυριαρχίαν τῆς νήσου Ἑλβας. Ἄπασαι αἱ σύμμαχοι δυνά-
 » μεις συνωμολόγησαν πρὸς ταῦτα. Κοινοποιήσατε εἰς τοὺς

παρὰ Θεοῦ καὶ παρὰ τοῦ ἔθνους τὴν ἑαυτοῦ ἀξίαν· ἐκείνων ἐπ' αὐτοῦ, οὗτοι δὲ μόνοι ἐδύναντο ν' ἀφαιρέσουν κτλ. »

(Λόγοι τοῦ Αὐτοκράτορος· Ἡμερούσιος διαταγὴ τῆς 4 Ἀπριλίου 1814. Φανταίνεβλῳ.)

» κατοίκους ταύτην τὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων, συνά-
 » μα δὲ καὶ τὴν εἰς τὴν κατοικίαν μου ἐκλογὴν τῆς νήσου αὐτῶν
 » χάριν τῆς ἡμερότητος καὶ τοῦ κλίματός των· εἶπατε πρὸς
 » αὐτοὺς, ὅτι θέλουν εἶσθαι τοῦ λοιποῦ τὸ ζωηρότερον τῶν
 » συμφερόντων μου ἀντικείμενον, θέλω ἐντόνως μεριμνᾶ περὶ
 » αὐτῶν.

» Κάτοικοι τῆς νήσου Ἑλβας, οἱ λόγοι οὗτοι δὲν χρήζουσιν
 ἐξηγήσεως· θέλουν συντάσει τὴν τύχην σας. Ὁ Αὐτοκράτωρ
 ὀρθῶς περὶ ὑμῶν ἔκρινε, χρεωστῶ νὰ ὁμολογήσω τοῦτο, καὶ
 τὸ ὁμολογῶ.

» Κάτοικοι τῆς νήσου Ἑλβας, ταχέως θέλω ἀπομακρυνθῆ
 ἀφ' ὑμῶν, τοῦτο δὲ θέλει εἶσθαι δι' ἐμὲ λυπηρὸν, διότι σᾶς
 ἀγαπῶ εἰλικρινῶς· ἀλλὰ ἀναλογιζόμενος τὴν εὐδαιμονίαν σας
 αἰσθάνομαι ἥττον λυπηρὸν τὸν ἀποχωρισμὸν μου· ὅπου δὴποτε
 δὲ καὶ ἂν εἶμαι, θέλω εἶσθαι πάντοτε πλησίον τῆς νήσου ταύ-
 της διὰ τῆς γλυκείας ἀναμνήσεως τῶν ἀρετῶν τῶν κατοίκων
 αὐτῆς. »

Πόρτο Φερράϊον τὴν 4 Μαΐου 1814.

Ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ταξιαρχίας

Δ Ε Λ Ε Σ Μ Ο Σ.

Τὰς ἀκολουθούσας ἡμέρας ἐνητχολήθη ἡ Α. Μ. εἰς τὰς ἀπα-
 ραιτήτους διατάξεις, τὰς ἀφορώσας τὴν εἰς τὴν νῆσον ἀποκατά-
 στασίν της. Διετάχθησαν διάφοροι ἐργασίαι, καὶ μετὰ σπου-
 δῆς προήχθησαν. Ὁ νέος Ἡγεμὼν ἐπεχείρησε μετὰ ταῦτα δια-
 φόρους ἐκδρομὰς εἰς τὰ περίξ τοῦ Πόρτο-Φερράϊου καὶ τοῦ
 Πόρτο-Λογγόνης, ἐβεβαιώθη περὶ τῆς καταστάσεως τῆς γε-
 ωργίας, περὶ τοῦ εἴδους τῶν πόρων, τοὺς ὁποίους οἱ ἐνδεέστε-
 ροι τῶν νησιωτῶν δύνανται νὰ πορισθῶσιν ἐν τοῖς ἀγροῖς· περὶ
 τῶν διαφόρων ὠφελημάτων, τῶν μᾶλλον καὶ ἥττον βεβαίων
 πρυϊόντων καὶ τοῦ ἐμπορίου, τῆς ἀλιευτικῆς, τῆς λατομίας,

τῆς μεταλλωρυχίας. Ἐπεσκέφθη τὰ λατομεῖα, καὶ ἰδίως τὰ μεταλλεῖα τοῦ σιδήρου, τὰ ἀποτελοῦντα τὸν κυριώτερον τῆς νήσου πλοῦτον, καὶ τῶν ὁποίων ἄλλοτε αὐτὸς οὗτος εἶχε προσδιορίσει τὰς προσόδους εἰς τὴν προικοδότησιν τοῦ τάγματος τῆς τιμῆς. (1)

Εὐθὺς δὲ μετὰ τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας, τὰς ὁποίας εἶχε συλλέξει, ἐπεφυλάχθη νὰ ἀσχοληθῇ ἰδίως εἰς ἕκαστον τῆς οἰκονομίας κλάδον τῆς νήσου, καὶ ἅμα ἀπαλλαχθεὶς τῶν με-

(1) ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ἙΛΒΑΣ.

Ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον μὲ φαίνεται νὰ προστεθῇ ἐνταῦθα μικρά τις τῆς νήσου Ἑλβας περιγραφὴ, πρὸς διασάφειν διαφόρων μερῶν τῆς διηγήσεώς μας.

Ἡ Ἑλβα, Ἕλλην. Εὐθαλία, Λατίν. Ἰλβα, καὶ Ἰταλ. Ἑλβα, εἶναι νῆσος τῆς Μεσογείου ἐπὶ τῶν παραλίων τῆς Τυρρηνίας, Τοσκάνης, κατέναντι τοῦ Πομβίνου, τῆς ὁποίας χαράζεται διὰ πορθμῶν δεκαεῖς μιλίων, 13 λεύγας ἀπέχουσα τῆς νήσου Κορσικῆς, τεσσαράκοντα πέντε δὲ τῆς Ῥώμης, ὀγδοήκοντα δὲ πέντε τῆς Νεαπόλεως, καὶ περίπου τριακοσίας τριάκοντα τῶν Παρισίων. Λαλῶν ὁ I. I. Ρουσσὸς περὶ Κορσικῆς εἶπε: « Φρονῶ ὅτι αὕτη ἡ μικρὰ γωνία θέλει ἐκπλήξῃ τὸν κόσμον. » ἡ δὲ προφητεία του ἐπληρώθη. Τίς ὄντως ἤθελε ποτὲ πιστεύσει, ὅτι ἄσημὸς τις τῆς Μεσογείου βράχος ἔμελλε νὰ προσηλώσῃ τὸ βλέμμα τῆς Εὐρώπης ὅλης, νὰ ὀφείλῃ εἰς τὸν αὐτὸν μέγαν ἄνδρα τὴν μέλλουσαν αὐτῆς εὐκλειαν! Ἡ νῆσος Ἑλβα ἦτον γνωστὴ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, καὶ οἰκημένη, πρὶν εἶναι κτισθῇ ἡ Ῥώμη. Ὁ Στράβων, ὁ Πλίνιος, ὁ Πτολεμαῖος καὶ ὁ Πομπίνας Μέλας ἀναφέρουσι περὶ αὐτῆς. Ὁ Βιργίλιος, εἰς τὴν δευτέραν τῆς Αἰνείιδος ῥαψωδίαν, ἐπαριθμῶν τὸν στρατὸν τοῦ Αἰνείου, μετὰ τὴν εἰς Αὐσωνίαν ἀπόδασίν του, περιλαμβάνει τριακοσίους πολεμιστὰς ἀπὸ τῆς νήσου Ἑλβας προελθόντας.

Ast Ilva Trecentos Insula, inexhaustis chalibum generosa metallis.

Ἡ δὲ Ἰλβα ἐνδοξος διὰ τὰ ἀνεξάντλητα χαλυβορυχεῖά της ἔστειλε τριακοσίους.

Ἡ μὲν νῆσος σχηματίζει σχεδὸν ἰσόπλευρον τρίγωνον· ἡ δὲ περιφέρειά της φέρεται εἰς 26 λεύγας, ὑπολογιζομένων τῶν ἐλιγμῶν καὶ τῶν κόλπων τῶν παραλίων της. Κατὰ τὸ 1778 ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς μόλις συνεποσοῦτο εἰς 8,000· τῶρα δὲ εἰς 12. Ἡ μεγίστη ἐν αὐτῇ ἡμέρα εἶναι 15 ὥρων, ὁ δὲ πόλος ὑψοῦται

ριμνῶν καὶ ἐσωτερικῶν ἀπασχολήσεων, αἵτινες ἀπήτουν τὴν παρουσίαν του, ἠθέλησε νὰ γνωρίσῃ ἀκριβέστερον καὶ ἰδίῳις ὀφθαλμοῖς τὰς ἀνάγκας καὶ τοὺς πόρους τοῦ τόπου, ὡς τὰ μέσα τῆς βελτιώσεως, ὅσα ἦσαν εἰς τὴν ἐξουσίαν του.

Διὰ νὰ ἐκτελέσῃ δὲ τοὺς ἀγαθοεργοὺς σκοποὺς του ὁ Αὐτοκράτωρ, κατὰ τὴν 18 Μαΐου, 14 ἡμέρας μετὰ τὴν εἰς Ἑλβαν εἰσοδόν του, ἤρχισε τὴν κατὰ τὴν νῆσον περιοδείαν του.

μέχρι τῆς τεσσαρακοστῆς πρώτης μοίρας. Πρῶτοι κάτοικοι αὐτῆς ἦσαν οἱ Τυρρῆνοί (Ἐτρούσκοι)· εἶχε δὲ ἐπὶ μικρὸν τὸ προνόμιον Ἑλληνίδων πόλεων, αἵτινες ἐκυβερνῶντο αὐτονόμως. Ὑποταχθεῖσα ἀκολούθως γύρωθεν εἰς τοὺς Καρχηδόνας καὶ τοὺς Ῥωμαίους, ἐρημωθεῖσα ἀπὸ τοὺς Βανδάλους, τοὺς Δρούλους, καὶ Λογγοβάρδας, μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ δυτικοῦ βασιλείου, περιῆλθε περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 11 Αἰῶνος εἰς τὴν κυριαρχίαν τῶν Πισατῶν. Κατὰ τὸν 13, οἱ Γεννουήνσιοι ἀφῆρσαν αὐτὴν ἀπὸ τῶν Πισατῶν, καὶ ἐπώλησαν εἰς τοὺς Λουκαίους τὴν κυριαρχίαν τῆς Ἑλβας καὶ τοῦ Πομβίνου. Περὶ τὰ μέσα τοῦ 15 αἰῶνος, ὁ Ἀντιβασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως ἐκυρίευσεν αὐτὴν ἐν ὀνόματι τῆς Ἰσπανίας· οἱ δὲ Ἰσπανοὶ ὠχύρωσαν μετὰ ταῦτα τὸ Πόρτο Φερρράϊον καὶ τὸ Πόρτο Λογγόνο, διὰ νὰ τὰ ἐξασφαλίσουν ἀπὸ τῶν ἐπιδρομῶν τῶν Τούρκων πειρατῶν. Κατὰ τὰ 1534, καὶ βραδύτερα κατὰ τὰ 1544, ὁ Βαρβαρώσας ἐπόρθησε τὴν νῆσον, καὶ μέρος τῶν κατοίκων ἠχμαλώτευσεν· ἀλλὰ κατὰ τὰ 1551, ματαίως ἐπολιόρκησε τὸ Πόρτο-Φερρράϊον, διότι Κοσμᾶς ὁ Α', Δοῦξ Φλωρεντίας, τὸν ἐποῖον Κάρολος ὁ Ε' εἶχε καταστήσει Κυριάρχην τῆς νήσου, πέμψας στρατὸν, ἠνάγκασε τοὺς πειρατὰς ν' ἀποχωρήσωσι. Κατὰ δὲ τὸ 1554, οἱ Τούρκοι, ἀρχηγὸν ἔχοντες τὸν Τραγούτ-Ρεῖς, ἐληλάτησαν τὴν νῆσον, καὶ ἠχμαλώτευσαν ἐννεακοσίους. Πᾶν δὲ ὑπετάχθη ἐκτὸς τοῦ Πόρτο-Φερρράϊου. Κατὰ τὰ 1556, οἱ Τούρκοι ἐπεχείρησαν νέας κατὰ τῆς νήσου ἐπιδρομὰς ἀλλ' ἀνωφελῶς.

Φίλιππος δὲ ὁ Γ'. βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας, πρῶτος ἤρχισε τὴν ὀχύρωσιν τοῦ Πόρτο-Λογγόνου, φθονῶν ὅτι τὸ Πόρτο-Φερρράϊον, διαμεῖναν εἰς τὸν Κοσμᾶν τὸν Α'. Δοῦκα τῆς Φλωρεντίας, ἠῤῥξανε καθ' ἑκάστην ἑκτοτε μέχρι τῶν ἡμερῶν μας. Ἄν καὶ πολλαὶ ἰδίαι ἐγένοντο ὑποχωρήσεις, τὸ Πομβίνον καὶ ἡ νῆσος Ἑλβα ἔμειναν ὑποτελεῖς τοῦ βασιλέως τῆς Νεαπόλεως. Τέλος δὲ, κατὰ τὸ 4 ἄρθρον τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ συνθήκης τῶν 28 Μαρτίου 1801, ὁ βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως, κυριάρχης τῆς Ἑλβας, ὑπεχώρησεν αὐτὴν εἰς τὴν Γαλλίαν.

Ἐπεσκέπτετο λεπτομερῶς ὅλα τῆς χώρας αὐτοῦ τὰ μέρη· τὸ ναυτικόν του συνίστατο εἰς ἓν βρίκιον 18 κανονίων, διάφορα ἄλλα μικρότερα πλοῖα κτλ.

Φθάσαντα δὲ τὸν αὐτοκράτορα εἰς τὸν λιμένα Μαρκιάνα, ἐχαιρέτησεν ὅλον τὸ ἐνυπάρχον πυροβολικόν· ἅπαντες δὲ οἱ πολῖται ἦσαν ὑπὸ τὰ ὅπλα.

Αἱ παρθένοι, ἀνθοστεφεῖς μὲ ὠρθωμένους πλοκάμους, καὶ δε-

Ἡ γῆ τῆς νήσου ἔλθας εἶναι ἀκαρπός καὶ ξηρὰ· ἡ δὲ γεωργία περιορισμένη, ἀλλ' αἱ ἄμπελοι εἶναι καλαί, καὶ τὰ σταφύλια ἀξιόλογα. Ὁ βράχος οὗτος παρέχει παντοδαπὰ μέταλλα· εὐρίσκονται μάλιστα μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, ἐγκαταλειμμένα ὁμῶς. Τὰ μεταλλεῖα ταῦτα κεῖνται πρὸς ἀνατολὰς, πρὸς δυσμὰς, καὶ πρὸς μεσημβρίαν. Τὰ περίξ τοῦ Πόρτο-Φερράϊου παρέχουσι χαλκόν, εὐρίσκεται δὲ καὶ σίδηρος, κασσίτερος, καὶ μόλυβδος εἰς διάφορα μέρη.

Τὸ ἀφθονώτερον δὲ σιδήρου μεταλλεῖον ὑπάρχει κατὰ τὸ Ρίον, παρὰ τὴν ἀκτὴν πρὸς ἀνατολὰς· ἔχει ρίζας βαθυτάτας καὶ ἐκτείνεται καθ' ἓν σχεδὸν μίλιον εἰς τὰς πλευρὰς ἑνὸς ὄρους. Ἀνορυττόμενον δὲ ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων ἦτον ἔκτοτε περίφημον. Τὸ μεταλλεῖον τοῦτο φέρει προϊόν ἀξιόλογον πρὸς τὸ ἐμπόριον· παράγει 65—85 τοῖς 100 σίδηρον ἐξάίρετον, ὅμοιον τοῦ τῆς Σουϊδίας καὶ Σιδηρίας.

Ἐκτὸς δὲ τῶν μεταλλουργείων, ὑπάρχουν εἰς τὴν νήσον καὶ λατομεῖα μαρμάρου, εἰδός τι, γρανιτικοῦ μαρμάρου λευκοφαίου, πρασινοειδοῦς, μετὰ μαύρων καὶ λευκῶν κηλίδων. Αἱ στῆλαι τῆς στοᾶς τοῦ περιφεροῦς Ναοῦ τῆς Ρώμης, ἀξιόλογον κατὰ τε τὸ μέγεθος καὶ τὴν καλλονὴν, ἐλατομήθησαν ἐνταῦθα. Οἱ Ρωμαῖοι ἀπησχόλουν ἐνταῦθα μέγαν ἀριθμὸν ἐργατῶν· ἐργάζονται δὲ τὴν σήμερον πάντες τῆς Τυρρηνίας καὶ τῶν ὁμόρων μερῶν οἱ κακοῦργοι.

Εὐρίσκεται πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ μαγνήτης, καὶ πλῆθος καλαμιτῶν λίθων λευκῶν καὶ μελαίνων. Τὸ δὲ πρὸς ἀνατολὰς ὄρος, ὅθεν ἐξορύττεται, ὀνομάζεται Καλαμίτα. Ὁ λευκὸς καλαμίτης χρησιμεύει ὡς φάρμακον· ὁ μέλας ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ ἔλκῃ τὸν σίδηρον. Οἱ Ναῦται τὸν μεταχειρίζονται εἰς τὰς Πυξίδας. Εὐρίσκεται ἔτι ἐνταῦθα, ὡς ἐν Σαρδηνίᾳ καὶ Κόρσικῃ, ἡ ἄσβεστος ἢ ἡ ἀμιάνθος λίθος, τῆς ὁποίας τὰ μέλαινα καὶ ἀφλεκτα νήματα κλώθονται καὶ ἀποτελοῦσι τραπεζομάνδyla, χειρόμακτρα, τὰ ὅποια ῥιπτόμενα εἰς τὸ πῦρ, λευκαίνονται. Παράγει ἔτι ἡ Νῆσος καὶ σπάνιά τινα φυτὰ καὶ ἀπλᾶ τινα ἱατρικὰ, τὰ ὅποια οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ φύονται. Πρὸς δὲ καὶ σῖτον, αἶνον, ἄλας, ὀλίγον ἔλαιον, λινάριον καὶ παντὸς εἴδους καρ-

δεμένους με ταινίας· αἱ μὲν ἐνδυμέναι λευκὰ ἱμάτια, αἱ δὲ τὸ ἀπλοῦν τοῦ τόπου ἔνδυμα μὲ μέλανα ἀχύρινον πῖλον, μὲ λευκὸν περιθωράκιον, μὲ βραχὺ ἱμάτιον, ἐρυθρὸν ἢ κυανοῦν, προσήρχοντο νὰ προσφέρωσιν εἰς αὐτὸν τὰ ἀνθοστόλιστα κάνιστράτων, καὶ ν' ἀσπασθῶσι τὴν χεῖρά του.

Μετέβη ἀκολουθῶς εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἔνθα εὐχαριστήριοι πρὸς τὸν ὕψιστον ἐψάλλησαν δοξολογίαι.

ποῦ, οἵτινες δὲν εἶναι μὲν ἄφθονοι, ἱκανοὶ ὁμῶς πρὸς τὰς ἀνάγκας τῶν κατοίκων, ἔχουσι δὲ καλλιτέραν γεῦσιν τῶν τῆς ξηρᾶς.

Αἱ χῶραι, Κάμπο καὶ Κάμπο-Λιθιέρι, παρέχουν ἄρκετὸν πρὸς τοὺς κατοίκους αὐτῶν οἶνον. Εἰς τὰς ἄλλας δὲ χώρας, τὸ προῖον τοῦτο εἶναι ὅλως ἀνεπαρκές. Ἐὰν ἡ γεωργία ᾖ πολὺ ἀτελής, εὐδοκιμεῖ ὁμῶς ἡ ἀμπελουργία· πρὸ πάντων αἱ μαῦραι σταφυλαὶ εἶναι θαυμασταί, κατασκευάζονται δὲ ἐξ αὐτῶν δύο ἤδη ἐκλεκτοῦ καὶ ἐξαισίου οἴνου, δηλ. ὁ λεγόμενος Βερμόντ καὶ Ἀσατικός. Ὁ οἶνος Βερμόντ εἶναι κρᾶμα λευκοῦ οἴνου καὶ ἐνόσμων χόρτων. Εἶναι πολυζήτητος, καθὼς καὶ τὸ ἐνταῦθα κατασκευαζόμενον ὀξος.

Μόνη δὲ ἡ χώρα Ρίγο στερεῖται παντὸς εἶδους προϊόντων· οἱ δὲ κάτοικοι καταγινόμενοι σχεδὸν ἀνεξαιρέτως εἰς τὴν σιδηρορυχίαν, παραμελοῦσι τὴν γεωργίαν. Ὅθεν ἂν ἐπὶ μικρὸν ἡ στάσις τοῦ ἐμπορίου διακόψῃ τὴν ἐργασίαν των, ἡ δυστυχὴς αὕτη χώρα ἐκτίθεται εἰς φορικτὸν λιμὸν. Τὰ δασόδενδρα ἐκλείπουσι παντελῶς τῆς νήσου. Δὲν εὐρίσκονται δὲ εἰμὴ θάμνοι, βάτσι, δενδρολίθανοι καὶ πύξοι. Ἐκτάσεις δὲ γῆς ὑπὲρ τὸ μιλίον εἶναι ἐνίοτε ὁλοκλήρως κεκαλυμμέναι ἀπὸ θάμνους, ὀνομαζομένους *agnus-castus* (Βορβούς)· τῆς γενέσεως κτλ. Αἱ Ἰνδοσυκέαι ὑψοῦνται μέχρι τῶν 10—20 ποδῶν εἰς τὰ ἀκαρπότερα μέρη καὶ ἐν τῷ μέσῳ βράχων. Τὸ δένδρον τοῦτο εἶναι πάντοτε πράσινον, καὶ διατηρεῖται παμπάλους αἰῶνας. Τὰ φύλλα του ἀρέσκουν πολὺ εἰς τὰ πολύτιμα ζῶφια, τὰ ὁποῖα παράγουν τὸ ἴσχινον (*cochenille*). Ἐδύνατο δέ τις νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τούτου, διὰ ν' ἀποτελέσῃ ἐν καιρῷ νέον τινὰ κλάδον ἐμπορίου. Ὑπ' οὐδενὸς ποταμοῦ βρέχεται ἡ νῆσος, καὶ ὁμῶς ὑπάρχουν ἄρκεταὶ πηγαὶ καθαροῦ ὕδατος.

Αἱ πηγαὶ αὗται πώποτε δὲν ἀποξηραίνονται, μάλιστα παράγουσι ῥύακας ἱκανοὺς πρὸς κίνησιν τῶν ἀλευρομύλων. Εὐρίσκονται ἐπίσης καὶ μεταλλικὰ ὕδατα.

Τὰ εἶδη τῶν οἰκιακῶν ζώων, τὰ γεννώμενα ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ, ἔχουν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δορὰν ἐρυθραίνουσαν, ἢ μέλαιναν· τὸ κρέας των εἶναι νεστι-

Κατὰ τὴν 19, ἡ Α. Μ. μετέβη εἰς τὴν ἄνω Μαρκιάνην, ὅπου τὰ αὐτὰ ἐπανελήφθησαν. Ἦτον τῆς Ἀναλήψεως· ἡ δὲ χαρὰ τῶν εὐσεβῶν καὶ προσφιλῶν ἐκείνων νησιωτῶν, ἐγειρομένη ἀπὸ τῆς ἐμπνοίας τῶν σεβαστῶν τῆς θρησκείας τελετῶν, διεδηλοῦτο ἔτι κατανυκτικώτερον. Ἐν Πογγίῳ, ἀγίῳ Πέτρῳ δὲ Κάμπο, ἀγίῳ Ἰλαρίῳ τελευταῖον, ὅθεν ὁ αὐτοκράτωρ μετέβη, ἡ αὐτὴ χαρὰ ἀνέλαμψεν, ἡ αὐτὴ ὑποδοχὴ, παντὺ δοξολογίαι καὶ

μῶτατον, καὶ εὐῶδες τὸ ὁποῖον προέρχεται ἐκ τῶν ἐν τῇ νήσῳ ἀρωματικῶν χόρτων. Ἐκ τῶν ἀγρίων δὲ θηρίων ὑπάρχουν κάπροι, λαγοὶ, ἀγριόγατοι. ἀκανθόχοιροι· δὲν ὑπάρχουν ὅμως ἀγέλαι, μελισσῶνες ἐπίσης δὲν εὐρίσκονται, ἐν ᾧ ὁ τόπος εἶναι πολὺ κατάλληλος εἰς μελίσσας. Σαρκοφάγα θηρία δὲν ὑπάρχουν, ἀλλὰ πλῆθος ἐρπετῶν βρίθουσιν εἰς τοὺς ἀγρούς.

Περὶ τῆς νήσου ταύτης διηγοῦνται πολλὰ περίεργόν τι ἀνέκδοτον: Περὶ τὰ μέσα τοῦ 17 αἰῶνος ἡ νῆσος κατελήφθη ὑπὸ πλήθους κονίκλων, οἱ ὅποιοι κατ' ἔτος κατέτρωγον τὰ σπαρτά, καὶ ἀπέλπιζον τοὺς γεωπόνους· διὰ τὸ ἀπαλλαχθῶσι δὲ ἀπὸ τοῦ κακοῦ τούτου ἐφεῦρον τὸ νὰ ρίπτωσιν, ἐνθα ἦσαν πολυπληθέστερα τὰ ζῶα ταῦτα, ἐγγύς γαλᾶς, ὅθεν εἰς ὀλίγα ἔτη ἠφανίσθησαν. Εἰς τὴν νῆσον εὐρίσκονται καὶ τινα πτηνὰ, εὐάρεστα καὶ ἐπωφελῆ, κατοικίδια ὀρύκτια, πέρδικες, περιστεραι, κίχλαι, σπουργήτια, καναρίνια, ἀηδόνες, συκοφάγοι κτλ.

Ἡ περιβρέχουσα τὰ παράλια θάλασσα βρῦει διαφόρων εἰδῶν ἰχθύων. Εἰς δύο δὲ μέρη ἀλιεύεται ὁ θύννος, εἰς τοὺς κόλπους τοῦ Πόρτο Φερράϊου καὶ εἰς τὸν τοῦ Προκίου, κατὰ τὴν χώραν Μαρκιάνην.

Οἱ κάτοικοι τῆς Ἑλβας εἶναι ἀφωσιωμένοι εἰς τὴν γενέθλιον γῆν. Ἡ φιλοτιμία, ἡ ἀνδρεία καὶ ἡ τιμιότης, συνήθεις εἰς τὸν ἐργατικὸν ἄνθρωπον, διακρίνουσιν αὐτοὺς ἰδίως. Ὅσάκις ἡ ἐπιδρομὴ ἐπαπειλεῖ τὴν χώραν αὐτῶν, ἅπαντες εἶναι στρατιῶται. Τὸ ἀνάστημά των εἶναι μέτριον καὶ κανονικόν· ἡ κράσις των εὖρωστος. Γεννῶνται θαλάσσιοι, ἀγαποῦν ἐμπαθῶς τὴν ἄγρην, καὶ ἐν γένει ὅλας τὰς ἐναγωνίους ἀσκήσεις. Ἡ κόμη των εἶναι μέλαινα, ἡ χροιά των μελαγχρινή, τὸ βλέμμα των ταχὺ καὶ ζωηρόν. Ὁ ῥαστήριος καὶ λιτὸς βίος τὸν ὁποῖον διάχουν, συντηρῶν τὴν ὑγείαν των, συντείνει εἰς τὸ νὰ καθιστᾷ αὐτοὺς ῥωμαλέους, ἐνθέρμους καὶ γενναίους. Ἄν δὲ καὶ εἶναι ἀμαθεῖς καὶ μωρόπιστοι, εἶναι μᾶλλον δεισιδαίμονες ἢ φανατικοί, δὲν μεταχειρίζονται δὲ ὡς ἀλλαχοῦ τῆς Ἰταλίας τὸ ἐγχειρίδιον.

Ἡ πολυτέλεια τῶν Εὐρωπαϊκῶν πολέων εἶναι εἰσέτι ἀγνώστος εἰς τὸν

θόρυβοι κροτάλων, τῶν ὁποίων ὁ ἦχος εἶναι ὀξύτερος τοῦ τῶν 36 λιτρῶν κανονίου. Ἡ συνήθεια αὕτη ἐπεκράτησε πρὸ πολλῶν χρόνων εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον.

Ἡ Α. Μ. ἐπανῆλθε τὸ ἑσπέρας εἰς τὸν ἅγιον Πέτρον δὲ Κάμπο, ἔνθα διενυκτέρευσε. Τὴν δὲ 20 περὶ τὴν 4 ὥραν Π. Μ. ἐπορεύθη πρὸς τὸ παράλιον τῆς Κάμπο, ἔνθα ἐπεβιβάσθη εἰς τὸ πλοῖον Καρολίνα, διὰ νὰ ἀποβῇ εἰς τὸ πλοῖον Πιανόζαν.

ἀπλοῦν ἐκαῖνον γλυκὺν, καὶ φιλόξενον λαόν. Ὁ ἱματισμὸς τῶν γυναικῶν συνίσταται εἰς μαῦρον σκιάδιον, περιθωράκιον λευκόν, καὶ χιτῶνα βραχὺν ἐρυθρὸν ἢ κυανοῦν. Ἄπας ὁ καλλωπισμὸς, ὅστις οὐχ ἦγγον εἶναι εὐχαρις, συνίσταται εἰς ἄνθος, εἰς ταινίας, εἰς μεγάλα δακτυλίδια, εἰς πλατέα ἐνώτια καὶ εἰς εὐτελῇ χρυσῇν ἄλυσσον. Ἡ κρᾶσις εἶναι καλὴ, τὰ γηρατεῖα καὶ τῶν δύο φύλων σπανίως ἐμφανίζουσι τὴν παρακμὴν ἐκείνην τὴν τόσον συνήθη εἰς τὰ πολιτισμένα ἔθνη. Δὲν δύναταί τις νὰ ὀνομάσῃ τὰς γυναῖκάς των ὠραίας, εἶναι ἔμως χαρίεσαι, καὶ πρὸ πάντων πισταὶ καὶ ἀξιόλογοι μητέρες. Ἡ δὲ τροφή τῶν νησιωτῶν ἐκείνων συνίσταται εἰς ξηρὰ ὀσπρία, εἰς τυρὸν ἐκ προβατείου γάλακτος, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ ὀσμὴ ὀμνιάζει πρὸς τὴν τοῦ σαπροῦ λίπους, εἰς χοίρειον λίπος, εἰς τεταριχευμένον καὶ καπνιστὸν κρέας, εἰς εὐτελῇ ἄρτον, εἰς νωπὰ ὀψάρια, εἰς θύννους, καὶ εἰς τινὰ πλακούντια ἐκ καστάνων· ἀλλὰ συνήθως οἱ κάτοικοι εἰς τροφήν προτιμοῦν τὸ κρέας καὶ τοὺς ἰχθῦς μὲ λάχανα. Ὅλα δὲ αὐτῶν τὰ μαγειρικὰ σκεύη εἶναι πῆλινα, προμηθεύονται δὲ αὐτὰ ἐκ τῆς Τυρρηνίας καὶ τῆς Νεαπόλεως. Αἱ οἰκίαι των εἶναι ἀπλαῖ, καθαραὶ, καὶ στερεαί. Πολλάκις δὲ μία μόνη κλίνη ἐπαρκεῖ εἰς ὀλόκληρον οἰκογένειαν. Ὁ λαὸς αὗτος δὲν εἶναι πολὺ ζωηρὸς εἰς τὰς ἡδονάς του, καὶ αὐτοὶ των δὲ οἱ χοροὶ ὀλίγον εὐθυμοὶ εἶναι. Ἡ διάλεκτος αὐτῶν παράγεται ἐκ τῆς Τοσκανικῆς. Διὰ τὸ ἀμέριμνον αὐτῶν, δὲν ἐνησχολήθησαν εἰσέτι εἰς τὴν κτηνοτροφίαν, μελισσοτροφίαν, οὔτε εἰς τὴν μεταξουργίαν, τὴν ἐποίαν ἡ εὐκρασία τῆς νήσου ἤθελεν εὐκόλως πολλαπλασιάσει. Ὅθεν δὲν ὑπάρχουσιν οὔτε ἐργαστάσια, οὔτε ἐργόχειρα. Ἐξέλιπε δὲ καὶ ἡ ἀλιεῖα τῶν μαργαριτοκοχλῶν, καὶ αὐτὸς ὁ κοινὸς τρόπος τῆς πλινθοποιίας. Ἡ διαμονὴ τῶν Γάλλων ἐν Ἑλβᾷ καὶ ἡ ἐπιβλεψὶς τοῦ Ἡγεμόνος αὐτῶν ἀνεζωπύρησαν τὴν βιομηχανίαν των. Τὸ μὲν εἰσαγωγικὸν ἐμπόριον τῶν κατοίκων συνίσταται εἰς τὴν εἰσαγωγὴν σίτου, τυροῦ, ζώων, κτλ· τὸ δὲ ἐξαγωγικὸν εἰς θύννους, ἄλατα, εἶνον, ἔξος, γρανίτην, καὶ πρὸ πάντων ὀρυκτὰ, τὰ ὅποια ἡ ἑλλειψὶς ξύλων ὑποχρεῖται αὐτοὺς

Κατὰ τὴν περιοδείαν τοῦ σταθμεύων βραχὺ εἰς τὰ μικρότερα τῶν χωρίων ὁ Αὐτοκράτωρ, ἓνα μόνον σκοπὸν, μίαν μόνην ἰδέαν εἶχε, τὸ νὰ διασπείρῃ περὶ αὐτὸν εὐεργεσίας, νὰ ἀνακαλύψῃ πηγὰς εὐημερίας, νὰ πλάσῃ νέους βιομηχανίας κλάδους, καὶ νὰ περιστοιχισθῇ ἀπ' ὅλα τὰ ἀναγκαῖα στοιχεῖα, διὰ νὰ ἀνακουφίσῃ τὴν τύχην τῶν νέων αὐτοῦ ὑπηκόων. Ἐπείτθη δὲ ὅτι ὁποιαδήποτε φροντίς καὶ ἂν ἤθελε ληφθῇ περὶ τῆς καλ-

νὰ τὰ μετακινῶσιν ἐπὶ τῶν παραλίων τῆς Γενεύης καὶ Κορσικῆς διὰ νὰ χωνεύωσι καὶ νὰ κατεργάζωνται αὐτά.

Δύο πόλεις κεῖνται ἐπὶ τῆς Ἑλβας, ἡ Πόρτο Φερρράϊο καὶ ἡ Πόρτο-Λογγόνη, καὶ τινὰ πολίχνια καὶ χωρία. Ἡ Πόρτο-Φερρράϊο (λατίν: Πόρτους Φερράτους) κεκμημένη καὶ μικρὰ πόλις, κεῖται ἐπὶ ἄκρας ἀποτόμων βράχων πρὸς δυσμὰς τοῦ ὁμωνύμου κόλπου.

Ὁ εὐρύχωρος καὶ βαθὺς λιμὴν αὐτῆς δύναται νὰ περιέχῃ μέγιστα πλοῖα, ἐκαλεῖτο δὲ ἐπὶ Ῥωμαίων, Πόρτους Ἄργους.

Ἡ πόλις αὕτη ἀνῆκεν εἰς τὸν Δοῦκα τῆς Τοσκάνης, οἱ δὲ Ἄγγλοι, οἵτινες ἐν ὀνόματι αὐτοῦ κατεῖχον αὐτήν, ὑπέστησαν κατὰ τῶν Γάλλων τόσον ἐπίμονον πολιορκίαν, ὥστε διήρκεσε μέχρι τῶν 1802. Συμπεριελήφθη τότε εἰς τῆς μεσογείου τὴν ἐπαρχίαν, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων αὐτῆς συμποσοῦται εἰς τρεῖς χιλιάδας.

Κατὰ τὰ 1537, Κοσμᾶς ὁ Α', Δοῦξ τῆς Φλωρεντίας, ἔλαβε τὴν Πόρτο-Φερρράϊον ἀπὸ τῶν τιμαριούχων τοῦ Πορβίνου, ἀνήγειρεν ὠχυρώματα περὶ αὐτήν καὶ ὠκοδόμησε φρούριον, πρὸς ὑπεράσπισιν κατὰ τῶν πειρατῶν. Ἡ πόλις ἐπωνομάσθη ἀπὸ τοῦ θεμελιωτοῦ Κοσμόπολις, προσωνομάσθη δὲ Πόρτο-Φερρράϊον ἐκ τῶν εἰς τὰ περίξ σιδηρορυχείων. Ἄπασα δὲ τοῦ φρουρίου ἡ περιφέρεια, ὑπολογιζομένη ἀπὸ βολῆς κανονίου, ἀπὸ τοῦ τείχους μέχρι τοῦ προμαχώνος τῶν μύλων, τουτέστι τοῦ εἰς τὸν μέγαν Δοῦκα πάλαι ἀνήκοντος μέρους, περιλαμβάνει ἑκτασιν 1666 $\frac{4}{5}$ ἑξαπόδων. Κατὰ τὴν 10 Μαΐου 1738, κατὰ διαταγὴν τοῦ αὐτοκράτορος Φραγκίσκου ἤρχισεν ἡ ἐκτέλεσις τοῦ σχεδίου, σκοπὸν ἔχουσα τὴν ἑκτασιν τῶν ὠχυρωμάτων τῆς Πόρτο Φερρράϊο. Ἡ δὲ ἐργασία ἐξηκολούθησε μέχρι τῶν 1758, ὥστε ἡ πόλις αὕτη ἀποκατέστη ἀξιολογώτατον τῆς Ἰταλίας φρούριον. Σύγκειται δὲ ἐξ ἐννέα προμαχόνων καὶ πολλῶν ἄλλων ὠχυρωμάτων, καὶ ὑπερασπίζεται πρὸς τούτοις ὑπὸ δύο ἄλλων φρου-

λιεργείας τῆς νήσου Ἐλβας, ἦτον ἀδύνατον νὰ παράγῃ ἀρκετὸν σῖτον πρὸς τὴν ἀνάγκην τῶν κατοίκων της. Οἱ γρανιτόβραχοι, αὐτῆς ὅπου θάλλει ἡ ἀγριοσυκέα, οἱ λόφοι της δενδροσκεπαστοὶ ἀπὸ ταμάρινθον, καὶ αὐταὶ αἱ κοιλάδες της διὰ πολλοῦ φέρουσι μόνον θάμνους, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑφύεται τὸ Agnus Castus καὶ ἡ ἀγριάρκευθος (ἀγριόκεδρος), καὶ πολλὰ ὀλίγα μέρη αὐτῶν εἶναι ἀρμόδια εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν

ρίων, τὴν Στέλλαν καὶ τὸ Φαλκόνιον, Ἰπῆρχεν ἔτι καὶ ἐκτὸς φρούριον καλούμενον, ἅγιος Ἰωάννης Βαπτιστῆς, τὸ ὁποῖον ἤδη ἐδαφίσθη.

Τὸ δὲ φρούριον, κεκλεισμένον διὰ τοῦ λιμένος του πρὸς τὴν θάλασσαν, διαχωρίζεται ἀπὸ τῆς λοιπῆς νήσου μὲ διώρυγα τεχνητὴν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐξεύχθη γέφυρα. Ἡ φρουρὰ δὲ αὐτοῦ συνεποσοῦτο συνήθως εἰς 500 ἄνδρας.

Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἐμπορεύονται ἄλας, μάρμαρον, γρανίτην, θύννους καὶ διαφόρους ἄλλους ἰχθῦς. Ἡ καδοποιία καὶ αἱ ἀλυκαὶ της ἀποφέρουσι μεγάλα ὠφελήματα. Εἶναι δὲ ἐν τῇ πόλει τρεῖς ἐκκλησίαι. Ἄλλοτε πρὸς τούτοις ὑπῆρχε καὶ Μονή, καὶ δύο εὐκτήριοι οἶκοι ταγματῶν.

Ἡ Πόρτο Λογγόνη (λατίν: Πόρτους-Λόγγους) πόλις μικρά, κεῖται πρὸς τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς νήσου, ἐν μίλιον τοῦ Πόρτο Φερράϊου ἀπέχουσα. Ἀνήκουσα δὲ εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς μεσογείου, ἦτον ἡ πρωτεύουσα τοῦ κύκλου τῆς ἐπαρχίας.

Κατὰ τὴν μετὰ τοῦ Βασιλέως τῆς Νεαπόλεως, συνομολογηθεῖσαν συνθήκην μετέβη τὸ 1801 εἰς τὴν κυριαρχίαν τῶν Γάλλων · κατοικεῖται δὲ ἤδη ἀπὸ 1500 ψυχῶν.

Ἡ Πόρτο-Λογγόνη ἔχει ἐπίσης καλὸν λιμένα, τὸ δὲ ἐπὶ βράχου φρούριόν της εἶναι σχεδὸν ἀπόρρητον. Αὕτη ἀνῆκεν ἄλλοτε εἰς τὴν ἡγεμονίαν τῆς Πιονδίνου, ὃ δὲ Βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως εἶχε δικαίωμα νὰ διατηρῇ φρουράν. Κατὰ τὸ 1611, κατὰ διαταγὴν Φιλίππου τοῦ Γ'. Βασιλέως τῆς Ἰσπανίας, ἤρχισαν νὰ ὠχυρώνωσιν αὐτήν. Τὸ δὲ 1646. ἠλώθη ὑπὸ τῶν Γάλλων καὶ ἀνεκτῆθη ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν κατὰ τὸ 1650 · κεῖται δὲ τρία μίλια μακρὰν τοῦ Πιονδίνου · τὸ δὲ κύριον τῆς ἐξαγωγῆς ἐμπόριον εἶναι οἱ ἰχθῦς. Κάτωθεν αὐτῆς κεῖται κωμόπολις, τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι τρέφονται κυρίως ἀπὸ τῆς ἀλιείας.

Ἡ Ρίο, πρωτεύουσα κύκλου τινὸς τῆς Πόρτο-Λογγόνης, εἶναι κωμόπολις ἐκ 1800 κατοίκων. Τὰ περίχωρα αὐτῆς εἶναι καλλιεργημένα, διότι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν ἐξώρυξιν τῶν καλῶν ἐκεῖνων μεταλλείων τοῦ σιδήρου. Ταῦ-

δημητριακῶν φυτῶν. Διὰ τὴν ὑπερβολὴν δὲ, κατὰ τὸ δυνατόν, τὰ ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ προσκόμματα, μετέβη εἰς Πιανόζαν, τὴν ὁποίαν παρέστησαν εἰς αὐτὸν ὥς ἔχουσιν χθαμαλωτέραν γῆν, ὀμαλωτέραν, ἐπιδεκτικωτέραν ὑγράνσεως δι' ἀρδεύσεων καλῶς διευθυνομένων, ἵνα διὰ τοῦ χρόνου καὶ τοῦ κόπου δυνηθῇ νὰ παρέχῃ πλούσιον θέρος.

Ἡ νῆσος Πιανόζα ἦτον ὅλος ἔρημος· εὐρέθησαν μόνον ἵπποι

τα δὲ ἀποτελοῦσιν ἀξιόλογον ἐμπόριον, παρέχουν 75—85 τοῖς 100 ἐξαίρετον σίδηρον, ὅμοιον πρὸς τὸ τῆς Σουηδίας καὶ τῆς Σιθηνίας. Κατὰ τὸ 1534 ἡ μικρὰ αὕτη χώρα ἐλεηλατήθη ὑπὸ τοῦ Τούρκου πειρατοῦ Βαρβαρόσσα, ὅστις ἀπαντας τοὺς πολίτας ἠχμαλώτισεν.

Ἡ Κάμπο, χωρίον μικρὸν τῆς ἐπαρχίας Μαρκεσιάνης, ἔχει 1700 κατοίκους.

Ἡ Κάμπο - Λιβιέρι, ἄλλο χωρίον, τοῦ ὁποίου οἱ κάτοικοι ζῶσιν ἀπὸ τὴν καλλιέργειαν τῶν ἀγρῶν καὶ ἀμπελῶν των.

Αἱ μικραὶ χωμοπόλεις, ἅγιος Ἰωάννης, ἅγιος Ἰλάριος, ἅγιος Ἀνδρέας καὶ Πομόντα, ἔχουσι μεγάλα ὠφελήματα ἀπὸ τῶν ἀμπελώνων αὐτῶν,

Τὰ ἐκ τῆς ἀκτῆς τοῦ Πόρτο - Φερρόχιου ἐξαγόμενα ἅλατα, ἀπετέλουν ἄλλοτε ἀσφαλέςατον τὸ μέρος τῆς κυριαρχικῆς προσόδου. Αἱ ἀλικάι δὲ αὗται εἰσὶ πολὺ ἐπωφελέστεραι τῶν τῆς Καστιλιώνης δὲ Μαρέμνα, κειμένης κατὰ τὴν Ἡγεμονίαν Πιομβίνα, ἐπειδὴ καὶ τὸ ἅλας κατασκευάζεται ἄνευ ξύλων, μόνη δὲ ἡ θερμότης τοῦ Ἡλίου ἐνεργεῖ τὴν ἀπαιτούμενην ξήρανσιν, ὅθεν εἶναι ἀξιολόγου ποιότητος.

Αἱ ἀλικάι αὗται εἶναι δύο εἰδῶν: 1. αἱ ἐπονυμαζόμεναι κατὰ τὸ ἐπικώριον (alla Paesana), ἐκ τῶν ὁποίων ἐξάγονται τεμάχια ἁλατος μᾶλλον μεγάλα καὶ ἀκατέργαστα, αἱ delle chiaje et delle Lazareto 2. Αἱ ἐπονυμαζόμεναι alla Trapanese, τῶν ὁποίων οἱ αὐλακες εἶναι λιθόστρωτοι. Τὸ θαλάσσιον ὕδωρ ἐξατμίζεται, τὰ δὲ ἐξαγόμενα τεμάχια ἁλατος εἶναι λεπτότερα καὶ ἐπίσης καλῆς ποιότητος, ἵνα μὴ εἴπω ἀξιολογωτέρας, ὥς καὶ ἀλικάι τοῦ ἀγ. Ρόκου καὶ τῆς Ἀννουντζιάτας.

Τοιαύτη ἦτον ἡ ἀκριβὴς τῆς νήσου Ἑλβας κατάστασις ὅτε ἤλθε νὰ ἐνοικῇσῃ ὁ Αὐτοκράτωρ. Θέλει δὲ φανῇ, ὅφ' ὅσα ἐπὶ 10 μῆνας ἐξετέλεισεν ἔργα ἐν αὐτῇ, καὶ τί ἤθελε κατασταθῇ ἡ εὐφορος αὕτη χώρα, εἰάν ἡ Α. Μ. ἐδαπάνῃ εἰς καλλωπισμὸν καὶ βελτίωσιν τοῦ τόπου τούτου, πλείονα ἔτη βίου, τὸν ὁποῖον ἐζήτει οἰκαιοποιούμενον τὸ μέγα ἔθνος.

τινές, οἵτινες ὡς ἄγριοι ἐφαίνοντο κατ' ἀρχάς· ἐπληροφορήθησαν δὲ ἀκολουθῶς, ὅτι ἀνῆκον εἰς χωρικοὺς τῆς Ἑλβας, οἵτινες μετέφερον αὐτοὺς ἐκεῖ νὰ νέμονται ἐλευθέρως εἰς τοὺς λειμῶνας.

Οἱ ἵπποι ἐκεῖνοι, ἐγκαταλειμμένοι εἰς τὰς φυσικὰς ἐξελίξεις ὅλως, καταντοῦν μετ' ὀλίγον εἰς τινα φυσικὴν ἀνεξαρτησίαν τοιαύτην, ὥστε οὔτε αὐτοὶ οἱ Κύριοί των δύνανται νὰ τοὺς δαμάσωσιν, εἰμὴ ὅταν ἡ ἀγέλη φέρηται διὰ στενοῦ τινος εἰς πηγὴν διὰ νὰ ποτισθῇ.

Ἀφοῦ ὁ Αὐτοκράτωρ ἐβεβαιώθη, ὅτι ἦτον εὐκόλον νὰ μεταβληθῇ ἡ ξηρὰ ἐκείνη γῆ εἰς πεδῖον εὐκαρπον, διέταξε νὰ οἰκοδομηθῇ φρούριον, διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ ἀπὸ τῶν ἐπιδρομῶν τῶν βαρβάρων τὴν μικρὰν τῶν γεωπόνων συνοικίαν, τὴν ὁποίαν ᾔθελε νὰ στείλῃ.

Μόλις τὴν 26 Μαΐου ἔφθασεν εἰς Ἑλβαν, καὶ ἡ γενναία καὶ γηραιὰ σωματοφυλακὴ του, ἣτις συνεδέθη μετὰ τῆς τύχης του, ἡ μεγαλόψυχος ἐκείνη σωματοφυλακὴ, διήλθε τὴν Γαλλίαν ἐν τῷ μέσῳ ἀναντιρρήτων τεκμηρίων ἀγάπης, θαυμασμοῦ καὶ σεβασμοῦ, ὅχι μόνον παρὰ τῶν συμπολιτῶν των, ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτῶν τῶν ξένων.

Εἰς οἵανδὴποτε καὶ ἂν ἔμενε πόλιν, ἔπεμπον νὰ στρατοπεδεύωσιν ἔξω οἱ Αὐστριακοὶ στρατιῶται, οἵτινες κατέλυον εἰς τὰς οἰκίας τῶν πολιτῶν, αἱ δὲ καλῆτεραι θέσεις παρεχωροῦντο εἰς αὐτήν. Ἐπὶ τραπέζης, ἔνθα συνέτρωγον μὲ τοὺς ὑπαξιωματικούς, οἱ στρατιῶται τῶν ἐχθρικῶν σωμάτων, καὶ αὐτοὶ οἱ αὐτοκρατορικοὶ ἀξιωματικοὶ ἐπεθύμουν πρῶτον νὰ ὑπηρετῶνται οἱ ἐπίλεκτοι Γάλλοι, καὶ ἀκολουθῶς οἱ στρατιῶταί των.

Μίαν μόνην φορὰν γέρων τις ταγματάρχης ἠναντιώθη νὰ ὑποχωρήσῃ τὰ καταλύματά του εἰς τὴν σωματοφυλακὴν.

Ἡ ἀπάρνησις αὕτη ἔγεινε μὲ τρόπον ὑβριστικόν· Τοιοῦτο-
τρόπως φέρεσαι ; τῷ ἀπήντησεν ὁ ἀρχηγὸς Καμβρόνης, λοιπόν!
παράταξον τοὺς στρατιώτας σου ἀφ' ἐνός, θέλω δὲ παρα-
τάξει τοὺς ἰδικούς μου ἀφ' ἐτέρου, καὶ τότε βλέπομεν εἰς
ποῖον θέλουν μείνει τὰ καταλύματα.

Κατὰ δὲ τὸ Λούγδουνον διεβίβασαν τὸν μικρὸν στρατὸν
διὰ τοῦ προαστείου Γουϊλλοτιέρη, ἐν δὲ τῇ πόλει, τῆς ὁποίας
ἐφοβοῦντο νὰ ἐπιτρέψωσι τὴν εἴσοδον, εἴκοσι χιλιάδες Αὐ-
στριακοὶ ἦσαν εἰς τὰ ὅπλα· πλὴν, ἂν καὶ δὲν εἰσῆλθον εἰς τοῦτο
τὸ ἄστυ, οἱ πολεμισταὶ, οἵτινες τοσαύτην ἀνεκάλουν δόξαν,
τόσον σέβας ἔπνεον πρὸς τοὺς πολίτας· ἅπασα ἡ πόλις ἐξ
ἐναντίας, ἐξῆλθεν εἰς προὑπάντησιν αὐτῶν, καὶ τοὺς συνώ-
δευσε. Πολῖται, ἔμποροι, τεχνῖται, πρὸ πάντων δὲ ὁ ἀγαθὸς
ἐκεῖνος λαὸς, ὁ τόσον περιφρονούμενος ὁπόταν ὡς μηδὲν λο-
γίζεται, τέλος οἱ πλεῖστοι τῶν κατοίκων (τοὺς ὁποίους βε-
βαίως τότε οὐδὲν συμφέρον ἐκίνει) ὑπεδέχθησαν μὲ χαρὰν τὴν
ἀθάνατον Φάλαγγα, καὶ ἐξέφρασαν εἰς αὐτὴν τὰ σεβάσματά των.

Ἰδοὺ οἱ ἀνδρεῖοι ἐκεῖνοι· δὲν τὸν παρήτησαν, πορεύου-
ται πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν γῆσον· Ἐλθαν! Μεταξὺ τοῦ πλή-
θους ἐκείνου, εἷς μόνον ἀνὴρ καὶ μία γραία γυνὴ ἐφώναζον
τὸ: Ζήτω ὁ Βασιλεὺς! Οἱ δὲ ἐπίλεκτοι ἀνταπεκρίνοντο μὲ τὴν
συνήθη των προσφιλῇ φωνήν· Ζήτω ὁ αὐτοκράτωρ! Ἀξιω-
ματικὸς τις τῆς Αὐστρίας, περίλυπος θεατῆς τῆς ζωηρᾶς ταύ-
της εἰκόνας, ἠθέλησε νὰ πατάξῃ μὲ τὸ ξίφος τοῦ στρατιώτην,
ὅστις ἐκτὸς τῆς γραμμῆς ἐφώναζε μεγαλοφωνότερα τῶν ἄλ-
λων. Λούγδουνός τις ἀρπάσας τὸ ὅπλον, συνέτριψεν αὐτὸ καὶ
εἶπεν: Ἐὰν θέλῃς νὰ λάβῃς τὰ συντρίμματα, ἐλθὲ νὰ τὰ
ζητήσῃς εἰς τὴν οἰκίαν μου· Ἄπαντες οἱ ἀνδρεῖοι ἐκεῖνοι,
ἀνυπομόνως περιμενόμενοι, ὑπερεπόθουν νὰ φθάσωσιν εἰς τὸ
τέρμα τῆς ὁδοιπορίας των, διερχόμενοι δὲ τὰς Ἄλπεις, καὶ

ἀσπαζόμενοι τὰ ἀνήκουστα ἐκεῖνα ἔργα, τὰ ὅποια ὁ Ἡρώς των εἶχεν ἐγκαταλείψει, κατὰ τὴν δίοδον τοῦ ὄρους Κενίς, διῆλθον δύο λεύγας μακρὰν τοῦ Ταυρίνου, καὶ ἦλθον νὰ ἐπιβιθασθῶσιν εἰς τὸν λιμένα Σαβόνναν.

Ἡ ἡμέρα τῆς εἰς Ἑλβαν ἀφίξεώς των ἦτο χαρμόσυνος πρὸς τε τὸν στρατηγὸν καὶ τοὺς στρατιώτας του, τὸν Ἡγεμόνα καὶ τοὺς ὑπηκόους του· ἦσαν ὡς ὀρφανὰ ἀνευρίσκοντα τὸν πατέρα των· ἦτον ὡς πατήρ, ἀναβλέπων τὰ τέκνα του. Ἀνεφάνη ἡδὴ δραστηριότης, τοιαύτη βιομηχανία, μέχρις ἐκείνης τῆς ὥρας ἄγνωστος εἰς τοὺς Ἑλβαίους. Εὐθύς δὲ μετὰ τὴν ἀφίξιν τῆς Α. Μ. ἡ ἐπιβόρὸς Τῆς ἐνήργει εἰς πάντα τὰ περὶ Αὐτὴν· ὡς ἄλλη τις ἀτμοσφαῖρα νὰ περιεκάλυπτε τὴν νῆσον· διεχαράχθησαν ἀμέσως καλαὶ ὁδοί· οἱ βράχοι ἤρχισαν νὰ ἐξομαλύνωνται· ἀνέκτορα, στρατῶνες νὰ ἀναγείρωνται. Μόνος δὲ ὁ Ἡγεμὼν ἦτο παντοῦ καὶ προέδρευεν ἐπὶ πᾶσι. Πολλοὶ τῶν μαχητῶν αὐτοῦ συνεμερίζοντο αὐτοπροαιρέτως τοὺς ἀγῶνάς του, συμπράττοντες μετὰ τῶν ἐργατῶν, εἰργάζοντο· ἔθραυον μετ' αὐτῶν βράχους. Ὡς οἱ στρατιῶται τῶν Ὑπάτων καὶ τῶν Καيسάρων, οἵτινες κατεσκεύασαν τὰ καλὰ ἐκεῖνα ὑδραγωγεῖα, τῶν ὁποίων τὰ μεγαλοπρεπῆ λείψανα ἐμπνέουσι τόσον σέβας εἰς τὸν περιηγητὴν, ἐκεῖνοι οἱ ἐπίλεκτοι, οἱ πρὸ ὀλίγου τόσον τρομεροὶ, παραιτήσαντες τὴν ῥομφαίαν, διὰ νὰ λάβουν εἰς χεῖρας τὸ ὀρθογώνιον, τὴν σκαπάνην, εἴτε τὸν κοπέα, ἀντεμείβοντο διὰ τοὺς ἐκουσίους κόπους των διὰ τῆς τιμῆς, ὡς ἔλεγον, τὸ νὰ βλέπωσι συνεχέστερα, νὰ ἔχωσι καθ' ἐκάστην ἐν τῷ μέσῳ των τὸν μέγαν ἄνδρα, τὸν ὅποιον ὑπερηγάπων.

Ὅτε ὁ Αὐτοκράτωρ συναπὴντησε τὴν Ἡγεμονίδα Παυλίαν εἰς τὰ περὶ τῆς Φρεγῶ, ἡ ὑγεία τῆς ἀγαπητῆς ἐκείνης ἀδελφῆς τόσον κακῶς εἶχεν, ὥστε οἱ ἰατροὶ καὶ τοὶ βουλομένην ἐπιμόνως, δὲν ἐπέτρεψαν εἰς αὐτὴν νὰ ἐπιβιθασθῇ εἰς τὸ πλοῖον τῆς Α. Μ.

Τότε δὲ ὑπεχρεώθη ὁ πλοίαρχος Ἀγγλος νὰ ἐπανεέλθῃ βραδύτερον νὰ παραλάβῃ τὴν Ἡγεμονίδα, διὰ νὰ ὀδηγήσῃ αὐτὴν εἰς τὴν Πόρτο - Φερράϊον, καὶ αὕτῃ ἡ ἡμέρα εἶχε προσδιορισθῇ· ἀλλὰ διὰ τὴν ἐπὶ εἴκοσι τέσσαρας ὥρας βραδύτητα τῆς φεργάδας, ἡ ἀνυπόμονος Ἡγεμονὶς Παυλίνα δὲν ἠθέλησε νὰ περιμείνῃ πλέον, ὅθεν ἐπιβᾶσα νεαπολιτικοῦ πλοίου, διέπλευσε τὸν πορθμόν. Τότε ἡ Α. Μ. δὲν ἐκράτησεν, εἰμὴ δύο ἡμέρας τὴν Ἡγεμονίδα ἀδελφὴν του. Ἡ Ἡγεμονὶς μήτηρ του δὲν εἶχε φθάσει· ἀλλὰ κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ Αὐγούστου ὁ Αὐτοκράτωρ ἀσμένως ὑπεδέχθη τὴν μητέρα του, ἔκτοτε δὲ διέμενε πάντοτε πλησίον του.

Ἡ ἐορτὴ τῆς Α. Μ. κατὰ τὴν 15 Αὐγούστου, ἐπανηγυρίσθη μὲ ἀπερίγραπτον χαράν. Ἡ περίεργος προθυμία, ἡ φιλήσυχος εὐθυμία τῶν Ἑλβαίων, ἀντέκειτο κατὰ παράδοξον τινὰ τρόπον πρὸς μᾶλλον ἔντονον χαράν, τὴν ὁποίαν ἠσθάνοντο μᾶλλον οἱ στρατιῶται τῆς σωματοφυλακῆς, οἱ τόσον ἡμεροὶ καὶ ἡσυχοὶ ἐν καιρῷ εἰρήνης καὶ κατὰ τῶν ὁποίων οὐδέποτε παρεπονέθη τις τῶν κατοίκων.

Πόσον προσεκτικοὶ ἦσαν οἱ σεβαστοὶ ἐκεῖνοι στρατιωτικοί, εἰς τὸ νὰ μετριάζουν τὴν ἀνήσυχον καὶ ταραχαποῖον ἐκείνην ἐπιθυμίαν, τοῦ νὰ ἴδωσι τὰ πάντα καὶ νὰ παρευρίσκωνται οὕτως εἰπεῖν, πολλαχοῦ συγχρόνως, ἥτις ἐφάνετο ὅτι εἶχεν ἀλλοιώσει τὸν φύσει ἀνάλγητον χαρακτῆρα τῶν Ἑλβαίων. Ἡ τόσον δραστηρία ἐκείνη ἀφορμὴ, ἡ τόσον ἰσχυρὰ εἰς τὴν νεότητά τῶν δύο φύλων, ἥτὸν ἰσχυροτέρα ἔτι πρὸς τοὺς ἀπλοῦς ἐκείνους ἀνθρώπους, οἵτινες ἕως τότε ὀλίγον εἶχον συνηθίσειν εἰς ἐορτάς, εἰς δημόσια θεάματα, καὶ πρὸς τοὺς ὁποίους ἡ ἐορτὴ ἐκείνη ἦτο πάντῃ νέα. Ἡ πόλις ἐκάλεσεν εἰς χαρὸν τὸν Αὐτοκράτορα καὶ τὴν σωματοφυλακὴν του· ὅπου οἱ προκριτώτεροι τῶν πολιτῶν, αἱ διασημότεραι κυρίαι τοῦ τόπου προσεκλήθη-

σαν. Κατὰ τὴν μεγάλην πλατεῖαν τῆς Πόρτο-Φερόραϊου ἀνέγειραν μεγάλην τινὰ αἵθουσαν, κομψότατα διακεκοσμημένην· ἦτο δὲ πανταχόθεν ἠνεωγμένη, διότι ἡ Α. Μ. εἶπεν, ὅτι ἐπεθύμει ἅπας ὁ λαὸς νὰ συμμετάσχη τῆς ἐορτῆς.

Λαμπροτάτη δέ τις πυροτεχνία παρεσκευάσθη ὑπὸ τῶν πυροβολιστῶν τῆς σωματοφυλακῆς. Ἐπειδὴ δὲ τὸ πεδῖον, ἔνθα προέκειτο ἡ πυροτεχνία, περιεφράχθη, μήπως συμβῇ τι ἀπευκταῖον, ἡ Α. Μ. ἀνέβαλλεν αὐτὸ τὸ θέαμα, τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ παράξη εἰς τὴν πόλιν κατὰ τὴν ἄφιξιν τῆς αὐτοκρατορίσσης Μαρίας Λουδοβίτζης καὶ τοῦ ἡγεμόνος υἱοῦ των.

Κατὰ τὸν Σεπτέμβριον νεαπολιτικὴ τις φεργάδα ἐπανεφέρει πάλιν τὴν ἡγεμονίδα Παυλίαν, ἥτις δὲν ἐγκατέλιπε πλέον τὴν μητέρα των καὶ τὸν Αὐτοκράτορα.

Ἡ ἄφιξις δὲ αὐτῆς ἐπανηγυρίσθη ὑπὸ πάντων τῶν κατοίκων· ἡ παρουσία της παρέσχεν ἀφορμὴν εἰς συνεχεῖς εὐθυμίας καὶ εὐχαριστήσεις, πρὸς τε τὴν Αὐλὴν καὶ τὰς Κυρίας τῆς Πόρτο-Φερόραϊου. Εὐθυμοὶ χοροὶ, συμφωνίαι, ἡ κωμωδία, κατέσταινον ποικίλην τὴν ἐσπερινὴν διασκέδασιν, καὶ συνέτεινον εἰς τὸ νὰ συσφίγγωσιν ἔτι μᾶλλον τοὺς δεσμοὺς τῶν καθηκόντων καὶ τῆς στοργῆς, οἵτινες πρὸ πολλοῦ ἤδη συνεδέθησαν.

Ὁ Αὐτοκράτωρ διῆγεν οὕτω τὸν καιρὸν εἰς γλυκυτάτας ἐνασχολήσεις· ἅπασαι δὲ αἱ ὥραι του ἦσαν ἐπησχολημέναι. Τὴν ἀμετάβλητον ἐκείνην δραστηριότητα, τὴν ὁποίαν ἄλλοτε μετεχειρίζετο εἰς τὰς εὐρυτάτας ἀντιλήψεις τοῦ νοός, ἔδαπάνα τότε εἰς τὴν σπουδὴν, καὶ τὸν καλλωπισμὸν τῆς χώρας, τὴν ὁποίαν ἔλαβεν εἰς κατοικίαν. Ἡ ὑγεία τῆς Α. Μ. εἶχε πάντοτε καλῶς. Τὴν πρωΐαν ἐκλείετο εἰς τὴν βιβλιοθήκην του, συχνάκις δὲ ἐγείρετο πρὸ τῆς ἡμέρας, εἰργάζετο ἀπὸ τὴν 3ην μέχρι τῆς 8ης ὥρ. π. μ. καὶ πάλιν κατεκλίνετο· τὴν δὲ αὐγὴν ἐξερχόμενος ἐπεσκέπτετο ὅλας τὰς ἐργασίας· καθ' ἐκάστην δὲ σχεδὸν πα-

ρευρίσκετο μετὰ τῶν ἐργατῶν του, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦσαν πολλοὶ στρατιῶται τῆς σωματοφυλακῆς. Δύω ἀρχιτέκτονες Ἰταλοὶ, ὁ μὲν προβεβηκώς, ὁ δὲ νέος, ὁ Ῥωμαῖος Κ^{ος}. Βαργίλλης καὶ ὁ Τοσκανὸς Κ^{ος}. Βεραλίνης, ἐχάραττον κατὰ τὰς διαταγὰς του τὰ περὶ τῶν οἰκοδομῶν ἀποφασισθέντα σχέδια, ἀλλὰ τόσον μετέβαλλεν αὐτὰ κατὰ τὰς ιδέας του, ὥστε τρόπον τινα ἀπέβαινε αὐτὸς αὐτουργὸς τῶν ποιημάτων καὶ ὁ μόνος καὶ μοναδικὸς ἀρχιτέκτων.

Καθ' ἐκάστην σχεδὸν, ὁποῖος καὶ ἂν ἦτο καιρὸς, ἡ Α. Μ. περιεπάτει εἰς τὴν κατὰ τὸν ἅγιον Μαρτῖνον ἀγροτικὴν οἰκίαν του, εἰς τὰ περίξ τῆς Πόρτο-Φερράτου. Ἐκεῖ ὡς καὶ εἰς τὴν πόλιν δὲν ἀπεστρέφετο νὰ ἐπασχοληθῇ εἰς τὴν οἰκονομίαν τῆς οἰκίας του, ἐζήτει ἀκριβῆ λογαριασμὸν περὶ πάντων, καὶ ἐξέταζε λεπτομερῶς τὰ τῆς οἰκιακῆς εἴτε ἀγροτικῆς οἰκονομίας.

Συνχνάκις μετὰ τὸ προάριστον ἐπεθεώρει τὸν μικρόν του στρατόν. Ἀπῆτει μεγίστην τάξιν κατὰ τὰ γυμνάσια, τὰς ἀσκήσεις· καὶ ἐπέμενε, ὥστε τὰ καθήκοντα τῆς σοβαροτέρας πειθαρχίας νὰ ἐκτελῶνται ἀκριβῶς.

Μετὰ τὴν ἐπιθεώρησιν ἵππευεν εἰς πρωῒνόν περίπατον. Ἐκ τῆς εὐαρίθμου θεραπείας αὐτοῦ, μεταξὺ τῶν ἐπισημοτέρων ἀξιωματικῶν διεκρίνοντο ὁ στρατάρχης Βερτράνδ καὶ ὁ στρατηγὸς Δρουότος, ἀχώριστοι ὄντες ἀπ' αὐτοῦ. Καθ' ὁδόν, ἡ Α. Μ. συνδιελέγετο μὲ τοὺς τυχόντας. Ἠκροάζετο δὲ ὅλας τὰς ἀξιώσεις, ὁποιαῖδήποτε καὶ ἂν ἦσαν, εὐχαριστοῦσε τοὺς πάντας, καὶ ἐπανήρχετο ἀκολουθῶς εἰς τὸ γεῦμα. Ὅλοι οἱ ὁμοτράπεζοι αὐτοῦ εὕρισκον εἰλικρίνειαν, οἰκειότητα, εὐπροσηγορίαν παρ' αὐτῷ, ὥς ὁ Αὐτοκράτωρ νὰ εἶχεν ἀνακαλύψει τὸ μυστήριον, τοῦ νὰ ἦναι ἀπλοῦς ιδιώτης ἐν τῷ μέσῳ τῶν ιδιωτῶν, χωρὶς παντάπασιν νὰ ἐξαντλήσῃ τὴν ἀξιοπρέπειάν του· περὶ αὐτοῦ δὲ ἡ συνδιάλεξις ἦτο τόσον ἐλευθέρα καὶ ἀπέριτος, ὅσον εἰς κοινὴν τράπεζαν (table-d'hôte).

Ὅτε ὁ Αὐτοκράτωρ ὑπεδέχετο ἐπίσημον τινὰ ξένον, ὡς συ-
χνάκις συνέβαινε, τὸν ἐπεριποιεῖτο μὲ τὴν αὐτὴν οἰκειότητα
καὶ χάριν, ὡς νὰ ἐφιλοτιμεῖτο ἡ Α. Μ. νὰ καταδείξῃ, ὅτι αἱ
δυστυχίαι οὐδαμῶς μετέβαλον αὐτόν.

Συνδιελέγετο μετὰ τῶν λογίων καὶ τῶν φιλοσόφων, τῶν
ἐκ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τῆς Β. ἐν Λονδίνῳ Ἀκαδημίας, περὶ
τῶν καθ' ἡμᾶς ἀνακαλύψεων εἰς τὰς ὑψηλὰς ἐπιστήμας, τὴν
Χημείαν, τὸν Γαλβανισμόν, καὶ τὸν Ἡλεκτρισμόν. Ἐμακάριζε
τοὺς βαθυπλούτους Ἀγγλοὺς κτηματίας διὰ τὸ ἀξιολόγον τῆς
γεωπονίας των καὶ διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἐγχωρίων νόμων των.

Τέλος συνδιελέγετο μετὰ τῶν πολεμικῶν περὶ ἱστορικῶν
ὑπομνημάτων, τὰ ὅποια περὶ τῶν ἐκστρατειῶν του συνέγραψε.

Τὰς ἐσπέρας διῆγε κατ' οἶκον, ἐκ δὲ τῶν ἐν τῇ πόλει, οἱ συ-
νήθως προσερχόμενοι, διεκρίναντο, ὁ Δήμαρχος, ὁ Διοικητὴς τῆς
νήσου καὶ ὁ Διαγγελεὺς Βαυτίνης.

Οἱ Κόμητες, Βερτράνδ καὶ Δρουότος, οἱ ἄλλοι ἀνώτεροι ἀξιω-
ματικοὶ τῆς σωματοφυλακῆς καὶ τοῦ οἴκου τῆς Α. Μ. διεμι-
ράζοντο, κατὰ τὰς διαταγὰς του, τὰς διαφόρους ὑπηρεσίας,
τὰς ὁποίας διένειμε, καὶ εὐγνωμονοῦντες καὶ θαυμάζοντες εἰς
πᾶν καλὸν καὶ ὠφέλιμον ἐπιχείρημα, ἔσπευδον νὰ τὸν συνδρά-
μωσιν ὅλαις δυνάμεσι.

Τοιοῦτος ἦτο τοῦ Αὐτοκράτορος ὁ βίος, γνῶστος εἰς τὸν
ἐλάχιστον κάτοικον τῆς νήσου, καὶ ἀντικείμενον ὅλων τῶν συν-
διαλέξεων. Αἱ δὲ διηγήσεις, τὰς ὁποίας οἱ διασημότεροι πε-
ριηγηταὶ ἀνέφερον περὶ τοῦ Αὐτοκράτορος πρὸς τὰς αὐλὰς των,
ὅσα αἱ ξένοι ἐφημερίδες ἐδημοσίευσον, συνέτεινον παρὰ τὸν θαυ-
μασμόν, πρὸς τὴν γενναίαν ἀφέλειαν τοῦ Κυριάρχου τῆς Ἑλλάδας,
εἰς τὸ νὰ ἐμπνέωσιν εἰς τοὺς φύλακας αὐτοῦ ἄκραν ἀσφάλειαν.

Ὁ Διοκλητιανὸς εἰς τὸν ἐν Σαλώνη κῆπὸν του, Κάρολος ὁ
πέμπτος εἰς τὴν Μονὴν τοῦ ἁγίου Ιούστου, παρέσχον ἄρα με-

γαλήτερον παράδειγμα πρὸς τὰς μελέτας τῶν δημοσιογράφων καὶ τῶν φιλοσόφων;

Ἀκατανόητα εἶναι τὰ ἐπὶ δέκα μῆνας ἐπιχειρηθέντα καὶ πραχθέντα, διότι ἡ μνήμη δὲν δύναται νὰ τὰ περιλάβῃ ὅλα, καὶ ὅμως πῶς νὰ μὴν ἐπιθυμήσῃ τις νὰ χαράξῃ τοῦλάχιστον τὰ κυριώτερα; ὅσον δύσκολον καὶ ἂν ᾖναι τώρα νὰ τὰ ἐκθέσῃ μετὰ τινος τάξεως.

Τὰ ἀνάκτορα τῆς Α. Μ. ἴσταντο ἐπὶ βράχου μεταξὺ τῶν φρουρίων, Φαλκόνου, καὶ Ἀστέρος, ἐν τῷ προμαχώνι τῶν Μύλων. Κατὰ τὴν ἄφικιν Αὐτῆς, συνέκειντο ἀπὸ δύο κυρίων οἰκοδομημάτων, τὰ ὅποια κατῴκουν οἱ ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ τοῦ μηχανικοῦ καὶ πυροβολικοῦ.

Ὁ Αὐτοκράτωρ διεκόσμησεν ἐσωτερικῶς αὐτὰ, καὶ ἀνήγειρε τὴν οἰκοδομήν, ἣτις συνεῖχεν αὐτά. Αὐτὸς δὲ οὗτος τὰ ἐσχεδίασε, διέταξε τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῶν διαίρεσιν, τὴν ἐκανόνισε λεπτομερῶς ὥς καὶ αὐτὸ τὸ σχῆμα τῶν κοσμημάτων, μεγαλοπρεποῦς τινος αἰθούσης ἐν τῷ μέσῳ κειμένης. Ἀπὸ τῶν θυρίδων τόσον κατεφαίνετο ἡ χώρα, ὥστε ὁ Αὐτοκράτωρ ἔβλεπε πάντα τὰ ἐν τῇ πόλει, οὐδὲν δὲ πλοῖον, ὅσον μικρὸν καὶ ἂν ᾗτο, δὲν ἐδύνατο νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν λιμένα χωρὶς νὰ τὸ παρατηρήσῃ. Ἡ αἷθουσα αὕτη ἀπετέλει μέρος τῆς πρὸς τὴν ἡγεμονίδα Παυλίαν προσδιωρισμένης οἰκοδομῆς κατὰ τὸ πρῶτον πᾶτωμα, ἡ δὲ Α. Μ. κατῴκει εἰς τὸ πρόσγειον δῶμα. Ἡ μήτηρ του κατῴκει ἰδιὸν τινα ἐν τῇ πόλει οἶκον. Παλαιά τινα οἰκήματα περικυκλοῦντα τὰ ἀνάκτορα, ἐδαφίσθησαν, οἱ βράχοι ἐπιπεδώθησαν, καὶ οἱ μῦλοι κατεστράφησαν. Ἡ μία ἐκ τῶν δύο ἐπιμήκων οἰκοδομῶν, αἵτινες ἐχρησίμευον εἰς κατοικίαν τῶν ἀξιωματικῶν, παρεμποδίζουσα τὴν θέαν, ἐδαφίσθη μέχρι τοῦ δώματος τοῦ ἔμπροσθεν τοῦ φρουρίου κατασκευασθέντος. Τὸ ἐσωτερικὸν κατεσκευάσθη θολωτὸν, ὅθεν αὖξήσαν αἱ διαιρέσεις

τοῦ δώματος, τὸ ὁποῖον ἂν καὶ ἀνώμαλον ἔνεκα τοῦ τόπου, ἀποκατέστη ὠχύρωμα ἱκανὸν εἰς παράταξιν καὶ ἐπιθεώρησιν δύο λόχων.

Οὐ μακρὰν τοῦ Παλατίου ὑπῆρχε στρατῶν, πρὸ χρόνων ἐγκατελειμμένος, καλλωπισθεὶς δὲ ἔγεινεν ἐναλλάξ αἴθουσα ὑποδοχῆς, χοροῦ καὶ θεάτρου, οἱ δὲ ἀξιωματικοὶ τῆς σωματοφυλακῆς καὶ αἱ ἀμφίπλοι τῶν ἡγεμονίδων, παρέστησάν ποτε τὰς κωμωδίας: (les Fausses Infideliès) τὰς ψευδεῖς ἀπιστίας, (et les Folies amoureuses) καὶ τὰς ἐρωτικὰς παραφοράς.

Περικαλλεῖς κῆποι ἠγέρθησαν ὡς ἐκ θαύματος. Οἱ ὀπισθεν τῶν ἀνακτόρων ἀνωρθώθησαν γόνιμος δὲ γῆ, ἀδρᾶ δαπάνη μετακομισθεῖσα ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου, ὅπου ἦσαν οἱ μῦλοι, ἀπετέλεσε λαχανιὰν καὶ κῆπον κάρπινον.

Εἰς τὴν πόλιν, ἡ Α. Μ. ἐπεσκεύασε διαφόρους οἰκοδομὰς πρὸς κατοικίαν τῶν ἀξιωματικῶν, οἱ δὲ ἀρχαῖοι στρατῶνες ἀπέβησαν ὑγιεῖνοι, καὶ αἱ εὐρύχωροι ἀποθήκαι τῆς Αἰγγουέλλας μετεποιήθησαν εἰς νέους στρατῶνας, τὰ δὲ ἵπποστάσια μετετέθησαν ἐκτὸς τῆς πόλεως κατὰ τὰς μεγάλας τῆς Τονάρας ἀποθήκας, αἱ ὁποῖαι ἦσαν ἰδιοκτησίαι τοῦ ἐργολάβου τῶν ἀλάτων.

Οἱ προμαχῶνες καλῶς εἶχον, ἀλλ' εἶχεν ἐρειπιωθῆ κατὰ τὴν ἄκρην τῆς Αἰγγουέλλας πῦργός τις παλαιός, ὅστις ὑπεράσπιζε τὸ στόμιον τοῦ λιμένος. Τὸν πῦργον τοῦτον τὸν ὁποῖον ποτὲ οἱ Τοσκάνοι ὠνόμαζον Πῦργον θανατηφόρον, ἔνεκα τῆς καταστροφῆς, τὴν ὁποίαν πολλάκις εἶχεν ἐπιφέρει κατὰ τῶν Τούρκων καὶ εἰς τὰ λοιπὰ τῶν Βαρβαρέζων σώματα, τὰ ὁποῖα εἶχον πολιορκήσει τὸν λιμένα Φερράϊον, ἔκρινεν ἀξιόλογον ἡ Α. Μ. εἰς τὸ σύστημα τῆς ὠχυρωματικῆς καὶ τῆς ὑπερασπίσεως τὸ ὁποῖον παρεδέχθη, ὅθεν ἀνακτισθεὶς ἐφωπλίσθη. Πρὸ τῆς ἀφίξεως τῆς Α. Μ., τὸ λιθόστρωτον τῶν ὁδῶν τῆς Πόρτο - Φερράϊου συνίστατο ἐκ πλατανῶν λιθίνων, πλακῶν, τῶν ὁποίων ἡ ὁμαλὴ

ἐπιφάνεια ἦτο πολὺ ἐπικίνδυνος πρὸς τοὺς ἵππους, κατὰ διαταγὴν τῆς λοιπὸν, οἱ λίθοι τῶν ὁδῶν τὰς ὁποίας ἔφιππος διήρχετο ἐλατομήθησαν ἀνίσως διὰ κοπίδων, αἱ δὲ ὁδοί, εἰς ἃς διήρχοντο ὀχήματα, ἐλιθοστρώθησαν ἐκ νέου.

Ἡ πύλη τῆς ξηρᾶς δὲν ἦτο βατὴ εἰμὴ μόνον εἰς ἡμιόνους, οὐδεὶς δὲ πρὸ τῆς Α. Μ. δὲν ἐτόλμησε νὰ διέλθῃ ἔφιππος. Προκλινεῖς δὲ τινες βράχοι περιέστειλλον τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ βίαιοι κλίσεις κατέσταινον ἐπικίνδυνον τὴν δίοδον. Διὰ τινος λοιπὸν προχώματος ἡ ὁδὸς πλατυνθεῖσα ἔγινε βατὴ διὰ πᾶν εἶδος ἀμαξῶν.

Πρὶν διατάξῃ ὁ Αὐτοκράτωρ τὸ ἔργον τοῦτο τὸ ταχέως περαιωθὲν, ἐβιάζετο νὰ περιέρχεται ἐπὶ πολὺ διὰ νὰ διέρχεται τὴν πύλιν, τὸν λιμένα, καὶ νὰ ἐξέρχεται διὰ τῆς θαλασσίας πύλης, διὰ νὰ πορευθῇ ἀκολουθῶς εἰς τὴν ἀρχαίαν ὁδὸν, τὴν ἄγουσαν εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς χώρας, τοῦτον δὲ, ὅσάκις ἤθελεν ἐφ' ἀμάξης νὰ μεταβῇ εἰς τὴν ἐν ἀγίῳ Μαρτινίῳ ἀγροτικὴν οἰκίαν του· αὕτη δὲ ἡ οἰκία δὲν ἦτον ἄλλο τι, εἰμὴ ἀπλῆ τις καλύβη, τὴν ὁποίαν ἀνέκτισεν, ἐμεγάλυνε, καὶ ἐκόσμησε κομψῶς μὲν, ἀλλ' ἀφελῶς. Ἀφοῦ δὲ αἱ ἐπισκευαὶ ἐπροχώρησαν ἐπὶ πολὺ· αὕτη θέλει εἶσθαι, ἔλεγεν ἡ Α. Μ., ἡ οἰκία ἀγαθοῦ τιнос πολίτου, ὅστις δύναται νὰ ἔχῃ 15 χιλιάδας φράγκα ἐτήσιον εἰσόδημα. Ὁ οἰκίσκος οὗτος ἄλλως τε δὲν ἐχρησίμευεν εἰς τὴν Α. Μ., εἰμὴ ὡς σκοπὸς περιπάτου, κείμενος ἐν τῷ μέσῳ ἀξιολογωτάτων ἀμπελώνων, ἡ δὲ θεωρία αὐτοῦ ἦτο γραφικωτάτη. Πλησίον αὐτοῦ κατέρρεε χεῖμαρρος, ὁ ὁποῖος ἦτο τεθεμελιωμένος εἰς τοὺς πρόποδας ἐνὸς ὄρους πρὸς τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου, περικυκλωμένος ἀπὸ χλοερᾶς ἀμπέλους, ὅθεν ἐκεῖθεν ἐφαίνετο συγχρόνως καὶ ἡ πόλις, καὶ ὁ λιμὴν, καὶ ἡ εὐρύχωρος θάλασσα, ὅπου ἐκυμαίνοντο σημαῖαι διαφόρων ἐθνῶν καὶ ἀπωτάτω, ὡς ὁμίχλη ἐφαίνοντο αἱ

ἀκταὶ τῆς ἀρχαίας Ἐτρουρίας. Καθ' ἐκάστην σχεδὸν, ὅποιος-
δήποτε καὶ ἂν ᾗτο καιρὸς, ἡ Α. Μ. μετέβαινεν εἰς τὸν ἅγιον
Μαρτίνιον.

Εἶχε πρὸς τούτοις καὶ ἐν Ρίῳ κατοικίαν, ἣτις ἀνῆκε τότε
εἰς τὴν γραμματείαν τοῦ τάγματος τῆς τιμῆς. Αἱ πρόσοδοι
ἐπίσης τῶν ἐνταῦθα σιδηρορυχείων, εἶχόν ποτε προσδιορισθῇ
εἰς τὸ αὐτὸ τάγμα.

Ὁ Αὐτοκράτωρ ἐφύλαξεν ὡσαύτως κατοικίαν καὶ ἐν Πόρτο-
Λογγόνῳ, ἐντὸς τῆς ἀκροπόλεως· τὴν δὲ μικρὰν ταύτην πόλιν
ἐπωφελῶς ἐκόσμησε, κατασκευάσας πρὸς τοῖς ἄλλοις ὁδὸν ὅλως
νέαν, ἄγουσαν ἀπὸ τῆς παραλίας πρὸς τὴν ἐπὶ βράχου κτισμέ-
νην ἀκρόπολιν.

Ἐπεδιόρθωσε καὶ κατέστησεν ἀμαξωτὴν τὴν ὁδὸν ἀπὸ Πόρ-
το - Φερράϊον, εἰς Πόρτο - Λογγόνην, κατασκεύασε δὲ καὶ ἄλλην
ἐπίσης ἀμαξωτὴν, ἀπὸ Πόρτο - Φερράϊον εἰς Μαρτιάναν τοῦ Πε-
δίου (il Campo).

Καθ' ὅλας δὲ ταύτας τὰς ὁδοὺς ἐφυτεύθησαν δένδρα, τὰ
ὅποια εἶναι σπανιώτατα εἰς τὴν νῆσον, πάμπολλα δὲ ἐξ αὐτῶν
μετηνέχθησαν ἐξ Ἰταλίας, μάλιστα δὲ πολλαὶ μωρέαι.

Δὲν ἐπαρκεῖτο δὲ, ἂν ἐπὶ τοῦ ξηροῦ βράχου τοῦ ἐξεπλήρονε
τὸ ἡμισυ μόνον τοῦ κανόνος τοῦ Ζωροάστρου, ὅστις διατάττει
νὰ φυτεύηται φοῖνιξ καὶ νὰ φέρηται πηγὴ ἀένναος εἰς τὴν καυ-
σερὰν ἔρημον· ὁ Αὐτοκράτωρ διέταξε νὰ ἀναζητηθῇ πηγὴ εἰς
τὰ περίξ τῆς Πόρτο - Φερράϊον, τῆς ὁποίας τὰ ὕδατα νὰ ὀχε-
τευθῶσιν εἰς τὴν πόλιν, ἣτις ἐστερεῖτο αὐτῶν· τὰ δὲ ἔργα
ταῦτα εἶχον προχωρήσει ἐπὶ πολὺ, ὅτε ὁ Αὐτοκράτωρ ἀνε-
χώρησεν.

Ὅποῖαι λοιπὸν εὐχαί! Ποῖοι πόθοι ἐπώδυνοι συνώδευον τὸ
πλοῖόν του κατὰ τὸν ἀπόπλουν αὐτοῦ, καὶ πόσα ἀνέκδοτα δύ-
ναται ν' ἀναφέρῃ τις, διὰ νὰ καταδείξῃ, πόσον προσφιλὴς ᾗτον

εἰς αὐτὸν ὁ καλὸς ἐκεῖνος λαὸς, τὸν ὁποῖον πρὸς ὥραν εἶχεν υἱοθετήσῃ, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ εὐγνωμοσύνη ἀντέμειβεν αὐτὸν τύσον εἰλικρινῶς περὶ πάντων τῶν φροντίδων αὐτοῦ. Οὐχ' ἦτον ἐθαυμάζετο καὶ παρὰ τῶν ξένων.

Ἐμποροὶ τινὲς διαφύρων τόπων, ἀπέβαινόν ποτε παρόντος τοῦ Αὐτοκράτορος εἰς τὸν λιμένα· τοὺς ἐρώτησε πρὸς τί ἤρχοντο ; Νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὸν τόπον, νὰ ἴδωμεν τὰ μεταλλεῖα, ἀπήντησαν. Διατί, τοὺς εἶπε μειδιῶν, δὲν ὁμολογεῖτε παρευθὺς, ὅτι ἐμὲ ἤλθετε νὰ ἴδῃτε ; Λοιπὸν ἰδοὺ ἐγώ !

Ἐκ τῶν ἀλλοεθνῶν, ὅσοι μετέβαινον εἰς Ἑλβαν, οἱ Ἄγγλοι πρὸ πάντων ἐφαίνοντο, ὅτι ἐνόμιζον μεγάλην τιμὴν νὰ βλέπωσι καὶ νὰ ἀκούωσιν αὐτόν. Πολλάκις ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν ἀπὸ Πόρτο - Φερράϊον εἰς ἅγιον Μαρτῖνον, ἐπερίμενον πέντε καὶ ἑξ ὥρας τὴν Α. Μ. ἰδόντες δὲ αὐτὴν ἄλλοι ἔμενον πρῶτον εἰς τὸ Ἀάκω, διὰ νὰ ἐπισκεφθῶσι τὴν οἰκίαν, ἔνθα εἶχε γεννηθῇ ἡ Α. Μ., ἀπεκαλύπτοντο δὲ εὐλαβῶς ἐνώπιον τῆς εἰκόνης ἐκείνου, τὸν ὁποῖον ὡς μέγαν ἐθεώρουν ἄνδρα, καὶ ἀναχωροῦντες ἐλάμβανον εἰς τὸ θυλάκιόν των χάλυκα, ἢ τεμάχιον πλίνθου, ἐκ τῆς οἰκίας ἐκείνης τῆς ἀνακαλούσης τὸ καθ' ἡμᾶς ἐπισημώτατον γεγονὸς καὶ τὰς ἐπέρχομενας γενεάς.

Τοὺς Λόρδους Βέντιγκ, καὶ Δούγλας, καὶ πλείστους ἄλλους ὑπεδέχθη ἀσμένως, μετὰ σπουδῆς καὶ φιλοφροσύνης ἡ Α. Μ. ἅπαντες δὲ ἐπανήρχοντο φέροντες καλλίστας ἀναμνήσεις ὑποδοχῆς, τῆς ὁποίας ἔτυχον.

Εἷς ἐξ αὐτῶν συνώδευε μίαν ἐσπέραν τὴν Α. Μ., ἥτις μετὰ τὸ πρόγευμα, ἐπεσκέπτετο περὶ τὰς κατὰ τὴν Πόρτο - Φερράϊον ἐργασίας. Ὁ Αὐτοκράτωρ συναπήντησε καθ' ὁδὸν τὸν Αὐλάρχην, ὅστις ἐρχόμενος ἀπὸ τοῦ λιμένος ἐβάδιζε φέρων ἑγγραφα ὑπὸ μάλης πρὸς τὰ ἀνάκτορα. Γαλλικαὶ ἐφημερίδες εἶναι ; Μάλι-

στα, Μεγαλειότατε. Κατακρίνομαι; Όχι, Μεγαλειότατε, δέν πρόκειται σήμερον περί τῆς Υ. Μ. Αἰ, τὸ πρᾶγμα ἀνεβλήθη διὰ τὴν αὔριον, εἶναι διαλείπων τις πυρετὸς, ἀλλ' αἱ περίοδοι θέλουν παρέλθει.

Ὁ Αὐτοκράτωρ ἀσμένως συνδιελέγετο μετὰ τῶν ἐπιλέκτων αὐτοῦ, τῶν ὁποίων τόσον καλῶς εἶχε κρίνει τὴν καρδίαν· ὡς δὲ ἅπαντες οἱ γηραιοὶ στρατιωτικοί, ποτὲ δέν ἐφαίνοντο ἐντελῶς εὐχαριστημένοι· ὅθεν διὰ τινος φράσεως, ἥτις εἰκονίζει μᾶλλον τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀγάπην, ἢ αἱ λαμπρότεραι ἐκφράσεις, ὠνόμαζεν αὐτοὺς ἀνευχαρίστους. Ἐσχάτως λοιπὸν, ἀνευχάριστε, εἶπεν, εἰς ἓνα ἐξ αὐτῶν, στενοχωρεῖσαι; Όχι, Μεγαλειότατε, ἀλλὰ καὶ δέν διασκεδάζω ἀρκετά. Ἐχεις ἄδικον, πρέπει νὰ συμμορφώνησαι μὲ τὸν καιρὸν, εἴτα ἀναχωρῶν καὶ κρατῶν τὸ ἀργύριον ἐν τῷ βαλαντίῳ, ὅπου εἶχε τὴν χεῖρα, ἔψαλλε ψιθυρίζων· δέν θέλουν μείνει εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν διὰ παντὸς τὰ πράγματα.

Ἄλλοτε δὲ ἐπλησίασε μίαν ὀψοπῶλιν: Πόσον πωλεῖς τὸν οἶνόν σου, καλή; Ἐπτὰ Κραῖτζάρια (1), Μεγαλειότατε. Ἀκριβὰ, τέσσερα πρέπει νὰ τὸν πωλῇς, καὶ νὰ τὸν νερόνης ὀλίγον. Πόσον ἀπλοῦς εἶμαι! Καλλίτερά μου γνωρίζεις τὴν τέχνην σου.

Ποτὲ ἡ Α. Μ. δέν ἀντέτεινεν εἰς τὰς ἐπιθυμίας τῶν ἀγαθῶν αὐτοῦ ἑλθαίων, ὅσakis ἀπεκάλυπτον εἰς αὐτὴν τὴν εἰλικρινὴ καὶ ἀφελῇ ψυχὴν των. Ἐπειδὴ δὲ οἱ Ἰταλικοὶ λαοί, ὡς συνειθίζουν, ἱπποδρομοῦσι μετὰ τῶν ἐγχωρίων ἵππων, τῶν ὁποίων ἡ στάσις εἶναι ἀγέρωχος καὶ θριαμβευτικὴ, ὅταν λάβωσι τὸ προκείμενον ἄθλον, οἱ κάτοικοι ἀνήγειρον ποτὲ ἀμφιθέατρον κατὰ τὴν ὁδὸν ἀπὸ Πόρτα - Φερράϊον εἰς τὸν ἅγιον Μαρτῖνον. Ἐπερίμενον τὸν Αὐτοκράτορα, ἐδεήθησαν δὲ αὐτοῦ νὰ προεδρεύ-

(1) Τὸ Κραῖτζάριον στοιχίζει πρὸς 9 λεπτὰ περίπου.

ση τῶν ἵπποδρομιῶν καὶ νὰ λάβῃ μετὰ τῆς συνοδείας τοῦ τὰς θέσεις, τὰς ὁποίας εἶχον κοσμήσει μὲ ἄνθη καὶ φύλλα. Ἡ Α. Μ. μὴ θέλουσα νὰ τοὺς λυπήσῃ ἀπαρνούμενη, παρευρέθη εἰς ὅλους τοὺς ἀγῶνας, καὶ ἔσπεψεν ἰδίαις χερσὶ τὸν νικητήν.

Οἱ στρατιῶται τῆς σωματοφυλακῆς περιεπάτουν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πρὸς τὸ μέρος τῆς ἀγροτικῆς οἰκίας τῆς Α. Μ. Κατὰ τὸν τρύγον διέτρεχον τοὺς γεωλόφους καὶ ἡρώτων τοὺς χωρικοὺς, τίνος ἦσαν αἱ ἄμπελοι ; Τοῦ Αὐτοκράτορος. Τοῦ Αὐτοκράτορος ! Αἶ ! εἶναι ἰδικαί μας καὶ ἐτρύγων εὐθύμως ἀντ' αὐτοῦ. Ἡ Α. Μ. πρὸς τὴν ὁποίαν ὁ Κόμης Βερτρὰνδ ἀνέφερε πάντα τὰ διατρέχοντα, ἠρέσκετο ἀκούουσα τὰς ἀστείας ἐκείνας ἀξιῶσεις, καὶ ἔλεγε μειδιῶσα ὅτι εἶχον δίκαιον.

Ἐξ ὅλων ὅμως τῶν ἐπισκέψεων, ὅσας ἡ Α. Μ. ἐδέχετο, αἱ μᾶλλον προσφιλεῖς εἰς αὐτὸν, αἱ μέλλουσαι μετ' οὐ πολὺ νὰ ἐγείρουν εἰς τὸ στήθος τοῦ τὴν μεγάλην ἐκείνην ἰδέαν, εἰς τὴν ὁποίαν ὀφείλομεν τὸ κάλλιστον ἥμισυ τῆς ἱστορίας τοῦ μέρος, ἦσαν αἱ ἐπισκέψεις, ἢ μᾶλλον αἱ συνεχεῖς ἀφίξεις πλείστων ἀξιωματικῶν Ἰταλῶν, Γάλλων, Πολωνῶν, οἵτινες ἔσπευδον νὰ προσφέρωσι τὰς ἐκδουλεύσεις των. Δὲν ἔχω, τοὺς ἔλεγεν, οὔτε θέσεις, οὔτε βαθμοὺς νὰ σᾶς προσφέρω.

Θέλομεν ὑπηρετήσῃ ὡς στρατιῶται. Δὲν ἔχω πλέον τρόπον νὰ σᾶς πληρώσω. Ζῶμεν ἐξ ἰδίων. καὶ διέμενον ὑπηρετοῦντες ὡς ἐπίλεκτοι εἰς τὴν γηραιὰν σωματοφυλακὴν καὶ εἶναι σήμερον ἐν Παρισίοις, ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν.

Ἐπεθύμουν μὲν νὰ ὀνομάσω ὅλους· ἀλλὰ τοῦλάχιστον ἂς μοὶ ἐπιτραπῇ ν' ἀναφέρω τὸν Ἰλαρχον Φαλάσσον, πρῶην ὑπασπιστὴν τοῦ ἀρχηγοῦ Ὁκταβίου, εἰς Νεάπολιν, ὅστις εἰσῆλθεν εἰς Παρισίους ὡς ἀπλοῦς στρατιώτης, φέρων τὸν σάκκον του.

Τὶ ἔπραττεν ἡ τολμηρὰ ἐκείνη μειονοψηφία, τῆς ὁποίας

οἱ ἀρχηγοὶ εἶχον σπεύσει ἔμπροσθεν τοῦ ἵππου τοῦ Ἀλεξάνδρου, διὰ νὰ ζητήσωσι παρ' αὐτοῦ ἓνα Βουρβῶνα (1) ;

Τὶ ἔπραττεν ἡ ἄλλη ἐκείνη μεγαλητέρα μερὶς τοῦ ἔθνους, ἥτις πρὸς τὸ φαινόμενον εἶχεν ἀφοσιωθῇ πρὸς τὸ ἐπικρατοῦν κόμμα : Τὶ ἔπραττε πρὸ πάντων ἡ πλειονοψηφία ἐκείνη τῶν πολιτῶν, πάσης τάξεως τῶν φίλων τῆς εἰρήνης, τῆς φιλανθρωπίας, τῶν ἀληθῶς Γάλλων, πρὸς τοὺς ὁποίους πᾶσα πραγμάτων τάξις, ἀπομακρύνουσα τῆς πατρίδος τὰ ὀλέθρια τῶν συμμάχων στρατεύματα, ἔφερε τοῦλάχιστον ἀμοιβὴν τινα εὐτυχίας μελλούσης, τέλος τὴν γαλήνην μετὰ τὴν τρικυμίαν ; Πόλεμος κατὰ τοῦ νοῦς ἦτο τὸ σύνθημα τῶν πρώτων, χουσὸς, τιμαί, ἦτο φωνὴ τῶν δευτέρων, τὸ δὲ τῆς πατρίδος ὄνομα εἰς τὰ στόματα τῶν ἄλλων εἶχε προγραφῇ, ὡς σύνθημα ἐπαναστάσεως κατὰ τῆς ἐξουσίας παλαιῶν δεσποτῶν, εἴτινες ἐπανέλαβον πλήρη τὰ δικαιώματά των. Ἡ ὑπεροψία, αἱ ἀξιώσεις, αἱ παλαιαὶ ἔχθραι, αἱ νέαι ἐκδικήσεις, διεκρίνοντο ἄτακτοι καὶ γυμναὶ καὶ ἐπαχθεῖς· οὐδεὶς δὲ ἐζήτει πλέον νὰ κρυφθῇ. Ὅλων οἱ ὀφθαλμοὶ ἠνοίχθησαν· ὁ νοῦς, ἐντρομος ἀτενίζων εἰς τὸ μέλλον, λυπούμενος εἰς τὸ παρὸν, ἐπανήχθη πρὸς τὴν φαντασίαν τοῦ παρελθόντος· ἡ δὲ φαντασία αὕτη διελύθη κατὰ τὴν πρώτην τοῦ φωτὸς ἀκτῖνα.

(1) Ἀδύνατοι ἡγεμόνες, ἐπιβαλλόμενοι ὑπὸ τῶν ξένων, ἔγειναν πρῶτοι ξένοι πρὸς τοὺς νόμους μας, πρὸς τὰ ἥθη μας, ἐπροσπάθησαν, ἐπὶ μεσοβασιλειῶν 41 μηνῶν νὰ μᾶς ἐπαναγάγωσιν εἰς τοὺς τιμαριωτικὰς χρόνους. Κακῶς ἔκρυπτον τοὺς σκοποὺς των ὑπὸ τὸν μανδύαν τινῶν φιλελευθέρων ἰδεῶν, αἵτινες μόνον εἰς τὸ στόμα αὐτῶν ὑπῆρχον· ἀλλὰ δὲν ἐδυνήθησαν νὰ ὑποκρύψωσιν τοὺς ὀλιγίστους ἐκείνους, τοὺς ἀφοσιωμένους εἰς τὸ σύστημά των, ἡ δὲ μειονοψηφία ἐκείνη ἦτο τρομερὰ, διότι ἔδειξε εἰς τοὺς μεμονωμένους καὶ φεύγοντας τὴν ἀπόφασιν, ἥτις τὸ δεύτερον ἤδη τοὺς ἀποκρούει (Ἐπιστολὴ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν πρὸς τοὺς Ἐπάρχους).

Ἐν ὀνόματι ὁλοκλήρου τοῦ ἔθνους, ἀδύνατός τις Γερουσία εἶχε πλάσει ἐκ τοῦ προχείρου σύνταγμά τι καὶ πάντες οἱ γενναίοψυχοι εἶχον ἀγανακτίσει, ἢ μᾶλλον εἶχον γελάσει καὶ οἰκτείρει τὰ πράγματα, βλέποντες τοὺς πατέρας τῆς πατρίδος προπαρασκευάζοντας πρῶτον εἰς ἑαυτοὺς καλὰ εἰσοδήματα, τιμὰς, δύναμιν, καὶ πρὸς ἑαυτοὺς καὶ πρὸς τοὺς κληρονόμους των (1). Ἡ παντοδύναμος ἀνάγκη τὸ νὰ κλείσουν αἱ πρόσφατοι τῆς Γαλλίας πληγαὶ, ἐνέπνευσαν εὐλαβῇ τινὰ σιγὴν εἰς τοὺς ἀγαθοὺς πολίτας. Βάσεις ὅμως τινές, ἢ ἀρχαὶ ἀναντιρρήτου ἀληθείας, καὶ μεγάλης ἀνάγκης, κατεύναζον ἤδη τὰ πνεύματα, ἐκράτυνον πρὸς τοὺς ἐπικειμένους φόβους, τοῦ νὰ ἴδωσι μετ' ὀλίγον τὰς βασιλικὰς ὑποσχέσεις σταθερῶς βεβιασμένας.

Ἡγεμῶν τις τοῦ Βουρβωνικοῦ γένους, τὸν ὑποῖον ὑπεδέχθησαν μετ' ἀμέτρου χαρᾶς, διὰ τῶν ἐρασμίων αὐτοῦ ἐξωτερικῶν τρόπων, διὰ τῆς ἀγχινοΐας τῶν λόγων, οἵτινες ἐνεργοῦσι πάντοτε εἰς τὴν φαντασίαν τῶν Γάλλων, εἶχε κατορθώσει νὰ ἐμπνεύσῃ λήθην πρὸς τὴν ἀπερίσκεπτον ἐκείνην συνθήκην, ἣτις παρέδιδεν εἰς τὰς ἀντιζήλους δυνάμεις, τὰ φρούριά μας, τὰ πλοῖά μας, τοὺς ναυστάθμους μας, καὶ ὕλην στοιχίζουσαν ὑπὲρ τὰ τέσσαρα δισεκατομμύρια.

(1) Εἰς τὴν κατὰ 4 Ἀπρίλ: 1814, συνεδρίασιν, ἡ Γερουσία ἀποφανθεῖσα, ὅτι προσωρινῆς Κυβέρνησις θέλει διορισθῇ, καὶ ἀφοῦ διώρισε τὰ πέντε μέλη ἐκ τῶν ὁποίων ἔμελλε νὰ συγκροτηθῇ, παρεδέχθη ὡς πρῶτον Ἄρθρον: Ἡ Βουλὴ καὶ τὸ νομοθετικὸν σῶμα θέλουν κηρυχθῇ μέρος τοῦ σχεδιασμένου συντάγματος. Κατὰ δὲ τὴν 7 Ἀπρίλ, δι' ἐνὸς τῶν παραδεχθέντων Ἀρθρῶν, ἔλεγον: Ἡ ἀξία τοῦ Γερουσιαστοῦ κηρύσσεται ἀμετάθετος καὶ κληρονομικὴ, ἀπὸ ἁρρενός εἰς ἁρρεν κατὰ τάξιν πρωτοτακίας. Αἱ προικοδοτήσεις τῆς Γερουσίας καὶ τῶν Γερουσιαστικῶν θέσεων ἀνήκουν εἰς αὐτοὺς, αἱ δὲ πρόσοδοι αὐτῶν θέλουν διανεμέσθαι ἐξ ἴσου πρὸς αὐτοὺς.

Ἐν τούτοις ἡ καλλίστη τῆς παλιγγενεσίας ἡμέρα εἶχε λάμψει εἰς τὴν πρωτεύουσαν· ἅπασαι αἱ ἐλπίδες συνεκεντροῦντο ἐνώπιον γηραιοῦ Μονάρχου, ἀδελφοῦ, πρὸ καιροῦ ἐξορίστου, σεβαστοῦ τινος θύματος, τῆς πολιτικῆς ἐκείνης τρικυμίας, ἥτις ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν κατέστρεφε τὸν πεπολιτευμένον κόσμον. Παρ' αὐτὸν παρίστατο ἡ βασιλόπαις ἐκείνη, ἥτις, ἀνακαλοῦσα κατανυκτικωτάτας ἀναμνήσεις, καὶ τεθορυβημένη ἔτι ἀπὸ τῆς εἰκόνης τοῦ παρελθόντος, προέβαινεν ἔντρομος εἰς τὰ χεῖλη τοῦ ὑποκαίοντος κρατῆρος, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὁποίου ὑψοῦτο ὁ θρόνος τοῦ Καρόλου τοῦ Μεγάλου καὶ Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ'.

Δάκρυα ἔρρεον ἀπὸ πάντων τῶν ὀφθαλμῶν, αἱ δὲ καρδίαι μόλις ἀντεῖχον πρὸς τὰς βαθυτάτας συγκινήσεις.

Πῶς ἐμαράνθησαν τόσον ταχέως οἱ κρῖνοι ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐκόσμουν τὰς ἀγυιάς· τὰ ἄνθη ἐκεῖνα, τὰ ἀφθόνως ἐσπαρμένα πρὸ τῶν Βουρβωνικῶν ἵππων, πρὸ τῆς ἄρμαμάξης ὅπου ἐποχεῖτο ὁ σεβαστὸς αὐτῶν ἀρχηγός; Πῶς αἱ εὐθυμοὶ ψυχαί, αἱ τόσον εὐφρόσυνοι καρδίαι, ἐμαράνθησαν, καὶ αἰφνηδίως συνεστάλθησαν; Ἄς ἀπαντήσουν οἱ ἄφρονες σύμβουλοι τοῦ Μονάρχου, ἀσθενεστάτου ἀναμφιλέκτως, τοῦ ὁποίου οἱ πατρικοὶ σκοποὶ Πολλὰ ἀπάται διὰ τῆς δυστυχίας ἀποβαίνουσιν ἱερά.

Ἡ κατάχρησις τῶν ἐλευθέρων ἰδεῶν εἶχε γεννήσει τῆς ἐπαναστάσεως τὴν ὕδραν· διὰ τινος δὲ ἐναντίας καταχρήσεως, ἠθέλησαν νὰ ἀνακαλέσωσι τὰ ἀπονενοημένα ἐκεῖνα συστήματα τῆς δουλείας καὶ τοῦ τιμαριωτισμοῦ, τὰ ὅποια τοῦ αἰῶνος τὰ φῶτα εἶχον ἀποδιώξει ἐκ τῆς Γαλλίας, καὶ τὰ ὅποια ἐντὸς ὀλίγου θέλουν ἐκλείψει ἐκ τῆς Εὐρώπης ὅλης.

Ὁ νέος ἐκεῖνος διάδοχος τῶν Τζάρων, ὅστις ἐφάνη ἐν τῷ μέσῳ τῶν Γάλλων μόνον διὰ νὰ ἀναδειχθῇ μέγας καὶ γενναῖος, ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας, εἶπεν ἐν πλήρει συνεδριάσει τῆς Γερουσίας: ὅτι ἦτον δίκαιον καὶ φρόνιμον νὰ δοθῶσιν εἰς

τὴν Γαλλίαν ἐλεύθεροι θεσμοὶ, ἀνάλογοι πρὸς τὰ παρόντα φῶτα· (1) ἀλλ' αἱ γενναῖαι αὗται σκέψεις δὲν ἤρμοζον οὔτε πρὸς τὰς ἀρχάς, οὔτε πρὸς τὰ συμφέροντα τῆς προνομιούχου ταύτης τάξεως, τῆς ἐπανελθούσης κατὰ τοῦ κυριάρχου, ἢ συνελθούσης περὶ αὐτόν.

Τὸ ὑπὸ τῆς Γερουσίας συνταχθὲν σύνταγμα ἔμελλε (2) νὰ

(1) Ἐξεφράσθη τοιοῦτοτρόπως κατὰ τὴν ἐντευξιν, κατὰ τὴν ὁποίαν εἶχεν ὑποδεχθῇ τὰ μεγάλα τοῦ Κράτους σώματα τὴν 2 Ἀπρίλ: 1814.

(2) Διὰ τῆς συνταγματικῆς πράξεως κατὰ τὴν 7 Ἀπρίλ:, ἡ Μοναρχία ἐκηρύχθη διαδοχικὴ, Λουδοβίκος ὁ ΙΗ' ἀνεκαλέσθη εἰς τὸν θρόνον.

Ἡ ἀρχαία εὐγένεια ἀναλαμβάνει τοὺς τίτλους τῆς.

Ἡ νέα διατηρεῖ τοὺς τίτλους τῆς διαδοχικῆς.

Τὸ τάγμα τῆς τιμῆς διατηρεῖται μετὰ τῶν προνομίων του.

Οἱ Γερουσιασταὶ διορίζονται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως.

Τὸ ἀξίωμα αὐτῶν εἶναι ἀμετακίνητον καὶ διαδοχικὸν ἀπὸ ἀρρένεος εἰς ἀρρένα κατὰ πρωτοτοκίαν.

Αἱ προικοδοτήσεις τῆς Γερουσίας πρὸς τὴν Γερουσίαν, ἀνήκουν ἐξίσου εἰς αὐτούς. Αἱ δὲ πρόσοδοι αὐτῶν διανέμονται ἐξίσου πρὸς αὐτούς.

Ἡ ἀνεξαρτησία τῆς δικαστικῆς δυνάμεως ἐξασφαλίζεται.

Οἱ ἐν ὑπηρεσίᾳ στρατιωτικοί, οἱ ἐν ἐφεδρείᾳ ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται, αἱ χῆραι καὶ οἱ συνταξιῶχοι ἀξιωματικοί, διατηροῦσι τοὺς βαθμούς των, τὰς τιμὰς των, τὰς συντάξεις των.

Ἡ ἐλευθερία τῆς θρησκείας καὶ τῆς συνειδήσεως ἐπικυροῦται.

Οἱ λειτουργοὶ τῆς θρησκείας τυγχάνουν ἴσης περιποιήσεως καὶ προστασίας.

Ἡ ἐλευθεροτυπία μένει ἀπεριόριστος, ἐκτὸς τοῦ νομικοῦ περιορισμοῦ τῶν ἐγκλημάτων, τὰ ὅποια δύνανται νὰ προκύψωσιν ἐκ τῆς καταχρήσεως τῆς ἐλευθεροτυπίας.

Τὰ δημόσια χρέη κατεγγυοῦνται.

Αἱ ἐκποιήσεις τῶν ἐθνικῶν κτημάτων ἀμετακλήτως διατηροῦνται.

Οὐδεὶς Γάλλος δύναται νὰ καταδιωχθῇ διὰ γνώμας ἢ ψήφους.

Ἄπαντες οἱ Γάλλοι εἶναι ἐξίσου δεκτοὶ εἰς ὅλας τὰς πολιτικὰς καὶ στρατιωτικὰς θέσεις.

Τὸ παρὸν σύνταγμα θέλει ὑποβληθῇ εἰς τὴν παραδοχὴν τοῦ Γαλλικοῦ ἔθνους, κατὰ τὸν κανονισθησόμενον τρόπον.

Λουδοβίκος-Στανίσλας-Εαδιέρος, [θ' ἐλεῖ ἀνακηρυχθῇ Βασιλεὺς

υποβληθῇ εἰς παραδοχὴν τοῦ Γαλλικοῦ ἔθνους. Λουδοβῖκος Στανίσλας-Ξαβιέρος, δὲν ἐδύνατο νὰ ἀναγορευθῇ βασιλεὺς τῶν Γάλλων, πρὶν ἀποδεχθῇ τὸ σύνταγμα, καὶ ὁμώσει νὰ διατηρῇ αὐτό· ὁμνύοντος δὲ αὐτοῦ, ἔμελλε νὰ ὀρκισθῇ ὁ λαὸς τὴν πρὸς αὐτὸν πίστιν· ἀπλοῦς δὲ τις συνταγματικὸς χάρτης ἐπεχορηγήθη ὑπὸ τοῦ Μονάρχου, ὅστις ἐπανῆλθεν ἄνευ πανδήμου τινὸς ὑποχρεώσεως· ἀντὶ δὲ τοῦ Βασιλέως τῶν Γάλλων, προσηγορεύθη, Βασιλεὺς τῆς Γαλλίας· προσεκαλεῖτο δὲ ὑπὸ τοῦ ἔθνους, τοῦλάχιστον τοῦτο ὑπετίθετο, τὰ δὲ πρῶτα ταῦτα διατάγματα διδάσκουν τὸ ἔκθαμβον ἔθνος, ὅτι πρὸ 19 ἐτῶν, ἀφοῦ ἐνομίσαμεν, ὅτι ἐθέσαμεν πρὸς αὐτοὺς νόμου, Κυβέρνησιν, Ἡγεμόνα κατὰ τὴν ἡμετέραν ἐκλογὴν, ὁ μόνος νόμιμος Βασιλεὺς (1) τῆς Γαλλίας ἐβασίλευσεν ἡμῶν,

τῶν Γάλλων μετὰ τὴν ὀρκωμοσίαν καὶ τὴν ὑπογραφὴν πράξεως, ἀναφερούσης: Ἀποδέχομαι τὸ Σύνταγμα, ὁμνύω νὰ τὸ διατηρήσω καὶ νὰ ἐνεργῶ τὴν διατήρησιν αὐτοῦ· θέλει δὲ ἐπαναληφθῇ ὁ ὅρκος κατὰ τὴν τελετὴν, καθ' ἣν θέλουν ὀρκισθῇ τὴν πρὸς αὐτὸν πίστιν οἱ Γάλλοι (ἔπονται αἱ ὑπογραφαὶ ἐξήκοντα τεσσαρῶν γερουσιαστῶν, ἐξ ὧν δέκα δὲν ἦσαν Γάλλοι.)

(1) Ποῖος ἦτον ἄρα γε ὁ σκοπὸς τῶν ἀνθρώπων, λαλούντων ἀδιαλείπτως περὶ νομίμου Βασιλέως, περὶ τῆς μόνης ἐνθρονισμένης νομιμότητος; Καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι οἱ λαοὶ ἀνήκουν ὡς μία ποίμνη μερινῶν προβάτων εἰς δεῖνα, ἢ δεῖνα ἐστερμένον ποιμένα, ἐπὶ τίνι βάσει ἤθελέ τις στηρίζει παρ' ἡμῖν τὴν νομιμότητα τῶν παλαιῶν ἡμῶν βασιλέων, ἐπεὶ δὴ ἀριθμοῦνται τρία διάφορα βασίλεια γένη; Ἐὰν Κλοδοβῖκος, πρῶτος χριστιανικὸς Βασιλεὺς, ἔλαβε παρὰ θεοῦ τὴν βασιλείαν του, ὁ Πεπῆνος, ὁ μέγας Κάρολος, οἵτινες ἀνῆρπασαν τὸ σκῆπτρον ἀπὸ τῶν διεφθαρμένων αὐτῶν ἀπογόνων, δὲν ἦσαν ἄλλο τι, ἢ ἄρπαγες. Οὕγων δὲ ὁ Κάπετος, συνθηκολογῶν περὶ τοῦ βασιλείου μετὰ τῶν μεγάλων τιμαριωτῶν τοῦ στέμματος, Οὕγων ὁ Κάπετος, ἐκθρονίζων τοὺς διαδόχους τοῦ μεγάλου Καρόλου καὶ διὰ τῶν παραχωρήσεων, εἰς τὰς ὁποίας ὑπεχρεώθη πρὸς τοὺς μεγάλους τιμαριούχους, τὸ πρὶν ἴσους αὐτῷ, καθιέρωσε τὴν προδηλοτάτην ἄρπαγὴν, κατὰ τὴν ἀρχὴν τῶν καθ' ἡμᾶς βασιλείων. Ἐπὶ τίνι βάσει λοιπὸν νὰ στηρίξη τις τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ; Θεωρητικῶς

ἄπο τῶν αἰγιαλῶν τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης, ἢ ἄπο τῶν Ἀγγλικῶν παραλίων.

Ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας οἱ ἀγένειοι ἢ γεγηρακότες πρόμαχοι τῆς παλαιᾶς μοναρχίας, οἱ περιγέλαστοι ἄθληταὶ τῆς τιμαριωτικῆς τυραννίας καὶ τῆς θρησκευτικῆς θεοβλαβείας, ἐνησχολήθησαν ἀδιακόπως εἰς τὸ νὰ ὑποσκάπτωσιν ἀδιαλείπτως τὰ ἐρειπιώδη θεμέλια τοῦ ἀναγεννηθέντος μνημείου τῶν νόμων μας, χωρὶς νὰ σκεφθῶσιν, ὅτι κατεκρήμνιζον μετ' αὐτοῦ τὸν σαλευόμενον θρόνον, ὅστις ὑπερασπίζετο αὐτούς.

Λουδοβῖκος ὁ ΙΗ'. εἶχε τοῦλάχιστον παραδεχθῇ τὰς βάσεις τῆς συνταγματικῆς συνθήκης, τὴν ὁποίαν ἐνόμισεν, ὅτι ἔπρεπε νὰ τροποποιήσῃ. Καθ' ἐκάστην στιγμὴν, καὶ δι' αἰσχροτάτων μέσων, προσβάλλονται, παραδιάζονται ἱερώτεραι συνθῆκαι. Αἱ δημόσιαι ἐκποιήσεις ἀμετακλήτως διετηρήθησαν· ἐν πλήρει δὲ συνεδριάσει ὑπουργὸς τις ἄφρων ἐνσπείρει τὴν ἀνησυχίαν εἰς ὅλας τὰς ψυχάς· τὸ δὲ μῖσος ἀναγείρεται καθ' ὅλας τὰς ἐπαρχίας, καὶ ἀλογώταται ἀπαιτήσεις ἀνακαλύπτονται. Ἡ ἀρχαία εὐγένεια, ὑπερήφανος διὰ τοὺς ἀδόξους τίτλους της, ὑποδέχεται μεθ' ὕβριστικῆς ὑπεροψίας τὴν νέαν ἐκείνην εὐγένειαν, τῆς ὁποίας τὰ δίκαια ἐθεμελίωσεν ἡ δόξα. Διὰ τῆς φροντίδος δὲ, μετὰ τῆς ὁποίας ζητεῖται νὰ χορηγηθῇ ἐγγύησίς τις, ἡ δικαστικὴ τάξις χάνει τὴν προστατίδα ἀνεξαρτησίαν αὐτῆς· ἡ ἀνεξιθρησκεία καταθλίβεται· αἱ συνειδήσεις στρεβλοῦνται ὑπὸ τῶν ταραχοποιῶν ἀποστόλων.

Ὁ τύπος ἔπρεπε νὰ ᾔηται ἀκώλυτος· τὸ τόσον ἰσχυρὸν τοῦτο μέσον τοῦ νὰ φωτίζῃ τὴν συνείδησιν τῶν Βασιλέων περὶ τῶν

ἀληθείαι, καὶ πάντοτε ἐγένετο καὶ θέλει γίνεσθαι ἐμπράκτως, ὅσάκις ἡ βία ἄγει τὴν κοινὴν γνώμην, τὸ ἐξῆς· δὲν ὑπάρχει ἀληθῶς νόμιμος ἡγεμὼν, εἰμὴ ὅστις ἀναγορεύεται ὑπὸ τῆς ἐθνικῆς θελήσεως.

ἐγκλημάτων τῶν ὑπουργῶν αὐτῶν, περὶ τῆς ἰδίας αὐτῶν ἀσθενείας, τὸ ὁποῖον μετεχειρίζοντο εὐκόλως οἱ μισθωτοὶ συγγραφεῖς, ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ συμφέρον τῶν αὐλικῶν, τὸ μέσον τοῦτο λέγω, ἀφηρέθη ἀπὸ τῶν δραστηρίων συγγραφέων, οἵτινες ἐκηρύττοντο πρόμαχοι τῶν προσβληθεισῶν ἐλευθεριῶν ἡμῶν, ἢ οἵτινες δὲν εἶχον ἄλλο, εἰμὴ τὸ μέσον τοῦτο διὰ νὰ ἀποκρούσωσι αἰσχροτάτας διαβολάς.

Τὸ τάγμα τῆς τιμῆς, ἡ ὑψηλὴ ἐκείνη διάταξις, ἣτις ἐγέννησε τόσας μεγάλας πράξεις, καὶ ἣτις ἐτέθη ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν νόμων, ὑπέκυψε συνεχῶς εἰς τὰς ἀκλεεῖς περιφρονήσεις τῶν παμπληθῶν ἐκείνων ἀνθρώπων, πρωτοφανῶν μεταξὺ ἡμῶν, καὶ τῶν ὁποίων ἡ ὑπεροψία ἐπὶ εἰκοσαετίαν κατασταλεῖσα, δὲν ἐδύνατο νὰ ὑποφέρῃ νίκας, τῶν ὁποίων ἡ δόξα ποτὲ δὲν ἔμελλε ν' ἀνῆκῃ εἰς αὐτούς.

Οἱ τόσον ἡσύχως προσδοκώμενοι τοῦ ἁγίου Λουδοβίκου σταυροὶ, καὶ οἱ ἀστέρες ἐκεῖνοι τῆς τιμῆς, τοὺς ὁποίους οἱ γενναῖοι ἔτρεχον ν' ἀποκτήσωσιν εἰς τὰ πεδία τῆς μάχης, διενεμήθησαν ἐν ὀνόματι τῶν προγόνων των, δι' ἐπονειδίστου ἀσωτείας μετὰ τίτλων, μετὰ συντάξεων, μετὰ τιμῶν, εἰς συνταγματάρχας αὐλικούς, εἰς πολεμιστὰς κατὰ τὰς μεγάλας ὁδοὺς, ἕνεκα τῶν εἰκοσιπέντε ἐτῶν, τὰ ὁποῖα διέτριψαν εἰς τὰ κτήματά των καὶ τὰ ὁποῖα ὑπελογίσθησαν ὡς ἐνεργὸς ὑπηρεσία, ἢ ἕνεκα ἀνδραγαθημάτων ἀκλεῶν καὶ ἀτίμων.

Ὡς ἐὰν τὰ βασιλικά συμφέροντα εἶχον ἀνάγκην νὰ νομοποιήσωσι τὰ ταπεινότατα μέσα, τοὺς μᾶλλον ἀξιοποίνους τρόπους. Νέοι δὲ, τῶν ὁποίων ὁ κάλλιστος τίτλος ἦτο τοῦ, ὅτι ἀπέφυγον τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν· ἀπόμαχοι τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, τῶν ὁποίων ἡ ἡλικία ἔπρεπε νὰ καταδείξῃ τὸ γελοῖον τῶν ἀπαιτήσεων, κεκοσμημένοι δι' ἐπωμίδων ἀγνώστων εἰς τὸ πεδίων τῆς τιμῆς, μὲ φενάκας κεκονιαμένας, μὲ δίοπ-

τρα, παρίσταντο νὰ ὀδηγήσωσι τὰς ἀνδρείας Λεγεῶνας ἡμῶν, ἀντὶ τῶν δεδοκιμασμένων ἀρχηγῶν, τοὺς ὁποίους εἶχον καταστήσει ἡμιμισθίους.

Δεῖποτε ἀπατωμένη ὑπὸ τῶν παθῶν τῶν περιστοιχούντων αὐτήν, ἡ αὐλὴ ὑπέγραφε ταυτοχρόνως τὴν ἀπόδειξιν τῆς πενίας εἴκοσι χιλιάδων ἀξιωματικῶν κατατετραυματισμένων, τοὺς ὁποίους ἀμέσως ἐξώριζον ἐκ τῶν Παρισίων, ὡς ὑπόπτους καὶ ἐπικινδύνους· καὶ τὰ διπλώματα ἐξ χιλιάδων εὐπατριδῶν καὶ εὐγενῶν, οἵτινες, παρεκτὸς τινῶν ἐξελθόντων ἐκ τῶν ἰδικῶν μας τάξεων, ἦσαν εἰσέτι πρωτόπειροι κατὰ τὴν ἵπποτιαν, καὶ τοὺς ὁποίους ἐκάλυπτον διὰ πορφύρας καὶ χρυσοῦ.

Εἰς τὰ διάφορα δὲ ὑπουργεῖα, εἰς τὰς διοικήσεις, τὰ δικαστήρια, ἐν Παρισίοις, κατὰ τὰς ἐπαρχίας, ἀπὸ ἀρχόντων ἀγαθῶν, ὑπαλλήλων σεβαστῶν ἠρπάζοντο αἱ θέσεις, διὰ τῶν ὁποίων ἔζων αἱ οἰκογένειαι αὐτῶν, διὰ νὰ κορεσθῇ ἡ ἀπληστία τῆς μόνης ἐκείνης τῶν ἀνθρώπων τάξεως, ἣτις ἐνόμιζεν, ὅτι εἶχε δικαιώματα διὰ τὰς εὐεργεσίας τοῦ ἡγεμόνος.

Ὑπαλληλίσκοι συνεφοροῦντο εἰς τὰς θέσεις· φυγάδες, μόλις ἀναγινώσκοντες, διωρίζοντο ἑπαρχοὶ, ὑποδιοικηταὶ, διοικηταὶ, καὶ συνεχῶς ἐστέλλοντο εἰς τὰς ἐπαρχίας, εἰς τὰς διοικήσεις, ὅπου ἡ δύσκολος θέσις ἀπῆτει πολλὰ φῶτα καὶ ἐλαχίστας προλήψεις. Δικαστικοὶ, ἐκκλησιαστικοὶ, στρατιωτικοὶ, οἱ πάντες ἐκινουῦντο, οἱ πάντες ἐπεθύμουν νὰ εὐχαριστηθῶσι· παρόμοιοι μὲ τοὺς σαρκοφάγους ἐκείνους θηρευτικοὺς κύνας, δεδιδαγμένους πρὸς τὰς ἡδονὰς τῶν ἡγεμόνων, ἡμιλλῶντο τίς ν' ἀρπάσῃ τὴν λείαν.

Τὶ ἔπραξαν οὗτοι ὥστε νὰ ἔχῃσι τοιαύτας ἀπαιτήσεις, καὶ τόσα ὠφελήματα, οἱ δοῦκες ἐκεῖνοι, ἐκεῖνοι οἱ ἡγεμόνες, ἐκεῖνοι οἱ κυρίαρχοι, οἱ μέχρις ἐκείνης τῆς ἐποχῆς ἄγνωστοι εἰς τὴν πολεμικὴν γεννεάν;

Πρότινος, ἐν καιρῷ πολέμου, εἶχον καταφύγει εἰς τὴν ἀλ-

λοδαπήν, παραλείποντες εἰς τὴν ῥομφαίαν, τὴν ὁποίαν αὐτοὶ οὗτοι εἶχον προκαλέσει, τὸν δύστηνον μονάρχην, ὅστις ἦτον εὐπίστος πρὸς αὐτούς· καὶ δὲν ἐπανῆλθον εἰς τὸ ἔδαφος τῆς πατρίδος, εἰμὴ εἰσδύοντες ὀπισθεν τῶν ἐχθρικῶν φαλάγγων, καὶ παραβοηθούμενοι ἀπὸ τῆς προδοσίας.

Τὶ περιέμενον οὗτοι; τί ἤλπιζον παρ' ἔθνους ἀνακαινισθέντος δι' εἰκοσαετῶν ταραχῶν, πολέμων, νικῶν; τί ἤλπιζον τὰ γεγηρακότα ἐκεῖνα στηρίγματα τῶν πάλαι κοινοβουλίων τοῦ Βασιλείου; Δὲν ἦσαν πλέον ὄργανα λαοῦ, ὅστις πρὸ πολλοῦ τοὺς εἶχεν ἀρνηθῇ.

Τὶ ἀπήτουν παρ' ἡμῶν ἐκεῖνοι οἱ λειτουργοὶ τῶν ναῶν, τῶν ὁποίων τὰ ἀπειλοῦντα χεῖλη ἐξήγγελλον ἤδη τὸ ἀνάθεμα; Δὲν γνωρίζομεν, ὅτι τὰ σεβαστὰ αὐτῶν καθήκοντα, ἡ ἱερατῶν κηδεμονία, δὲν πρέπει νὰ φέρωσιν εἰς τὰ ἔθνη εἰμὴ τὴν ἄφεσιν αὐτῶν, τὴν λήθην ἐκείνην τῶν ὕβρεων, τὴν ὁποίαν ἐδίδαξεν ὁ φιланθρωπότατος νομοθέτης;

Ἀλλοίμονον! Ἀλαζόνες διὰ τὰ νέα ἀξιώματά των, ἀγωνιζόμενοι ν' ἀνακτήσωσι τὰ προνόμοιά των, τὴν δύναμίν των, ἄπληστοι χρυσοῦ, ἀξιωματῶν, ὡς οὐδὲν ἔβλεπον καὶ πατρίδα καὶ μονάρχην.

Τὸν μονάρχην ἐκατηγόρουν ἀνερυθριάστως ὡς ἀχάριστον, ἂν ἐβράδυνε νὰ εὐχαριστήσῃ ὅλων αὐτῶν τὴν φιλοδοξίαν.

Ἡ πατρίς! Ἡ ὡραία ἡμῶν Γαλλία πρὸς αὐτούς ἦτο πλούσιόν τι μεταλλεῖον, ἐκ τοῦ ὁποίου ποίμνιόν τι εἰλώτων ὤφειλε νὰ ἀνορύττῃ δι' αὐτούς μόνους τὸν ἀνεξάντλητον πλοῦτον.

Καθ' ἐκάστην ηὔξανεν ἡ αὐθάδεια τοῦ ἐπικρατοῦντος κόμματος, τοῦ ὁποίου ἡ ματαιοφροσύνη ἀπέβη ἀπεριόριστος. Ἄν ποτὲ πολῖται τινὲς ὕψωναν φωνήν· ἂν γενναῖοι τινὲς συγγραφεῖς διεμαρτύροντο κατὰ τῶν παραβάσεων τοῦ συνταγματικοῦ χάρτου, οἱ τοιοῦτοι παρευθὺς ἐχαρακτηρίζοντο ὡς ἀναρχικοὶ,

τῶν ὁποίων ἡ ἐπιτήρησις ἦτο κατεπείγουσα, καὶ τῶν ὁποίων ἴσως ἔπρεπε ν' ἀπαλλαχθῇ τὸ βασίλειον. Ἐνταῦθα χρεωστῶ σέβας πρὸς τινὰς ἐκ τῶν πεπαιδευμένων τῆς ἀρχαίας ἐκείνης εὐγενείας, ἐκείνου τοῦ διὰ πολλοὺς λόγους σεβασμίου κλήρου. Πολλοὶ ἀνεστέναζον σιωπηλῶς διὰ τὴν ματαιότητα τῶν ἀγώνων εἰς τὸ νὰ ἀνακληθῇ εἰς τὴν πρωτεύουσαν ὁ γιγαντιαῖος κολοσσὸς τῆς τε ἀλαζονείας καὶ δεισιδαιμονίας. Μάταιαι γινώμαι, νουθεσίαι ἀτελεσφόρητοι! Αἱ προφητεῖαί των δὲν ἐπροξέ- νουν μεγαλητέραν ἐντύπωσιν, ἢ αἱ τῆς Κασσάνδρας, τῆς ὁποίας αἱ φωναὶ δὲν ἐδυνήθησαν ν' ἀπομακρύνωσιν τὸν ὀλέθριον ἵππον ἀπὸ τῶν δυστήνων τειχῶν τῆς Τρωάδος.

Τὸ ὑπεροπτικὸν κόμμα, τὸ ὁποῖον ἐνόμιζεν ἑαυτὸ ἱκανὸν νὰ κυβερνήσῃ κατ' ἀρέσκειάν του τὰς τύχας τοῦ μεγάλου λαοῦ, κατώρθωσε νὰ ἀποκαλύψῃ τὰς κανονοστοιχίδας του· νὰ διχμοι- ράσῃ μετὰ τινων ὑψηλῶν καὶ σεβασμίων ἀνδρῶν, ἀφανεῖς τινὰς θέσεις, μυστικὰς τινὰς ἀποστολάς, εἰς τὰς ὁποίας διὰ τὴν μακρὰν πεῖραν τῆς αὐλῆς, οὗτοι ἦσαν ἱκανώτεροι τῶν ἄλλων νὰ πορίσθωσι τὸν ἀνήκοντα καρπὸν.

Καταχρώμενοι ἀσυστόλως τὴν ἐπιρροήν των ὡς οἰκογένειαν, τὴν ὁποίαν ἡ πρώτη ἀνατροφή δὲν ἐδυνήθη νὰ διδάξῃ τὴν τόσον εἰς τοὺς βασιλεῖς ἀναγκαίαν τέχνην τοῦ κατασκοπεύειν τὴν ἀνθρωπίνην διάνοιαν, ἡ ὁποία διὰ τὰς περιστάσεις ἡγνόει καὶ τὰς ἀνάγκας, καὶ τὰ πάθη, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ ἔθνους· τὸ ὁποῖον τὸ γένος τῆς τὴν ἐπροσκαλοῦσεν νὰ κυβερνήσῃ· οἱ μὲν ἠνώχλουν ἀνηλεῶς εἰς πᾶσαν στιγμὴν τὸν ἡγεμόνα ἐκεῖνο ν τοῦ ὁποίου ὁ γενναῖος καὶ ἱπποτικὸς χαρακτὴρ ἀποκαθίστα αὐτὸν εὐαπάτητον, ἠρέθιζον τὴν ἀπερίσκεπτον τῶν υἱῶν του νεότητα, τὴν ἄπειρον ἔτι τῆς ἀνθρωπίνου καρδίας, καὶ ἀγνοοῦσαν, ὅτι ἡ ὑβρισθεῖσα φιλοτιμία εἶναι ἀμείλικτος. Οἱ δὲ, ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς ἐξυβρισθείσης θρησκείας, ὑπηγόρευον μέσα

ἄσύμφωνα πρὸς τὸν αἰῶνα, εἰς τὴν ἡγεμονίδα ἐκείνην, τὴν τόσον προσφιλῇ, τὴν νέαν ἐκείνην Κλοτίλδαν, τὴν ὁποίαν ἡ δυστυχία, καὶ ἡ θλίψις εἶχον πρὸ πολλοῦ προδιαθέσει εἰς τὴν εὐλάβειαν, καὶ ἡ ὁποία ἀνακαλοῦσα τὴν ἀρετὴν τῶν Γάλλων, ἀνεκάλει τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων.

Οὕτω πρὸ πολλοῦ προητοιμάζετο τὸ γελοιῶδες θέαμα τοῦ γνωστοῦ ἐκείνου συμβουλίου τοῦ Ἰουδαίου μονάρχου, τὸ ὁποῖον ἀπώλεσε τὸν Ἰσραὴλ, μὲ τὴν διαφορὰν, ὅτι εἰς τὸν ἡμέτερον αἰῶνα ἀπέκειτο νὰ δείξῃ, ὅτι ἐνταῦθα ἡ ἀπειρία καὶ τὸ γελοῖον ἀνῆκεν εἰς τοὺς γέροντας, καὶ ὅτι μόνοι οὗτοι ἐδείκνυν τὸ σκάνδαλον παραφορῶν ἀνόμων καὶ ἐπικινδύνων προκλήσεων.

Ἐν τῷ μέσῳ τοσούτων διαφορῶν συμπαθειῶν, ἀντιθέτων συμφερόντων, ἀπεχθῶν παθῶν, ὁ Βασιλεὺς, αἰείποτε γλυκὺς, διαλλακτικὸς, ναύκληρος, ἄνευ ἐξουσίας τῆς νηὸς τῆς πολιτείας, τὴν ὁποίαν κατέλαβεν ἤδη ἡ τρικυμία, πολεμούμενος ἀδιαλείπτως εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις τοῦ ὑπ' αὐτοῦ τούτου τοῦ πληρώματος, τὸ ὁποῖον ὤφειλε νὰ συντρέχῃ αὐτόν. Ὁ Βασιλεὺς, ὅστις δι' ὑπερβάλλουσιν ἴσως ἀγαθότητα, ἐστερεῖτο καρτερίας καὶ ἐπιμονῆς ἀναγκαίας ἐν κινδύνῳ ἐπικειμένῳ· ἐστερεῖτο ἐν ἐνὶ λόγῳ βασιλικῆς τινος θελήσεως, ὁποία ἡ τοῦ μεγάλου Καρόλου, ἡ Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ'. ἀπηύδησεν ἐπὶ ματαίῳ τὸ νὰ συνδιαλλάξῃ τὰ πνεύματα, καὶ νὰ ἐπανορθώσῃ τὰ ἡμαρτημένα. Παρηγοροῦσεν, ὅσον ἐδύνατο, τοὺς ἀνυπομόνους πολεμιστὰς διὰ τὰς διαβολὰς, ὅσας νέος Δοῦξ καθεκάστην προσέτριβεν εἰς στρατιώτας, τῶν ὁποίων ὤφειλε νὰ ᾔῃαι καὶ φίλος καὶ ὁδηγός. Διὰ τῶν καλῶν αὐτοῦ ἀποφθεγμάτων, τὰ ὁποῖα ἀρκοῦσιν εἰς βασιλικὸν μάλιστα στόμα πρὸς ἐπανόρθωσιν ὕβρεώς τινος, ὅτε μὲν ἀπονέμων, μετὰ τοῦ σταυροῦ τοῦ προπάτορός του, συνταγματάρχου ἐπωμίδας εἰς ταγματάρχην, ἀπὸ τοῦ ὁποίου αἱ ἐπωμίδες εἶχον ἀφαιρεθῇ, ὅτε δὲ, ἀποδίδων

Ξίφος, ἐπράυνε τὴν ἀγανάκτησιν, καὶ ἱκανοποιῶσε τὴν ὑβρι-
σθεῖσαν τιμὴν.

Ἀγῶνες μάταιοι! Τρία ἤδη κόμματα διεκρίθησαν εἰς τὴν
αὐλήν του· οἱ γνήσιοι ἤδη βασιλικοὶ ἐπέπληττον τοὺς συν-
ταγματικούς· διεθρυλλεῖτο, ὅτι ἦτο διάθεσις νὰ καθαιρεθῇ ὁ
μονάρχης, νὰ ἀναγκασθῇ νὰ παραιτηθῇ, καὶ ἀντὶ τούτου νὰ
ἐνθρονισθῇ ἡγεμὼν σταθερώτερος, ὅστις ν' ἀποδώσῃ εἰς τὴν
παλαιὰν εὐγένειαν ὅλα αὐτῆς τὰ διαδοχικὰ δίκαια.

Παράφρονα δέ τινα μέλη βουλῆς ἐξουθενισμένης πρὸ χρόνων,
δὲν εἶχον ἤδη κατασταθῇ τόσον ἐπιλήσιμονα τῶν ἀρχῶν, ὥστε
καὶ ν' ἀρνηθῶσιν εἰς τὸν Βασιλέα τὴν δύναμιν νὰ δώσῃ σύν-
ταγμα εἰς τὸ Γαλλικὸν ἔθνος; Δὲν εἶχον ἤδη φαντασθῇ νὰ
διαμαρτυρηθῶσιν ἐναντίον ὅλων τῶν πράξεων τῆς κυριαρχικῆς
δυνάμεως; Ἦσαν τετυφλωμένοι τόσον, ὥστε ἠγνόουν καὶ εἰς
αὐτὸ τὸ κατ' ἀρχὰς τοῦ δεκάτου ἐννάτου αἰῶνος, ὅτι ἡ ἀνα-
γνωρισμένη ὑπὸ ὁλοκλήρου ἔθνους πλειονοψηφία, πανταχοῦ
καὶ πάντοτε λαμβάνει ἀπὸ τῆς φύσεως καὶ τοῦ κοινωνικοῦ ὁρ-
γανισμοῦ τὸ ἀδιάφθορον, καὶ ἀναπαλλοτρίωτον δίκαιον, τοῦ νὰ
συστήσῃ κυβέρνησιν οἰκειοτέραν· κατ' αὐτοὺς, δὲν ὑπῆρχον
πλέον προσκόμματα, οὐδὲ ἀναβολαί. Αἱ Βουλαι, τῶν ὁποίων ἡ
συνεδρίασις ἔληγεν, δὲν ἔπρεπε πλέον νὰ συγκαλεσθῶσι. Τὸ
κοινοβούλιον τοῦ βασιλείου ἔμελλε ν' ἀναλάβῃ τὰ καθήκοντα
αὐτοῦ. Τὰ πάντα ἐπανήρχοντο εἰς τὴν τάξιν· ἵνα δὲ αὕτη μεί-
νῃ τοῦ λοιποῦ ἀμετάβλητος, τὸ μῖσος, ἡ ἡ φρίκη τῶν φα-
τριῶν εἶχον τὴν καταχθόνιον ἀπόφασίν των, τὸ νὰ πλύνωσιν
εἰς τὸ αἷμα τὰ κακουργήματα, ὅσα ὁ οὐρανὸς δὲν εἶχε συγ-
χωρήσει.

Ὠκύπορα τοῦ Ῥοδανοῦ κύματα, ὄχθαι ἐπὶ πολὺ γαλήνιαι
τοῦ Λιγέρεως, καθημάχθητε πάλιν· οἱ δὲ νυκτοπόροι ἐκεῖνοι
μιαιφόνιοι, τῶν ὁποίων ὁ υἱὸς τοῦ Ἐρρίκου ἀπεδοκίμαζε τὸν

ἐνοχον ζῆλον, προσελάμβανον τὴν τῶν ἐκ δημίων συγκειμένην ἑταιρείαν αὐτῶν, τὸ θεῖον ὄνομα τοῦ νομοθέτου τῶν χριστιανῶν, ἐκείνου τοῦ θεοῦ τῆς ἐπιεικείας καὶ τῆς ἀγαθότητος, ὅστις οὐδέποτε ὠμίλησεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἄλλο, εἰμὴ τοὺς παρηγόρους λόγους τῆς φιланθρωπίας καὶ τῆς δικαιοσύνης.

Νήπιοι! ἔχοντες τὴν ὀλεθρίαν ἐλπίδα τοῦ νὰ ἀναγείρωσιν ἐν σκότει τὸ βαρὺ καὶ γοιθικὸν τῶν προλήψεων καὶ τῶν καταχρήσεων οἰκοδόμημα, ἀπέσπων καθ' ἐκάστην ἀνὰ ἓνα λίθον τοῦ κοινωνικοῦ οἰκοδομήματος, τὸ ἀνοικοδομηθὲν διὰ τοῦ χόου τῶν φώτων, στερεωθὲν διὰ τοσούτου αἵματος· μὴ διανοοῦμενοι ὅτι ἡ κρηπὶς τοῦ οἰκοδομήματος ἐκείνου ἐμπόδιζε τὸ ἐπανστατικὸν ἄρμα, ἑτοιμον νὰ ὀρμήσῃ ἐπ' αὐτῶν διὰ νὰ τοὺς καταπατήσῃ.

Ἐξέλιπον αἱ ἀγαθαὶ τύχαι τοῦ μεγάλου λαοῦ· ἡ ταπεινὴ ἐκείνη νάρκωσις, τὴν ὁποίαν αἱ πεπαλαιωμένοι διατάξεις ἐπέχυνον πρὸ πολλοῦ περὶ αὐτάς, διεδίδετο ἤδη ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰς τὰς τάξεις τοῦ ἔθνους. Οἱ δραστήριοι ἄνδρες ἠφανίζοντο, ἔφευγον ἐκουσίως. Καθεκάστην ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἠλαττοῦτο. Εἰς δὲ τὰς πλατείας, εἰς τοὺς περιπάτους ἡμῶν, ἄλλου εἶδους ἄνθρωποι, μικρότεροι τὸ σχῆμα, μὲ στενώτερον ἐγκέφαλον, ἐφαίνοντο ὡς νεωστὶ ἐξελθόντες ἀπὸ τῶν κόλπων τῆς γῆς, διὰ νὰ ἀρπάσουν τὰ πλούσια ἡμῶν λάφυρα, καὶ μοιράσουν εἰς ἑαυτοὺς τὰ γενναῖα τῶν νικῶν μας τρόπαια. Αἱ πράξεις των αἱ ἰδέαι των, τὰ ἥθη των καὶ αὐτὴ ἡ γλῶσσα αὐτῶν, τὰ πάντα ἦσαν νέα πρὸς ἡμᾶς. Εὐστόχως ἤθελέ τις εἰπεῖ, ὅτι φυλὴ πυγμαίων διεδέχετο τὴν φυλὴν τοῦ κελτικοῦ Ἡρακλέους.

ὑπὸ Κυβέρνησιν, τῆς ὁποίας τὰ μέλη δὲν ἐδυνήθησαν νὰ φθάσωσιν εἰς τὸ ὕψος τοῦ αἰῶνός των· ὑπὸ ὑπουργεῖον μωρὸν καὶ φιλύποπτον, τὸ ὁποῖον ἐνησχολεῖτο μόνον εἰς τὸ νὰ ἐξουθενήσῃ τὴν ἀθάναντον ἀφορμὴν τῶν θριάμβων ἡμῶν, καὶ νὰ

ἐπαναγάγη τὰς προλήψεις τοῦ δωδεκάτου αἰῶνος εἰς τὸ μᾶλλον πεπολιτευμένον τῆς Εὐρώπης ἔθνος, ἡ Γαλλία τεταπεινωμένη, ἐφαίνετο, ὅτι ἔχανε τὴν λαμπρότητά της. Γενομένη ὑποτελής τῶν ὑπ' αὐτῆς ἡττηθέντων λαῶν, τοσοῦτον ἐταπεινοφρονεῖ, ὥστε ἐνόμιζεν ἐαυτὴν ἀνίκανον γενναίας τινὸς ὁρμῆς. Ἀλλὰ δὲν εἶναι τόσοι εὐκόλον, ὑπέλαβον τινὲς, τὸ νὰ ὠθήσῃ τις εἰς τὰ ὀπίσω τὸ ἀνθρώπινον γένος. Ἐπρεπε νὰ νομίζωσιν, ὅτι ἐξ ὅλων τῶν ψυχῶν ἔσβησεν ἡ ἱερὰ ἐκείνη τοῦ πατριωτισμοῦ καὶ τῆς τιμῆς φλόξ; Ὁχι, ὁ στρατὸς διετήρησεν αὐτὴν ἀγνήν καὶ ἄθικτον. Εἰς τὰ πεδία, τὰς πόλεις, τοὺς ἀγροὺς, ὅσοι δὲν εἶχον ἔτι ἀπολέσει τὸ αἶσθημα τῆς ἀξιοπρεπείας των, ἐγείρονται ἐκ τῆς ἀγανακτήσεως· τρομερὰ δὲ πάλῃ ἔμελλε νὰ συμπλακῇ μεταξὺ τοῦ ἰδιωτικοῦ συμφέροντος, τῶν προλήψεων ὀλίγων τινῶν, καὶ τῶν φώτων τοῦ αἰῶνος. Στασιώδεις ὁμῶς τινὲς ἐδύναντο κατὰ τὴν στιγμὴν προμελετηθείσης τινὸς ἀποτυχίας, ν' ἀρπάσωσι τὰς παραιτηθείσας τοῦ κράτους ἡνίας, νὰ διαμάχωνται περὶ αὐτῶν, νὰ καλύψωσι μὲ φόνους τὰς βαθμίδας τοῦ κλονισθέντος θρόνου, ἢ τὸ βεβηλωθὲν τῶν νόμων ἱερόν· ἀλλ' ὁ δαίμων τῆς Γαλλίας ἐμεριμνοῦσε περὶ τῆς τύχης αὐτῆς· οὗτος τρέχει νὰ φέρῃ τοὺς στεναγμοὺς τῆς πατρίδος εἰς τὸν μέγαν ἄνδρα, ὅστις εἶχε τάξει αὐτὴν πρώτην μεταξὺ τῶν ἐθνῶν. Ἐπὶ τῶν ὁδῶν τῆς πρωτεύουσας, πρὸς τὴν εἴσοδον τοῦ θρόνου ἐκείνου, ὅπου εἶχεν ἐνθρονίσει αὐτὸν ἡ ἐλευθέρα ἐκλογή τοῦ λαοῦ καὶ ἡ ἐθνικὴ εὐγνωμοσύνη, παριστᾷ εἰς τὰ βλέμματα τοῦ νομοθέτου στρατιωτικοῦ λαὸν ὑβρίζόμενον, ἐπικαλούμενον τὴν συνδρομὴν τῶν πολιούχων νόμων, τοὺς ὁποίους αὐτὸς εἶχε θέσει· δεικνύει εἰς αὐτὸν τοὺς ἀνδρείους στρατιώτας του, καταδικασθέντας ὡς ἐνόχους, διότι ἐπὶ πολὺ μετέσχον τῶν κινδύνων του· τοὺς δεικνύει τεταπεινωμένους, αἱ ἐνδοξοὶ αὐτῶν πληγαὶ περιφρονοῦνται, καὶ αἱ δάφναι των μαραίνονται.

Ἄς ἐπιφανῇ, ἔλεγον ! Ἄς λαλήσῃ ! Ἀκούοντες τὴν ἡχηρὰν αὐτοῦ φωνὴν, ἅπαντες, ἀναζωπυρωθέντες, ὄρθιοι, μέλλουν ν' ἀπαντήσωσι δι' ἡρωϊκῶν κραυγῶν.

Ἐν τοσούτῳ ἡ ναῦς, ἡ φέρουσα τὸν Καίσαρα καὶ τὴν τύχην αὐτοῦ, ποντοπορεῖ πρὸς τὴν Γαλλίαν, ὥς δὲ καὶ ἄλλοτε ὁ Ναπολέων, καταφρονῶν ὅλους τοὺς κινδύνους, ἐπανέρχεται ἀπὸ τῆς ἀμμώδους Αἰγυπτιακῆς ἐρήμου ἐν τῷ μέσῳ τοῦ μεγάλου λαοῦ.

Κατὰ τὴν 26 Φεβρουαρίου, περὶ τὴν μίαν ὥραν Μ. Μ., ἅπασα ἡ σωματοφυλακὴ διετάχθη νὰ παρασκευασθῇ εἰς ἀναχώρησιν· ἕως τότε οὐδεὶς ἐγίνωσκε τὰ διατρέχοντα· πρὸ πολλῶν ἡμερῶν ἐλήφθη ἡ προφύλαξις νὰ ἀπαγορεύσωσιν ἐν γένει τὸν ἀπόπλουν ὅλων τῶν ἐν τῷ λιμένι πλοίων.

Τίς δύναται νὰ φαντασθῇ τὴν χαρὰν ὅλων ἐκείνων τῶν πολεμιστῶν, μαθόντων, ἢ μᾶλλον προμαντευόντων, ὅτι ἐπορεύοντο εἰς τὴν Γαλλίαν ! Ἐπορεύοντο, ἔτρεχον, ἐνηγκαλίζοντο ἀλλήλους· ἀπὸ τῶν θυρίδων τῶν ἀνακτόρων ἡ μήτηρ τοῦ Αὐτοκράτορος καὶ ἡ ἡγεμονὶς Παυλίνα περιειργάζοντο ἐν δάκρυσιν τόσον τολμηροὺς ἄνδρας, ἡνωμένους, ἐμψυχωμένους ὑπὸ τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ πνεύματος, τοὺς ὁποίους ἐφλόγιζε μία μόνη σκέψις· αὗται δὲ διὰ δραματικωτάτων χειρονομιῶν, διὰ παντὸς δυναμένου νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς αὐτάς, ἀπὸ τοῦ ἀποστήματος εἰς τὸ ὁποῖον εὕρισκοντο, ἡ βαθυτάτη κατάνυξις, ἣτις κατεῖχε τὴν καρδίαν των, ἐφαίνοντο, ὅτι συνίστων υἱὸν, προσφιλῇ ἀδελφόν, εἰς τὴν ἀγάπην, εἰς τὴν δεδοκιμασμένην ἀφοσίωσιν τῶν πιστοτάτων στρατιωτῶν· ἀλλὰ κατὰ τὸν γενναῖον αὐτῆς ἐνθουσιασμόν, ἡ ἀτρόμητος φάλαγξ μίαν μόνην εἶχεν εὐχὴν, μίαν μόνην ἐξεφώνει φωνήν : *Τοὺς Παρισίους, ἢ τὸν θάνατον.*

Κατὰ τὰς 4 ὥρας Μ. Μ., ἅπαντες εἰς τὰ πλοῖα· στολί-

σκης συνέκειτο ἐκ τοῦ βρικόιου ὁ Ἄστατος, εἰκοσιῆς κανονίων, ἐκ τῶν κανονοφόρων ὁ Ἀστήρ, ἡ Καρολίνα, καὶ ἐκ τεσσάρων φελούκων, τετρακόσιοι δὲ ἄνδρες τῆς γηραιᾶς σωματοφυλακῆς, ἐπίλεκτοι, ἀκροβολισταὶ, πυροβολισταὶ, ἐπεβιβάσθησαν εἰς τὸ βρίκιον· διακόσιοι δὲ στρατιῶται τοῦ πεζικοῦ, ἑκατὸν ἵππεῖς ἑλαφροὶ Πολωνοὶ, καὶ ὁ ἐκ διακοσίων στρατιωτῶν λόχος τῶν εὐζώνων, ἀπέβησαν εἰς τὰ ἐπίλοιπα πλοῖα· Ὁ λαὸς ὅλος περιεκύκλωνε τὸν λιμένα, ὁ δὲ ἄηρ ἀντήχει τὰς διαρκεῖς φωνάς· Ζήτω ὁ Αὐτοκράτωρ.

Μέρος τῶν κατοίκων ἐγνώριζεν ἤδη, ὅτι ἔμελλον νὰ χάσωσι τὸν εὐεργέτην των, τὸν πατέρα των. Ὁ στρατηγὸς Λαπὶ, κλειδοῦχος τῆς Α. Μ., ὅστις ἔμεινε διοικητὴς τῆς νήσου Ἑλβας, εἶχε δηλώσει τοῦτο διὰ τῆς ἀκολουθοῦ προκηρύξεως.

Κάτοικοι τῆς νήσου Ἑλβας!

» Ὁ σεβαστὸς ἡμῶν κυριάρχης, προσκληθεὶς παρὰ τῆς θείας Προνοίας εἰς τὸ στάδιον τῆς δόξης, ἔπρεπε νὰ καταλίπη τὴν νῆσον ὑμῶν· ἐνεπιστεύθη δὲ εἰς ἐμὲ τὴν διοίκησιν αὐτῆς· ἐπέτρεψε τὰ κυβερνητικὰ εἰς ἑξαμελῆ ἐπιτροπὴν, τὴν δὲ τῶν φρουρίων ὑπεράσπισιν εἰς τὴν ὑμετέραν ἀφοσίωσιν καὶ γενναιότητα.

» Ἀναχωρῶν ἐκ τῆς νήσου Ἑλβας, εἶπεν, εἶμαι ὑπερευχαριστημένος διὰ τὴν διαγωγὴν τῶν κατοίκων· ἐμπιστεύομαι εἰς αὐτοὺς τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ τόπου τούτου, τὸν ὅποιον θεωρῶ πολύτιμον· δὲν δύναμαι δὲ νὰ δώσω πρὸς αὐτοὺς μεγαλήτερον δεῖγμα τῆς ἐμπιστοσύνης μου, εἰμὴ ἀφίνων τὴν μητέρα καὶ τὴν ἀδελφὴν μου ὑπὸ τὴν φυλακὴν αὐτῶν· τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἅπαντες οἱ κάτοικοι τῆς νήσου δύνανται νὰ θαρρῶσιν εἰς τὴν εὐνοίαν καὶ ἰδιαιτέραν προστασίαν μου.»

Κατὰ τὴν 8 ὥραν Μ. Μ., ἡ Α. Μ. ἐπέβη εἰς τὸ βρίκιον, οἱ κόμητες Βερτράνδος, Δρουότος, καὶ οἱ διασημότεροι τῶν ἀξιω-

ματικῶν, οἵτινες εἶχον τὴν παρακολουθήσει εἰς τὴν νῆσον, ἐπέβησαν εἰς τὸν Ἄστατον. Ἄμα δὲ εἰσελθόντος τοῦ Αὐτοκράτορος εἰς τὸ πλοῖον, ὁ καγονοβολισμὸς ἐσήμανε τὸν ἀπόπλουν, τὰ δὲ ἱστία ἀνεπετάσθησαν. Ἡ νύξ ἦτο τερπνοτάτη· ἀλλ' ἔπνεε σφοδρὸς δυτικὸς ἄνεμος· ὁ πλοίαρχος Χωτάρδος ἤλπιζε πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου νὰ κάμψωσι τὴν νῆσον Καπραΐαν, καὶ ὅτι ὁ στολίσκος ἤθελεν εἶσθαι ἀόρατος ὑπὸ τῶν Γαλλικῶν καὶ Ἀγγλικῶν πλοίων, τὰ ὁποῖα παρεφύλαττον τὸ μέρος ἐκεῖνο. Ἀλλ' ἡ ἐλπίς αὕτη ἐματαιώθη· μόλις δὲ ἔκαμψαν τὸ κατὰ τὴν Ἑλβαν ἀκρωτήριο τοῦ ἀγίου Ἀνδρέου, ὁ μὲν ἄνεμος ἐκόπασεν, ἡ δὲ θάλασσα ἐγαληνίασε· δι' ὅλης δὲ τῆς νυκτὸς εἶχον προβῆ ἔξ μόνον λεύγας, καὶ ἦσαν ἔτι μεταξὺ τῶν νήσων Ἑλβας καὶ Καπραΐας, κατέναντι τῶν παραφυλαττόντων πλοίων.

Ὁ μὲν κίνδυνος ἐφαίνετο ἐπικείμενος· πολλοὶ δὲ τῶν ναυτικῶν ἐφρόνουν νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς Πόρτο - Φερράϊον. Ἀλλὰ ὁ Αὐτοκράτωρ διέταξε τὴν ἐξακολουθήσιν τοῦ πλοῦ, ἔχων ὡς καταφύγιον, εἰς τὰ ἔσχατα, νὰ γείνη κύριος τῶν Γαλλικῶν ἐκείνων πλοίων. Συνίσταντο δὲ ἐκ δύο φεργάδων καὶ ἐνὸς βρικίου· ἀλλὰ διὰ τε τὴν πεποίθησιν εἰς τὴν ἀφοσίωσιν τῶν πληρωμάτων εἰς τὴν ἐθνικὴν δόξαν, οὐδόλως ἀμφίβαλλεν, ὅτι ἤθελον ὑψώσει τὴν τρίχρωμον σημαίαν, καὶ ταχθῇ πρὸς ἡμᾶς. Τὴν ἐπαύριον, περὶ τὴν μεσημβρίαν, ὁ ἄνεμος ἤρξατο κατὰ τι· περὶ δὲ τὴν τετάρτην ὥραν ἀφίχθησαν κατέναντι τῆς Διβόρνου, φεργάδα τις ἐφαίνετο πελαγίζουσα πέντε λεύγας μακράν· ἄλλη δὲ τις εὕρισκετο εἰς τὰ παράλια τῆς Κορσικῆς, καὶ μακρόθεν πολεμικὸν πλοῖον ἤρχετο κατ' εὐθείαν, μὲ οὐριον ἄνεμον εἰς συνάντησιν τοῦ στολίσκου.

Κατὰ τὴν 6 Μ. Μ., τὸ βρίκιον τὸ ὁποῖον ἔφερε τὸν Αὐτοκράτορα, διεσταυρώθη μὲ βρίκιον, τὸ ὁποῖον ἐγνώρισαν τινὲς ὅτι ἦτον ὁ Ζέφυρος, κυβερνούμενον ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου Ἀνδριέ-

του, ἀξιωματικοῦ ἐπισήμου κατὰ τε τὰ προτερήματα καὶ τὴν ἀληθεῖα αὐτοῦ φιλοπατρίαν. Ἄμα δὲ φανέντος τοῦ πλοίου, παρεσκευάσθησαν εἰς πόλεμον, ἀλλὰ χωρὶς νὰ καλύψωσι τὰς τῶν ἱστίων προπαρασκευάς· ἠνοίχθησαν δὲ μόνον αἱ κανονοθυρίδες, καὶ ἐγεμίσθησαν τὰ κανόνια.

Ἡ Α. Μ. ἔλεγεν : « ἄς τοὺς ἀφήσωμεν νὰ πλησιάσωσι, ἂν δὲ μᾶς προσβάλλωσι, νὰ εἰσπηδήσωμεν εἰς τὸ κατάστρωμά των. »

Γνωσθέντος τοῦ πλοίου, ἐφάνη καλὸν νὰ γείνη πρῶτον συνδιάλεξις, καὶ νὰ ζητηθῇ τὸ νὰ ἀνυψώσῃ τὴν τρίχρωμον σημαίαν· ὁ Αὐτοκράτωρ ὅμως διέταξε τοὺς στρατιώτας τῆς σωματοφυλακῆς ν' ἀποκαλυφθῶσι τὴν κεφαλὴν καὶ νὰ κρυφθῶσιν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, προτιμῶν νὰ διέλθῃ πλησίον τοῦ βρικίου ἄγνωστος, καὶ ἐπιφυλαττόμενος νὰ ἐπιβάλῃ εἰς αὐτὸ τὴν ὑποχρέωσιν τῆς ἀλλαγῆς τῆς σημαίας, ἐὰν ὑποχρεοῦτο ὑπὸ τῆς ἀνάγκης. Τὰ δύο βρίκια διῆλθον παραπλέοντα· ὁ ὑποπλοίαρχος Τωλλάδος, ἀξιωματικὸς τοῦ Γαλλικοῦ ναυτικοῦ ἦτο πολὺ γνωστὸς εἰς τὸν πλοίαρχον Ἀνδριέτην, ἀφοῦ δὲ προσήγγισαν, ἦλθον εἰς συνομιλίαν. Ἐρωτηθεὶς ὁ πλοίαρχος Ἀνδριέτης, ποῦ διευθύνεται; Ἀπήντησεν, εἰς Λιβόρνον· ἠρώτησε δὲ καὶ οὗτος, ποῦ ἐπορεύετο τὸ βρίκιον ὁ Ἄστατος; Ἀπεκρίθησαν δὲ, ὅτι ἐὰν εἶχε παραγγελίας εἰς τὴν Γενεύην, ἀσμένως τὰς ἐδέχοντο. Εὐχαριστήσας δὲ, ἐζήτησε συγνώμην διὰ τὸ βραχὺ τοῦ χρόνου, τὸ ὅποῖον δὲν ἐπέτρεπεν εἰς αὐτὸν νὰ δεχθῇ τὴν γενομένην προσφοράν· τέλος ἠρώτησε : Πῶς ἔχει ὁ Αὐτοκράτωρ; Κάλλιστα, ἀπήντησαν· τὰ δὲ δύο βρίκια, τὴν ἐναντίαν βαδίζοντα ὁδὸν, ταχέως ἀπεμακρύνθησαν ἀλλήλων· ὁ δὲ Ἀνδριέτης οὐδὲν ὑπωπτεύθη τί ἔφερε τὸ εὐθραστον ἐκεῖνο πλοῖον, καὶ ὅποια φωνὴ ἀπεκρίθη.

Κατὰ δὲ τὴν νύκτα μεταξὺ 27 καὶ 28, ὁ ἄνεμος ἐξηκολού-

θαι ν' αὐξάνη. Περὶ τὴν πρωΐαν, πλοῖον ἐξ 74 κανονίων, ἐφάνη ὅτι διευθύνετο ἢ πρὸς τὸν ἅγιον Φλωρέντην, ἢ πρὸς τὴν Σαρδινίαν. Μετ' οὐ πολὺ δὲ ἐνόησαν, ὅτι τὸ πλοῖον ἐκεῖνο οὐδόλως ἐφρόντιζε περὶ τοῦ βρικόιου.

Καθ' ὁδὸν, ἡ Α. Μ. εἶχεν ἀναγγεῖλαι εἰς τοὺς στρατιώτας της, ὅτι ἀπένειμε τὸν σταυρὸν τῆς τιμῆς, εἰς ὅσους ἐξ αὐτῶν παρακολουθήσαντες ἀπὸ Φονταίνεβλῶ, εἶχον ὑπηρετήσει ἐπὶ τέσσαρα ἔτη.

Μετ' ὀλίγον ὁ Αὐτοκράτωρ συγκαλέσας περὶ αὐτὸν ὅλους τοὺς σιτιστάς τῶν λόχων, τοὺς ὑπηγόρευσε τὰς καλὰς αὐτοῦ πρὸς τὸν Γαλλικὸν λαὸν καὶ τὸν στρατὸν προκηρύξεις. Μετὰ ταῦτα ὅσοι ἐγίνωσκον νὰ γράφωσι, ἀξιωματικοὶ, στρατιῶται, ἤρχισαν νὰ τὰς ἀντιγράψωσι. Χαράττουσα ἀναμνήσεις τινὰς, ἡ Α. Μ. ἔλεγεν, ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ της ἠνοίχθησαν, καὶ ὅτι τοῦ λοιποῦ θέλει βλέπει καθαρῶς.

Ἐπὶ τινα καιρὸν τοῦ διάπλου οἱ στρατιῶται ἠρώτων ἀλλήλους: Εἰς τὴν Νεάπολιν ὑπάγομεν πρῶτον; Θὰ ἐπανέλθωμεν ἀμέσως εἰς τὴν Γαλλίαν; Ἀλλ' ἀφοῦ εἶδον τὸ βρίκιον νὰ πλησιάζῃ εἰς τὸν αἰγιαλὸν τῆς Γαλλίας, καὶ νὰ πορεύεται πρὸς τὴν Προβιγκίαν, ἡ χαρά των ἦτον ὑπέρμετρος.

Τὴν 28, κατὰ τὴν ἐβδόμην ὥραν Π. Μ., ἀνεφάνησαν τὰ παράλια τῆς Νολῆς, καὶ περὶ τὴν μεσημβρίαν αἱ Ἀντίβαι. Κατὰ τὰς τρεῖς ὥρας, πρώτην Μαρτίου, ὁ στολίσκος εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόλπον τῆς Ζουάνης.

Ἐτοιμος ὢν ν' ἀποβῇ ὁ Αὐτοκράτωρ πρῶτος ἔρριψε τὸ ἐθνόσημον τῆς νήσου Ἑλβας, καὶ ἀκολουθῶς διέταξε καὶ τοὺς στρατιώτας του νὰ πράξωσι τὸ αὐτὸ, ἀντ' αὐτοῦ δὲ ὑψώθη τὸ τρίχρωμον μὲ τὸ: Ζήτω ὁ Αὐτοκράτωρ! Ζήτω ἡ Γαλλία.

Ἡ Α. Μ. διέταξε ἓνα τῶν λοχαγῶν τῆς σωματοφυλακῆς ν' ἀποβῇ πρῶτος μὲ εἰκοσιπέντε στρατιώτας, πρὸ τοῦ ἐπὶ

τοῦ βρικίου στρατοῦ, διὰ νὰ καταλάβῃ τὴν παράλιον κανονο-
στοιχίδα, ἂν τυχὸν ὑπῆρχεν. Ὁ λοχαγὸς δὲ οὗτος, οἰκοθεν συνέ-
λαβε τὸν σκοπὸν νὰ διατάξῃ ν' ἀλλάξῃ τὸ ἐθνόσημον τὸ ἐν Ἀν-
τίβαις τάγμα. Ἐπέπεσεν ἀφρόνως εἰς τὸ φρούριον. Ὁ ἐν ὀνό-
ματι τοῦ Βασιλέως διοικῶν ἐν τῷ φρουρίῳ τὸν στρατὸν ἀξιω-
ματικὸς, διέταξε ν' ἀνυψώσῃ τὴν κινητὴν γέφυραν, καὶ ν' ἀπο-
κλείσῃ τὰς πύλας· ὁ δὲ στρατὸς αὐτοῦ ὠπλίσθη· ἀλλ' οὐχ
ἤττον ἐσεβάσθη καὶ τοὺς γηραιοὺς ἐκείνους στρατιώτας, καὶ
τὸ ὅποιον ὑπερηγάπα ἐθνόσημον. Τοῦ λοχαγεῦ ὁμῶς ἡ ἐπι-
χείρησις ἀπέτυχε, οἱ δὲ στρατιῶται ἔμειναν αἰχμάλωτοι εἰς
Ἀντίδας.

Κατὰ τὴν 5 ὥραν Μ. Μ., ἡ ἀποδίβασις εἶχε τελεσθῇ εἰς
τὸν κόλπον Ζουάν, ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ τῆς Κάννης· τελευταῖος
δὲ ἐξῆλθε τοῦ βρικίου ὁ Αὐτοκράτωρ.

Ἔως δὲ νὰ ἐπιτείλῃ ἡ Σελήνη, ἐστρατοπέδευσαν παρὰ τὴν
θάλασσαν ἐντὸς λειμῶνος περιστοιχισμένου ἀπὸ ἐλαιῶνα. Ἐν ᾧ
δὲ ἡ Α. Μ. μόνη καθ' ὁδὸν περιέτρεχε, συνδιαλεγομένη μετὰ τῶν
χωρικῶν καὶ τῶν διαβαινόντων ἀμαξηλατῶν, ὁ μέγας στρα-
τάρχης, ὁ Κόμης Δρουότος, ὁ ὑποστράτηγος Καμβρόνης, ὁ
Βαρῶνος Γερμανούσκης καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ αὐτῶν, ἐξεπλήρουν
τὰς δοθείσας διαταγὰς, καὶ ἔπραττον πάντα τὰ ἐπόμενα.

Κατὰ δὲ τὴν 1ην Μ. Μ., λαμπρᾶς οὔσης τῆς νυκτός, διε-
λύθη τὸ στρατόπεδον, ὁ δὲ Αὐτοκράτωρ ἐπορεύθη ἀρχηγὸς τῆς
μικρᾶς ἐκείνης ὁμάδος τῶν ἀνδρείων, εἰς τὴν τύχην τῶν ὁποίων
ἐξηρτᾶτο τόσος μέγας προορισμός.

Ὁ μὲν μικρὸς στρατὸς μετέβη πρῶτον εἰς τὴν πόλιν Κάννης·
ὁ δὲ λαὸς, μόλις μαθὼν τὰ περὶ τῆς θαυμασίου ἐπανόδου τοῦ
Αὐτοκράτορος, ἐνεπλήσθη χαρᾶς, αἰσίαν οἰωνίζων τὴν πρώτην
τοῦ ἐπιχειρήματος ἐκβασιν. Δι' ὅλης δὲ τῆς νυκτός ὁδεύοντες,
τὴν ἐπαύριον εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν Γράσσην. Ἡ μὲν πόλις ἦτον

ἔρημος, τὰ ἐργαστήρια κλειστὰ, ἔνεκα τῆς διαδοθείσης φήμης, ὅτι ἄθροισμα πειρατῶν εἶχεν ἀποβιβάσθῃ· ἀλλ' ἅμα ἐγνώσθησαν οἱ πολεμισταὶ τῆς σωματοφυλακῆς παρὰ τῶν κατοίκων, ἅμα ἠκούσθη τὸ ὄνομα τοῦ Ναπολέοντος, ὁ λαὸς ἐξήρχετο σωρηδὸν, τὰ ἐργαστήρια ἠνεώχθησαν, αἱ δὲ ἀνάγκαι τῶν στρατιωτῶν ἐξεπληρώθησαν· καὶ ἅπασαι αἱ προμήθειαι γινόμεναι, ἐπληρώθησαν ἐπὶ καλαῖς συνθήκαις.

Μετὰ μιᾶς ὥρας ἀνάπαυσιν, κατὰ τὸ σύνθημα τῆς ἀναχωρήσεως, ἅπαντα ἡ συνελθοῦσα τῶν κατοίκων πληθὺς ἐξεφώνησε· Ζήτω ὁ Αὐτοκράτωρ· τὸ δεύτερον δὲ, αἱ εὐχαὶ τοῦ λαοῦ ἀπέπεμπον τὴν Α. Μ.

Κατ' ἀνάγκην κατελείφθησαν εἰς Γράσσην ἐξ πεδινὰ κανόνια, τὰ ὅποια μετηνέχθησαν ἐκ τῆς Ἑλβας, καὶ δυσκόλως διὰ τῶν ὁρέων μετεκομίζοντο. Ὁ Αὐτοκράτωρ ἐπανελάβε τὴν πορείαν του διὰ τῆς ἀγίας Βαλιέρης· κατὰ τὴν νύκτα δὲ τῆς 2 Ἀπριλ. ἀφίχθη εἰς τὸ χωρίον Κερενὸν, διατρέξας εἴκοσι λεύγας κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν.

Ἡ Α. Μ. διήνυσε πολλὴν ὁδὸν πεζὸς, τὸ δὲ βῆμα ἦτο ταχύ· πολλάκις ἔπεσεν ὁ Αὐτοκράτωρ, πλὴν χωρὶς βλάβην. Οἱ ἐπίλεκτοι τοῦ μεγάλου Φριδερίκου ἐκάλουν ἐξ ἀγάπης τὸν Ἡρώα των Φρίτζ. Οἱ ἐπίλεκτοι τοῦ Ναπολέοντος τὸν ὠνόμαζαν: *Ἰωάννην Μαχαιρᾶν*. Εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν αὐτὸν ἀνεγειρόμενον εὐθύμως — Ἀγαθὴ τύχη, εἶπεν, δὲν πρέπει Ἰωάννης ὁ Μαχαιρᾶς νὰ στρεβλωθῇ σήμερον· πρέπει πρῶτον νὰ γείνη Ἰωάννης Παρισινός· ἅπαντες δὲ ἐκάγχασαν εἰς τοιούτους ἐλευθέρους καὶ κωμικούς λόγους.

Διατὶ γελοῦν οἱ μεμψίμοιροι; ἠρώτησεν ὁ Αὐτοκράτωρ, γελῶν καὶ αὐτός· τοὺς εἶχε βεβχίως ἀκούσει.

Συχνάκις τῶντι ἐμεμψιμοῖρουν ἀναγκαζόμενοι εἰς ἰσχυρὰς μακρυνὰς πορείας· φθάνοντες δὲ, ἔλεγον: *Ἰωάννης ὁ Μαχαι-*

ῥᾶς γνωρίζει κάλλιον ἡμῶν τὴν ὁδὸν, τὴν ὁποίαν διηνύσαμεν, δὲν θέλομεν πλέον διέλθει.

Τὴν 3 Ἀπριλίου ὁ Αὐτοκράτωρ διενυκτέρευσε εἰς Βερέμην. Τὴν 4 ἐπρογεύθη εἰς Δίγνην.

Ἀπὸ Καστελλάνης μέχρι Δίγνης, καὶ καθ' ὅλον τὸν νομὸν τῶν κάτω Ἀλπεων, οἱ χωρικοὶ, μαθόντες τὰ τῆς πορείας τῆς Α. Μ., ἔσπευδον πανταχόθεν εἰς τὴν ὁδὸν, κηρύττοντες τὸ φρόνημά των μετ' ἀναντιρρήτου σταθερότητος.

Τὴν 5ην τοῦ μηνὸς ὁ ὑποστράτηγος Καμβρόνης μὲ ἐμπροσθοπορείαν τινὰ ἐκ τεσσαράκοντα ἐπιλέκτων, κατέλαβε τὴν γέφυραν καὶ τὸ φρούριον Σιστερόν.

Τὴν αὐτὴν δὲ ἡμέραν ὁ Αὐτοκράτωρ διενυκτέρευσε εἰς Γάπην, μετὰ δέκα ἱππέων καὶ τεσσαράκοντα ἐπιλέκτων. Ὁ ἐνθουσιασμός, τὸν ὁποῖον ἡ παρουσία τῆς Α. Μ. ἐνέπνεε εἰς ὅλας τὰς τάξεις τῶν πολιτῶν κατὰ τοὺς νομοὺς ἐκείνους, τὸ κατὰ τῶν εὐγενῶν μῖσός των, ἦσαν τρανώτατα δείγματα τῆς γενικῆς ὑπὲρ αὐτοῦ εὐχῆς τοῦ Δελφινίου του.

Πρὶν δὲ ἀποχωρισθῇ αὐτοὺς, ὁ Αὐτοκράτωρ ἐξέφρασε, ὡς ἔπεται, τὴν εὐχαρίστησίν του.

Πρὸς τοὺς κατοίκους τῶν ἄνω καὶ κάτω Ἀλπεων.

» Συμπολῖται!

» Εἰς μεγάλην κατάνυξιν μ' ἔφεραν ὅλα, ὅσα μ' ἐδείξατε αἰσθήματα· αἱ εὐχαί σας θέλουν εἰσακουσθῇ. Ἡ ἐθνικὴ βουλὴ θέλει πάλιν θριαμβεύσει!!! Δικαίως μὲ ἀποκαλεῖτε πατέρα σας· ζῶ μόνον χάριν τῆς τιμῆς καὶ τῆς εὐτυχίας τῆς Γαλλίας. Ἡ ἐπάνοδός μου διασκεδάζει ὅλην τὴν ἀνησυχίαν σας, ἐγγυᾶται τὴν διατήρησιν πάσης ἰδιοκτησίας. Ἡ μεταξὺ ὅλων τῶν τάξεων ἰσότης, καὶ τὰ δικαιώματα ὅσα πρὸ εἰκοσιπέντε ἐτῶν ἀπε-

λαμβάνετε, καὶ ἔνεκα τῶν ὁποίων οἱ γονεῖς μας τὰ πάντα ὑπέστησαν, ἀποτελεῖ σήμερον μέρος τῆς ὑπάρξεώς σας.

• Εἰς ὁποιασδήποτε καὶ ἂν εὔρεθῶ περιστάσεις, ζωηράν θέλω φυλάξει τὴν ἀνάμνησιν τῶν, ὅσα διερχόμενος τὸν τόπον σας, εἶδον.»

Κατὰ τὴν 2 ὥραν Μ. Μ. τὴν 6ην Φεβρ., τοῦ Αὐτοκράτορος ἀναχωροῦντος ἐκ τῆς Γάπης, ἅπαντες οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως ἐξῆλθον κατὰ τὴν διάβασιν Αὐτοῦ.

Εἰς τὴν Σαίντ - Βοννέτην, ἰδόντες οἱ κάτοικοι τὸ ὀλιγάριθμον τῶν μαχητῶν τῆς συνοδίας τοῦ Αὐτοκράτορος, καὶ δειλιάσαντες, ἐπρότειναν εἰς τὴν Α. Μ. νὰ σημάνωσι τὸν κώδωνα διὰ νὰ συνέλθουν τὰ χωρία καὶ τὴν ἀκολουθήσουν συλλήβδην !»

• Ὅχι, εἶπεν, ὁ Αὐτοκράτωρ, τὰ αἰσθήματά σας μὲ διαβεβαιοῦν, ὅτι δὲν ἠπατήθην· εἶναι πρὸς με ἐγγύησις ἀσφαλῆς » περὶ τοῦ φρονήματος τῶν στρατιωτῶν μου· ὅλοι, ὅσους ἤθελον συναντήσῃ, θέλουν προσέλθει· ὅσον δὲ περισσότεροι εἶναι, » τόσον ἀσφαλέστερα θέλουν ἀποβῇ τὰ ἐπιχειρήματά μου· μεί- » νατε λοιπὸν ἡσυχοὶ εἰς τὰς οἰκίας. »

Εἶχον δημοσιευθῇ ἐν Δίγνῃ (1) πολλάκι χιλιάδες προκηρύξεις τῆς Α. Μ. πρὸς τε τὸν στρατὸν καὶ τὸν λαόν. Αἱ δὲ προκηρύξεις ἐκεῖναι διεδόθησαν ὡς ἀστραπὴ καθ' ὅλον τὸ Δελφινάτον.

Αἱ ἀλήθειαι, αἱ μεγάλαι ἐμπεριεχόμεναι σκέψεις, παρώρμησαν ὅλους ἐκείνους, οἵτινες πρὸ ἐνὸς ἔτους ἤκουον τόσον δια-

(1) Ὁ Μονήτωρ, τὸν ὁποῖον ἐξ αἰτίας τῆς ταχύτητος τοῦ πονήματός μας ἀναγκαζόμεθα ν' ἀκολουθῶμεν κατὰ τινὰς λεπτομερεῖς περιγραφάς του, αἱ ὁποῖαι συνεφώνουν μὲ ὅσας ἐλάβαμεν παρὰ πολλῶν ἀξιωματικῶν, μὴ καταλιπόντων τὴν Α. Μ., ἀπατᾶται ὁμῶς ἐνταῦθα. Αἱ προκηρύξεις αὗται χειρόγραφοι τὸ πρῶτον, κατὰ τὸν διάπλουν τοῦ Αὐτοκράτορος, καὶ ἀντιγραφεῖσα παρ' ὅλων τῶν στρατιωτικῶν τῶν γινωσκόντων τὸ γράφειν, ἐπὶ τοῦ βρικίου τῆς Α. Μ., ἧτις ὑπηγόρευεν αὐτάς, εἰς Δίγνην, καὶ ὅχι εἰς Γάπην ἐξετυπώθησαν κατὰ πρῶτον.

φόρου; λόγους. Διὰ τῆς γενναίας ἐκείνης ἀφελείας, τῆς ἀνδρικῆς ἐκείνης δραστηριότητος ἐφαίνετο εἰς ὅλας τὰς ἀναμνήσεις ἀναζωπυρῶν ὅλας τὰς ἐλπίδας.

Προκήρυξις εἰς τὸν Στρατόν.

» Στρατιῶται !

» Δὲν ἡττήθημεν. Δύω ἄνδρες ἐξελθόντες τῶν τάξεών μας, ἐπρόδοσαν τὰς δάφνας μας, τὴν πατρίδα των, τὸν Ἡγεμόνα των, τὸν εὐεργέτην των.

» Ἐκεῖνοι, τοὺς ὁποίους εἶδομεν διατρέχοντας εἴκοσι ἔτη τὴν Εὐρώπην, καὶ ὑποκινουῦντας ἐχθροὺς καθ' ἡμῶν, οἵτινες καθ' ὅλην αὐτῶν τὴν ζωὴν ἐμάχοντο καθ' ἡμῶν εἰς τὰς τάξεις τῶν ξένων στρατευμάτων, καταρώμενοι τὴν φιλτάτην Γαλλίαν, ἤλπισαν νὰ διοικήσουν καὶ δεσμεύτουν τοὺς ἀετούς μας ἐκεῖνοι, οἵτινες ποτέ των δὲν ἐδυνήθησαν ν' ἀτενίσωσιν εἰς αὐτούς; Θέλομεν ὑποφέρει νὰ κληρονομήσουν οὗτοι τοὺς καρποὺς τῶν ἐνδόξων ἀγώνων μας; ν' ἀρπάσουν τὰς τιμὰς, τὰ κτήματά μας, νὰ συκοφαντήσουν τὴν δόξαν μας; Ἐὰν ἡ βασιλεία των διήρκει, τὰ πάντα ἤθελον ἀπολεσθῇ, καὶ αὐταὶ αἱ ἀναμνήσεις τῶν ἀθανάτων ἐκείνων ἡμερῶν.

» Μετὰ πάσης ἐχθροπαθείας τὰς παραφθείρουν. Προσπαθοῦν νὰ φαρμακεύσουν ὅσα ὁ κόσμος θαυμάζει· ἂν δὲ ἔτι σώζωνται πρόμαχοι τῆς δόξης μας, οὗτοι ὑπάρχουν μᾶλλον μεταξὺ ἐκείνων τῶν ἐχθρῶν, τοὺς ὁποίους κατεπολεμήσαμεν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης.

» Στρατιῶται ! Κατὰ τὴν ἐξορίαν μου ἤκουσα τὴν φωνήν σας· ἦλθον διὰ μέσου ὅλων τῶν προσκομμάτων καὶ τῶν κινδύνων.

» Ὁ Ἀρχηγός σας, προσκληθεὶς εἰς τὸν θρόνον διὰ τῆς ἐκλογῆς τοῦ λαοῦ, καὶ ὑψωθείς ἐπὶ τῶν ἀσπίδων σας, ἐπανέρχεται· ἔλθετε πρὸς αὐτόν.

» Ἐξαλείψατε τὰ χρώματα, τὰ ὅποια τὸ ἔθνος προέγραψε, καὶ τὰ ὅποια ἐπὶ εἰκοσιπέντε ἔτη, ἦσαν σύνθημα ἐνώσεως πρὸς ὅλους τοὺς ἐχθροὺς τῆς Γαλλίας· ὑψώσατε τὸ τρίχρωμον τοῦτο ἐθνόσημον· αὐτὸ ἐφέρατε κατὰ τὰς μεγάλας ἐκείνας ἡμέρας.

» Ἄς λησμονήσωμεν, ὅτι εἴμεθα κύριοι τῶν ἐθνῶν· δὲν πρέπει ὁμως καὶ νὰ ὑπομένωμεν ν' ἀναμιγνύηται οὐδεὶς εἰς τὰ ἡμέτερα. Τίς θέλει ἐλπίσει νὰ ᾔηται κύριος ἡμῶν; Τίς θέλει δυνηθῇ; Ἀναλάβετε τούτους τοὺς ἀετοὺς, τοὺς ὁποίους ἐφέρατε εἰς Οὐλμην, Λουστερλίτζην, Ἰέναν, Εἴλαου, Φρίδλανδ, Τουδέλλην, Ἐκμήλ, Ἐσλιγγ, Βαγράμ, Σμολένσκο, Μόσχαν, Λούτζεν, Βούρτχεν, Μοντμιράϊλ. Πιστεύετε, ὅτι οἱ ὀλίγοι οὗτοι Γάλλοι, οἱ σήμερον τόσον ἀλαζόνες, δύνανται ν' ἀτενίσωσιν εἰς αὐτούς; Θέλουν ἐπανέλθει ἐκεῖ, ὅθεν ἦλθον· ἐκεῖ δὲ ἐὰν ἐπιθυμοῦν, ἅς βασιλεύσουν, ὡς λέγουν, ὅτι ἐκυβέρνησαν πρὸ δεκαεννέα ἐτῶν.

» Τῶν κτημάτων σας, τῶν βαθμῶν σας, τῆς δόξης σας, τῶν κτημάτων, τῶν βαθμῶν καὶ τῆς δόξης τῶν τέκνων σας, δὲν ὑπάρχουν μεγαλύτεροι ἐχθροὶ τῶν ἡγεμόνων τούτων, τοὺς ὁποίους οἱ ξένοι μᾶς ἐπέβαλον· εἶναι ἐχθροὶ τῆς δόξης μας, διότι ἡ διήγησις τόσων ἡρωϊκῶν κατορθωμάτων, ὅσα ἐδόξασαν τὸ Γαλλικὸν ἔθνος, μαχόμενον κατ' αὐτῶν διὰ νὰ φύγῃ τὸν ζυγὸν, καταδικάζει αὐτούς.

» Οἱ ἀπόμαχοι τῶν στρατῶν τῆς Σάμβρης, Μαύζης, τοῦ Ῥήνου, τῆς Ἰταλίας, Αἰγύπτου, Δύσεως, τοῦ Μεγάλου Στρατοῦ, ἐταπεινώθησαν· αἱ ἐνδοξοὶ πληγαὶ των ἡτιμάσθησαν· τὰ ἀνδραγαθήματά των ἤθελον ὑποληφθῇ ὡς ἐγκλήματα, οἱ ἀνδρεῖοι ἐκεῖνοι ὡς ἀποστάται, ἐὰν, καθὼς διατείνονται οἱ ἐχθροὶ τοῦ λαοῦ, νόμιμοι ἡγεμόνες ἦσαν ἐν μέσῳ τῶν ξενικῶν στρατευμάτων. Αἱ τιμαὶ, αἱ ἀμοιβαὶ, ἡ ἀγάπη ἀνήκουν εἰς ἐκείνους, οἵτινες τοὺς ὑπηρετήσαν ἐναντίον τῆς πατρίδος καὶ ἡμῶν.

» Στρατιῶται ! Ἐλθετε νὰ ταχθῆτε ὑπὸ τὰς σημαίας τοῦ Ἀρχηγοῦ σας. Ἡ ὕπαρξις του σύγκειται ἐκ τῆς ἰδικῆς σας· τὰ δικαιώματά του εἶναι τὰ τοῦ λαοῦ καὶ τὰ ἰδικά σας· τὸ συμφέρον του, ἡ τιμὴ, ἡ δόξα του, εἶναι συμφέρον, τιμὴ καὶ δόξα ἰδική σας. Ἡ νίκη μὲ ἀρειμάνιον βῆμα θέλει πρυβῆ· ὁ αἰετὸς μὲ τὰ ἐθνικὰ χρώματα θέλει ἵπτασθαι ἀπὸ κωδονοστασίου εἰς κωδονοστάσιον μέχρι τῶν πύργων τῆς ἐν Παρισίοις Παναγίας· καὶ τότε θέλετε ἐπιδείξει μετὰ τιμῆς τὰς οὐλάς σας· τότε θέλετε σεμνύνεσθαι δι' ὅσα ἐπράξατε· θέλετε εἶσθαι ἐλευθερωταὶ τῆς πατρίδος.

» Κατὰ τὸ γῆράς σας, περικυκλωμένοι καὶ τιμώμενοι ὑπὸ τῶν συμπατριωτῶν σας, οἱ πάντες θέλουν σᾶς ἀκροάζονται μὲ σέβας, διηγουμένους τὰ μεγάλα κατορθώματά σας· θέλετε δυνηθῆ ἐγκαυχώμενοι νὰ λέγετε : καὶ ἐγὼ ἤμην ἐκ τοῦ μεγάλου στρατοῦ, ὅστις δις εἰτῆλθεν εἰς τὰ τεῖχη τῆς Βιέννης, τῆς Ρώμης, τοῦ Βερολίνου, τῆς Μαδρίτης, τῆς Μόσχας, ὅστις ἀπελευθέρωσε τοὺς Παρισίους ἀπὸ τοῦ μιάσματος, τὸ ὁποῖον ἡ προδοσία καὶ ἡ παρουσία τοῦ ἐχθροῦ ἐπέχυσε. Τιμὴ εἰς ἐκείνους τοὺς ἀνδρείους στρατιώτας, τὴν δόξαν τῆς πατρίδος ! Καὶ αἰώνιον αἶσχος πρὸς τοὺς ἐγκληματίας ἐκείνους Γάλλους, εἰς ὅποιανδῆποτε τάξιν ἡ τύχη καὶ ἂν τοὺς ἐγέννησεν, οἵτινες ἐπολέμησαν εἰκοσιπέντε ἔτη μετὰ τῶν ξένων, διὰ νὰ κατασπαράξωσι τὰ σπλάγχνα τῆς πατρίδος ! »

Προκήρυξις εἰς τὸν Γαλλικὸν λαόν !

» **Γάλλοι !**

» Ἡ ἀποστασία τοῦ Δουκὸς τῆς Καστιλιόνης (Marechal Augereaux), παρέδωκεν ἀμαχητὶ τὸ Λούγδουνον εἰς τὸν ἐχθρόν μας· ὁ στρατὸς τοῦ ὁποίου ἐνεπιστεύθην εἰς αὐτὸν τὴν διοίκησιν καὶ διὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ταγμάτων καὶ τὴν ἀνδρείαν καὶ

τὴν φιλοτιμίαν τῶν στρατιωτῶν ἐδύνατο νὰ πολεμήσῃ τὸν ἀντιπαραταχθέντα Αὐστριακὸν στρατὸν, καὶ νὰ φθάσῃ εἰς τὰ ὀπισθεν τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοῦ τοῦ ἐπαπειλοῦντος τοὺς Παρισίους.

» Αἱ νίκαι τῆς Χάμπ - Ὠβέρτης, Μοντμιράϊλ, Σχιατὼ - Τιέρη, Βωχιάμπ, Μορμάνς, Μοντερὼ, Κραόνης, Ρεϊμή, Ἀρσει ἐπὶ Ἑβης, καὶ τοῦ ἁγίου Διζιέρου, ἡ ἐπανάστασις τῶν ἀνδρείων χωρικῶν τῆς Λορρένης, τῆς Καμπάνης, Ἀλσασίας, τῆς Βουργονδικῆς Κομητίας Φράνσχ - Κοντὲ καὶ τῆς Βουργωνίας, καὶ ἡ θέσις τὴν ὁποίαν εἶχον καταλάβει εἰς τὰ ὀπισθεν τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοῦ, διαχωρίζοντες αὐτὸν ἀπὸ τῶν ἀποθηκῶν, τῶν περιβόλων τῆς ἐπικουρίας του, τῶν παραπομπῶν αὐτοῦ καὶ ὅλων τῶν ὑποζυγίων του, τὸν εἶχον φέρει εἰς ὀλεθρίαν θέσιν. Οἱ Γάλλοι ποτὲ δὲν ἦσαν εἰς θέσιν νὰ κατασταθῶσιν ἰσχυρότεροι, οἱ δὲ λογάδες τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοῦ ἤθελον ἀπολεσθῇ ἐξ ὀλοκλήρου· ἤθελεν εὐρεῖ τὸν τάφον των εἰς τὰς εὐρείας ἐκεῖνας χώρας, τὰς ὁποίας τόσον ἀσπλάγχχνως εἶχον λεηλατήσῃ, ἐὰν ἡ προδοσία τοῦ Δουκὸς τῆς Ραγούσης δὲν παρέδιδεν εἰς τὸν ἐχθρὸν τὴν πρωτεύουσαν, καὶ παρέλυε τὸν στρατὸν. Ἡ ἀπροσδόκητος διαγωγὴ τῶν δύο τούτων στρατηγῶν, οἵτινες ἐπρόδοσαν συγχρόνως τὴν πατρίδα των, τὸν Ἡγεμόνα των καὶ τὸν εὐεργέτην των, μετέβαλε τοῦ πολέμου τὴν τύχην. Ἡ δυστυχὴς τοῦ ἐχθροῦ θέσις ἦτον τοιαύτη, ὥστε περὶ τὸ τέλος τοῦ πρὸ τῶν Παρισίων ἀγῶνος ἐστερεῖτο πολεμεφοδίων ἔνεκα τοῦ ἀποχωρισμοῦ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν περιβόλων τῆς ἐπικουρίας του.

» Κατὰ δὲ τὰς νέας ταύτας καὶ μεγάλας περιστάσεις ἡ καρδία μου κατεσπαράχθη, ἀλλ' ἡ ψυχὴ μου ἔμεινεν ἀκλόνητος. Ἄλλο δὲν εἶχον ὑπ' ὄψιν, εἰμὴ τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος· ἐξωρίσθην ἐπὶ τινος βράχου ἐν τῷ μέσῳ τῶν θαλασσῶν· ἡ ζωὴ μου ἦτο καὶ ἔμελλε νὰ ᾔῃναι εἰσέτι ὠφέλιμος εἰς ὑμᾶς· δὲν ἐπέ-

τρεψα, ὥστε ὁ μέγας τῶν πολιτῶν ἀριθμὸς, ὅσοι ἐζήτουν νὰ μὲ συνοδεύσωσι, νὰ συμμεθέξωσι τῆς τύχης μου· ἐθεώρησα δὲ ὠφέλιμον τὴν εἰς Γαλλίαν παρουσίαν των, ὅθεν ἔφερον μετ' ἐμοῦ ὀλίγους τινὰς ἀνδρείους ἀναγκαίους εἰς τὴν σωματοφυλακὴν μου.

» Ἐνθρονισθεῖς διὰ τῆς ἐκλογῆς σας, θεωρῶ πάντα τὰ ἄνευ ὑμῶν γινόμενα ὡς παράνομα. Πρὸ εἰκοσιπέντε ἐτῶν ἡ Γαλλία ἔχει νέα τινὰ συμφέροντα, νέους θεσμούς, νέαν δόξαν, τῶν ὁποίων δὲν δύναται νὰ ἐγγυηθῇ, εἰμὴ ἐθνικὴ τις κυβέρνησις καὶ δυναστεία, γεννηθεῖσα κατὰ τὰς νέας ταύτας περιστάσεις. Ἡγεμῶν δέ τις, ὅστις ἤθελε σᾶς κυβερνήσει, ὅστις ἤθελε καθήσει ἐπὶ τοῦ θρόνου διὰ τῆς βίης τοῦ αὐτοῦ στρατοῦ, ὅστις κατεργήμωσε τὴν χώραν μας, ματαίως ἤθελε προσπαθήσει νὰ θωρακισθῇ διὰ τῶν ἀρχῶν τοῦ τιμαριωτικοῦ δικαίου, δὲν ἤθελε δυνηθῇ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν τιμὴν καὶ τὰ δικαιώματα, εἰμὴ ὀλίγων τινῶν ἀτόμων ἐχθρῶν τοῦ λαοῦ, ὅστις πρὸ εἰκοσιπέντε ἐτῶν τοὺς κατεδίκασε καθ' ὅλας τὰς ἐθνικὰς συνελεύσεις μας. Ἡ ἐσωτερικὴ σας ἡσυχία καὶ ἐξωτερικὴ σας ὑπόληψις διὰ παντὸς ἤθελον ἀπολεσθῇ.

» Γάλλοι ! Κατὰ τὴν ἐξορίαν μου ἤκουσα τὰ παράπονα καὶ τὰς εὐχὰς σας· ἐπεκαλεῖσθε τὴν μόνην ἔννομον τῆς ἐκλογῆς σας κυβέρνησιν· ἐμέμφεσθε τὸν πολυχρόνιον ὕπνον μου, μὲ ἐλέγχετε ὡς θυσιάσαντα χάριν τῆς ἡσυχίας μου τὰ μεγάλα τῆς πατρίδος συμφέροντα.

• Διελθὼν τὰς θαλάσσας ἐν τῷ μέσῳ παντοδαπῶν κινδύνων, φθάνω ἐν τῷ μέσῳ ὑμῶν, καὶ ἀναλαμβάνω τὰ δικαιώματά μου, τὰ ὅποια εἶναι καὶ ἰδικά σας. Ὅσα ἄτομά τινα ἔπραξαν, ἔγραψαν, ἢ εἶπον μετὰ τὴν ἄλωσιν τῶν Παρισίων, θέλω διαπαντὸς τὰ παραδώσει εἰς λήθην· τοῦτο δὲ οὐδαμῶς θέλει ἐπηρεάσει τὴν ὁποίαν φυλάττω ἐνθύμησιν τῶν σημαντικῶν ἐκδουλεύσεών των, διότι ὑπάρχουν καὶ τοιαῦται περιστάσεις ὥστε εἶναι ἀνώτεραι τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως.

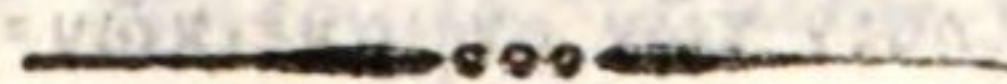
» Γάλλοι! Δὲν ὑπάρχει ἔθνος, ὅσον μικρὸν καὶ ἂν ὑποτεθῇ, τὸ ὁποῖον νὰ μὴν ἔχῃ τὸ δικαίωμα καὶ νὰ μὴ προσπαθήσῃ ν' ἀπαλ-
λαχθῇ τοῦ αἵσχους τοῦ νὰ ὑπόκηται εἰς ἡγεμόνα, ἐπιβληθέντα
ὑπὸ ἐχθροῦ προσκαίρως νικητοῦ. Ὅποτεν Κάρολος ὁ ἔβδομος εἰ-
σελθὼν εἰς Παρισίους, κατέστρεψε τὸν ἐφήμερον θρόνον Ἐρ-
ρίκου τοῦ 6ου, ἀνεγνώρισεν, ὅτι διὰ τῆς ἀνδρείας τῶν γενναίων
στρατιωτῶν παρέλαβε τὸν θρόνον, καὶ ὄχι διὰ τινος Ἀντιβασι-
λέως τῆς Ἀγγλίας.

» Δὶ ὑμῶν μόνον, ἐπίσης καὶ τῶν ἀνδρείων στρατιωτῶν, σε-
μνύνομαι ἕκαστον χρέος μου ἐκπληρῶν. »

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν 6 Μαρτίου, ὁ Αὐτοκράτωρ διενυκτέρευσε
εἰς Γόρπην.

Οἱ τεσσαράκοντα στρατιῶται τοῦ ὑποστρατήγου Καμβρόνη
προέβησαν μέχρι τῆς Μούρης· συναντήθησαν δὲ μετὰ τῆς ἐμ-
προσθοπορείας μεραρχίας τινός, συγκειμένης ἐξ ἑξακισχιλίων
στρατιωτῶν τῆς γραμμῆς, προσρχομένης ἐκ Γρενὸβ λης, διὰ νὰ
παρεμποδίσῃ αὐτούς. Ὁ ὑποστράτηγος Καμβρόνης ἐζήτησε νὰ
συνδιαλεχθῇ μετὰ τῆς ἐμπροσθοπορείας· ἀπήντησαν δὲ εἰς αὐ-
τὸν, ὅτι δὲν ἦτον ἐπιτετραμμένη ἡ συνδιάλεξις.

Προφυλάξεις παράκαιροι καὶ ἀπατηλαί! Ἐὰν ἦτο δυνατόν,
ἀρχηγοὶ τινες καὶ μικρὸς τις ἀριθμὸς στρατιωτῶν νὰ μὴν ἐτα-
ράχθησαν ἐκ τῶν δημηγοριῶν τῆς Α. Μ., ἡδύνατό τις νὰ ἐλ-
πίξῃ, ὅτι ἤθελον κωφεύσει εἰς τὴν πρόσκλησιν τῶν ὀπλαδελ-
φῶν των, νὰ προτείνουν τὰς λόγχας των, νὰ διευθύνουν τὰς
θανατηφόρους αἰχμάς αὐτῶν κατὰ τῶν ἐνδόξων ἐκείνων λο-
γάδων, τῶν ἐξελθόντων ἐκ τῶν τάξεών των, καὶ ἀνακαλούντων
εἰς αὐτοὺς τὴν παρελθοῦσαν δόξαν των καὶ τὸ παρὸν αἷσχος των;

Οἱ Στρατηγοί, Ἀξιωματικοί καὶ Στρατιῶται τῆς Αὐτοκρατορικῆς Σωματοφυλακῆς, πρὸς τοὺς Στρατηγοὺς, Ἀξιωματικοὺς καὶ Στρατιώτας τοῦ στρατοῦ!

» Στρατιῶται καὶ Ἀδελφοί!

» Ἐφυλάξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸν Αὐτοκράτορά σας ἐναντίον τῶν πολλῶν κατ' αὐτοῦ στηθεισῶν ἐνεδρῶν· ἐπαναφέρομεν αὐτὸν εἰς ὑμᾶς διὰ τῶν θαλασσῶν, καὶ ἐν μέσῳ μυρίων κινδύνων. Προσωρμίσθημεν εἰς τὸ ἱερὸν τῆς πατρίδος ἔδσφος φέροντες τὸ ἐθνόσημον ἡμῶν, καὶ τὸν αὐτοκρατορικὸν αἶτόν. Ρίψατε κατὰ γῆς τὸ λευκὸν ἐθνόσημον, ὡς σύμβολον αἵσχους καὶ τοῦ ἐπιβληθέντος εἰς ἡμᾶς ζυγοῦ παρὰ τῶν ξένων καὶ τῆς προδοσίας. Ἀνωφελῶς ἠθέλαμεν χύσει τὸ αἷμά μας, ἐὰν ὑπεμέναμεν, οἱ ἡττηθέντες νὰ ἄρχωσιν ἡμῶν!!!

» Πρὸ ὀλίγων μηνῶν, ὅτε κυβερνοῦν οἱ Βουρβῶνες, ἐπείσθητε ὅτι οὔτε ἐλησμόνησαν, οὔτε ἔμαθόν τι. Κυριεύονται διηνεκῶς ὑπὸ τῶν προλήψεων τῶν πολεμίων εἰς τε τὰ ἡμέτερα δικαιώματα καὶ τὰ τοῦ λαοῦ. Οἱ κατὰ τῆς πατρίδος καὶ καθ' ἡμῶν ὀπλισθέντες νομίζονται ἥρωες! Σεῖς δὲ εἴσθε ἀποστάται, εἰς τοὺς ὁποίους ἀπονέμεται συγγνώμη ἐξ ἀνάγκης, μεχρισότου κραταιωθῶσι διὰ τῆς συστάσεως στρατιωτικοῦ σώματος ἐκ φυγάδων, διὰ τῆς εἰς Παρισίους εἰσαγωγῆς Ἑλβετικῆς φρουρᾶς καὶ διὰ τῆς διαδοχικῆς καταστάσεως νέων ἀξιωματικῶν εἰς τὰς τάξεις σας. Τότε δὲ μόνος ὁ κατὰ τῆς πατρίδος ὀπλισθεὶς δύναται νὰ προσδοκᾷ τιμὰς καὶ ἀμοιβάς· μόνος ὁ ἀνήκων εἰς γένος σύμφωνον, πρὸς τὰς προλήψεις αὐτῶν, θέλει διορίζεσθαι ἀξιωματικός· ὁ μὲν στρατιώτης θέλει μένει πάντοτε στρατιώτης ὁ δὲ λαὸς θέλει φέρει ὅλα τὰ βάρη, καὶ αὐτοὶ τὰς τιμὰς.

» Εἰς Βιομεσνίλης πολιτογραφηθεὶς Γάλλος, ὑβρίζει τὸν νικητὴν τοῦ Ζούριχ· ἐκεῖνος ὅστις ἔπρεπεν ἀπὸ τῆς ἐπιεικειᾶς

τοῦ νόμου νὰ ζητῇ ἄφεσιν καὶ ἀμνηστείαν. Βρουλάρδος τις, ἀφωσιωμένος δολοφόνος τοῦ Γεωργίου, διοικεῖ τοὺς λεγεῶνάς μας.

» Ἐν ὧσιν καταργήσωσι τὸ τάγμα τῆς τιμῆς, ἀπένειμαν αὐτὸ εἰς ὅλους τοὺς προδότας, καὶ ἐκαπήλευσαν αὐτὸ, διὰ νὰ τὸ ἐξευτελίσωσιν. Ἀφῆρεσιν δ' ἀπ' αὐτοῦ ὅλα τὰ πολιτικὰ πρόνοια, ὅσα διὰ τοῦ αἵματός μας ἀπεκτήσαμεν.

• Τὰ τετρακόσια ἑκατομμύρια ἐκ τῶν ἐκτάκτων κτημάτων, ἐκ τῶν ὁποίων προσδιορίζονται αἱ προικοδοτήσεις μας, καὶ τὰ ὅποια ἦσαν ἡ κληρονομία τοῦ στρατοῦ καὶ ἡ ἀμοιβὴ τῶν κατορθωμάτων μας, τὰ μετέφερον εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

» Στρατιῶται τοῦ μεγάλου ἔθνους ! Στρατιῶται τοῦ μεγάλου Ναπολέοντος ! Θέλετε διατελεῖ ὁπαδοὶ ἡγεμόνος, ὅστις εἴκοσι κατὰ συνέχειαν ἔτη ἐδείχθη ἐχθρὸς τῆς Γαλλίας, καὶ ὅστις σεμνύνεται ὡς ὀφείλων τὴν εἰς τὸν Γαλλικὸν θρόνον ἀνάβασίν του εἰς τινὰ ἀντιβασιλέα τῆς Ἀγγλίας ; Ὅσα ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ λαοῦ καὶ τῆς ἰδικῆς μας ἐπράχθησαν ἄνευ τῆς συμπράξεώς μας, εἶναι παράνομα.

• Στρατιῶται ! Τὸ πολεμιστήριον σημαίνει προβαίνομεν. Δράμετε εἰς τὰ ὄπλα, συνέλθετε μεθ' ἡμῶν, μετὰ τοῦ Αυτοκράτορός σας καὶ μετὰ τῶν τριχρώμων αἰετῶν μας· ἐὰν δὲ οἱ σήμερον τόσον ἀλαζόνες οὔτοι, οἱ πάντοτε φεύγοντες τὰ ὄπλα μας, τολμῶσι νὰ ἀντιταχθῶσιν, ὅποια ἀρμοδιωτέρα ταύτης δύναται νὰ δοθῇ εὐκαιρία, τοῦ νὰ χύσωμεν τὸ αἷμά μας καὶ νὰ ψάλωμεν τῆς νίκης τὸν παιᾶνα ;

» Στρατιῶται τῆς 7, 8 καὶ 19 στρατιωτικῆς μεραρχίας ! Φρουραὶ τῆς Ἀντίβης, Τουλώνης, Μασσαλίας ! Ἀξιωματικοὶ τῆς Ἐφεδρείας, Ἀπόμαχοι τῶν στρατῶν μας, εἰς ὑμᾶς ἀνήκει νὰ δώσετε τὸ πρῶτον παράδειγμα. Ἐλθετε μεθ' ἡμῶν νὰ κατακτήσετε τὸν θρόνον ἐκεῖνον, τὸ Παλλάδιον τῶν δικαιωμάτων μας· οἱ ἐπερχομένοι ἄς εἴπωσιν ποτὲ οἱ ξένοι παραβοηθού-

μενοι ὑπὸ προδοτῶν, ἐπέβαλον αἰσχρὸν ζυγὸν εἰς τὴν Γαλλίαν· ἀλλ' οἱ ἀνδρεῖοι ἠγέρθησαν, οἱ δὲ ἐχθροὶ τοῦ λαοῦ, καὶ τοῦ στρατοῦ, ἐξηφανίσθησαν καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ μηδέν. »

Οἱ ἐν πρωτοτύπῳ ὑποσημειωθέντες εἶναι ὁ ἀρχηγὸς τῆς ταξιαρχίας καὶ ταγματάρχης τοῦ πρώτου τάγματος τῶν ἀκροβολιστῶν τῆς σωματοφυλακῆς, βαρῶνος Καμβρόνης· ὁ συνταγματάρχης καὶ ἱππότης κύριος Μολάτ· οἱ λοχαγοὶ τοῦ πυροβουλικοῦ τῆς σωματοφυλακῆς, Κορνουέτος καὶ Ράουλ· οἱ ὑπολοχαγοὶ τοῦ αὐτοῦ σώματος, Λενού καὶ Δεμόντ· οἱ λοχαγοὶ τοῦ πεζικοῦ τῆς σωματοφυλακῆς, Λουβέρτιος, Λαμουρότος, Μούπης καὶ Κόμβης· οἱ ὑπολοχαγοὶ αὐτοῦ, Τιβότ, Χωνότ καὶ Πολέτ· ὁ βαρῶνος Γερμανόσκης ταγματάρχης τοῦ ἐλαφροῦ ἱππικοῦ, καὶ οἱ λοχαγοὶ Βαλλινσέλλης καὶ Σεάλς.

Εἶποντο δὲ αἱ ἐπίλοιποι ὑπογραφαὶ τῶν ἀξιωματικῶν, ὑπαξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν τῆς σωματοφυλακῆς· καὶ ὑπὸ τούτους ὑπεσημειοῦτο ὁ ὑπασπιστὴς τοῦ Αὐτοκράτορος, καὶ στρατηγὸς τῆς σωματοφυλακῆς κόμης Δρουότος.

Ἡ προκήρυξις αὕτη, ἐκτυπωθεῖσα, διαδοθεῖσα μετὰ τῶν τῆς Α. Μ. εὕρισκετο ἐπίσης εἰς ὅλων τὰς χεῖρας· στρατιῶται, χωρικοὶ, πολῖται, ἀναγινωσκομένην τὴν ἠκροάζοντο, τὴν ἀνεγίνωσκον, τὴν ἐπανεγίνωσκον, καὶ ἀπεστήθιζον τὰς κυριωτέρας περιόδους τῆς. Ἐν δὲ μόνον αἶσθημα, ἐν φρόνημα ἐνεψύχονε τοὺς πάντας.

Ἡ ἐμπροσθοπορεία ὅμως τῆς μεραρχίας τῆς Γρενόβλης παλινδρομήσασα κατὰ τρεῖς λεύγας, κατέλαβε θέσιν κατὰ τὸ στενὸν, μεταξὺ λιμνῶν καὶ πλησίον ἐνὸς χωρίου.

Μαθὼν δὲ τὴν περίστασιν ταύτην ὁ Αὐτοκράτωρ, ἦλθεν ἐπιτοπίως· καὶ εὔρεν ἐπὶ τῆς ἀντιθέτου γραμμῆς ἓν τάγμα τῆς Β' μεραρχίας τῆς γραμμῆς, ἓνα λόχον Σκαπανέων· ἓνα λόχον Ὑπονομέων, πάντας 6—700 στρατιώτας.

Ἡ Α. Μ. ἔπεμψε τὸν ἀγγελιαφόρον της, τὸν Ἰλαρχον Ρα-
 σὺλ, διὰ νὰ κοινοποιήσῃ εἰς τὸν στρατὸν ἐκεῖνον τὴν ἄφιξίν
 της· ἀλλ' ὁ ἀποσταλὴς ἀξιωματικὸς δὲν ἠδύνατο νὰ εἰσα-
 κουσθῇ, διότι ἀπηγορεύθη εἰς αὐτοὺς ἡ συγκοινωνία· ἀλλ' ὁ
 Αὐτοκράτωρ ἀφιππεύσας, ἐπορεύθη κατ' εὐθείαν πρὸς τὸ τάγμα,
 ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῆς σωματοφυλακῆς του καὶ ἔχων ὑπὸ
 μάλης τὸ ὄπλον: Ἰδοὺ ἐγὼ, μ' ἀναγνωρίζετε, τοὺς εἶπεν.
 Ἐὰν μεταξὺ ὑμῶν ὑπάρχῃ στρατιώτης, θέλων νὰ φορεύσῃ
 τὸν Αὐτοκράτορά του, ἅς πράξῃ τοῦτο· ἐκεῖνος δὲ ἀπήντησε
 διὰ τῆς ὁμοψύχου φωνῆς· Ζήτω ὁ Αὐτοκράτωρ. Τὸ γενναῖον
 ἐκεῖνο σύνταγμα εἶχε στρατεύσει ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῆς
 Α. Μ. ἀπὸ τῶν πρώτων ἐκστρατειῶν τῆς Ἰταλίας. Τότε ἡ
 σωματοφυλακὴ καὶ οἱ στρατιῶται ἐνηγκαλίσθησαν ἀλλή-
 λους. (1)

Οἱ στρατιῶται τῆς 5 μεραρχίας, ἀποσπάσαντες ἀμέσως
 τὸ λευκὸν των ἐθνόσημον, ἔλαβον μετ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ μετὰ
 δακρύων τὸ τρίχρωμον. Ἄμα δὲ παρετάχθησαν εἰς μάχην, ὁ
 Αὐτοκράτωρ εἶπεν εἰς αὐτούς.

« Ἐρχομαι μετ' ὀλίγων γενναίων, διότι πιστεύω εἰς τὸν
 » λαὸν καὶ εἰς ὑμᾶς. Ὁ θρόνος τῶν Βουρβόνων εἶναι παρά-
 » νομος, διότι δὲν ἰδρύθη ὑπὸ τοῦ ἔθνους. Εἶναι δὲ ἐναντίος
 » τῆς ἐθνικῆς θελήσεως, ἐπειδὴ εἶναι ἐναντίος εἰς τὰ συμφέ-

(1) Κατὰ τὴν ἐπιθεώρησιν τῶν 26 Μαρτ. εἰς τὸν Κεραμεικὸν τῶν Παρισίων,
 ἡ Α. Μ. ἐνώπιον πλέον τῶν 20,000 ἀνδρῶν, εὐχαρίστησε τοὺς γενναίους τού-
 τους διερχομένους ἐνώπιόν της.

« Πρέπει νὰ δείξω τὴν πρὸς τὸ γενναῖον τάγμα τῆς 5ης. μεραρχίας εὐ-
 » γνωμοσύνην μου καὶ τὸν λόχον ἐκεῖνον τῶν ὑπονομέων, οἵτινες τεταγμένοι
 » κατὰ τι στενὸν, ἦλθον ὅλοι νὰ ταχθῶσι παρὰ τὸν Αὐτοκράτορά των, ὅστις
 » οἴκοθεν παρεστάθη πρὸς αὐτούς. »

» ροντα τῆς πατρίδος μας καὶ διότι δὲν εἶναι ὠφέλιμος εἰ μὴ
 « εἰς τὰ συμφέροντα ὀλίγων οἰκογενειῶν.

» Ἐρωτήσατε τοὺς πατέρας σας, ὅλους αὐτοὺς τοὺς κατοί-
 » κους, τοὺς ἐρχομένους ἐνταῦθα ἐκ τῶν περιχώρων, καὶ θέλετε
 » μάθει ἀπὸ τοῦ ἰδίου στόματός των τὴν ἀληθῆ τῶν πραγ-
 » μάτων κατάστασιν· ἐπαπειλεῖται ἡ ἐπάνοδος τῶν δεκα-
 » τισμῶν, τῶν προνομίων, τῶν τιμαριωτικῶν δικαιωμάτων,
 » καὶ ὅλων τῶν καταχρήσεων, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἀπηλλάχθη-
 » σαν διὰ τῶν κατορθωμάτων σας. Δὲν ἔχει οὕτω, χωρικί;
 » Μάλιστα, Μεγαλειότατε, ἀπήντησαν ἅπαντες ὁμοφώνως·
 » ἤθελον νὰ καταστήσωσιν ἡμᾶς δουλοπαροίκους· ἔρχεσθε
 » ὡς Ἄγγελος Κυρίου διὰ νὰ μᾶς σώσητε. »

Οἱ γενναῖοι τοῦ τάγματος τῆς 5 Μεραρχίας ἐζήτησαν νὰ
 πορευθῶσι πρῶτοι κατὰ τῆς μεραρχίας, ἥτις προεφύλαττε τὴν
 Γρενόβλην· ἐβάδισαν δὲ ἐν μέσῳ πλήθους κατοίκων, τῶν ὁποίων
 ὁ ἀριθμὸς πᾶσαν στιγμὴν ἠϋξανε.

Τὸ πολύχνιον Βιζίλλ (1) διεκρίθη κατὰ τὸν ἐνθουσιασμόν
 του. « Ἐνταῦθα ἐγεννήθη ἡ ἐπανάστασις, ἔλεγον οἱ ἀγαθοὶ
 » ἐκεῖνοι ἄνθρωποι· ἡμεῖς δὲ πρῶτοι ἐτολμήσαμεν νὰ ἀπαι-
 » τήσωμεν τὰ προνόμια τῶν ἀνθρώπων· ἐνταῦθα πάλιν ἀνί-
 » σταται ἡ γαλλικὴ ἐλευθερία, καὶ ἡ Γαλλία ἀνακτᾷ τὴν
 » τιμὴν καὶ ἀνεξαρτησίαν της. »

Ὅσον κεκοπιασμένος καὶ ἂν ᾗτον ὁ Αὐτοκράτωρ, ἐπεθύμει
 νὰ εἰσέλθῃ τὴν ἐσπέραν (6. Μαρτίου) εἰς Γρενόβλην.

Εἰς πολυάριθμόν τινα ὁμῶς φρουρὰν, συνηθροισμένην εἰς τὴν
 πόλιν ταύτην, προσετέθησαν τὸ 7 καὶ τὸ 11 τάγμα τῆς
 γραμμῆς, ἐλθόντα ἀπὸ τῆς Χαμβέρης, καὶ τὸ 4 τῶν Οὐσ-

(1) Τρεῖς λεύγας τῆς Γρενόβλης ἀπέχον.

σάρων, τὸ ὁποῖον ἐφρούρει πρότερον τὴν Βιέννην. Ἀπόπειραι τινες εἰς συμπλοκὴν ἐγένοντο, οἱ δὲ μέλλοντες νὰ διατάξωσι τὰ κατ' αὐτὴν, ἀκουσίως ἴσως ἔπραττον, ὅθεν ἡ ἐπιχείρησις ἀπέτυχεν. Ὀλόκληρον τὸ πλῆθος ἤρχετο ἐπὶ τῶν προμαχῶνων καὶ εἰς τοὺς δημοσίους τόπους, εὐχόμενοι καὶ ἐλπίζοντες· ὅθεν δὲν ἀμφίβαλον, ὅτι κατὰ τὴν αὐτὴν ἐσπέραν ἔμελλε νὰ τελεσθῇ ἡ εἴσοδος τῆς Α. Μ.

Τοῦτο δὲ ὑπερεπεθύμουν οἱ στρατιῶται, καὶ οὗτοι ἔσπευδον πρὸς συνάντησίν της. Κατὰ τὰς τέσσαρας ὥρας Μ. Μ., τὸ 7 τάγμα ἐξῆλθε τῆς πόλεως, ἀρχηγὸν ἔχον τὸν συνταγματάρχην Ἐρρίκον τῆς Βεδοφέρης· βαθέως αἰσθανόμενον τὴν καλύπτουσαν τὴν Γαλλίαν ὕβριν· τὸ σύνταγμα ἐκεῖνο ἀπεδείκνυεν ἐκ τῶν πρώτων, ὅτι τὸ ἐτήσιον ὄνειδος δὲν εἶχε μαράνει τὰς καρδίας τῶν στρατιωτῶν ἐκείνων, καὶ ὅτι οἱ γενναῖοι δὲν ἀναγνωρίζουσιν ἀρχηγόν, εἰμὴ τὸν δυνάμενον νὰ φέρῃ αὐτοὺς εἰς τὴν νίκην.

Ἡ Α. Μ. εὐρίσκετο μεταξὺ Βιζέλλης καὶ Γρενόβλης, ὅτε ὁ νέος ὑπασπιστὴς τοῦ 7 τάγματος τῆς γραμμῆς ἀνήγγειλεν εἰς αὐτὴν, ὅτι τὸ 4 τῶν Οὐσσάρων τάγμα, ὀδηγούμενον ὑπὸ τοῦ συνταγματάρχου του, ἤρχετο μὲ βῆμα ταχὺ πρὸς ἀπάντησίν της· μετὰ δὲ ἡμίσειαν ὥραν, αἱ γενναῖαι ἐκεῖναι ἴλαι ἐδιπλασίαζον τὴν δύναμιν τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ στρατοῦ.

Ἡ νύξ ἀπῆλθε, τὸ δὲ ἀποτέλεσμα ἐκείνων τῶν συμβεβηκότων ἐφαίνετο, ὅτι ἔμελλε νὰ διακριθῇ τὴν ἐπαύριον. Εἰσαχθέντων τῶν [στρατευμάτων εἰς τὴν Γρενόβλην, ἐκλείσθησαν τῆς πόλεως αἱ πύλαι. Οἱ προμαχῶνες κατεείχοντο ὑπὸ τοῦ 3 τάγματος τοῦ μηχανικοῦ, συνισταμένου ἐκ δύο χιλιάδων σκαπανέων, ὅλων γηραιῶν στρατιωτῶν ἐνδόξους φερόντων πληγὰς· ἐκ τοῦ 11 τῆς γραμμῆς, ἐκ τῶν δύο ἄλλων λόχων τοῦ 5, καὶ ἐκ τοῦ 4 τοῦ πυροβολικοῦ τῆς γραμμῆς, αὐτοῦ ἐκείνου

τοῦ τάγματος, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ Αὐτοκράτωρ πρὸ 25 ἐτῶν εἶχε γείνει λοχαγός· ἡ ἐθνοφυλακὴ καὶ ὁλόκληρον τῆς Γρενόβλης τὸ πλῆθος εἶχε ταχθῇ ὀπισθεν τῆς φρουρᾶς.

Κατὰ τὰς 8 $\frac{1}{2}$ ὥρας, ἐμπροσθοπορεία τις λαγχοφόρων Πολωνῶν παρουσιάσθη εἰς τὴν πύλην τῆς Βούννης· ταῦτοχρόνως δὲ σχεδὸν ὁ Αὐτοκράτωρ εἰσῆλθεν εἰς τὸ προάστειον.

Ἡ μὲν πύλη τῆς Βούννης ἦτο κεκλεισμένη· ὁ δὲ ὑποστράτηγος Μαρχάνδος εἶχε λάβει τὰς κλεῖς, ὡς ἔλεγον· οἱ Οὐσσάροι ὅμως, ὁ λαὸς τῶν προαστείων, ἐζήτουν ν' ἀνοιχθῇ ἡ πύλη. Ἀπεκρίνοντο δὲ Ζήτω ὁ Αὐτοκράτωρ! Ὁ στρατὸς, οἱ κάτοικοι, οἱ ἐπὶ τῶν προμαχώνων πυροβολισταὶ, οἱ ὅποιοι εἶχον διαταχθῇ νὰ πυροβολήτουν, τὰς αὐτὰς ἐξέπεμπον φωνάς : καὶ ἔξωθεν καὶ ἔσωθεν ἐκραύγαζον : Ζήτω ὁ Αὐτοκράτωρ ! καὶ ἐφαίνετο, ὅτι ἦτον ἡ ἡμέρα τῶν Βαΐων. Οἱ σκαπανεῖς, οἱ στρατιῶται ἤρχισαν νὰ συντρίβωσι τὴν πύλην· οἱ δὲ ἀμάξοποιοὶ τῶν προαστείων ἔφερον ὅλους τοὺς πελέκεις, καὶ εἶχον ἤδη ρίψει τινὰς δοκοὺς τῆς πύλης, ἥτις εἶχεν ἤδη ἡμιανοίξει, ὅτε ἔφερον τὰς κλεῖς.

Ἡ μὲν ἐμπροσθοπορεία εἰσέρχεται· ἅπαντες δὲ οἱ πολῖται τρέχουν εἰς τὸ φῶς τῶν λαμπάδων, καὶ συγχρόνως σχεδὸν ὁ Αὐτοκράτωρ φαίνεται μόνος ἀρχηγὸς προπορευόμενος τοῦ στρατοῦ του.

Πλῆθος δὲ ἄπειρον συρρέει κατὰ τὴν δίοδόν του· οἱ πάντες συμφύρονται, στρατιῶται καὶ πολῖται, συγχέοντες τὰς φωνάς των, τὰ αἰσθήματά των, κατὰ τὸν προξενηθέντα ἐνθουσιασμόν ἀπὸ τῆς θεᾶς τοῦ Κυριάρχου. Ὁ δὲ Δήμαρχος, καὶ διάφοροι ὑπάλληλοι, παρουσιασθέντες ἀμέσως εἰς τὴν Α. Μ., ζητοῦν νὰ ὀδηγήσωσιν αὐτὴν εἰς τὸ διοικητικὸν κατάστημα· ἀλλ' ὁ Αὐτοκράτωρ εὐχαριστῶν λέγει, ὅτι εἶχεν εἰς Γρενόβλην ἓνα ἐκ τῶν παλαιῶν ὀδηγῶν του ὀνομαζόμενον Λαβάρρην, ὅστις

εἶχε τὸ ξενοδοχεῖον τῶν τριῶν Δελφίνων, καὶ ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ κατοικήσῃ παρὰ τῷ γενναίῳ ἐκείνῳ, διότι πρὸ πολλῶν ἐτῶν δὲν εἶχεν ἰδεῖ αὐτόν. Ἡ Α. Μ. μόλις ἀποκατεστάθη παρὰ τῷ νέῳ ξενοδόχῳ, καὶ οἱ κάτοικοι ἔφθασαν ἀγαλλιώμενοι νὰ ἀποθέσωσιν ὑπὸ τὸν ἐξώστην τοῦ ξενοδοχείου τῶν τριῶν Δελφίνων τὰ συντρίμματα τῆς πύλης τῆς Βόννης, τὰ ὅποια ἔφερον ἐπὶ τῶν ὤμων, κραυγάζοντες· *Ναπολέων, δὲν ἐδυνήθημεν νὰ σὲ προσφέρωμεν τὰς κλεῖς τῆς καλῆς σου πόλεως Γρενόβλης. ἀντ' αὐτῶν δὲ ἰδοὺ αἱ πύλαι της.*

Τὴν ἐπαύριον ἐδέχθη ὁ Αὐτοκράτωρ τὰς ὑποκλίσεις τῶν κατοίκων καὶ ὅλων τῶν Ἀρχῶν.

Οἱ δὲ κάτοικοι ἐξέφρασαν τὰ αἰσθήματα τῆς πόλεως, ἀσμενέστατα ὑποδεχομένης αὐτὸν κατὰ τὴν ἐπομένην προσφώνησιν:

Προσφώνησις τῶν κατοίκων τῆς πόλεως Γρενόβλης, πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Αὐτοκράτορα τῶν Γάλλων.

» *Μεγαλειότατε!*

« Οἱ κάτοικοι τῆς Γρενόβλης, σεμνυνόμενοι, διότι βλέ-
» πουσιν ἐντὸς τῶν τειχῶν αὐτῆς τὸν θριαμβευτὴν τῆς Εὐ-
» ρώπης, τὸν Ἡγεμόνα, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα ἀνακαλεῖ το-
» σαύτας ἐνδόξους ἐνθυμήσεις, ἔρχονται νὰ καταθέσουν εἰς
» τοὺς πόδας τῆς Α. Μ. τὸν φόρον τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς
» ἀγάπης των.

« Σύντροφοι τῆς δόξης σας καὶ τῆς τοῦ στρατοῦ, ἐστέναζον
» μετὰ τῶν ἀνδρείων διὰ τὰ ὀλέθρια συμβάντα, τὰ ὅποια
» δι' ὀλίγον καιρὸν ἐκάλυψαν τοὺς αἰετούς σας.

« Ἀλλ' ἐγίνωσκον, ὅτι ἀφοῦ ἡ προδοσία παρέδωσε τὴν πα-
» τρίδα ἡμῶν εἰς τὸν ἐχθρικὸν στρατὸν, ἡ Υ. Μ., ὑποχω-
» ρήσασα εἰς τὴν ἀνάγκην, ἐπροτίμησε τὴν πρόσκαιρον ἐξο-
» ρίαν μᾶλλον, ἢ τοὺς σπασμώδεις σπαραγμοὺς τοῦ ἐπικει-

» μένου ἐμφυλίου πολέμου. Εἴσθε μέγας ὡς ὁ Κάμιλλος· ἡ
 » δικτατορία δὲν ὑπερῆρε τὴν τόλμην σας, ἡ δὲ ἐξορία παν-
 » τάπασι δὲν κατέβαλεν αὐτήν.

« Τὰ πάντα μετεβλήθησαν· αἱ μὲν κυπάρισσοι ἠφανίσθησαν·
 » αἱ δὲ δάφναι ἀναλαμβάνουν τὸ κράτος των· ὁ δὲ γαλλικὸς
 » λαὸς, καταβληθεὶς ὀλίγας στιγμὰς, ἀναλαμβάνει ὅλην αὐτοῦ
 » τὴν ἐνέργειαν. Ὁ μὲν Ἡρώς τῆς Εὐρώπης ἐπαναφέρει αὐτὸν
 » εἰς τὴν θέσιν του· τὸ δὲ μέγα ἔθνος εἶναι ἀθάνατον.

« Μεγαλειότατε! διατάξατε· τὰ τέκνα σας εἶναι πρόθυμα
 » εἰς ὑπακοήν· μόνην δὲ τῆς τιμῆς τὴν φωνὴν θέλουν ἀκούσει.
 » Ὅχι πλέον ξένος στρατὸς εἰς τὴν Γαλλίαν· ἅς παραιτη-
 » θῶμεν τῆς κοσμοκρατορίας, καὶ ἅς εἵμεθα κύριοι εἰς τὸν
 » τόπον μας.

« Μεγαλειότατε! ἡ μεγὰθυμος καρδία σας θέλει λησμονήσει
 » τὰς ἀδυναμίας, θέλει συγχωρήσει τὰς πλάνας· μόνοι δὲ οἱ
 » προδόται θέλουν ἀπομακρυνθῆ, ἡ δὲ εὐδαιμονία τῶν ἐπι-
 » λοίπων θέλει εἶσθαι τιμωρία πρὸς αὐτοὺς ἱκανή.

« Ἄς ἐπανέλθωσι τὰ πάντα εἰς τὴν τάξιν· ἅς ὑπείξωσιν
 » εἰς τὴν φωνὴν τῆς Υ. Μ.· ἀφοῦ δὲ προβλέψωμεν περὶ τῆς
 » ἀσφαλείας ἡμῶν κατὰ τῶν ἐπιχειρημάτων τοῦ ἐξωτερικοῦ
 » ἐχθροῦ, ἡ Υ. Μ. ἅς δώσῃ εἰς τὸν γαλλικὸν λαὸν νόμους προ-
 » στατευτικoὺς καὶ ἐλευθέρους, τῆς πρὸς τὸν προσφιλεῖ Ἡγε-
 » μόνα ἀγάπης σας.

« Τοιαῦτα εἶναι, Μεγαλειότατε, τὰ αἰσθήματα τῶν κα-
 » τοίκων τῆς ὑμετέρας πόλεως Γρενόβλης, τῶν ὁποίων δε-
 » χθῆτε παρακαλοῦμεν τὰς ὑποκλίσεις.»

Παρελείφθησαν αἱ ἐπόμεναι ἐβδομήκοντα ἐννέα ὑπογραφαὶ
 προσετέθη δὲ ἡ τοῦ Δημάρχου. ὁ Δήμαρχος
 Ρενόλδος.

Οἱ λόγοι τῶν στρατιωτικῶν Ἀρχηγῶν καὶ τῶν Ἀρχῶν, τὴν

αὐτὴν ἐμπεριεῖχον ὁμόφωνον ἔκφρασιν. Πάντες ἔλεγον, ὅτι Ἡγεμόνες ἐπιβληθέντες ὑπὸ ξένης δυνάμεως ἦσαν παράνομοι, πρὸς τοὺς ὁποίους οὐδεμίαν ὑπῆρχεν ὑποχρέωσις, καὶ τοὺς ὁποίους τὸ ἔθνος ἀπεστρέφετο.

Κατὰ τὰς δύο ὥρας ὁ Αὐτοκράτωρ ἐπεθεώρησε τὸν στρατόν του ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πλήθους ὅλου τοῦ Νομοῦ, ἅπαντες δὲ ἀνέκραζον : *Κάτω οἱ Βουρβῶνες ! κάτω οἱ ἐχθροὶ τοῦ λαοῦ ! Αὐτοκράτωρ καὶ Κυβέρνησις τῆς ἐκλογῆς μας !*

Ἡ φρουρὰ τῆς Γρενόβλης εὐθὺς μετὰ τοῦτο ἐβάδισε πρὸς τὸ Λούγδουνον μὲ βῆμα ταχύ.

Ἡ Α. Μ. ἀναχωροῦσα ἐκ ταύτης τῆς πόλεως, ἥτις τοσαῦτα κατανυκτικὰ σημεῖα τῆς πρὸς Αὐτὴν ἀγάπης της παρέσχεεν ἐξέφρασεν ὡς ἀκολούθως τὴν εὐχαρίστησίν της πρὸς ὅλους τοὺς κατοίκους τοῦ Νομοῦ.

Πρὸς τοὺς κατοίκους τοῦ Νομοῦ Ἰζέρης.

Πολῖται !

« Ὅτε κατὰ τὴν ἐξορίαν μου ἔμαθον ὅλας τὰς βαρυνούσας
 » τὸ ἔθνος δυστυχίας, καὶ ὅτι ὅλα τοῦ λαοῦ τὰ δικαιώματα
 » παρεγνώρισθησαν, καὶ ὅτι μ' ἔλεγχον διὰ τὴν ἡσυχίαν εἰς
 » τὴν ὑποίαν ἔζων, οὐδὲ στιγμὴν ἔχασα· ἐπιβιβάσθεις ἐπὶ
 » εὐτελοῦς πλοίου, διέπλευσα τὰς θαλάσσας ἐν μέσῳ πολεμι-
 » κῶν πλοίων διαφόρων ἐθνῶν· ἀπεβιδάσθην ἐπὶ τοῦ ἐδάφους
 » τῆς πατρίδος, καὶ δὲν διελογίσθην, εἰμὴ πῶς νὰ φθάσω τα-
 » χὺς ὡς αἶτος, εἰς τὴν ἀγαθὴν ταύτην πόλιν Γρενόβλην,
 » τῆς ὁποίας ἡ φιλοπατρία καὶ ἡ πρὸς με ἀφοσίωσις μοὶ ἦσαν
 » ἰδίως γνωστά.

« Κάτοικοι τοῦ Δελφινάτου ! ἐξεπληρώσατε τὴν προσδο-
 » κίαν μου.

« Μετὰ σπαραγμοῦ καρδίας, ἀλλ' ἄνευ ἀπελπισίας, ὑπέ-

» στην τὰ δυστυχήματα, εἰς τὰ ὅποια ὁλόκληρον ἔτος πα-
 » ρεδόθην· ἀλλὰ τὸ θέαμα τοῦ λαοῦ κατὰ τὴν δίοδόν μου μ'
 » ἔφερεν εἰς κατάνυξιν. Ἐὰν νέφη τινὰ ἐδυνήθησαν νὰ σκοτί-
 » σωσι τὴν μεγάλην πρὸς τὸν Γαλλικὸν λαὸν ὑπόληψίν μου,
 » ὅσα ὁμῶς εἶδον, μ' ἔπεισαν, ὅτι ἦτο πάντοτε ἄξιος τοῦ
 » ὀνόματος τοῦ μεγάλου λαοῦ, τὸν ὅποιον πρὸ εἴκοσι ἐτῶν
 » ἠσπάσθην.

« Κάτοικοι τοῦ Δελφινάτου! καθ' ἣν στιγμὴν μέλλω νὰ
 » ἐξέλθω τῆς χώρας ὑμῶν, διὰ νὰ μεταβῶ εἰς τὴν ἀγαθὴν
 » πόλιν μου τὸ Λούγδουνον, ἡσθάνθην τὴν ἀνάγκην νὰ ἐκφράσω
 » πρὸς ὑμᾶς ὅλην τὴν ὑπόληψιν, ὅσην μὲ ἐνέπνευσαν τὰ
 » γενναῖα ὑμῶν αἰσθήματα. Ἡ καρδιά μου εἶναι πλήρης τῆς
 » συγκινήσεως, τὴν ὁποίαν μ' ἐπροξενήσατε· θέλω δὲ ἀνακαλεῖ
 » αὐτὴν διὰ βίου.»

Περίεργον συμβάν, τὸ ὅποιον δὲν διέφυγε τῶν παρατηρη-
 τῶν τὴν προσοχὴν, εἶναι, ὅτι ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ οἱ ἑξ χιλιάδες
 ἄνδρες τῆς φρουρᾶς τῆς Γρενόβλης ἐφάνησαν φέροντες τὸ ἐθνι-
 κὸν ἐθνόσημον, τὸ παλαιὸν καὶ τετριάμενον· διότι καταλιπόν-
 τες τὸ τρίχρωμον ἐθνόσημον, εἶχον κρύψει αὐτὸ εἰς τὸ κράνος
 των (chako). Οὐδὲν δὲ ἠγοράσθη ἐν Γρενόβλῃ. Τὸ αὐτὸ εἶναι
 ἔλεγον, διερχόμενοι πρὸ τοῦ Αὐτοκράτορος, τὸ αὐτὸ εἶναι, τὸ
 ὅποιον ἐφέραμεν εἰς τὴν Αὐστέρλιτζην! Αὐτὸ δὲ, ἔλεγον ἄλλοι,
 εἶχομεν εἰς Μαρέγγον.

Κατὰ τὰς 9 Μαρτίου, ἡ Α. Μ. διενυκτέρευσε εἰς τὴν
 Βουργουνδίαν. Τὸ πλῆθος καὶ ὁ ἐνθουσιασμὸς ηὔξανον ἔτι.
 Πρὸ πολλοῦ σᾶς περιεμένομεν, ἔλεγον οἱ ἀνδρεῖοι ἐκεῖνοι
 πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα. Ἦλθατε τέλος, διὰ νὰ ἐλευθερώ-
 σητε τὴν Γαλλίαν ἀπὸ τῆς προπετείας τῆς εὐγενείας,
 ἀπὸ τῶν ἀξιώσεων τῶν ἱερέων, καὶ ἀπὸ τοῦ ὀνειδύου τοῦ
 ξέρου ζυγοῦ!

Ἀπὸ Γρενόβλης εἰς Λούγδουνον, ἡ πορεία τοῦ Αὐτοκράτορος ὡμοίαζε θριάμβῳ. Ὁ Αὐτοκράτωρ κεκοπιασμένος, ἐπωχεῖτο διὰ συνήθους βήματος, περιστοιχούμενος ὑπὸ πλήθους χωρικῶν ψαλλόντων μέλη, δι' ὧν ἐξέφραζον ἅπασαν τὴν γενναιότητα τῶν αἰσθημάτων τῶν ἀγαθῶν κατοίκων τοῦ Δελφινάτου.

« Ἄ! εἶπεν ὁ Αὐτοκράτωρ, ἀνευρίσκω ἐνταῦθα τὰ αἰσθη-
 » ματα, τὰ ὅποια μὲ ἠνάγκασαν πρὸ εἴκοσι ἐτῶν νὰ ἀσπα-
 » σθῶ τὴν Γαλλίαν ἀποκαλῶν αὐτήν: Μέγα Ἔθνος: Μάλι-
 » στα, ὑμεῖς αὐτοὶ εἰσθε ἔτι τὸ μέγα ἔθνος, καὶ θέλετε εἰσθε
 » πάντοτε. »

Πόσον ἡ διήγησις τῆς πορείας τοῦ Αὐτοκράτορος, κατα-
 χωρηθεῖσα εἰς τὰς ἐπισήμους ἐφημερίδας, καὶ κοινοποιηθεῖσα
 εἰς τὴν πρωτεύουσαν, ἀπεῖχε τῆς ἀληθείας! Πόσον αἱ ἐν Πα-
 ρισίοις καὶ ἐν Κεραμεικῷ σκηναὶ, ἀπεῖχον τοῦ νὰ παριστῶσι
 καὶ τὰ ἐνύπνια τῆς ἐλπίδος καὶ τὴν ἀσφάλειαν δικαίας ἐπι-
 χειρήσεως!

Ἀπὸ τῶν 5 Μαρτίου ἔτι τὸ Ἀνακτοβούλιον τοῦ Κεραμεικοῦ
 εἶχε μάθει τὰ τῆς ἀποβιβάσεως περὶ τὴν Φρέγιον, τοῦ ἐκτάκτου
 ἀνδρὸς, τοῦ ὁποίου πρὸ ἑνδεκα μηνῶν παντοδαπαὶ ὕβρεις, αἰσ-
 χραὶ συκοφαντίαι, ἀντὶ νὰ μαραίνωσιν, ἐμεγάλυνον τὴν δόξαν.

Ἐντρομος γενόμενος ὁ Βασιλεὺς κατέβαλε πᾶσαν προσπά-
 θειαν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, διὰ νὰ ἀναλάβῃ πλαστήν τινα ἡσυχίαν·
 εἰς δὲ τὸν λαὸν διεδόθη, ὅτι ὁ Βασιλεὺς ἦτον ὀλίγον κακο-
 διάθετος.

Κατὰ τὰς 8 Μαρτίου μόνον διὰ τηλεγραφικῆς κοινοποιήσεως
 ἐγνωστοποιήθη ὅτι: ὁ *Αἰγὴρ* τῆς γῆσου *Ἑλβας* ἀπέβη, καὶ ὅτι ὁ
Μουράτος, εὐρισκόμενος εἰς ἐσχάτην ἀνάγκην, διότι ἀφῆρε-
 σεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ κράτος ἡ συνθήκη, ἐσυνθηκολόγησε μετὰ
 τοῦ κακοῦ ἐκείνου τυχοδιώκτου, διὰ νὰ κατεστημώσῃ τὴν
Γαλλίαν.

Κατ' ἀρχὰς μόλις ἐπρόσεξαν εἰς τοῦτο. Ἐκεῖνος δὲ, ὅστις ὀδηγῶν ἐν ἑκατομμύριον Γάλλων, ἀνεφύστησεν ἀπὸ ἄκρου μέχρις ἄκρου τῆς Εὐρώπης τὴν ἔριδα καὶ τὸν πόλεμον, ἀναφαίνεται παρακολουθούμενος ὑπὸ μόλις χιλίων διακοσίων ἀθλίων ἀνδρῶν, ἀλλὰ δὲν εἶναι τοῦ λοιποῦ ἐκεῖνος, ὅστις ἠδύνατο νὰ βασκάνῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ τῶν θαυμάτων τῶν στρατιωτικῶν αὐτοῦ κατορθωμάτων. Τὸ Φυλακτῆριον ἠφανίσθη.

Αὐτοὶ ἐκεῖνοι οἱ στρατιῶται, οἵτινες ποτὲ τυφλῶς ὑπήκουον ὀδηγούμενοι εἰς τὸν θάνατον, ἀντέταξαν εἰς τὴν ἔνοχον αὐτοῦ ἐπιδρομὴν ἀκαταμάχητον ἀντίστασιν. Ὑπήκοι τοῦ Λουδοβίκου ΙΗ'. δὲν ἐθεώρησαν πλέον τὸν Βοναπάρτην, εἰμὴ ὡς ἐχθρὸν καὶ ὡς ἀντάρτην.

Ὁ ἀντάρτης οὗτος ὅμως, ὅστις παντοῦ προσκόμματα εὗρισκε, προέβαινεν ἀδιακόπως. Ἡ Γερουσία καὶ ἡ Βουλὴ συνῆλθον ἐκτάκτως. Οἱ δὲ ὑπουργοὶ ὑποβάλλουν σοβαρὰς κοινοποιήσεις εἰς αὐτάς· οἱ δὲ ἐπίτροποι τοῦ ἔθνους κηρύττοντες, ὅτι ὁποιαδήποτε καὶ ἂν ᾔῃται τὰ γεγόμενα λάθῃ, δὲν εἶναι καιρὸς νὰ ἐξετασθῶσι, προσκαλοῦσιν ὅλους τοὺς Γάλλους νὰ συνέλθωσι περὶ τὴν σημαίαν τοῦ Κρίνου, κατὰ τοῦ τυράννου, ὅστις οὔτε πατρίδα, οὔτε κυβέρνησιν, οὔτε ἐλευθερίαν θέλει. Προητοίμαζον τόσον φρονίμους νόμους περὶ φόρων, περὶ τῶν προσόδων, τῆς διατηρήσεως καὶ τῆς ἀμετατρέπτου προικοδοτήσεως τοῦ τάγματος τῆς τιμῆς· καθιέροναν τὴν εὐθύνην τῶν ὑπουργῶν· ἡ δὲ ἐλευθεροτυπία ἔμελλεν ὀριστικῶς νὰ παραχωρηθῇ. Διατὶ λοιπὸν ὁ κακὸς δαίμων ἐπῆλθε νὰ καταστρέψῃ ἀπάσας τὰς ἐλπίδας μας. (1) Παντοῦ ὅμως ὁ κοινὸς ἐχθρὸς θέλει ἀπωσθῇ μετὰ φρίκης· διότι οὐ μόνον ἐκ δευτέρου

1) Λόγοι τοῦ Προέδρου Λαινέ.

σκοπεύει ν' ἄρπάσῃ τὸ στέμμα τοῦνομίμου Ἡγεμόνος μας, ἀλλ' ἔρχεται ἔτι νὰ σχίσῃ τὸν συνταγματικὸν τοῦτον χάρτην μας, (1) τὸ ἱερὸν Παλλάδιον τῆς σωτηρίας τοῦ Κράτους.

Βασιλικόν τι διάταγμα ἐκήρυττε τὸν Βοναπάρτην προδό-
την τοῦ Κράτους, καὶ διέταττε νὰ ὀρμήσωσι κατ' αὐτοῦ. Ἐν
ᾧ δὲ ἀπατηλαὶ εἰδήσεις καὶ ἀστόχως συνηρμολογημέναι ἐμή-
νουον, ὅτι ὁ ἐξολοθρευτὴς περιωρίσθη, ἡττήθη, ἐφυγαδεύθη, μωρὰ
μέτρα, ἔκτασις ἄπειρος ἐπίσης ὡς καὶ γελοιώδης τῶν μέτρων
τῆς ὑπερασπίσεως, ἐδείκνυον ἱκανῶς, ὅσα ματαίως ἐπροσπά-
θουν νὰ καλύψουν τὸν φόβον καὶ τὴν φρίκην, τὸ μῖσος καὶ τὴν
ἀδυναμίαν.

Τοιαύτη ἦτον ἡ μωρία καὶ ἡ τύφλωσις τῶν τιτλοφόρων ἐκείνων
συμβούλων, οἱ ὅποιοι ἀπώλεσαν τοὺς Βουρβῶνας : θεωροῦντες
ὡς ἀπελπισίαν τὴν ἡρωϊκωτέραν τῶν ἐπιχειρήσεων, δὲν ἀμφί-
βαλλον, ὅτι ὁ Βοναπάρτης μετ' οὐ πολὺ ἤθελε πέσει εἰς τὴν
ἐξουσίαν τῶν.

*Ἐκεῖνος ἦτον ἀνόητος, τὸν ὅποιον ἡ τελευταία παράφρων
αὐτοῦ πράξις κατεδείκνυε τέλος πάντων.*

Ὁ ἀδελφὸς τοῦ Βασιλέως μετέβη διὰ τοῦ ταχυδρομείου εἰς
Λούγδουνον, διὰ νὰ ἐξολοθρεύσῃ τοὺς ὀλίγους ἀντάρτας. Τηλε-
γραφικὴ δέ τις κοινοποίησις ἐγνωστοποιεῖ τὴν ἄφιξιν τοῦ Ἡγε-
μόνος εἰς τὴν δευτερεύουσαν τοῦ Κράτους μετὰ τοῦ Δουκὸς τῆς

(1) Πρὸς τινὰς ἀστεῖους, τὸ θερμόμετρον τῆς Αὐλῆς ἐφαίνετο κανονισμένον,
μὲ τρόπον ἀληθῶς περιέργον. Οἱ γνήσιοι Βασιλικοὶ ποτὲ δὲν ἐπρόφερον εἰμὴ
μετὰ μορφασμῶν τὸ ὄνομα Χάρτην. Δὲν γνωρίζομεν, εἰμὴ τὸν Βασιλέα, ἔλεγον
ἀγερώχως. Αἱ ἐκφράσεις αὗται, ἐλευθεραὶ, ἰδέαι, ἦσαν προγεγραμμέ-
ναι παρ' αὐτῶν. Ἀλλ' οἱ Καὶ οὗτοι ἐφοδοῦντο, ὠμίλουν περὶ συντάγματος, ἐθεω-
ρήθησαν δὲ ὡς κακῶς ἀσθενεῦντες, ὅτε αἱ ἐλευθεραὶ ἰδέαι ἐφάνησαν ὀλόγραφοι,
κεείμεναι εἰς τὰ ἔγγραφα τῶν ὑπουργῶν.

Αὐρηλίας καὶ τοῦ κόμητος Δαμέσου· καὶ σχεδὸν ταυτοχρόνως ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ Βασιλικὸν Παλάτιον, εἰς αὐτὸν τὸν Κεραμεικὸν, ὅτι ὁ ἀδελφὸς τοῦ Βασιλέως καὶ ὁ Δούξ τῆς Αὐρηλίας ἐνίκησαν τὸν Βοναπάρτην πρὸ τοῦ Λουγδούνου. Οἱ ἄπιστοι Οὐσσάροι τοῦ 4^{ου} συντάγματος, ὁ ἐπίορκος συνταγματάρχης των, κατεκερματίσθησαν ὑπὸ τῆς ἐθνοφυλακῆς τοῦ Λουγδούνου καὶ τῶν πέριξ πόλεων. Ὁ στρατὸς τῆς γραμμῆς, ἀργὸς τὸ πρῶτον θεατῆς, ἀπεφάσισε τέλος νὰ συνδράμῃ τὴν ἐθνοφυλακὴν. Οἱ δὲ χωρικοὶ ἀπέσφαξαν τελευταῖοι τοὺς προδότας· ὁ Ναπολέων, μόλις παρακολουθούμενος ὑπὸ διακοσίων ἀνδρῶν, κατέφυγε νὰ κρυφθῇ εἰς τὰς Ἄλπεις, ὅπου ἐντὸς ὀλίγου ἤθελε συλληφθῇ νεκρὸς, ἢ ζῶν. Οὕτω λοιπὸν φαντασιώδη κατορθώματα ἐπλάνων τὴν κοινὴν γνώμην εἰς τὴν πρωτεύουσαν.

Οἱ Λουγδούνιοι ἐδύναντο νὰ λησμονήσουν τοὺς χιλιάκις θριαμβεύσαντας ἐκείνους Ἀετοὺς, τοὺς ἅπαξ προδοθέντας καὶ μηδέποτε ἡττηθέντας; Καὶ ἂν δέ ποτε ἡ καρδία των ἠδύνατο νὰ λησμονήσῃ ὅσα πρὸ ὀλίγου ἔπραξαν κατ' αὐτῶν, ἡ ἀλαζονεία, τὸ μῖσος, καὶ ἡ ἐκδίκησις, τὸ γαλλικὸν αἷμα ὅμως δὲν ἔρρεεν εἰς τὰς φλέβας των; Προσβλέποντες τὸν ἥρωα τοῦ Μαρέγγου, τῆς Γέννης, τῆς Αὐστερλίτζης, βλέποντες τοὺς πιστοὺς ὀπλαδελφούς του, ἔμελλον νὰ διστάξωσι μίαν μόνην στιγμὴν; Ἡ εὐχὴ τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ λαοῦ δὲν ἦτο κοινὴ πρὸς αὐτούς; Ἀνακαλέσαντες τὸν γενναῖον καὶ ἀγέρωχον χαρακτῆρα, τὸν διακρίναντα τοὺς γνησίους Λουγδουνίους, τὸν ὁποῖον δέκα μηνῶν κακώσεις συνέτεινον μάλιστα νὰ καταστήσωσι σταθερώτερον, ὡς ἔμβλημα τῶρα παρά ποτε εἶχον δόξαν, τιμὴν, πατρίδα.

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Κόμης δ' Ἀρτοᾶ, ὁ Δούξ τῆς Αὐρηλίας, καὶ διάφοροι στρατάρχαι, ἀγνοοῦντες ἀκόμη, ὅτι οὐδὲν κατορθωτὸν ὑπάρχει ἐν Γαλλίᾳ διὰ τοὺς ξένους πράκτορας, ὅταν ὁ λαὸς ἀπλισθῇ ὑπὲρ τῆς ιδίᾳς τοῦ ὑποθέσεως, ἐνῆργουν παντοιοτρό-

πως, θέλοντες νὰ ἐλκύσωσι πρὸς ἑαυτοὺς τὸν στρατὸν καὶ χρήματα διενεμήθησαν εἰς τοὺς στρατιώτας, καὶ ὑποσχέσεις ἐδόθησαν εἰς τοὺς ἀξιωματικούς. Ἡ φρουρὰ τοῦ Λουγδούνου, συνισταμένη ἐκ τοῦ 24ου τοῦ πεζικοῦ τῆς γραμμῆς καὶ τοῦ 13ου τῶν διμάχων, ἐπηυξήθη ἀπὸ τὸ 20ον τάγμα, τὸ ἀπὸ Μοντβρισόνην ἀποσπασθέν· προσεκλήθη δὲ εἰς τὰ ὅπλα ἡ ἐθνικὴ φρουρὰ καὶ αἱ δύο ἐπὶ τοῦ Ροδανοῦ γέφυραι ἀπεφράχθησαν.

Ἐπιθεωρῶν τὸν στρατὸν ὁ Ἡγεμὼν, ἐπειρᾶτο νὰ τὸν ἐνθουσιάσῃ ὑπὲρ τῆς βασιλικῆς ὑποθέσεως. Μάταιαι προσπάθειαι! Ἔσχατον καὶ ἀνωφελὲς καταφύγιον κυβερνήσεως ἀδυνάτου, ἥτις οὔτε τὰς πρὸ χρόνου σβεσθείσας φιλοστοργίας ἐδυνήθη νὰ ἀναζωπυρήτῃ, οὔτε τὴν λήθην τῶν σημαιῶν ἐκείνων εἰς τὸν στρατὸν νὰ ἐπιφέρῃ, αἵτινες εἰκοσιπέντε κατὰ συνέχειαν ἔτη διέτρεξαν θριαμβευτικῶς ὅλας τὰς πρωτεύουσας τῆς Εὐρώπης, καὶ ὕψωσαν τὸ Γαλλικὸν ὄνομα εἰς τὸν ὑπέρτατον τῆς εὐκλείας βαθμόν.

Τὴν 10ην Μαρτίου περὶ τὴν πρωΐαν, ὁ Κόμης δ' Ἀρτοὰ καὶ τελευταίαν ἐπειράθη ἐπὶ τοῦ πνεύματος τοῦ στρατοῦ δοκιμασίαν· ἐπαρουσιάσθη εἰς ὅλας τὰς τάξεις, καὶ τὰς εὖρε ψυχράς. Ματαίως, ὁμιλῶν μετὰ τοῦ ἐσχάτου στρατιώτου, καὶ ἐκτείνων πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρα του, ἐπροσπάθει νὰ φανῇ δημοτικώτατος· Οἱ στρατιῶται, καὶ πρὸ πάντων οἱ δίμαχοι τοῦ 13ου τάγματος, ἀπέσπων τὰς χεῖράς των, καὶ σκυθρωπάζοντες ἀνεφώνουν μὲ ψυχρὸν μειδίασμα: Ζήτω ὁ Βασιλεὺς! ἡ δὲ παραπομπὴ τοῦ Ἡγεμόνος καὶ ἡ παρακολουθοῦσα αὐτὸν ἔφιππος ἐθνοφυλακὴ ἐπανελάμβανον τὴν ἐπιφώνησιν ταύτην.

Τέλος ἡ Α. Ε. ὁ Κύριος, διευθυνθεὶς μόνος του πρὸς τινα γηραιὸν ἱππέα, τὸν ὁποῖον πληγαὶ καὶ τρία ὑποστηρίγματα ἐκόσμου: — φώναξον, λέγει, συναδελφε, ζήτω ὁ Βασιλεὺς!

Ὅχι, Κύριε, ἀπήντησεν ὁ ἀνδρεῖος ἐκεῖνος δίμαχος, οὐδεὶς τῶν στρατιωτῶν θέλει μάχεσθαι κατὰ τοῦ πατρὸς του! Δὲν δύν

ναμαι νὰ σ' ἀπαντήσω εἰμὴ φωνάζων Ζήτω ὁ Αὐτοκράτωρ!

Οἱ Ἡγεμόνες ἐπείσθησαν ἀκολουθῶντες, ὅτι οὐδὲν ἄλλο εἶχον καταφύγιον ἀπὸ τὴν φυγὴν καὶ τὴν μετ' αὐτῶν παραλαβὴν τοῦ στρατοῦ.

Ὁ στρατάρχης Δούξ τῆς Ταραντίας (Macdonald) ἀφίχθεις, ἐπεσκέφθη τὰς ἐργασίας. Αἱ πρὸς ἀντίστασιν προετοιμασίαι ἐδήλουν τὴν ἐκ καινῆς αὐτῶν ἑναρξιν· ἐπροτάθη μάλιστα νὰ κοπῶσιν αἱ γέφυραι τῆς Γουῖλλοέρης καὶ Μοράνδης.

Ὁ Αὐτοκράτωρ ἐγέλα πρὸς τοιαύτας καταγελάστους προετοιμασίας· δὲν ἀμφίβαλλε δὲ ποσῶς περὶ τῶν διατάξεων τῶν Λουγδουνίων, καὶ ἔτι ὀλιγώτερον περὶ ἐκείνων τῶν στρατιωτῶν· ἐν τῷ μεταξὺ δὲ διέταξε τὸν στρατηγὸν Βερτρὰνδ νὰ συλλέξῃ πλοιάρια περὶ τὴν Μίρβελ, ἐπὶ σκοπῷ νὰ διέλθῃ νύκτα τὸν ποταμὸν, καὶ νὰ διακόψῃ τὰς ὁδοὺς τῶν Μύλων καὶ τῆς Μακόνης, ἀπὸ τὸν Ἡγεμόνα τὸν βουλούμενον νὰ παρεμποδίσῃ εἰς αὐτὸν τὴν διάπλευσιν τοῦ Ῥοδανοῦ.

Εἰς Λούγδουνον, ὅσον μικρὰ κατεδηλώθη ἐνέργεια παρὰ τοῦ στρατάρχου Μακδονάλδ, ἡ τοιαύτη κατὰ τὸ φαινόμενον κατεδείκνυε τῆς ἀντιστάσεως τὸν σκοπόν. Τὰ τάγματα προσέγγισαν τὰς γεφύρας· καὶ ἕκαστον ἐγνώριζεν, ὅτι οἱ πρῶτοι τοῦ Αὐτοκράτος σκοποὶ εὐρίσκοντο ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὀχθῆς τοῦ Ῥοδανοῦ, εἰς τὸ προάστειον τῆς Γουῖλλοτιέρης, ἐνθα ἡ παρουσία των ἐπροξένει τὸν ζωηρότατον ἐνθουσιασμόν· ἐγνώριζον πρὸς τοῖς ἄλλοις, ὅτι ἅπαντες οἱ στρατιῶται περιέμενον τοὺς ὀπλαδελφούς των, διὰ νὰ ριφθῶσιν εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτῶν, καὶ τὸν Αὐτοκράτορα διὰ νὰ χαιρετήσωσι πάλιν αὐτὸν ὡς τὸ στήριγμα τῆς πατρίδος. Οἱ Λουγδούνιοι ἀπῆτουν τὸν μέγαν νοῦν, τὸν ἀνεγείραντα τὰ τείχη τῆς παρὰ τῶν ἀναρχικῶν ἐρημωθείσης αὐτῶν πόλεως, ὅστις ὑπερχοσπίζετο τὸ ἐμπόριόν των, εὐδαιμόνει τὰ ἐργόχειρά των, καὶ ὅστις δὲν ἦτο δι' ἄλλο δυσ-

χής, εἰμὴ διότι ἠθέλησε μεγάλως νὰ εὐεργετήσῃ τὴν Γαλλίαν.

Περὶ τὴν 3ην ὥραν M. M. ὁ Δουξ τῆς Ταραντίας, ἔφερε δύο οὐλαμούς τοῦ πεζικοῦ ἐπὶ τῆς γεφύρας Γουϊλλοτιέρης. Ἐν ᾧ δὲ ἐπλησίαζον τὰ χαρακώματα, κατασκοπή τις τοῦ 4ου τῶν Οὐσσάρων, τουτέστιν ἐξ ἐκείνου τοῦ τάγματος, τὸ ὁποῖον πρῶτον εἶχεν ἀσπασθῇ τοὺς Ἀετοὺς πρὸ τῆς Γρενόβλης, ἀποβαίνουσα ἐκ τοῦ προαστείου Γουϊλλοτιέρης, ἐπαρουσιάσθη ἐπὶ τῆς γεφύρας, προπορευομένης ἑκατοντάδος περίπου νεανίσκων ἐκ τῶν τοῦ μνησθέντος προαστείου, οἵτινες τὰς αὐτὰς μὲ τοὺς στρατιώτας ἐξέπεμπον φωνάς: Ζήτω ὁ Αὐτοκράτωρ! καὶ παρηκολουθεῖτο ἀπὸ τινος ἑλας ἱππικοῦ.

Τὰ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν στρατεύματα συνηνητήθησαν ταχέως κατὰ τὰ χαρακώματα καὶ συγχρόνως ἡ αὐτὴ ἠκούετο φωνὴ ἐξ ὅλων τῶν στομάτων· αἱ δοκοὶ, καὶ τὰ ἀποφράττοντα τὴν ὁδὸν δένδρα ἐρρίφθησαν εἰς τὸν Ῥοδανόν. Οἱ στρατιῶται ἐναγκαλιζόμενοι εὐθύμως, πορεύονται πρὸς τὴν πόλιν. Πλέον τῶν εἴκοσι χιλιάδων κατοίκων παρατεταγμένων ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ Ῥοδανοῦ καὶ ἐπὶ τῆς διαβάσεως τοῦ Ναπολέοντος, ἔνθα ἐχρημάτισαν μάρτυρες τοῦ νέου τούτου τρόπου τοῦ πολεμεῖν, ἔκαμνον νὰ ἀντηχῇ ἡ ἀτμοσφαῖρα ἀπὸ τὰς ἀδιαλείπτως ἐπαναλαμβανόμενας ζητοκραυγὰς. Ἄπαντες οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται τοῦ 20ου καὶ 4ου τῆς γραμμῆς, καὶ τοῦ 13ου τῶν διμάχων ἐπαφίνοντο ὅλως εἰς τῆς καρδίας των τὰς συγκινήσεις· τὸ: Ζήτω ὁ Αὐτοκράτωρ! ἦτον ἡ μόνη φωνή, τὴν ὁποίαν ἐξέπεμπον. Πάντες ἔρχονται εἰς ἀπάντησιν τῶν Οὐσσάρων, καὶ τάττονται ἀκολουθῶς ἐπὶ τῆς πλατείας Βοναπάρτου.

Ὁ Κόμης δ' Ἀρτοᾶ εἶχεν ἐγκαταλείψει τὸ Λούγδουνον, παρακολουθούμενος ὑπὸ ἐνὸς μόνον στρατιώτου. Ὁ Δουξ τῆς Ταραντίας, ὁ διοικητὴς Κόμης Δαμάς, ὁ Δουξ τῆς Αὐρηλίας καὶ ὁ ἑπαρχὸς Χαβρόλης ἀπεσύρθησαν ἐπίσης τῆς πόλεως ἅπαν.

τες οἱ ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ διέμενον, οἱ δὲ στρατιῶται μὲ τὴν ζωηροτέραν εὐχαρίστησιν ἔβλεπον ἐν τῷ μέσῳ των τῆς μεραρχίας τὸν στρατηγὸν Βράϋερ.

Τὴν 5ην ὥραν τὸ ἀπόγευμα, ἡ φρουρὰ ἐπανῆλθεν ἐπὶ τῆς γεφύρας Γουϊλλοτιέρης καὶ πέραν αὐτῆς, εἰς ἀπάντησιν τοῦ Αὐτοκράτορος· τὴν ἐβδόμην ὁ ἀπὸ Γρενόβλην ἐπερχόμενος στρατὸς εἰσῆρχετο εἰς Λούγδουνον, ἐν τῷ μέσῳ τῶν αὐτῶν ἐπιφωνήσεων.

Ἄμα ἐπεριστοιχίσθη ὁ Αὐτοκράτωρ ἀπὸ τὸν στρατὸν, τὴν δὲ ἐμπροσθοπορείαν αὐτοῦ ὑπεδέχθη τὸ μέγα τοῦ προαστείου πλῆθος, τὸ ὁποῖον πάντοτε διεκρίθη διὰ τὴν πρὸς τὴν πατρίδα ἀφοσίωσίν του, ἀνεκαλέσθη ἡ διάβασις τοῦ Μίρβελ, ἡ δὲ Α. Μ. ἔσπευσε καλπάζουσα πρὸς τὸ Λούγδουνον, διὰ νὰ τεθῇ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ, τοῦ μέλλοντος νὰ παραταχθῇ κατὰ τῆς εἰσόδου Αὐτῆς.

Τὴν 9ην τὸ ἑσπέρας, ὁ Αὐτοκράτωρ διῆλθε τὸ προάστειον Γουϊλλοτιέρην, ἄνευ συνοδείας, ἄνευ φρουρᾶς, καὶ περιστοιχισμένος ἀπὸ τὸ πολυάριθμον τῶν Λουγδουνίων πλῆθος, τὸ προσδραμόν ἐπὶ τῆς πορείας Αὐτοῦ, καὶ διαδίδον πανταχόθεν τὴν φωνὴν τῆς χαρᾶς του.

Τὴν ἐπαύριον 11 Μαρτίου, ἡ Α. Μ. ἐπεθεώρησεν ἐπὶ τῆς πλατείας Βοναπάρτου ἅπασαν τοῦ Λουγδούνου τὴν μεραρχίαν· ὁ δὲ ἀνδρεῖος στρατηγὸς Βράϋερ, ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῆς, ἐπορεύθη προβαίνων πρὸς τὴν πρωτεύουσαν.

Ἀπερίγραπτον εἶναι τὸ μεγαλοπρεπὲς ἐκεῖνο θέαμα, τὸ ὁποῖον ἡ ἔνωσις εἴκοσι χιλιάδων ἀνδρείων ἐκ διαφόρων ὅπλων ἐπαρουσίαζεν, οἵτινες ἀνευρόντες τὸν ἀρχηγὸν τὸν ὁποῖον ἐλάτρευον, ὥμνουν εἰς αὐτὸν ἐκ νέου τὴν ἀπαραβίαστον ἀφοσίωσίν των, καὶ μιγνύοντες τῆς φαιδρότητός των τὰς φωνὰς μὲ ἐκείνας πολυαρίθμου λαοῦ, ἐπίσης ἀνυπομόνου νὰ ἴδῃ καὶ περιεργασθῇ

τὸν ἥρωα, τὸν διασχίσαντα ἐκ δευτέρου τὰς θαλάσσας, διὰ νὰ εἰσακούσῃ τὰς εὐχὰς τοῦ Μεγάλου ἔθνους.

Ὅ,τι δὲ ἐπηύξανε τὴν γενικὴν μέθην, ἦτον ἡ ἐνθύμησις τῆς πρὸ ἐνὸς ἔτους καλύψεως τῆς αὐτῆς πλατείας παρὰ τινων Αὐστριακῶν ταγμάτων, οἱ ὅποιοι ἀπεκάλουν ἑαυτοὺς προπετῶς ἐλευθερωτὰς ἡμῶν.

Μὲ τὴν ἀνάμνησιν ταύτην συνείχετο καὶ ἡ τῆς τελείας καὶ ἀπογνωστικῆς παραιτήσεως, εἰς τὴν ὅποιαν ὁ Κόμης δ' Ἄρτοα εἶχεν ἐγκαταλειφθῇ τὴν παραμονὴν καὶ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς οἰκείους φίλους του, ἀπὸ αὐτοὺς ἐκείνους, οἵτινες τὴν αὐτὴν ἀκόμη πρῶταν ὠρκίζοντο νὰ τὸν ἀκολουθήσουν καὶ ν' ἀποθάνωσιν ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως των. Πῶς μετεβλήθησαν τὰ πάντα αὐθημερόν! Μάθημα τρομερὸν διὰ τοὺς ἡγεμόνας ἐκείνους, οἵτινες διανοοῦντο νὰ κυβερνήσουν ἔθνος ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως αὐτοῦ· οἱ ὅποιοι, ἐμμένοντες νὰ ἀνανεώσωσι τὰς ἐν χρήσει διατάξεις καὶ πολιτικὰς δοξασίας, τὰς ἐξ ὁλοκλήρου παρὰ τε τοῦ χρόνου καὶ τῆς διανοίας καταστραφείσας, ἡγνύουν ἀναντιρρήτως, ὅτι ἕκαστον ἔθνος ἔχει τὴν ἀνατροφὴν του, καθὼς καὶ ἕκαστον ἄτομον, καὶ ὅτι τὸ ἔθνος ἐκεῖνο δὲν ἐπανέρχεται πώποτε ἐκ τῆς ἀνδρικῆς εἰς τὴν νηπιώδη ἡλικίαν.

Ἡ Α. Μ. ἐδέχθη τὴν αὐτὴν ἡμέραν τὰς ἀνωτέρας ὑπαλλήλους ἀρχὰς τοῦ Λουγδούνου. Εἰς δύωρον δὲ συνδιάλεξιν Αὐτῆς μετὰ τῶν κοινοτήτων, εὐηρεστήθη νὰ καταδηλώσῃ πᾶν ὅ,τι κατ' ἐπίνοιαν εἶχεν ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας τῶν Λουγδουνίων καὶ τῆς Γαλλίας ἀπάσης· συνδιελέχθη δὲ πολλὴν ὥραν καὶ μετὰ τῶν συμβούλων τῆς αὐτοκρατορικῆς Αὐλῆς, περὶ τῶν σπουδαιότερων τοῦ κώδικος ἄρθρων.

Οἱ ἀποτελοῦντες τὴν ἔφιππον ἐθνοφυλακὴν τῶν Λουγδουνίων νέοι, προσήρχοντο νὰ παρευσιάσωσιν ἐπίσης τὰς πρὸς τὸν Αὐ-

τοκράτορα ὑποκλίσεις των, ἐπικαλούμενοι τὴν ἑξοχὸν τιμὴν
τὸ νὰ φρουρήσουν τὸ ἄτομον Αὐτοῦ.

Ὁ Αὐτοκράτωρ εἶπε πρὸς αὐτούς : « Ἡ πρὸς τὸν Κό-
μητα δ' Ἄρτοχ διαγωγὴ ὑμῶν μὲ πείθει ἀρκούντως, ὁποίαν καὶ
πρὸς με συμπεριφορὰν θέλετε δείξει, ἐὰν ἐπιγένηταί μοι συμ-
φορά. Σᾶς εὐχαριστῶ λοιπὸν διὰ τὰς ἐκδουλεύσεις σας. » Μόλις
δὲ ἀφίχθεῖσα ἡ Α. Μ. εἰς Παρισίους, ἀπένειμε τὸ παράσημον
τοῦ τάγματος τῆς τιμῆς εἰς τὸν ἀνδρεῖον ἐκεῖνον πολίτην, ὅστις
δὲν ἐγκατέλιπε, τὸν Ἡγεμόνα (1).

Ὁ κύριος Φουρνιέρος, Νομάρχης τοῦ νομοῦ Ἰζέρης, εἶχε προσ-
φύγει εἰς Λούγδουνον. Πρὶν δὲ ἐγκαταλείψῃ τὴν Γρενόβλην,
παρώτρυνε διὰ τῶν προκηρύξεων του ἅπαντας τοὺς κατοίκους
τὸ νὰ καταδιώξωσι τὸν Περιπλανώμενον, τὸν Ἀντάρτην, ὅστις
ἐκ νέου ἀπεβιβάσθη ἐπὶ τῶν παραλίων τῆς Φρέγους. Ἀλλ' ὁ
Περιπλανώμενος καὶ ὁ Ἐλευθερωτής, δὲν ἀπέβη κατὰ πρῶτον
ἐκεῖ, εἰμὴ διὰ νὰ ἐκθρονίσῃ τὴν ἀναρχίαν· καὶ τώρα πάλιν δὲν
προσωρμίσθη εἰς τὰ αὐτὰ παράλια, εἰμὴ διὰ νὰ καταστρέψῃ
τὸν δεσποτισμόν. Ἡ Α. Μ. μὲ εὐχαρίστησιν τῆς ἐπανεῖδεν εἰς
τὸ ἄτομον τοῦ κυρίου Φουρνιέρου τὸν πεπαιδευμένον ἐκεῖνον
πολυμαθῆ, ὅστις εἶχε συνοδεύσει τὸν στρατηγὸν Βοναπάρτην
εἰς Αἴγυπτον· δὲν ἔκρινε δὲ καταλληλότερον νὰ ἐκδικηθῇ κατὰ
τῶν προκηρύξεων τοῦ Νομάρχου Ἰζέρης, οὔτε ἐπιτηδειότερως
νὰ γνωρίσῃ τῶν Λουγδούνων τὸ εὐδιάθετον, εἰμὴ διορίζων
Νομάρχην τοῦ Ροδανοῦ, τὸν σεβάσμιον καὶ ἐνάρετον ἐκεῖνον ὑπάλ-
ληλον, τοῦ ἀποικοῦ ζωηρὰν πάντοτε εἶχε τὴν ἐνθύμησιν.

Τὸ ἑσπέρας, τὰ δύο τοῦ Λουγδούνου θέατρα ἀντήχουν ἀπὸ
τὰς αὐτὰς ἐπευφημήσεις (acclamations), αἵτινες ἤκούοντο εἰς
ὅλην τὴν πόλιν, καὶ ἐπανελαμβάνοντο ὅσάκις ὁ Αὐτοκράτωρ

(1) Ἐφημερίς τῆς αὐτοκρατορίας τῶν 21 Μαρτίου.

ἐνεφανίζετο. Καθ' ὅλον δὲ τῆς ἐν Λουγδούνῳ διαμονῆς του τὸ διάστημα, ἀποστολαὶ ἐκ τῶν πέριξ πόλεων καὶ τῶν ὁμόρων ἐπαρχιῶν, μέγας ἀριθμὸς ἀξιωματικῶν, ὑπαλλήλων, καὶ πάσης τάξεως πολιτῶν, προσήρχοντο πόρρωθεν νὰ καταθέσουν εἰς τοὺς πόδας Αὐτοῦ τῆς ὑποκλίσεώς των τὸν σεβασμὸν καὶ τὸν συμπολιτῶν των τὴν πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν. Ὁ Ναπολέων, διαμένων ἐν τῇ νήσῳ Ἑλβὰ, δὲν ἀπώλεσε τὴν αὐτοκρατορίαν του· εἰσῆρχετο ἐν αὐτῇ μετὰ ἐνδεκάμηνον ἀπουσίαν, καὶ ἐδέσποζεν ἤδη πανταχοῦ ὅπου ἔφθανεν ἡ εἰδήσις τῆς παραδόξου ἐκείνης ἐπιστροφῆς.

Καὶ εἰς Παρισίους, ἔνθα ἔμελλον νὰ ἴδωσιν ἐπανερχόμενον ὡς φυγάδα τὸν ὑπὸ τῆς νίκης εὐνοούμενον ἐκεῖνον, ὅστις ὥφειλε νὰ νικήσῃ· εἰς Παρισίους, ἔνθα εἶχον παύσει πλέον νὰ ὑποκρύπτωσι τὴν εἰς Λουγδουνὸν τοῦ Αὐτοκράτορος εἴσοδον, ἔλεγον, ὅτι ἡ ἐν αὐτῇ ὑποδοχὴ του ἔγεινε μὲ τρόπον ψυχρὸν καὶ μετ' ἀπελπισίας σκυθρωποῦ παρ' ὅλων τῶν πολιτῶν, ὅτι οἰκίαι τινὲς περὶ τὴν πλατείαν Βελεργκοῦρ, βιασθεῖσαι παρ' ἀκολάστου στρατιωτικοῦ πυροβολουῦντος κατὰ τῶν θυρίδων αὐτῶν, ἐφώτισαν ἀκουσίως, καὶ ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν κατοίκων ἐπροτίμων τὴν θραῦσιν τῶν θυριδυάλων. Ἄπαντα τῶν ἐμπόρων ἡ τάξις εὕρισκετο εἰς ταραγμὸν. Ὁ Βοναπάρτης, ὅστις ἠθέλησε νὰ δανεισθῇ ἑκατομμύριά τινα, ἀπέτυχεν. Ἄνευ χρημάτων, ἐπλήρωνε τὰ πάντα μὲ γραμμάτια, τὰ ὅποια οὐδεὶς ἐδέχετο· οἱ χωρικοὶ δὲν ἔφερον πλέον τρόφιμα εἰς τὰς ἀγοράς· ἀλλ' οὔτε ἐφρόντιζον διὰ τοῦ στρατοῦ τὴν προμήθειαν, διότι τὴν ἀξίαν αὐτῶν ἐλάμβανον εἰς χαρτίον. Περιπλέον δὲ ἦτο βέβαιον (1), ὅτι μαθὼν ὁ Ναπολέων τοῦ στρατάρχου Νεύ

(1) Ἴδε τὰς ἐφημερίδας.

τὴν πορείαν, διέταξε νὰ ὑποχωρήσῃ ἡ πρὸς τὸ Λούγδουνον βαδίζουσα ἐμπροσθοπορεία αὐτοῦ. Ὁ στρατὸς οὗτος προέβαινεν εἰς συνάντησίν του ἐπὶ κεφαλῆς δέκα χιλιάδων ἀνδρῶν, ἐμψυχουμένων ἐκ τῆς ἐνεργείας καὶ τῆς τόλμης ἐκείνης, μὲ τὰς ὁποίας τοὺς ἐνέπνεε.

Τὸ πλεῖστον τοῦ 13ου τῶν διμάχων μέρος παρασυρθὲν πρὸς καιρὸν ἀπὸ τοῦ ἐχθροῦ τὴν ἀπάτην, ἀνεγνώρισε ταχέως τὴν φρικώδη αὐτοῦ θέσιν· ἀξιωματικοὶ, στρατιῶται, οἱ πάντες ἐτάχθησαν πρὸς τὸ μέρος τοῦ στρατάρχου Νεῦ, ὅστις ὑπεδέχθη αὐτοὺς ὡς τέκνα πεπλανημένα.

Τὸ τελευταῖον τοῦτο περιστατικὸν ἐπροξένησε τὴν ζωηρότεραν ἐντύπωσιν εἰς τὸν στρατὸν τοῦ Βοναπάρτου· καὶ ἔκτοτε ἐφαίνετο μᾶλλον ἀνήσυχος, ἀβέβαιος, καὶ τεταραγμένος παρὰ πρότερον· ἡ μεγαλητέρα δὲ δύναμις αὐτοῦ, συνισταμένη ἐκ διαφόρων ὅπλων, δὲν ὑπερέβαινε τὰς ὀκτὼ χιλιάδας· ἐντεῦθεν καταφαίνεται, ὅτι ὑπέστη καταστροφὰς καὶ ἐγκαταλήψεις σημαντικὰς· μολαταῦτα ἦτο βέβαιον, κατὰ τοὺς αὐτόπτας μάρτυρας, ὅτι εἰς τὰς ὁποίας ἔκαμεν ἐν Λουγδούνῳ ἐπιθεωρήσεις τοῦ στρατοῦ, δὲν ὑπῆρχον πλέον τῶν τεσσάρων χιλιάδων πεζικὸν καὶ ἑξακοσίων ἕως ἑπτακοσίων ἱππέων.

Ἀφ' ἐτέρου δὲ, τὰ ἀπὸ Βαλένσην ἐπελθόντα στρατεύματα, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ὑποστρατήγου Μιόλου, συνιστάμενον ἀπὸ ἐθελοντὰς ἀφωσιωμένους, ἐφλέγοντο νὰ καταλάβωσι τοὺς ἐνόχους, καὶ νὰ σχηματίσουν ὀπισθεν τοῦ Βοναπάρτου σῶμα ἰσχυρόν. Ἡ Μασσαλία καὶ ἅπασα ἡ Προβεγκία, ἡ Βορδιγάλη (Bordeau), καὶ ὅλον τὸ μεσημβρινὸν μέρος, πεφλεγμένον ἀπὸ τὸν ζωηρὸν ἐκείνον ἐνθουσιασμὸν, τὸν μορφόνοντα ἀπειραρίθμους στρατιώτας ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς πατρίδος, ὠπλίζετο πρὸς σωτηρίαν αὐτῆς. Ἐπὶ τῶν ὁδῶν τοῦ Λουγδούνου τῆς νομαρχίας τὰ μέτρα ὑπέσχοντο πλήρη ἐπιτυχίαν. Ὅλα τὰ

ἐπίτημα ἔγγραφα ἀνήγγελλον τὴν ἀκλόνητον τοῦ στρατοῦ προ-
σκόλησιν εἰς τὴν βασιλικὴν ὑπόθεσιν· ὁ Βασιλεὺς αὐτὸς ἐνα-
πέθεσε τὰς ἐλπίδας του εἰς τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν στρατιω-
τῶν τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς· ὁ δὲ στρατάρχης Οὐδινὸς
παρακαλουθῶν τὴν Α. Μ., ὠδήγει πρὸς τοὺς Παρισίους τὴν
γηραιὰν ἐκείνην σωματοφυλακὴν, τὴν ἐπιφυλάξασαν εἰς
ἐαυτὴν τὴν δόξαν τῆς πρωτοτυπίας καὶ τοῦ παραδείγ-
ματος ὅλων τῶν στρατῶν. (1)

Κατ' αὐτὰς εἰς συμβούλιον συνελθοῦσαι αἱ σύμμαχοι δυ-
νάμεις ἐκήρυξαν, ὅτι, διαρρήξαντος τὰ δεσμὰ τοῦ Βαναπάρτου,
αἱ μεταξὺ αὐτοῦ συνομολογηθεῖσαι συνθῆκαι, ἐμηδενίσθησαν,
καὶ ὅτι δὲν ἐδύνατο τοῦ λοιποῦ νὰ θεωρηθῇ, εἰμὴ ὡς ληστής,
μὴ ὑπαγόμενος εἰς τοὺς κοινούς τῶν ἐθνῶν νόμους.

Ἐν τοσούτῳ κατὰ χρέος ὤφειλον νὰ ὁμολογήσωσιν, ὅτι καὶ
πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Ναπολέοντος, καὶ εἰς μόνον τὸ ἄκουσμα
τῆς ἐπιστροφῆς καὶ τῆς εἰσόδου αὐτοῦ εἰς Λούγδουνον « αἱ
» πόλεις Μακῶν, Διζῶν καὶ Τούρνους, εἶχον κηρυχθῇ ὑπὲρ
» τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου, τοῦ ὁποίου ἡ μερίς καθ' ἐκάστην ἤλατ-
» τοῦτο. Ἡ μόνη δὲ κατάλληλος στιγμή ἦτον ἐκείνη, τὸ νὰ

(1) Περιεργείας ἄξιον ἦθελεν εἶσθαι τὸ νὰ ἐξετασθῶσι ποτὲ ἀπαθῶς αἱ πρά-
ξεις πολιτικῶν τινῶν ἀνδρῶν. Πρὸ ἐνὸς ἔτους οἱ στρατιωτικοὶ τοῦ γηραιοῦ
ἐκείνου δεσμοῦ (bande) ἦσαν ἐκτεθειμένοι εἰς τε τὰς ὕβρεις καὶ τὰς περι-
φρονήσεις, ἐνεκα τῆς πρὸς τὸν ἀρχηγόν των ἀφοσιώσεως. Καὶ ἐπειδὴ εἶχον
τὴν ἀνάγκην των τοὺς ἐκλάκευον.

« Ἀλλ' ὑπάρχει καὶ σεβασμοῦ φόρος, τὸν ὅποιον ὀφείλω νὰ ἀπεδώσω εἰς τὴν
» πιστὴν ταύτην φρουράν. Παρατηρητέον δὲ, ὅτι πρὸ δέκα μηνῶν ἔπαυσε
» τοῦ πολεμεῖν, καὶ οὐδεμίᾳ ἐπίπληξις ἔλαβε χώραν κατὰ ἀξιωματικοῦ, ἢ
» στρατιώτου τοῦ περὶ οὗ πρόκειται σῶματος. » (Ὁμιλία τοῦ Ἀββᾶ Μοντε-
σκιοῦ, ὑπουργοῦ τῶν ἐσωτερικῶν, ἐν τῇ Βουλῇ τῶν ἀντιπροσώπων, συνεδρί-
αις 14 Μαρτ.)

» παραστήσωσι τὸν ἄνδρα μὲ τὰ πλέον βδελυρὰ χρώματα·
 » Ὁ Ναπολέων διὰ τῶν προκηρύξεών του εἶχεν ἀναγγεῖλει,
 » ὅτι θέλει ἀποδώσει πρὸς τοὺς Γάλλους τὰ πολιτικά των
 » δικαιώματα, καὶ τὴν ἐθνικὴν αὐτῶν ὑπαρξιν. Τὸν παρέ-
 » σταινον δὲ ὡς αἰμοχαρῆ στασιαστὴν, ζητοῦντα τὴν ἑαυτοῦ
 » ὑποστήριξιν εἰς τὸ τῆς ἀναρχίας καὶ τῆς φρίκης σύστημα,
 » εἰς τὸ ὁποῖον ὀφείλομεν τὰ τρομερώτατα τῆς ἐπαναστάσεώς
 » μας ἔτη. Ἐὰν δὲ ὁ λαὸς τῆς Μακῶνος, ἐὰν ἅπαν τὸ πλῆθος
 » τῆς Διζῶνος, μετὰ τὴν τῶν φρουρῶν ἀναχώρησιν ἐξ ἐκείνων
 » τῶν πόλεων, διευθυνομένων κατὰ τοῦ Διρυκτῆτορος, ὑπέ-
 » πεσαν εἰς ἄτακτον κίνημα· ἐὰν οἱ κάτοικοι τῆς Χαλῶνης
 » ἔρριψαν κανόνιά τινα εἰς Σαῶνην, ἀπὸ φόβον μήπως κατ'
 » ἐκείνου ἡγήσουν, τὸν ὁποῖον αἱ καρδίαι των ἐπερίμενον,
 » ταῦτα, ἔλεγον, προήρχοντο, ἐπειδὴ καὶ οἱ πρόδρομοι, ἢ μάλ-
 » λον οἱ ἀπόστολοι αὐτοῦ κατῴρθωσαν νὰ διεγείρωσι τὰ πε-
 » ριτρίμματα τοῦ ὄχλου, εἰς τὸν ὁποῖον ἀρκεῖ νὰ παρου-
 » σιασθῇ εὐκαιρία ληστείας, διὰ νὰ δοθῇ εἰς ὅλας τὰς
 » ὑπερβολὰς (1), καὶ μόναι αἱ ἔσχατοι τοῦ λαοῦ τάξεις
 » συνεμμερίσθησαν τὰς ἐγκληματικὰς ταύτας πράξεις. Τέλος
 » ὁ Βαναπάρτης, ὑπολογίζων τὸ ὀλιγάριθμον τοῦ στρατοῦ, τοῦ
 » περικυκλοῦντος αὐτὸν εἰσέτι, καὶ ἀναγνωρίζων τὸ ἀνεπαρ-
 » κὲς τῶν μέσων αὐτοῦ εἰς τὸ νὰ καλύψῃ τό τε πρόσωπον καὶ
 » τὰς πλευράς, κατέφευγεν εἰς τὸ τελευταῖον καταφύγιον,
 » τοῦ νὰ διοργανίσῃ παντοῦ τῶν χωρικῶν τὴν ἀποστασίαν
 » κατὰ τῶν εὐκτημόνων πολιτῶν· δὲν ἤθελεν ὁμῶς ἐπιτύχει
 » τοῦ σκοποῦ, προσφέρων θύματα τοὺς καλοὺς πολίτας εἰς
 » τρομεράν τινα ἀναρχίαν· τὰ πλέον ἐνεργητικώτατα μέτρα

(1) Ἀπόσπασμα τῶν ἐφημερίδων καὶ νέων τοῦ καιροῦ ἐπισήμων ἐγγράφων.

» ἐπανεφέρον εἰς τὴν τάξιν τοὺς στασιαστάς. Πανταχόθεν ὁ
 » ἐχθρὸς περιεφλαγγίσθη, καὶ δὲν δύναται νὰ ἀποφύγῃ τὴν
 » δικαίαν τιμωρίαν του, διότι δὲν ἀγνοεῖ πλέον τὴν ἀφευκτον
 » αὐτοῦ ἀπώλειαν· καὶ διότι οὔτε πρὸς τὰ πρόσω οὔτε πρὸς τὰ
 » ὀπίσθεν δύναται νὰ βαδίσῃ, καὶ διότι ὁ μέγας οὗτος στρατιω-
 » τικὸς, ὁ πρότερον τόσον ἐνεργητικὸς, καὶ τοῦ ὁποίου αἱ ἀρεταὶ
 » κατὰ τοσοῦτον ἐταπεινώθησαν, διασκεδάζει εἰς Λουγδου-
 » νον ἐπιθεωρῶν τὸν μικρὸν αὐτοῦ στρατόν.»

Ἡ Α. Μ., ἐξελθοῦσα τοῦ Λουγδούνου, διευθύνετο πρὸς τὴν
 Βιλλεφράνχην· πρὶν δὲ ἐγκαταλείψῃ τὴν δευτερεύουσαν τοῦ
 βασιλείου, πολλότατα διατάγματα, χρονολογούμενα ἐκ Λουγ-
 δούνου, ἀπὸ 13 μαρτίου 1815, ἀνήγγειλαν εἰς ὅλους τοὺς
 Γάλλους, ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ αὐτῶν ἐπανελάβε τὴν ἐνέργειαν
 τῆς ἡγεμονικῆς ἰσχύος, καὶ ὅτι ἡ μεσοβασιλεία ἔπχυσε.

Τὰ διατάγματα ταῦτα ἀκύρωναν ὅλας τὰς αὐθαιρέτους με-
 ταβολὰς, τὰς ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἐπισυμβάσας, ἐπανεφέρον
 εἰς τὴν πλήρη αὐτοῦ ἐνέργειαν τὸ ἀκυρωτικὸν δικαστήριον
 (cour de cassation), μὲ τὴν ἀντικατάστασιν ὅλων τῶν παυ-
 θέντων αὐτοῦ μελῶν· ἀπέλυον τῆς ὑπηρεσίας ἅπαντας τοὺς
 φυγάδας στρατηγοὺς, τοὺς ἀπὸ 1 ἀπριλίου 1814 εἰσαχθέντας
 εἰς τὸν στρατόν, τὰ εἰς τὴν σωματοφυλακὴν τοῦ Ἡγεμόνος
 παραδεχθέντα ξένα σώματα, καὶ ἅπασαν τὴν στρατιωτικὴν
 τοῦ Βασιλέως οἰκίαν· ἀποκατέστηνον δὲ τὴν αὐτοκρατορικὴν
 φρουρὰν εἰς ὅλα αὐτῆς τὰ προνόμια. Αἱ προσεπιχορηγήσεις
 τῶν Βουρβόνων, τὰ εἰς τοὺς φυγάδας ἀποδοθέντα κτήματα,
 καὶ τὰ ὁποῖα ἦσαν τοῦ τάγματος τῆς τιμῆς, τὰ εἰς τὰ νοσοκο-
 μεῖα κτλ., δι' ἐνὸς ἐξ αὐτῶν τῶν διαταγμάτων μεσεγγυάσθησαν.

Οἱ τῆς συνταγματικῆς ἐθνοσυνόδου, καὶ τῶν ἐθνικῶν συνε-
 λεύσεων νόμοι, ἔλαβον τὴν πλήρη ἰσχύον των· ἡ εὐγένεια κα-
 τηργήθη, ἡ Α. Μ. ἐπεφύλαξεν εἰς ἑαυτὴν τὸ δικαίωμα τὸ νὰ

ἀπονέμῃ τίτλους, ὡς ἐθνικὰς ἀμοιβὰς, εἰς ὅσους εἶχον ἐκδουλεύσεις πρὸς τὴν πατρίδα· οἱ ἐν ἀπουσίᾳ τῆς Α. Μ. ἐνεργηθέντες προβιβάσμοι εἰς τὸ τάγμα τῆς τιμῆς, ἀκυρώθησαν ἐπίσης· καθὼς τὸ λευκὸν ἐθνόσημον, τὰ πρᾶγμα τοῦ Κρίνου, οἱ σταυροὶ τοῦ ἁγίου Λουδοβίκου, τοῦ ἁγίου Πνεύματος, καὶ τοῦ ἁγίου Μιχαήλ, ἀντ' αὐτῶν δὲ ἀνεπετάσθη παντοῦ ἡ τρίχρωμος σημαία.

Τελευταῖον δὲ διάταγμά τι, πνηγυρικώτερον τῶν ἄλλων, διέλυε τὴν Γερουσίαν καὶ τὴν Βουλὴν καὶ διέταττε νὰ συνέλθωσιν οἱ ἐκλεκτικὴ συνέδροι τοῦ βασιλείου εἰς Παρισίους, εἰς ἑκτακτον σύνοδον, κατὰ τὸ πεδῖον τοῦ Μαΐου, πρὸς σύνταξιν συντάγματος, συμφώνως μὲ τὰ συμφέροντα καὶ τὴν θέλησιν ὁλοκλήρου τοῦ ἔθνους, νὰ παρευρεθῶσι δὲ ἐνταυτῷ εἰς τὴν στέψιν τῆς Αὐτοκρατορίσσης καὶ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ Ἡγεμόνος.

Τὰ πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα τῶν Λουγδουνίων καὶ τῶν πέριξ χωρικῶν αἰσθήματα, τὰ ὅποια εἰς τὸ δίμερον ἐκεῖνο διάστημα τῆς ἐν τῇ πόλει αὐτῶν διαμονῆς του εἶχον ἐπιδείξει, εἰς τοιαύτην τὸν ἔφευγεν συγκίνησιν, ὥστε δὲν ἐδύνατο νὰ δηλώσῃ ἄλλως τὸ πρὸς αὐτοὺς αἰσθημά του, εἰμὴ μὲ τὴν φράσιν: Λουγδούνιοι σὰς ἀγαπῶ· δευτέραν ἤδη φορὰν αἱ ἐπευφημήσεις τῆς πόλεως ταύτης προεμάντευον, ὅτι νέκει ὑπὲρ τῆς Γαλλίας λείπονται τύχαι. Ἀπομακρυνομένη δὲ ἡ Α. Μ. τῶν τειχῶν αὐτῆς καὶ θέλουσα νὰ ἐπαφήσῃ εἰς τοὺς Λουγδουνίους ἐνθύμησιν τινα τῶν εὐτυχῶν στιγμῶν, τὰς ὁποίας πρὸς αὐτοὺς ὥφειλεν, ἐξέφρασε κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον τὴν εὐχαρίστησίν της.

Πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς πόλεως Λουγδούνου.

» Λουγδούνιοι!

» Καθ' ἣν στιγμὴν πρόκειται ν' ἀφίσω τὴν πόλιν σας, διὰ νὰ

μεταβῶ εἰς τὴν πρωτεύουσάν μου, αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην νὰ γνωστοποιήσω πρὸς ὑμᾶς, τὰ ὅποια μὲ ἐμπνεύσατε αἰσθήματα. Τὴν πρώτην αἰέποτε κατείχετε τάξιν εἰς τὴν φιλοστοργίαν μου. Ἐπὶ θρόνου, εἴτε εἰς τὴν ἐξορίαν μου, τὰ αὐτὰ πάντοτε ἑδείξατε πρὸς με αἰσθήματα. Ὁ ἀγέρωχος οὗτος χαρακτήρ, ὅστις ἰδιαζόντως σᾶς διακρίνει, ἐφείλκυσε ἅπασαν τὴν πρὸς ὑμᾶς φροντίδα καὶ προσοχὴν μου. Εἰς ἡσυχότερας δὲ στιγμὰς θέλω ἐπανέλθει νὰ ἐπασχοληθῶ περὶ τῶν ἀναγκῶν ὑμῶν καὶ περὶ τῆς εὐημερίας τῶν χειροτεχνημάτων τῆς πόλεώς σας.

Λουγδούριοι, σᾶς ἀγαπῶ! »

Τὴν 13 Μαρτίου περὶ τὴν τρίτην ὥραν Μ. Μ., ὁ Αὐτοκράτωρ ἀφίχθη εἰς τὴν Βιλλεφράνχην, πολίχνιόν τι ἐκ τεσσάρων χιλιάδων ψυχῶν, τὸ ὅποιον κατ' ἐκείνας τὰς στιγμὰς πλέον τῶν ἐξήκοντα χιλιάδων περιεῖχε. Κατέλυσε δὲ ὁ Αὐτοκράτωρ εἰς τὸ δημοτικὸν κατάστημα. Πολλοὶ δὲ τῶν πληγωμένων στρατιωτῶν ἐπαρουσιάσθησαν εἰς αὐτόν.

Τὴν 7ην ὥραν Μ. Μ. εἰσῆλθεν εἰς Μακόνην, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ πάντοτε λαοῦ τῶν ὁμόρων ἐπαρχιῶν συνοδευόμενος. Ἡ γηραιὰ σωματοφυλακὴ αὐτοῦ, ἐπιβιβαθθεῖτα εἰς Λούγδουνον, ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Σαώνης, ἦλθεν εἰς συνάντησίν του κατὰ τὴν αὐτὴν πόλιν. Ὑποδεχθέντας δὲ αὐτόν τοὺς κατοίκους μετ' ἐνθουσιασμοῦ, ἀπέφηνε πρὸς αὐτοὺς τὸν θαυμασμόν του πρὸς τὸν μικρὸν ἀγῶνα, τὸν ὅποιον κατὰ τὸν τελευταῖον ὑπέστησαν πόλεμον, ὑπερασπιζόμενοι ἑαυτοὺς κατὰ τῶν πολεμίων καὶ ὑπὲρ τῆς τιμῆς τῶν Βουργιγνώνων. « Μεγαλειότατε, τῷ ἀπῆντησαν, διατὶ μᾶς διωρίσατε κακὸν δήμαρχον ; »

Εἰς τὴν πόλιν Τούρνους, ἡ Α. Μ. ἐξέφρασε τοὺς ἐπαίνους τῆς πρὸς τοὺς κατοίκους αὐτῆς διὰ τὴν καλὴν διχγωγὴν καὶ τὸν πατριωτισμόν των, ὅστις κατὰ τὰς δεινὰς ἐκείνας περιστάσεις, διέκρινε, τὴν Τούρνους, Χαλόνην καὶ ἅγιον Ἰωάννην δὲ - Λώγην.

Εἰς Χαλόνην, ἥτις ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἀντέστη κατὰ τοῦ ἐχθροῦ καὶ παρεμπόδιζε τὴν διάπλευσιν τῆς Σαώνης, ὁ Αὐτοκράτωρ συλλέξας λεπτομερεῖς πληροφορίας περὶ πάντων τῶν ἀνδραγαθησάντων, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ μεταβῇ αὐτοπροσώπως εἰς τὸν ἅγιον-Ἰωάννην - δὲ Λώνην, ἔπεμψε πρὸς τὸν ἄξιον δήμαρχον ταύτης τῆς πόλεως τὸ παράσημον τοῦ τάγματος τῆς τιμῆς.

Κατ' ἐκείνην τὴν περίστασιν ἐξεφράσθη ἡ Α. Μ. ἐνώπιον ἀπείρων πολιτῶν πάσης τάξεως, καὶ ἐνώπιον τῶν τολμηρῶν ἐκείνων χωρικῶν, οἵτινες τὸν περιεττοίχιζον, α Δὶ ὑμᾶς ἀνδρεῖοι, ἐσύστησα τὸ τάγμα τῆς τιμῆς, καὶ οὐχὶ διὰ τοὺς παρὰ τῶν ἐχθρῶν συνταξιούχους φυγάδας. »

Ὁ Αὐτοκράτωρ ἐδέχθη εἰς τὴν Χαλόνην τὴν ἀποστολὴν τῆς πόλεως Διζώνης. Οἱ Διζῶνες ἀπέβαλον τῆς πόλεώς των τὸν ἑπαρχον, καὶ τὸν ἀνδρεῖον ἐκεῖνον δήμαρχον, τοῦ ὁποίου ἡ διαγωγή κατὰ τὴν τελευταίαν ἐκστρατείαν ἠτίμησε τὴν πόλιν αὐτῶν. Ὁ Αὐτοκράτωρ ἀντικατέστησε τὸν δήμαρχον τοῦτον μὲ ἄλλον, καὶ ἐνεπιστεύθη τὴν διοίκησιν τῆς μεραρχίας εἰς τὸν ἀνδρεῖον στρατηγὸν Δεβῶ.

Τὴν 15ην, ὁ Αὐτοκράτωρ διενυκτέρευσε εἰς Αὐτίνην, καὶ ἐκεῖθεν μετέβη εἰς Ἀβελώνην. Τὰ αὐτὰ δὲ αἰσθήματα εὔρε καὶ κατὰ τὴν πορείαν ταύτην, τὰ ὅποια συνήντησε καὶ ἐπὶ τῶν ὁρέων τῆς Δωφίνης.

Πάντοτε ἡ Α. Μ. ἐπροπορεύετο, διατρέχων τοὺς σταμοὺς, σχεδὸν μόνη, ἢ μὲ μικρὰν συνοδείαν. Ἡ ἐκ λογχοφόρων Πολωνῶν συνισταμένη παραπομπὴ αὐτῆς, ἦτον ὀλιγάνθρωπος, καὶ ἐπέβαινε τοὺς τυχόντας ἵππους.

Ἄμα δὲ ἐγνώσθη τοῦ Αὐτοκράτορος ἡ διάβασις, ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν χωρικῶν, γυναῖκες, παιδιά, ἔσπευδον ἐπὶ τῆς μεγάλης ὁδοῦ, ἐπιφωναῖντες στεντορείως τό: Ζήτω ὁ Αὐτοκρά-

τωρ! καὶ παρὰ ταύτην, ἐκφράσεις τοιαύτας, αἵτινες προφανῶς διεδήλουν, κατὰ πόσον ἡ φρόνησις τῆς μερίδος ἐκείνης, τὴν ὁποίαν πρότινος ὑπελάμβανον, ὅτι τὸ πᾶν ἐδύνατο νὰ ὑποδουλώσῃ, εἶχε παροτρύνει τὴν πολυανθρωποτέραν ἐκείνην μερίδα τοῦ Κράτους, τὴν γεωπονικὴν ἐκείνην, καὶ σεβαστὴν τῶν γεωργῶν τάξιν, τὴν ἀπὸ ἀγανάκτησιν στασιασθεῖσαν ἀπὸ μόνης τῆς ιδέας τῆς ἐπιστροφῆς τῶν δεκάτων καὶ τῆς ὑποδουλοσύνης τοῦ τιμαριωτισμοῦ (1).

Ὁ Αὐτοκράτωρ, διερχόμενος τὰς παρὰ τοῦ ἐχθροῦ ἐρημωθείσας χώρας, πολλάκις ἠρώτα τὸν δήμαρχον, τοὺς προκριωτέρους τῶν χωρίων, τῶν χωριδίων, ὅπου τῆς καταστροφῆς τὰ ἴχνη διεκρίνοντο εἰσέτι ὁλόκληρα. Ἄπαντες ἐπαραπονοῦντο, ὅτι ἡ παύσασα κυβέρνησις ἀσπλάγχχνως κατ' αὐτῶν ἐφέρετο. Οἱ κτηματῖαι τῶν ἐμπρησμένων ὑποστατικῶν, οἱ ἐνοικιασταὶ τῶν ὁποίων ὅλα τὰ ζῶα ἠρπάγησαν, οἱ ἵπποι ἀφηρέθησαν, καὶ οὐδεμιᾶς ὑποχρεώσεως ἀπηλλάγησαν, κατεδιώκοντο σκληρῶς διὰ τοὺς φόρους.

Ἡ Α. Μ. ἀντικατέστησεν εἰς τὰς θέσεις αὐτῶν ὅλους τοὺς

(1) Τὰ πάντα πρέπει νὰ ἀναφερθῶσι, διὰ νὰ καταδειχθῇ εἰς τὰ εἰσέτι τετυφλωμένα ὄντα, ὅτι τὰ ἀτοπήματα εἰς τὰ ὁποῖα εἶχον ὑποπέσει, ἐδύνατο τρομερὰς νὰ γεννήσουν συνεπείας. Αἱ φωναὶ αὗται ἦσαν: Κ ἄ τ ω τὸ σ κ ι ᾶ δ ι ο ν, καὶ πρὸς ταύτας ἠνώνοντο αἱ δημῳδοὶ ἐκεῖναι ἐπῳδαὶ (refrains) διὰ τῶν ὁπείων ὅ,τε Βασιλεὺς καὶ οἱ εὐγενεῖς χαλεπῶς προσεβάλλοντο. Μεταξὺ δὲ ἄλλων ἐπῳδῶν τὰς ὁποίας αἱ γυναῖκες, τὰ παιδιά καὶ αὐτοὶ οἱ ἄνδρες ἔψαλλον, ἦτο καὶ ἡ ἀκόλουθος: Roule ta boule, κύλιε τὴν σφαῖράν σου,

Roi cotillon, Ἄναξ ἀνδρόγυνε,

Rends la couronne à Napoléon· ἀπόδος τὸ στέμμα εἰς τὸν Ναπολέοντα.

Οἱ χωρικοὶ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἐπιλέκτους τῆς σωματοφυλακῆς· ὁπόταν διέλθετε τὰς πόλεις μας, καὶ μετέμας τὴν χάριν νὰ στρατολογήσῃτε καὶ τὸν ἐφ' ἡμερίον μας.

δημοσίους ὑπαλλήλους, τοὺς παυθέντας ἕνεκα παραχωρηθείσης συνδρομῆς κατὰ τῶν ξένων πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς πατρίδος. Πρὸ πάντων δὲ οἱ κάτοικοι τῆς Χιφφέτης ἦσαν τὸ ἀντικείμενον τῆς καταφορᾶς τοῦ ἐπάρχου Σεμούρης, διότι εἶχον λάβει τὰ ὄπλα κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς Γαλλίας. Ὁ Αὐτοκράτωρ διέταξε, νὰ ἔχουν ὑπὸ κράτησιν τὸν νέον ἐκεῖνον οἰκονομολόγον, τὸν ἐπὶ πολλοῖς ἀδικήμασι κατηγορηθέντα, διὰ νὰ τὸν δικάσουν καὶ τὸν τιμωρήσουν.

Ὁ Αὐτοκράτωρ, προαριστήσας κατὰ τὰς 17 εἰς Βερμαντόνην, μετέβη ἀκολουθῶν εἰς Αὐξέριον, τῆς ὁποίας ὁ Νομάρχης Ταμὸν πιστὸς πάντοτε διέμεινεν εἰς τὴν θέσιν του. Τὸ ἐξ Αὐρηλίας ἀφικθὲν ἀνδρεῖον 14^{ον} τάγμα, ἔρριψε κατὰ γῆς τὸ λευκὸν ἐθνόσημον. Ἡ Α. Μ. ἐπεθεώρησε τοὺς ἀτρομήτους ἐκείνους στρατιώτας, τῶν ὁποίων ἡ διαγωγὴ κατὰ τοὺς πολέμους τῆς Ἰσπανίας ἦτον ἐπαινετωτάτη. Συνωμίλει πολλὰ οἰκείως μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν, καὶ ἡρώτα τοὺς προβεβηκότας στρατιώτας περὶ τοῦ χρόνου τῆς ὑπηρεσίας των, ἀναμιμνήσκων εἰς αὐτοὺς τὰς πράξεις ἐκείνας, ἔνθα παρευρέθησαν. Πολλοὶ δὲ ἐξ αὐτῶν ἐπαπονοῦντο : *Μᾶς χρεωστεῖτε σταυρούς· ἐλησμονήθημεν, διότι δὲν εὐρέθημεν πλησίον σας. Μολαταῦτα ἐξεπληρώσαμεν τὰ καθήκοντά μας.*

Ὁ Αὐτοκράτωρ ἰδὼν Ἀετοφόρον τινὰ, κεκοσμημένον μὲ τρία ξύλινα ὑποσταρίγματα : Σὺ δὲ, εἶπε πρὸς αὐτὸν, σφίγγων ἐλαφρῶς τὸ αὐτί του, πόσα ἔτη ὑπηρετεῖς ; εἰκοσιτρία, Μεγαλειότατε. — Παρευρέθημεν λοιπὸν μαζὴ εἰς τὴν μάχην τῆς Ρίβολης, ὅπου ἐκυρίευσάμεν ἑπτὰ κανόνια ; — Μάλιστα, Μεγαλειότατε. — Βλέπω ὅτι εἶσαι καλὸς στρατιώτης, θέλω φροντίσει διὰ σέ. »

Ἀδύνατον εἶναι νὰ φαντασθῇ τις τὸν ἐνθουσιασμὸν τῆς γηραιᾶς ἐκείνης Φάλαγγος. Ἡ Α. Μ. διένειμεν ἰδιοχείρως παράση-

μα πρὸς τοὺς ἐπισημειωθέντας ὡς ἀξίους τῆς τοιαύτης τιμῆς. Οἱ ἀστέρες ἐκεῖνοι τῆς τιμῆς ἦσαν ἡ ἀξία ἀληθῶν ἐκδουλεύσεων. Ἡ δὲ ραγιουργία δὲν ἐδύνατο νὰ τοὺς πληρώσῃ.

Τὸ τάγμα ἐγκαταλείπον ἀμέσως τὴν Αὐξέρρην, ἀφίχθη εἰς Παρισίους ἐν διαστήματι μιᾶς καὶ ἡμισείας ἡμέρας, ἐν ᾧ πραγματικῶς ἀπεῖχεν αὕτη τεσσαράκοντα πέντε λεύγας. Τί δὲν κατορθοῦται μὲ τοιούτους στρατιώτας, τοὺς ἀνευρόντας τοιοῦτόν τινα ἀρχηγόν!

Ὁ Αὐτοκράτωρ ἔμαθεν εἰς Αὐξέρρην, ὅτι τὸ 6^{ον} τάγμα τῶν λογχοφόρων εἶχεν ἐπίσης ἀνυψώσει τὸ τρίχρωμον ἐθνόσημον, καὶ ὅτι διευθύνετο πρὸς τὴν Μοντερῶ, ἐπὶ σκοπῷ νὰ φυλάξῃ τὴν γέφυραν αὐτῆς ἀπὸ τοῦ ἀποσπάσματος τῆς σωματοφρουρᾶς ἐκείνου, τὸ ὁποῖον προὔτίθετο νὰ τὴν ἀναποδογυρίσῃ. Οἱ νέοι σωματοφρουρεῖς, ἀσυνείθιστοι ἀπὸ τῆς λόγχης τὰ κτυπήματα, ἔφυγον εἰς τὴν πρώτην ἐμφάνισιν τοῦ διαληφθέντος σώματος, ἀφήσαντες δύο αἰχμαλώτους ἐκ τῶν ἰδικῶν των.

Ὁ Κόμης Βερτρὰνδ, ἀνώτερος στρατηγός, εἶχε διατάξει νὰ συλλέξουν κατὰ τὴν Αὐξέρρην ὅλα τὰ πλοιάρια, ὅσα ἐδύναντο νὰ προμηθευθοῦν, πρὸς ἀποδίβασιν τοῦ ἐκ τεσσάρων μεραρχιῶν συνισταμένου στρατοῦ, τὸν ὁποῖον τὴν αὐτὴν ἐσπέραν διεδίβασεν εἰς Φοσσάρτην, ἐπ' ἐλπίδι νὰ ἀφιχθῶσιν εἰς Φονταινεβλώ κατὰ τὴν μίαν ὥραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον.

Ἐν ᾧ δὲ ἡ Α. Μ. προητοιμάζετο νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Αὐξέρρην, ἦλθε πρὸς συνέντευξιν Αὐτῆς ὁ ἡγεμὼν τῆς Μόσχας στρατάρχης Νέϋ. Ἀπὸ δὲ τῆς 13^{ης}, ὁ διαληφθεὶς στρατάρχης εἶχε διατάξει τὸν ἐν Λόνσ-λὲ-Σωλνιέρ ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν αὐτοῦ στρατὸν νὰ ἀναλάβῃ τὸ τρίχρωμον ἐθνόσημον. Τὴν παραμονὴν δὲ, διὰ νὰ δοκιμάσῃ τὰς ψυχὰς ὅλων ἐκείνων τῶν πολεμιστῶν διέταξεν αὐτοὺς νὰ πορευθῶσιν ἐν ὀνόματι τοῦ βασιλέως· ἡ δὲ σιγὴ καὶ ἀκίνησις αὐτῶν ἦσαν τὰ τρανώτατα τῶν ὁμο-

ψυχῶν αἰσθημάτων των δείγματα. Ἀπὸ πρωΐας τὴν ἐπαύριον ἡ ἀκόλουθος διαταγὴ τῆς ἡμέρας ἀνέκφραστον παρῆξεν εἰς τὸν στρατὸν χαράν.

Διαταγὴ τῆς ἡμέρας.

‘Ο στρατάρχης ‘Ηγεμὼν τῆς Μόσχας,

Πρὸς τὸν στρατὸν τῆς διοικήσεώς του !

» Ἀξιωματικοί, Ὑπαξιωματικοί, Στρατιῶται.

« Ἡ ὑπόθεσις τῶν Βουρβόνων διαπαντὸς ἀπωλέσθη!

Ἡ δὲ νόμιμος δυναστεία, τὴν ὁποίαν τὸ Γαλλικὸν ἔθνος ἡσπάσθη, ἐπανέρχεται εἰς τὸν θρόνον· εἰς μόνον δὲ τὸν Αὐτοκράτορα Ναπολέοντα, τὸν Ἡγεμόνα μας, ἀνήκει νὰ κυβερνᾷ ἐπὶ τῆς ωραίας ἡμῶν πατρίδος! Ἐὰν δὲ οἱ εὐγενεῖς τῶν Βουρβόνων ᾔθελον ἀποφασίσαι νὰ ἐγκαταλείψωσι τὴν Γαλλίαν, ἢ ᾔθελον συγκατατεθῇ νὰ ζήσουν ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν τί μᾶς μέλει; Ἡ ἱερὰ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας μας ὑπόθεσις δὲν θέλει τοῦ λοιποῦ ὑποφέρει ἀπὸ τῆς ὀλεθρίας ἐπιρροῆς των. Ἐπροσπάθησαν νὰ ἐξευτελίσωσι τὴν στρατιωτικὴν μας δόξαν· ἀλλ’ ἡπατήθησαν: ἡ δόξα αὕτη εἶναι ὁ καρπὸς εὐγενεστάτων μόχθων, καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ τὴν λησμονήσωμεν.

« Στρατιῶται! Παρῆλθον πλέον οἱ χρόνοι ἐκεῖνοι, κατὰ τοὺς ὁποίους διοικοῦντο οἱ λαοὶ μὲ κατὰθλιψιν ὅλων τῶν δικαιωμάτων των· ἡ ἐλευθερία θριαμβεύει, ὁ δὲ Ναπολέων, ὁ σεβαστὸς ἡμῶν Αὐτοκράτωρ, θέλει διαπαντὸς ἐξασφαλίσαι αὐτήν! Εἴθε τοῦ λοιποῦ ἢ τόσον ποθεινὴ αὕτη ὑπόθεσις νὰ ᾔηκε ἡμετέρα καὶ τῶν Γάλλων ὅλων! εἴθε ἅπαντες οἱ ἄνδρεῖοι, τοὺς ὁποίους ἔχω τὴν τιμὴν νὰ διοικῶ, νὰ ἐμπνευσθῶσιν ὑπὸ τῆς μεγάλης ταύτης ἀληθείας!

» Στρατιῶται! Πολλάκις σᾶς ὠδήγησα εἰς τὴν νίκην, τώρα δὲ θέλω σᾶς ὠδηγήσει πρὸς τὴν ἀθάνατον ἐκείνην φάλαγγα,

τὴν ὁποῖαν ὁ Αὐτοκράτωρ Ναπολέον ἄγει εἰς Παρισίους, καὶ ἡ ὁποία ἐντὸς μικροῦ ἀφικνεῖται ἐκεῖσε· εἰς Παρισίους δὲ, ἡ ἐλπίς ἡμῶν καὶ ἡ εὐδαιμονία μας θέλουσι διαπαντὸς πραγματοποιηθεῖ : Ζήτω ὁ Αὐτοκράτωρ !

Λονσ - λὲ - Σωλνιέρ, τὴν 13 Μαρτίου 1815.

Ὁ Στρατάρχης τῆς Αὐτοκρατορίας,

Ἡγεμὼν τῆς Μόσχας.

Ἐν ᾧ δὲ ὁ Αὐτοκράτωρ καὶ ὁ στρατὸς αὐτοῦ διευθύνοντο πρὸς τὰ ἐν Φονταινεβλῶ ἀνάκτορα, αἱ αὐταὶ ἀπάται, αἵτινες αἰείποτε παρεμπόδισαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ νὰ φθάσῃ μέχρις τῶν Βουρβόνων, καὶ νὰ ἀκουσθῇ περὶ τὸν θρόνον τοῦ Λουδοβίκου ΙΗ΄, ἐξηκολούθουν νὰ διαφθείρουν τὴν αὐλήν καὶ τοὺς ὑπουργοὺς αὐτῆς, τὴν πρωτεύουσαν καὶ τοὺς ἐπιτρόπους τοῦ λαοῦ. Ἡ βασιλικὴ σύνοδος τῶν 16 Μαρτίου βαθεῖαν εἶχε προξενήσει ἐντύπωσιν. Ὁ Μονάρχης, οἱ Βασιλόπαιδες, εἶχον αὐτοπροσώπως παρουσιασθῇ εἰς τὴν Βουλὴν τῶν ἀντιπροσώπων, εἰς τὴν ὁποῖαν οἱ γερουσιασταὶ, οἱ στρατάρχαι καὶ οἱ διασημότεροι ἐπαγγελματικοὶ εἶχον συνέλθει.

Ὁ Βασιλεὺς εἶχε διακηρύξει, ὅτι εἰς ἐξηκονταετῇ ἡλικίαν, δὲν ἐδύνατο καταλληλοτέρως νὰ τελειώσῃ τῆς ζωῆς του τὸ στάδιον, εἰμηθνήσκον ὑπερασπιζόμενος τὸν λαόν. Τότε δὲ, κατὰ πρῶτον, εἶχεν ὀρκισθῇ ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τοῦ συνταγματικοῦ ἐκείνου χάρτου τὸν ὁποῖον ἔδοσεν, τοῦ χάρτου ἐκείνου, τοῦ ὠραιουτάτου τῆς δόξης αὐτοῦ τίτλου διὰ τοὺς ἐπερχομένους.

« Ἄς συνέλθωμεν περὶ αὐτὸν, εἶπεν ὁ Μονάρχης, ἃς μᾶς χρησιμεύσῃ ὡς ἱερὰ σημαία· οἱ ἀπόγονοι Ἐρρίκου τοῦ τέ-
 » τάρτου πρῶτοι θέλουν ταχθῇ ὑπ' αὐτὴν Ἡ δὲ
 » σύμπραξις τῶν δύο βουλευτικῶν σωμάσων ἃς παρέξῃ εἰς
 » τὴν Ἀρχὴν ἀπαταν τὴν ἀπαιτουμένην εἰς αὐτὴν δύναμιν·

» ὁ δὲ πόλεμος οὗτος ὁ ἀληθῶς ἐθνικὸς, καὶ μετ' ἐπιτυχίας
 » ἀποβησόμενος, θέλει καταδείξει, τί δύναται νὰ πράξῃ λαὸς
 » ἡνωμένος διὰ τῆς πρὸς τὸν Βασιλέα του, καὶ τὸν θεμελιω-
 » τὴν τοῦ κράτους νόμον ἀγάπης. »

Ὁ Κύριος καὶ ὁ Δοῦξ τοῦ Βερρῆ, ὠρκίσθησαν ἐπίσης ἐπὶ
 τῆς τιμῆς των, νὰ ζήσουν καὶ ἀποθάνωσι πιστοὶ πρὸς τε τὸν
 Βασιλέα καὶ τὸν συνταγματικὸν χάρτην, ὅστις ἐξασφάλιζε τὴν
 τὴν τύχην τῶν Γάλλων.

Ἄπασα δὲ ἡ σύνοδος, ἠλεκτρισθεῖσα, ὠρκίζετο ὡσαύτως,
 μὲ ἐκτεινομένας πρὸς τὸν θρόνον χεῖρας· καὶ δὲν ἠκούοντο
 εἰμὴ αἱ λέξεις : Ζήτω ὁ Βασιλεὺς, γ' ἀποθάνωμεν ὑπὲρ
 τοῦ Βασιλέως. Οὐδεμίᾳ δὲ φωνῇ περὶ πατρίδος ἠκούετο.

Τὴν ἐπαύριον ἀπὸ πρωΐας, ἐγνωστοποίησεν ἡ κεθερνήσις,
 ὅτι ἐντὸς τῶν καθηκόντων της θεωρεῖ, νὰ εἴπῃ ἐντελῶς τὴν
 ἀλήθειαν· ὅτι γινώσκουσα καλῶς τοὺς Γάλλους, πέποιθεν,
 ὅτι αἰετοτε θέλουν εἶσθαι καὶ ἄξιοι νὰ τὴν ἀκούσουν (1). διὰ
 νὰ ἐπαληθεύσῃ δὲ κοινοποιεῖ ὡς βέβαιον καὶ φετικόν, ὅτι ἡ
 λειποταξία ἐξακολουθεῖ μὲ ἐκπληκτικὸν τρόπον εἰς τὸν
 στρατὸν τοῦ Βοναπάρτου· ὅτι τὸ 6ον τάγμα τῶν Οὐσσάρων
 ἐπανεφέρει τὴν ἡσυχίαν εἰς τὴν Διζώνην· ὅτι πανταχοῦ οἱ προ-
 δόται ἐφυλακίσθησαν, συνεστάλησαν, ἐτιμωρήθησαν· ὅτι ὁ
 στρατηγὸς Μαρχάνδος εἰσῆλθεν εἰς Γρενόβλην ἐπευφημούμενος
 παρὰ πάντων τῶν κατοίκων· ὅτι τὸ Λούγδουνον ἀπετίναξε
 τὸν πρόσκαιρον ζυγόν, τὸν ὁποῖον ὁ Βοναπάρτης ἐπέβαλεν ἐπὶ
 τῆς πόλεως ταύτης· ὅτι εἰς τὴν Αἶλλην, τὴν Μέτζην, τὴν
 Λαόνην καὶ Σοασσόνην, ἡ λευκὴ σημαία ἀνεπετάσθη, περιη-
 γήθη· ὅτι ἅπαντες οἱ νέοι σχηματίζουν βασιλικούς ἐθελοντάς·

(1) Μονήτωρ, ἐπίσημον ἄρθρον.

ὅτι ἅπας ὁ στρατὸς ἐπιθυμεῖ νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τοῦ δορυ-
κτήτορος, τοῦ βουλομένου νὰ ἐπαναγάγῃ τὴν Γαλλίαν ὑπὸ
τὸν σιδηροῦν ζυγόν του· τέλος δὲ, ὅτι τὰ σώματα τοῦ βα-
σιλικοῦ οἴκου, οἱ ἐπίλεκτοι τῆς ἐθνοφυλακῆς τῶν Παρισίων,
στρατὸς ἀναρίθμητος, ἀκαταμάχητος, παρέχει ἑαυτὸν πρόθυμον
νὰ τὸν καταστρέψῃ.

Ταῦτοχρόνως δὲ διασπείρουσι χρήματα εἰς τὴν πρωτεύου-
σαν, κολακεύουν τὸν λαόν, παροτρύνουν τὴν ἐθνοφυλακὴν, θω-
πεύουν τοὺς ἀξιωματικούς καὶ τοὺς στρατιώτας. Ὁ βασιλεὺς,
οἱ ὑπουργοὶ, κηρύττουν, εἰς τὴν πρὸς τὸν λαόν καὶ τὸν στρατὸν
πρόσκλησιν των, ὅτι ἅπαντες οἱ Γάλλοι, ἴσοι ἀπὸ τὸ σύνταγ-
μα, ὀφείλουσι νὰ τὸ ὑπερασπισθοῦν· ὅτι οἱ στρατιῶται ὀφείλουν
νὰ συνέλθουν ἀτενίζοντες εἰς τὸ ἐπικρανον Ἐρρίκου τοῦ Δ'. πρὸς
ὑπεράσπισιν τῆς δημοσίου ἐλευθερίας καὶ τῶν νόμων. Τοῦ λοι-
ποῦ δὲ, ἡ Α. Μ. θέλει ἐκλέγει τοὺς ἀξιωματικούς τῶν λογά-
δων τῶν πιστῶν στρατιωτῶν. Ὅσοι δὲ τῶν στρατιωτῶν πα-
ρηκολούθησαν στιγμιαίως τὰς σημαίας τῶν ἀνταρτῶν, οἱ τοι-
οῦτοι θέλουσιν ὑποδεχθῇ ὡς τέκνα ἀποπλανημένα. Ἡ βουλὴ
τῶν ἀντιπροσώπων προτείνει νὰ κηρυχθῇ ἐθνικὸς ὁ πόλεμος
κατὰ τοῦ Βοναπάρτου· νὰ προσκληθῶσιν ἅπαντες οἱ Γάλλοι
εἰς τὰ ὅπλα, νὰ ὑπολογισθῇ τριπλῇ ἢ κατ' αὐτοῦ ἐκστρατεία·
νὰ παραχωρηθῶσιν ἀποζημιώσεις εἰς τοὺς στρατιωτικούς ἐκεί-
νους, ὅσοι ἀπώλεσαν τὰς προικοδοτήσεις των (1).

(1) ΒΟΥΛὴ Τῶν Ἀντιπροσώπων.

Τὴν 8ην Μαρτίου.

ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΝ.

Ἄρθ. 1. Ὁ πόλεμος κηρύττεται ἐθνικὸς κατὰ τοῦ Βοναπάρτου.

Ἄρθ. 2. Προσκαλοῦνται ἅπαντες οἱ Γάλλοι νὰ λάβουν τὰ ὅπλα.

Ἐν τῷ μεταξύ δὲ ὁ Αὐτοκράτωρ προέβαινε, ἡ δὲ παραφρο-
νη τῆς ἀνισχύρου ἐκείνης μανίας εἶχε κορυφωθῇ. Ἐκατομμύρια
φράγγων ἐστάλησαν εἰς τὴν ἐν Μέτζη γηραιὰν σωματοφυλακὴν,
ἥτις ἀπεποιήθη νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τοῦ Ἡρώος της, ἄλλα
ἐκατομμύρια ἐστάλησαν εἰς τὴν Βανδέαν, ἐσχάτην τῶν Βασι-
λικῶν ἐλπίδα. Ἀλλ' εἰς Βουρβόνος καὶ οἱ διασημότεροι τοῦ βα-
σιλικοῦ κόμματος ἀρχηγοί, δὲν ἐδυνήθησαν ἐκεῖ νὰ διοργανίσουν
τὸν ἐμφύλιον πόλεμον. Αἰμοχαρεῖς τοιχοκολλήσεις καλύπτουσι
τοὺς τοίχους τῆς πρωτεύουσας. Ἡ κεφαλὴ τοῦ Ναπολέοντος
ἐτέθη εἰς τίμημα. Τρία ἐκατομμύρια φράγγων ὑπεσχέθησαν,
λέγουσιν, ἀπὸ τοὺς ἐμπόρους τῆς Μασσαλίας εἰς τὸν, ὅστις

Ἄρθ. 3. Ὅσοι ἐκ τῶν ὑπαλλήλων ἤθελον ἐγγραφῇ εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς κα-
ταλόγους, θέλουν διατηρήσει τοὺς μισθοὺς των καθ' ὅλον τοῦτο τὸ διάστημα,
καὶ θέλουν προτιμᾶσθαι εἰς τοὺς προβιβατμούς.

Ἄρθ. 4. Δύνανται νὰ ἀναβληθῶσιν ἀπὸ τὰ πολιτικὰ καὶ ἐμπορικὰ δικαστή-
ρια ἐπὶ ἓνα μῆνα αἱ καταμηνύσεις ὧν ἐκείνων, οἵτινες ἤθελον ὑπηρετήσαι
στρατιωτικῶς.

Ἄρθ. 5. Τῆς σπουδῆς ὁ χρόνος θέλει ὑπολογίζεσθαι δι' ὅλους τοὺς νέους, ὅσοι
ἤθελον ὑπηρετήσαι.

Ἄρθ. 6. Ἄπαντες οἱ πολῖται προσκαλοῦνται νὰ συλλάβωσι τοὺς παλαιούς συ-
νεταίρους τοῦ Βοναπάρτου.

Ἄρθ. 7. Ἡ κατὰ τοῦ Ναπολέοντος ἐκστρατεία θέλει ὑπολογίζεσθαι τριπλῇ.

Ἄρθ. 8. Θέλει χαραχθῇ νόμισμα καὶ διανεμηθῇ εἰς ὅλους ἐκείνους, οἵτινες
ἐκστράτευσαν κατὰ τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ.

Ἄρθ. 9. Πᾶσα τοιχοκόλλησις, ἡ πρόγραμμα, κατὰ τῶν ἀποκτησάντων
ἐθνικὰ κτήματα, ἢ λόγῳ τιμαριωτικῶν δικαιωμάτων, θέλουσι θεωρεῖσθαι ὡς
συνωμοσία, καὶ κατασχεθῇ.

Ἄρθ. 10. Ἄπαντες οἱ πολῖται, ὅσοι ἐντὸς τριῶν ἢ τεσσάρων ἡμερῶν ἤθελον
καταταχθῇ εἰς τὰ στρατιωτικὰ σώματα, θέλουν χαίρει τὸ δικαίωμα τῶν ἐμπε-
ριεχομένων εἰς ἓνα ἐκ τῶν μνησθέντων ἄρθρων.

Ἄρθ. 11. Θέλει ἀποδοθῇ ἀποζημίωσις τις πρὸς τοὺς στρατιωτικοὺς ἐκείνους,
ὅσοι ἤθελον ἀπολέσει τὰς προικοδοτήσεις των (τὸ παρὸν Νομισχέδιον παρεπέμ-
φθη εἰς τὰ γραφεῖα.)

ἤθελε τὸν φονεύσει (1). Δολοφόνοι τινὲς γνωστοὶ ἀποφυλακισθέντες, ἐπεφορτίσθησαν μὲ μυστικὰ καθήκοντα· ἐνεργεῖται ἐπιθεώρησις εἰς τὴν ἐθνοφυλακὴν καὶ τὸν βασιλικὸν οἶκον, σώματα ἐθελοντῶν σχηματίζονται, πορεύονται πρὸς τὴν Ἑσθῶνην καὶ Βιλλεζουίφην. Στρατοπεδεύσεις γίνονται. Οἱ Βασιλόπαιδες μὲ τὴν δημοτικότητά των προσπαθοῦν ν' ἀνακτήσουν τοῦ στρατιώτου τὴν ἀγάπην. Ὁ Δούξ τοῦ Βερόρη ἐπισκέπτεται τοὺς στρατῶνας (2).

(1) Πῶποτε οἱ ἔμποροι οὐδεμιᾶς Γαλλικῆς πόλεως δὲν διενεώθησαν τοιαύτην ἀπόφασιν. Ἐάν τινες ἐξ αὐτῶν, ἀποπλανηθέντες ἐκ τῶν ἀτομικῶν των συμφερόντων, παρεκτράπησαν πέραν τῶν ὁρίων τῆς ἐμπορικῆς τιμῆς, δυνάμεθα ν' ἀντιτάξωμεν εἰς τὸ παράδειγμα αὐτῶν, τὸ ὅποιον ἄλλους δὲν εὔρε μιμητάς, τὴν διαγωγὴν τῶν ἐμπόρων τῆς Γρενόβλης καὶ τοῦ Λουγδούνου. Εἰς Γρενόβλην, οἱ ἔμποροι προσέφερον εἰς τὴν Α. Μ. εἴκοσι ἑκατομμύρια φράγκων, εἰπόντες, ὅτι καὶ τὸ τελευταῖον λεπτόντων θέλουσι προσφέρει, διὰ νὰ ἴδωσιν εὐτυχοῦσαν τὴν Γαλλίαν. Ὁ Αὐτοκράτωρ δὲν ἐδέχθη τὴν προσφορὰν των ταύτην.

Εἰς Λουγδουνον, παρόμοιαι προσφοραὶ ἔγειναν, καὶ λόγος διεδόθη εἰς τὸ συναλλακτήριον (bourse), ὅτι ἡ Α. Μ., ἥτις καὶ ταύτας ἀπερρίψεν, εἶχε τριακόσια ἑκατομμύρια εἰς τοὺς τραπεζίτας τῶν Παρισίων.

(2) Ἀφικθεῖσα δὲ ἡ Α. Ε. εἰς τὸν στρατῶνα τῆς Ποπιγκούρτ, κατὰ τὴν ὥραν τοῦ γεύματος τῶν στρατιωτῶν, ἔλαβε κοχλιάριον διὰ νὰ γευθῇ τὸν ζωμόν.— Ἀργὰ ἔρχεσθε, τὸν εὐρίσκετε ψυχρὸν, τὸν εἶπε γέρων τις στρατιώτης, παρὰ τοῦ ἐποίου εἶχε δανεισθῇ τὸ κοχλιάριον.

Εἰς ἄλλον δέ τινα στρατῶνα ὁ Δούξ ἐξέφρασε τὴν ἀγανάκτησίν του, διότι οἱ τοῖχοι αὐτοῦ ἦσαν κεκαλυμμένοι ἀπὸ τὰς λέξεις: Ζήτω ὁ Αὐτοκράτωρ, καὶ διότι ἀνοικεῖός τις ἐκφρασις προηγεῖτο τῶν λέξεων: Θ..... διὰ τὸν Λουδοβίκον ΙΗ'. Ὁ συνταγματάρχης, ὅστις ματαίως ἐζήτηι συγγνώμην, ἐπεπλήχθη παρὰ τοῦ Βασιλόπαιδος.

Τὶ ἔπρεπε νὰ πράξω, Κύριέ μου, τὸν εἶπε· καθημερινῶς διατάττω τὴν πλῆσιν τῶν τοίχων, καὶ μετὰ ἐνὸς τεταρτημορίου τῆς ὥρας πάλιν καλύπτονται.

Κατὰ τίνας παραπενοῦνται; ἔλεγε, πρότινων ἡμερῶν, ὁ αὐτὸς Δούξ πρὸς τὸν στρατηγὸν Λ.... παροργισθεὶς ἀπὸ τινα δυσάρεστα τὰ ὅποια ἤρχισαν νὰ ἐπισυμβαίνωσιν εἰς τὸν στρατόν· ἡ Γαλλία μετὰ τόσους μόχθους δὲν ὀφείλει νὰ εὐχαριστῇ τὸν θεὸν διὰ τὴν ὁποίαν ἀπολαμβάνει ἡσυχίαν; Αἴ! Κύριέ μοι, ἡσυχίαν ἀποκαλεῖτε τὸ σταμάτημα εἰς τὸν βέρβερον;

Ἄνδρες δὲ διακεκριμένης τάξεως, καὶ μὲ πλήρη ἐλπίδα εἰς τὴν εὐγλωττίαν των, ποτίζουσι τοὺς στρατιώτας οἶνον, τοὺς χρηματοδοτοῦν, τοὺς παροτρύνουσι πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ Βασιλέως. Οἱ Βασιλόπαιδες ἔμελλον νὰ ἀγωνισθῶσιν ἐπὶ κεφαλῇς τῶν φαλάγγων, αἵτινες ἐσχηματίσθησαν εἰς λόχους ἀπὸ ἀξιωματικούς· γέροντες, καταταχθέντες μετ' αὐτῶν, καὶ συνδεθέντες μὲ τὴν τύχην των, ἐπεδείχθησαν εἰς τὰς τάξεις τῆς βασιλικῆς οἰ-

Κύριοί τινες Παρισινοί, κερῶντες στρατιώτας τινάς, συνδιελέγοντο μετ' αὐτῶν περὶ τῶν ἀληθῶν συμφερόντων των. Διατί παραπονεῖσθε; Ὁ βασιλεὺς δὲν σᾶς καλοπληρώνει; Δὲν εἶσθε εὐτυχεῖς; Τοῦ λοιποῦ δὲν θέλεται μάχεσθαι· δὲν θέλετε διακινδυνεύσει νὰ ἀπολασθῇτε ἡκρωτηριασμένοι εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης· Εἶναι ἀληθές. — Ἐν ᾧ μὲ τὸν Βοναπάρτην σὰς πάντοτε εἰς τὸ στρατόπεδον, πάντοτε εἰς πορείας, σᾶς ἐθυσίαζε ἑκατομμυρίως, δὲν σᾶς ἐπλήρωνεν. Ἐὰν δὲ ἐπανεέλθῃ, καὶ πάλιν δὲν θέλει σᾶς πληρώσει. — Καὶ ἐὰν ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεθα, νὰ μᾶς τὰ χρεωστῇ διαβόλου υἱοί.

Κατὰ δὲ τὸ τελευταῖον ἔτος ἀξιέραστοί τινες τῆς πρωτευούσης κυρίαὶ εὐσπλαχνίζοντο τὴν τύχην τῶν Κοζάκων. Νέαι δέ τινες σύζυγοι, καὶ νέαι μητέρες, φέρουσαι λευκὸν ῥινόμακτρον εἰς χεῖρας, καὶ ἀναπετῶσαι τοὺς κρίνους, ἐπεζήτουν μετὰ πόθου τοὺς Βουρβόνας τοὺς ἐναγκαλισθέντας τῆς φιλανθρωπίας τὴν ὑπόθεσιν. Πρὸς τί λοιπὸν εἶδαμεν τὸ ἔτος τοῦτο, αὐτὰς τὰς ἰδίας γυναῖκας, τὰς ἐπὶ τοσοῦτον εὐαισθητεὺς καὶ φιλανθρώπους, νὰ χειροκροτοῦν εἰς τὴν μέλαιναν πρᾶξιν ἐνὸς σκοποῦ . . . ὅστις πρὸ τῶν ἀνακτόρων αὐτοῦ τοῦ Βασιλέως εἶχεν ἐμπήξει τὸ ξίφος του εἰς τὸ στηθος δυστυχοῦς τινος ἀσπλου, διότι ἐφώναξε: Ζήτω ὁ Αὐτοκράτωρ! Πῶς ἐδυνήθησαν αὐταὶ αἱ ἰδία κυρίαὶ νὰ φωνεύσουν, μὲ τὸν πάταγον τοῦ ἀντιβροχίου, ἄλλον τινα ἄφρονα, μὴ θέλοντα νὰ φωνάξῃ: Ζήτω ὁ Βασιλεὺς! Τὸ πατριαστικὸν πνεῦμα δύναται πολλάκις καὶ αὐτὸ τὸ ἀδύνατον φύλον νὰ φέρῃ εἰς παροργισμοῦ βαθμὸν πολὺ ἀξιοποίνου, καθότι συνέβη εἰς τὰς περιφανεστέρας συναναστροφάς, κατὰ τὴν 12ην καὶ 20ην τοῦ Μαρτίου, ὥστε νέαι τινες παρθένοι, 15—18 ἐτῶν, νὰ ἐρωτῶσι μετὰ πλεονεξίας τοὺς εἰσερχομένους ἀκροβολιστάς καὶ ἵππεις: ἐφ' οὐ ἐύθην; Καὶ αὐτὸς ὁ λαὸς, τὸν ὁποῖον μᾶς παριστάνουσι τόσον σκληρὸν, αὐτοὶ οἱ στρατιῶται, οἱ εἰθισμένοι εἰς τὴν σφαγὴν, τί ἀπεκρίνοντο πρὸς ὅλας τὰς παροτρύνσεις; Ἀταράχως περιέμενον τοῦ ἔαρος τὴν ἐπάνοδον καὶ τοῦ ἴου ἐπινον εὐθύμως, εἰς ὑγείαν τοῦ συνεταίρου αὐτῶν Ἰου. Ἐὰν δέ ποτε συνευωχοῦντο, παρέλειπον κενὴν τὴν θέσιν τοῦ καλοῦ πατρὸς Ἰου, ὅστις δὲν ἀφικνεῖτο ταχέως πρὸς ἀνυπομονησίαν.

κίας, ὡπλισμένοι καὶ εἰς πόλεμον πρόθυμοι. Τὸ κανόνι τοῦ ἐμφυλίου πολέμου ἔμελλε ν' ἀντηχήσῃ μέχρι τῶν τειχῶν τῆς πρωτεύουσας. Τὰ ὑποστηρίγματα ταῦτα τῆς βασιλικῆς ὑποθέσεως ἤθελον δώσῃ τὸ σύνθημα.

Ἰπέσχοντο πρῶτοι νὰ κεραυνοβολήσουν κατὰ τῶν ἀνταρτικῶν ἐκείνων σπειρῶν, τῶν τόσων ὀλιγαρίθμων, αἵτινες ἀναμφίλεκτως τὰ πρῶτα ὤφειλον νὰ λάβωσι κτυπήματα.

Διῆγον οἱ γηραιοὶ ἐκεῖνοι μαχηταὶ, φυλάττοντες κεκαλυμμένον τοῦ τουφεκίου των τὸν πετεινὸν μὲ τὸ μανδῆλι τὸ ὁποῖον εἶχον ἐπιθέσει ἀπὸ τῆς ἀποβιβάσεώς των εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ζουάν.

Ματαίως δὲ οἱ Βασιλόπαιδες ἐνεφανίζοντο εἰς τὴν ἐθνοφυλακὴν· ματαίως ὁ Βασιλεὺς ὠρκίζετο νὰ μὴν ἐγκαταλείψῃ τὴν πρωτεύουσαν. Ὁ Κόμης δ' Ἄρτοὰ δὲν ἐνεφανίσθη πλέον· ἡ διχό-

των· τοιοῦτοτρόπως ὠνόμαζον ἅπαντες οἱ στρατιῶται εἰς τὴν Γαλλίαν φιλοστόργως ἐκείνον, τὸν ὁποῖον οἱ πιστοὶ αὐτοῦ καὶ ποθεῖν οἱ ἐπίλεκτοι ἀπεκάλουν ἐν τῇ νήσῳ Ἑλβὰ Ἰωάννην Μαχαιράν.

Ἐφημερίς δέ τις θέλουσα νὰ παροτρύνῃ τοὺς ἐνθέρμους αὐτῆς θιασώτας μὲ ἀληθῶς πρωτότυπον τρόπον, κατέδειξεν εἰς αὐτοὺς, πῶς ὤφειλον μετὰ πλειοτέρου σεβασμοῦ νὰ ἐκφράζωνται ὑπὲρ τοῦ Αὐτοκράτορος εἰς τε τὰς ἐφημερίδας καὶ τὰς συναστροφάς.

Ὁ ἐξολοθρευτὴς ὑπέγραψε τὴν 25ην Φεβρουαρίου σύμβασιν ἐπιθετικῆς καὶ ἀμυντικῆς συμμαχίας, ἀγνοεῖται δὲ μετὰ τίνος· τὴν 26ην ὁ Κορσικανὸς ἐγκατέλειψε τὴν νήσον Ἑλβαν. Τὴν 30ην ὁ Βοναπάρτης ἀπεβιβάσθη εἰς Κάννην, μετὰ ἑξακοσίων στρατιωτῶν· τὴν 4ην Μαρτίου ὁ στρατηγὸς Βοναπάρτης κατέλαβε τὴν Γρενόβλην. Τὴν 11ην ὁ Ναπολέων εἰσῆλθεν εἰς Λούγδουνον· χθὲς δὲ ὑπεδέχθησαν τὸν Αὐτοκράτορα μετ' ἐπευφημιῶν ἐν Φονταινεβλῶ, ἡ δὲ Α. Μ. περιεμένετο τὴν αὐριον 20ην Μαρτίου, ἡμέραν ἐνιαύσιον τῶν γενεθλίων τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως τῆς Ρώμης, εἰς τὸν Κεραμεικόν.

Δύω δὲ ἡμέρας, πρὶν τῆς ἀναχωρήσεως τῶν Βουρβόνων, ἀνιγινώσχετο εἰς τὰς πύλας τοῦ Κεραμεικοῦ : Ὁ Αὐτοκράτωρ παρακαλεῖ τὸν Βασιλέα νὰ μὴν ἀποστείλῃ τοῦ λοιποῦ στρατιώτας πρὸς αὐτόν, διότι ἔχει ἄρκετούς.

νοια παρεισχήθη εἰς τὴν βασιλικὴν μερίδα· αἰμοχαρεῖς ὕβρεις, χαλεπαὶ ἐπιπλήξεις παρώργιζον τοὺς ἀρχηγούς, καθήρουν ἀπὸ τοῦ Βασιλέως καὶ τὸ ἔσχατον αὐτοῦ καταφύγιον, τὸ ὁποῖον ἐδυνήθη νὰ τύχη εἰς τε τὰ διαβούλια καὶ τὴν ὑποστήριξιν ἐκείνων, οἵτινες ἐπροκάλεσαν τὴν καταστροφὴν του. Οἱ ὑπουργοὶ ἐκήρυττον, ὅτι οὐδὲν ἀντιτάξεως μέσον λείπεται εἰς αὐτούς· ὁ δὲ Λουδοβῖκος ΙΗ΄. παρακολουθούμενος παρὰ τῆς στρατιωτικῆς αὐτοῦ οἰκίας, ἀπῆλθεν ἐκ τῶν Παρισίων τὴν 20^{ον} Μαρτίου, κατὰ τὴν μίαν ὥραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον, ἡμέραν ἐνιαύσιον τῶν γενεθλίων τοῦ Βασιλέως τῆς Ῥώμης.

Κατὰ δὲ τὴν αὐτὴν ἡμέραν περὶ τὴν 4^{ην} ὥραν Π. Μ. ὁ Αὐτοκράτωρ ἀφίχθη εἰς Φονταινεβλῶ. Καὶ κατὰ τὴν 7^{ην} ἐπληροφορήθη, ὅτι οἱ Βουρβόνοι ἐγκατέλιπον τοὺς Παρισίους, καὶ ὅτι ἡ πρωτεύουσα ἦτον ἐλευθέρα. Ἡ Α. Μ. ἐπεθεώρει εἰς τὴν αὐλὴν τῶν ἀνακτόρων τάγμα τι λογχοφόρων, ὅτε ἡ σωματοφυλακὴ τῆς νήσου Ἑλβας καὶ μέρος τοῦ στρατοῦ αὐτῆς, ἐπιβιβασθέντες εἰς Αὐξέρρην, εἶχον ἀφίχθῃ. Ὁ δὲ Αὐτοκράτωρ ταχέως ἐπορεύθη πρὸς τὴν πρωτεύουσαν.

Ὁ στρατηγὸς Ἐξκελμάνος διέταξε κατὰ τὴν δευτέραν ὥραν Μ. Μ. νὰ ὑψωθῇ ἡ τρίχρωμος σημαία ἐπὶ τοῦ Κεραμεικοῦ. Ἄπαντες τῆς πρωτευούσης οἱ κάτοικοι μετέβησαν εἰς τοὺς κήπους, τὸ ἵπποδρόμιον, ἐπὶ τῶν προαστείων ἀγείων (boulevards). Πανταχοῦ ἡ ἐθνοφυλακὴ τῶν Παρισίων κατεῖχε τὰς θέσεις, ἀπὸ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ἡ κυβέρνησις ἐπαύθη τῆς ἀρχῆς. Ἀπαραδειγμάτιστος δέ τις ἐπανάστασις κατεστάλη ἄνευ ἐλαχίστης ἀταξίας. Ἡ δὲ χαρὰ καὶ ὁ ἐνθουσιασμός τοῦ λαοῦ κατήγγελλον τὴν ἡσυχίαν.

Ἄπαντες οἱ κατ' ἐκείνας τὰς στιγμὰς ἐν Παρισίοις εὑρεθέντες ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ, καὶ τινες ἐκ τῶν μεγάλων ἐπαγγελματικῶν, ἐξῆλθον ἀπὸ πρωΐας εἰς συνάντησιν τῆς Α. Μ. Ὁ

Κόμης Λεμαρρόα, ὁ ἀρχαῖος ὑπασπιστὴς τοῦ Αὐτοκράτορος ἦτο μεταξὺ αὐτῶν· πρῶτος δὲ ἐπορεύετο ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς Ἑσπέρης, συνοδεύων περικαλλεστάτην τινα ἄμαξαν ἐξάϊππον, καὶ μέλλουσιν νὰ ἐπαναγάγῃ τὸν Αὐτοκράτορα.

Πολλαὶ δὲ ἄλλαι ἄμαξαι ἐπίσης λαμπραὶ καὶ ἐξάϊπποι, παρηκολούθουν κατ' ἀπόστημα, καὶ ἦσαν προσδιωρισμέναι διὰ τὴν Α. Μ. Μία δὲ ἐξ ἐκείνων τῶν ἄμαξων ἐπὶ πολλὴν ὥραν διέμεινεν ἐπὶ τῆς μεγάλης ὁδοῦ, πλησίον ὠραίου τινὸς ὑποστατικοῦ, ὑπερθεὶς τῆς Βιλλεζουίφ. Περιεστοίχιζον αὐτήν· πολλοὶ ἐπέμενον χάριν ἀσεΐσμου διὰ νὰ ἐξαλείψωσι τὴν νεωσὶ ἐπὶ τοῦ σανιδώματος ἐνεργηθεῖσαν ζωγραφίαν, διὰ νὰ ἴδωσιν ἐπ' αὐτῆς τὰ αὐτοκρατορικὰ ὄπλα.

Ἡ λαμπρὰ δὲ ἐκείνη συνοδεία καὶ ὁ ἀναρίθμητος λαὸς, συναντήθησαν μετὰ τοῦ Αὐτοκράτορος περὶ τὰς ἑξ ὥρας τὸ ἑσπέρας. Μὴ θέλων δὲ ὁ Αὐτοκράτωρ νὰ ἐπιβῇ εἰς κάμμιαν ἐξ ἐκείνων τῶν ἄμαξων, διέμεινεν εἰς τὴν τοῦ ταξιδείου του. Ἦτον αὕτῃ ἐκείνη, ἥτις ἔφερεν αὐτὸν ἀπὸ Φονταινεβλῶ εἰς τὴν νῆσον Ἑλβαν, καὶ τὸν ἐπανήγαγεν εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Κεραμεικοῦ. Ὀκτῶ, ἢ ἐννέα ἄλλαι ταχυδρομικαὶ ἄμαξαι φέρουσαι τὴν συνοδείαν τῆς Α. Μ. παρηκολούθουν. Ἐπ' ἀμφοτέρωθεν δὲ τῆς ὁδοῦ τὰ μέρη οἱ Πολωνοὶ λογχοφόροι τῆς σωματοφυλακῆς ἀπετέλουν τὴν παραπομπὴν του καὶ διευκόλυνον τὴν δίοδον.

Ἀφικθεὶς δὲ κατὰ τὰς πύλας τῶν Παρισίων, ὁ Αὐτοκράτωρ βλέπει ἀφικνούμενον εἰς προὔπαντησιν αὐτοῦ τὸν στρατὸν ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ὤφειλε νὰ διοικῇ ὁ Δουξ τοῦ Βερρῆ· ἀξιωματικοὶ, στρατιῶται, στρατηγοὶ, ἀκροβολισταὶ, πεζικὸν τῆς γραμμῆς, λογχοφόροι, δῖμαχοι, θωρακοφόροι, πυροβολικὸν, οἱ πάντες ἑσπευδον ἐνώπιον τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ τοῦ Αὐτοκράτορος των. Τὸ λευκὸν ἐθνόσημον, τὸ σημεῖον εἰκοσιπενταετοῦς συναθροίσεως τῶν ἐχθρῶν τῆς Γαλλίας καὶ τοῦ λαοῦ, ἐρρίφθη

κατὰ γῆς, τὸ δὲ τρίχρωμον ἀνυψώθη ἀπὸ ἑκαστον στρατιώτην, οἵτινες τὸ εἶχον ἐντὸς τοῦ σάκκου των.

Τοῦ Αὐτοκράτορος ἡ ἐμφάνις ἐφερε τῆς ἀγαλλιόσεως τὴν παραφροσύνην εἰς ὅλας τοῦ στρατοῦ τὰς τάξεις, καὶ περὶ τὴν Θὴν ὥραν τῆς νυκτὸς, καθ' ἣν στίγμην ὀλιγώτερον ἐπεριμένετο, εἰσῆλθεν εἰς τὸν Κεραμεικόν. Σκηνή τις συγκινητικὴ, σκηνὴ ἐνθουσιασμοῦ ἀνέμενον αὐτόν. Ἡ Α. Μ. μόλις διελθοῦσα τὸ πλῆθος τῶν περικυκλούντων αὐτὴν ἀξιωματικῶν, καὶ ἡσθάνθη, τίς πρότερον ἐκείνων νὰ προσπελάσῃ, νὰ καθάψῃ, νὰ θλίψῃ τὸν Μονάρχην, τὸν Ἡρώα, ὁποῖον ἀπῆλαυσαν. Ἐβιάσθη δὲ νὰ εἴπῃ πρὸς αὐτοὺς, μὲ φωνὴν πνιγερὰν: φίλοι μου μὲ καταπνίγετε.

Ἡ Α. Μ. ἀπηύδῃσε κατὰ τὴν μεγάλην τοῦ Κεραμεικοῦ κλίμακα· ὁ Κόμης Βερτράνδ, οἱ ὑπασπισταὶ αὐτῆς καὶ τινες ἀξιωματικοί, ἔφερον καὶ παρὰ θέλησιν τὸν Αὐτοκράτορα εἰς χεῖράς των καὶ ὠδήγησαν αὐτόν μέχρι τῶν δωματίων του.

Κατὰ δὲ τὴν αὐτὴν νύκτα, ἅπαντες οἱ μεταρρύθμισθέντες ἀξιωματικοί, ἢ οἱ ἡμιμίσθιοι ἐκεῖνοι, οἱ σχηματίζοντες τὸ ἐπικαλούμενον ἱερὸν τάγμα, κατηυλίσθησαν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἵπποδρομείου.

Τὸ ἱερὸν τοῦτο τάγμα, ἐσχηματίσθη εἰς Γρενόβλην, παρ' ἀξιωματικῶν παντὸς βαθμοῦ, οἵτινες καθ' ὁδὸν ἤρχοντο νὰ ἐνωθῶσι μετὰ τῆς γηραιᾶς σωματοφυλακῆς, καὶ μετ' αὐτῆς προέβαινον πρὸς τοὺς Παρισίους· οἱ δὲ ἔφιπποι προηγούντο μετὰ τῶν Πολωνῶν.

Καθ' ὁδὸν δὲ ἦσαν ἅπαντες οἱ στρατιωτικοί, οἱ μὲ ἐξάμηνον ἀπουσίας ἄδειαν διεμένοντες εἰς τὰ ἴδια, οἱ παραιτημένοι, οἵτινες ἐθελοντῶς ἐπορεύοντο πρὸς τοὺς ὀπλαδελφούς των, καὶ προσέφερον ἑαυτοὺς εἰς ἐκστρατείαν. Καὶ οἱ χωρικοὶ ἐπεθύμουν νὰ συνοδεύσουν τὴν Α. Μ., μετὰ κόπου πολλοῦ ἐπροσπάθουν νὰ παρεμποδίσωσι τὸν τοιοῦτον ζῆλον, ὅστις ἐπέφερε τὴν ἔλλειψιν

τῶν τροφίμων καθ' ὁδόν. Καὶ μέγας ἀριθμὸς παιδίων, ἀπὸ 12—15 ἐτῶν παρακολουθούντων τὸν στρατὸν, ἐπεθύμουν νὰ ὑπηρετήσωσι τὸν Αὐτοκράτορα, ὡς αὐλισταὶ, τυμπανισταὶ, μεχρισότου ἀνδρυνόμενα, νὰ γείνουν στρατιῶται,

Τὴν 21ην, ἀπὸ πρωΐας, πλῆθος λαοῦ περιέζωσε τὰ πέριξ τῶν ἀνακτόρων. Πολῖται, τεχνῖται, στρατιωτικοί, καθ' εἷς κατὰ τὸν τρόπον τοῦ ἐξέφραζε τὰ αἰσθήματα τῆς ψυχῆς του. Ἰκούοντο παρὰ τοῦ λαοῦ αἱ λέξεις, τῶν ὁποίων ἡ ἐνέργεια ἀρχέτυπον φέρει ἀποτέλεσμα. — Ἴδου ὁ μέγας Αὐτοκράτωρ, ἐπανῆλθεν, ἔλεγον οἱ τεχνῖται, τώρα θὰ φάγωμεν ἄρτον.

Κατὰ δὲ τὴν μίαν ὥραν τὸ ἀπόγευμα, ὁ Αὐτοκράτωρ ἐπεθεώρησεν ὅλον τὸν στρατὸν, ὅστις κατ' ἐκείνας τὰς ὥρας ἐσχηματίζει τὸν στρατὸν τῶν Παρισίων. Ἄπασα ἡ πρωτεύουσα ὑπῆρξε μάρτυς τῶν ἐνθουσιωδῶν αἰσθημάτων καὶ τῆς ἀφοσιώσεως, τὰ ὅποια ἐνεψύχωναν τοὺς ἀνδρείους ἐκείνους στρατιώτας· ἅπαντες εἶχον ἀνακτήσει τὴν πατρίδα των· ἅπαντες εἰς τὰ ἐθνικὰ χρώματα ἀνεῦρον τὰς ἀναμνήσεις ἐκείνας τῆς δόξης, τοῦ μεγαλείου, τὰς μηδέποτε ἐξαφανιζομένας ἀπὸ τὴν ψυχὴν τοῦ Γάλλου.

Ἀφοῦ δὲ ὁ Αὐτοκράτωρ διῆλθεν ἀπάσας τὰς τάξεις, ὁ δὲ στρατὸς ἔλαβε τετραγώνου σχῆμα κατὰ τάγμα, ἡ Α. Μ. ἀπεύθυνε πρὸς αὐτοὺς τὴν ἀκόλουθον ὁμιλίαν.

« Στρατιῶται, ἦλθον μὲ ἑξακοσίους ἄνδρας εἰς τὴν Γαλλίαν,
 » διότι ἐπεριδύμην εἰς τοῦ λαοῦ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐνθύμησιν
 » τῶν γηραιῶν στρατιωτῶν. Δὲν ἠπατήθην εἰς τὰς προσδο-
 » κίας μου! Στρατιῶται! σᾶς εὐχαριστῶ! Ἡ δόξα τῶν ὄσων
 » ἐπράξαμεν, ἀνήκει ἅπασα εἰς τὸν λαὸν καὶ εἰς ὑμᾶς! Ἡ ἰδι-
 » κή μου περιορίζεται εἰς ἐκείνην τοῦ, ὅτι σᾶς ἐγνώρισα καὶ
 » σᾶς ἐκτίμησα.

» Στρατιῶται, ὁ θρόνος τῶν Βουρβόνων ἦτον ἄνομος· διό-

» τι ἐνιδρύθη παρὰ τῶν ξένων· διότι προεγράφη ἀπὸ τοῦ ἔθνους
 » τὴν εὐχὴν, τὴν παρ' ὅλων τῶν ἐθνικῶν συνελεύσεών μας
 » ἐκφρασθεῖσιν, καὶ διότι τέλος οὐδὲν παρεῖχεν ἐχέγγυον,
 » εἰμὴ εἰς τὰ συμφέροντα ὀλίγων τινῶν ἀνθρώπων ἀλαζόνων,
 » τῶν ὁποίων αἱ ἀπαιτήσεις εἰσὶν ἀντίθετοι εἰς τὰ δικαιώ-
 » ματά μας.

» Στρατιῶται, μόνος ὁ Αὐτοκρατορικὸς θρόνος δύναται νὰ
 » ἐγγυηθῇ τοῦ λαοῦ τὰ δικαιώματα, καὶ τὸ πρῶτιστον τῶν
 » συμφερόντων, ἐκεῖνο τῆς δόξης μας.

» Στρατιῶται, ἃς πορευθῶμεν ἀποβάλλοντες τῆς χώρας μας
 » τοὺς συμμαχικοὺς ἐκείνους τῶν ξένων ἡγεμόνας· τὸ δὲ ἔθνος
 » θέλει μᾶς συνδράμει μὲ τὰς εὐχὰς του, καὶ θέλει παρακο-
 » λουθήσει τὴν ὁρμὴν μας. Ὁ Γαλλικὸς λαὸς καὶ ἐγὼ εἰς ὑμᾶς
 » ἔχομεν τὰς ἐλπίδας μας. Δὲν θέλομεν τοῦ λοιποῦ ἀναμιχθῇ
 » εἰς τὰ πράγματα τῶν ξένων ἐθνῶν, ἀλλοίμονον δὲ εἰς ὄντινα
 » ἤθελεν ἀναμιχθῇ εἰς τὰ ἰδικὰς μας. »

Εἰς τὴν ὁμιλίαν ταύτην ἅπας ὁ λαὸς καὶ οἱ στρατιῶται
 ἐπευφήμησαν.

Μετ' ὀλίγον δὲ ὕστερον ὁ στρατηγὸς Καμβρόνης καὶ οἱ ἀξιω-
 ματικοὶ τῆς φρουρᾶς τοῦ τάγματος τῆς νήσου Ἑλβας, ἀνεφά-
 νησαν φέροντες τοὺς ἀρχαίους τῆς σωματοφυλακῆς ἀετούς. Τὸ
 ἀνδρεῖον ἐκεῖνο τάγμα, ἐγκαταλιπὼν περὶ τὴν δευτέραν ὥραν
 τὴν Ἑσσόνην, ἔνθα μικρὸν εἶχεν ἀναπαυθῇ, ἀφίχθη εἰς Παρισίους
 καθ' ἣν ὥραν ἡ Α. Μ. ἐπεθεώρει τὸν στρατόν. Διήνυσε δὲ ἐν
 ὀκτὼ ἡμέραις ἅπαν ἐκεῖνο τὸ διάστημα τὸ μεταξὺ τοῦ λιμένος
 Ζουὰν καὶ Παρισίων, τὸ ὁποῖον συνήθως εἰς τεσσαράκοντα πέν-
 τε ἡμέρας διατρέχουν.

Ἰδὼν δὲ τοὺς ἀετούς ὁ Αὐτοκράτωρ, ἐπανέλαβε τὸν λόγον
 καὶ εἶπε πρὸς τοὺς στρατιώτας :

« Ἰδοὺ οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ τάγματος ἐκείνου, τὸ ὁποῖον μὲ

» ἐσυνόδευσαν εἰς τὴν δυστυχίαν μου. Ἄπαντες εἰσὶ φίλοι μου.
 » Μὲ ἦσαν πάντοτε ποθητοί. Ὅσάκις δὲ ἔβλεπον αὐτοὺς, μὲ
 » παρουσίαζον τὰ διάφορα τοῦ στρατοῦ συντάγματα· διότι εἰς
 » τοὺς ἑξακοσίους τούτους ἄνδρας ὑπάρχουν ἐξ ὅλων τῶν συν-
 » ταγμάτων στρατιωτικοί. Ἄπαντες μὲ ὑπενθύμιζον τὰς μεγά-
 » λας ἐκεῖνας ἡμέρας, τῶν ὁποίων ἡ ἀνάμνησις εἶναι τόσον
 » προσφιλὴς, διότι ἅπαντες εἰσὶ κεκαλυμμένοι ἀπὸ ἐντίμους
 » πληγὰς, τὰς ὁποίας κατ' ἐκεῖνας τὰς ἀξιωματημονεύτους ἔλα-
 » βον μάχας. Ἀγαπῶν δὲ αὐτοὺς, ἡγάπων ὅλους ὑμᾶς, στρα-
 » τιῶται τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ. Σᾶς ἐπαναφέρουσι τοὺς ἀε-
 » τοὺς ἐκείνους! ἃς χρησιμεύσωσιν ὡς κέντρον συναθροίσεως!
 » Παραδίδων δὲ αὐτοὺς εἰς τὴν σωματοφυλακὴν, δίδω αὐτοὺς
 » εἰς ὅλον τὸν στρατόν.

» Ἡ προδοσία καὶ δυστυχεῖς περιστάσεις τοὺς εἶχον καλύ-
 » ψει μὲ ἐπικήδειον πέπλον· χάρις δὲ εἰς τὸν Γαλλικὸν λαὸν
 » καὶ εἰς ὑμᾶς, ἀναφαίνονται διαλάμποντες μεθ' ὅλης τῆς
 » δόξης. Ὀρκισθῆτε δὲ, ὅτι παντοῦ καὶ πάντοτε θέλουν παρευ-
 » ρίσκεσθαι, ὅπου τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος ἤθελε τοὺς καλέσει!
 » Εἴθε οἱ προδόται καὶ οἱ θελήσαντες νὰ εἰσβάλουν εἰς τὴν
 » χώραν μας, νὰ μὴ δυνηθῶσι ν' ἀτενίσωσι πρὸς αὐτούς.

« Ὀρκιζόμεθα· » ἐφώναζον μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἅπαντες οἱ
 στρατιῶται. Τὰ στρατεύματα διῆλθον ἀκολουθῶντες, τῆς μουσικῆς
 παιανιζούσης: *Ἄς ἐπαγρυπνῶμεν εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς*
Ἀυτοκρατορίας! »

Τοιοῦτοτρόπως ἐπεραιώθη, ἄνευ προσκόμματος, ἄνευ αἵμα-
 τοχυσίας, ἄνευ πυροβολῆς, τὸ μεγαλόψυχον ἐκεῖνο ἐπιχείρημα,
 τὸ ὁποῖον ἀντικατέστησε τὸ ἔθνος εἰς τὰ δικαιώματά του, εἰς
 τὴν δόξαν του, καὶ ἐξήλειψε τὸ μίasma ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἡ
 προδοσία καὶ ἡ παρουσία τῶν ξένων εἶχον διασπείρει εἰς τὴν
 πρωτεύουσάν· τοιοῦτοτρόπως ἐξεφράζετο ἡ ὁμόψυχος εὐχὴ τοῦ

Μεγάλου Λαοῦ· αἱ δὲ συνδυάσεις τῆς ξένης πολιτικῆς, τὰ ἐνύπνια τῆς πλέον ὑβριστικῆς προλήψεως, διεσκεδάσθησαν.

Αἱ προλείψεις, αἱ ἀπαιτήσεις τῆς βασιλικῆς μερίδος, εἰς οὐδὲν ἄλλο ἐχρησίμευσαν, εἰμὴ νὰ ἀνοιχθῶσιν ὅλων οἱ ὀφθαλμοί. Ἡ κοινὴ γνώμη ἀνεπλάσθη εἰς τὴν Γαλλίαν. Αὕτη δὲ ἦτο τὸ ἱερὸν ἐκεῖνο πῦρ τῶν πρώτων τῆς ἐπαναστάσεώς μας ἡμερῶν. Ἀλλοίμονον δὲ τώρα εἰς τοὺς μονάρχας ἐκείνους, οἵτινες ἤθελον τολμήσει κατὰ τῆς ἰσχυρᾶς θελήσεως τῆς ἐλευθέρας Γαλλίας, καὶ ὀδηγουμένης παρὰ τοῦ μεγίστου Ἀρχηγοῦ τοῦ αἰῶνος!

Ἐναπόκειται δὲ τώρα εἰς τὴν Εὐρώπην νὰ κρίνῃ, εἰς ποῖον ἀνήκει ἡ νόμιμος τῶν Γάλλων μοναρχία, εἰς τὸν Βασιλέα, ἢ τὸν Αὐτοκράτορα: ὁ μὲν πρῶτος, ὁ υἱὸς τῶν Βουρβόνων, δὲν ἐπανερχετο εἰς ταύτην τὴν Γαλλίαν, τὸν ὅποῖον οἱ εὐγενεῖς αὐτοῦ σύμβουλοι παριστάνουσιν ὡς τὸ κληροδότημα τῶν προπατόρων του, ὡς κληρονομίαν αὐτοῦ καὶ ἰδικῆς των, εἰμὴ συνωδευμένος ὑπὸ πεντακοσίων χιλιάδων ξένων λογχῶν.

Ὁ δὲ δεύτερος, ὑψωθείς ἐπὶ τῆς ἀσπίδος τοῦ Φαραμόνδου καὶ τοῦ Κλόβιτος διὰ τῶν ἀπογόνων ἐκείνων τῶν Γαλατῶν, οἵτινες ἔδιδον τὸν θρόνον εἰς τὸν ἀξιώτερον, ὀργᾷ μετὰ ἐνδεκάμηνον ἐξορίαν καὶ ὑβριν πρὸς τὴν φωνὴν τοῦ ἔθνους, ἣτις ἐπανακαλεῖ αὐτὸν ἀπὸ τὸν βράχον ἐκεῖνον, ἐκ τοῦ ὁποῖου καὶ πάλιν ἔμελλον νὰ τὸν ἐξορίσωσιν· ἀποβιβάζεται συνοδευόμενος ὑπὸ ἐννεακοσίων περίπου μαχητῶν, διακοσίας λεύγας μακρὰν τῆς πρωτευούσης, διέρχεται τὴν βασιλείαν ὑπὸ θριαμβευτικῶν τόξων, τὰ ὅποια αὐτὸς ἀνήγειρε, καὶ τὰ ὅποια οἱ ἀντίζηλοι αὐτοῦ βασιλεῖς ἐσέβοντο· εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα ἐκεῖνα, ἔνθα οἱ αἰετοὶ, τὰ ἐμβλήματατά του ὑπῆρχον εἰσέτι, βλέπων τοὺς λαοὺς του, τὸν στρατόν του, ἀπάσας τὰς εὐχὰς, ἀπάσας τὰς καρδίας προσερχομένας πρὸς αὐτόν.

Εἰς τὸν ἄνδρα τοῦτον, τὸν ὁποῖον συνειθίσαμεν ἀπὸ τὸν κόσμου νὰ θαυμάζωμεν, καὶ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ὁποίου ἅπαντες οἱ Μονάρχαι συνεφώνησαν ν' ἀφήσουν διάδημα, δὲν ἔλειπεν ἴσως ἄλλο τι, εἰμὴ τῆς δυστυχίας ἢ πείρα, καὶ τὰ σκληρὰ τῆς συμφορᾶς μαθήματα· ἀνήκουστος συρρόη ἐκτάκτων συμβάντων τὸν ἔκαμαν νὰ δοκιμάσῃ πᾶν ὅτι οὐδεὶς Μονάρχης πρὸ αὐτοῦ ἐδοκίμασε, συκοφαντηθεὶς παρ' αὐτῶν τῶν κολάκων του.

Ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἐν ὀνόματι τῆς ἡγεμονίας τοῦ λαοῦ θέλει βασιλεύσει. Οἱ μὲν Γάλλοι ἀνέκτησαν τὴν ἐλευθερίαν των, ἡ δὲ Γαλλία τὴν πολιτικὴν τῆς δύναμιν. Ὑπουργεῖον ἰσχυρὸν, νόμοι θεμελιωμένοι ἐπὶ τῶν ἀμεταβλήτων ἐκείνων ἀρχῶν, τῶν καθιερωθεισῶν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος τὰ φῶτα, θέλουν ἀναντιρρήτως προσδιορισθῇ διὰ τῆς συγκαταθέσεως ὁλοκλήρου τοῦ ἔθνους. Ἡ τελετὴ τοῦ πεδίου - τοῦ - Μαΐου, καθὼς ἐπὶ Καρλεμάνου καὶ τῶν Γαλατῶν βασιλέων, θέλει συγκαλέσει ὅλας τὰς φιλοφροσύνας περὶ τὸν θρόνον καὶ τὴν πατρίδα· ἐναντίον δὲ τῶν προρρήσεων, τοῦ μίσους καὶ τῆς φενακισθείσης ἐκδικήσεως, δὲν θέλομεν ἰδεῖ ἐπανερχομένους, οὔτε τοὺς χρόνους ἐκείνους τῆς ἐπαναστατικῆς ἀναρχίας, ὅπου ἀπὸ τοῦ βήματος εἰς τὰς δημηγορίας δημαγωγοὶ ῥήτορες προέγραφον γέροντας καὶ βρέφη, οὔτε τὰς καταστρεπτικὰς ἐκείνας τῆς Ῥώμης καὶ τοῦ Βυζαντίου ἐποχὰς, αἵτινες παρέδιδον τὴν διπλὴν τῶν Καيسάρων Αὐτοκρατορίαν εἰς τὴν ἰδιοτροπίαν τῶν πραιτωριανῶν φρουρῶν, εἰς τὴν φιλαργυρίαν ἀχαλινώτου στρατιωτικοῦ, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸ δοκοῦν ἀνηγόρευεν ἢ ἐξεθρόνιζε τοὺς Αὐτοκράτορας.

ΣΥΝΘΗΚΗ

Τῶν 11 Ἀπριλίου 1814 γνωστὴ ὑπὸ τὸ
ὄνομα τοῦ Φονταινεβλῶ.

Ἡ Α. Μ. ὁ Αὐτοκράτωρ Ναπολέον καὶ αἱ Α. Μ. ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας, βασιλεὺς τῆς Οὐγγαρίας καὶ Βοημίας, ὁ Αὐτοκράτωρ πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν, καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσίας, πρὸς ἀλλήλας συμβιβασθεῖσαι, ἐκλεξαν ἐν ὀνόματι αὐτῶν καὶ τῶν συμμάχων τοὺς ἐξῆς πληρεξουσίου, των.

Ἡ μὲν Α. Μ. ὁ Αὐτοκράτωρ Ναπολέον, τοὺς Κυρίους Ἀρμάνδον Αὐγουστῖνον, Λουδοβῆκον Κολεγκούρτ, Δοῦκα τῆς Βικεντίας, καὶ μέγαν Σταυλάρχην του, σύμβουλον, ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν, ἱππότην τοῦ Μεγάλου Ἄετοῦ τοῦ τάγματος τῆς τιμῆς, τῶν παρασήμων τοῦ Λεοπόλδου τῆς Αὐστρίας, τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου, τοῦ ἁγίου Ἀλεξάνδρου Νέβσκη, τῆς ἁγίας Ἄννης τῆς Ῥωσσίας, καὶ πολλῶν ἄλλων· Μιχαήλ Νέϋ, Δοῦκα τοῦ Ἐλχιγγεν, καὶ στρατάρχην τοῦ βασιλείου, ἱππότην τοῦ Μεγάλου σταυροῦ τοῦ τάγματος τῆς τιμῆς, τοῦ σιδηροῦ στέμματος καὶ τοῦ σταυροῦ τοῦ Σωτῆρος· Ἰάκωβον Στέφανον, Ἀλέξανδρον Μαγδονάλδον, Δοῦκα τῆς Ταραντίας, στρατάρχην τοῦ βασιλείου, ἱππότην τοῦ Μεγάλου Ἄετοῦ τοῦ τάγματος τῆς τιμῆς, καὶ τοῦ σταυροῦ τοῦ σιδηροῦ στέμματος.

Ἡ δὲ Α. Μ. ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας, τοὺς Κυρίους Κλεμεντῖνον Βεγκέσλαον, Λοθάριον, τὸν Ἡγεμόνα Μεττερνῖχον, Βινεβοῦργον Σχενχάουζεν, ἱππότην τοῦ χρυσοῦ δέρατος, τοῦ με-

γαλοσταύρου τοῦ ἁγίου Στεφάνου, τοῦ Μεγάλου Ἄετοῦ τοῦ τάγματος τῆς τιμῆς, τῶν σταυρῶν τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου, τοῦ ἁγίου Ἀλεξάνδρου Νέβσκη, καὶ τῆς ἁγίας Ἄννης τῆς Ῥωσσίας, τοῦ μέλανος καὶ ἐρυθροῦ Ἄετοῦ τῆς Προυσσίας, τοῦ μεγαλοσταύρου τοῦ ἁγίου Ἰωσήφ τοῦ Βιρκεδούργου, τοῦ σταυροῦ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ πολλῶν ἄλλων, Καγκελλάριον τοῦ στρατιωτικοῦ παρασήμου τῆς Μαρίας Θηρεσίας, ἐπίτροπον τῆς αὐτοκρατορικῆς ἀκαδημίας τῶν ὠραίων τεχνῶν, Αὐλάρχην, τανὺν ἰδικὸν σύμβουλον τῆς Α. Α. Β. καὶ Α. Μ. καὶ ὑπουργὸν τοῦ Κράτους, τῶν διασκέψεων καὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων.

Οἱ μνημονευθέντες οὗτοι πληρεξούσιοι, συνεννοηθέντες προηγουμένως περὶ τῶν ἀμοιβαίων αὐτῶν πληρεξουσιατήτων, συμφώνησαν τὰ ἐξῆς κατωτέρω ἄρθρα :

Ἄρθρον πρῶτον.

Ἡ Α. Μ. ὁ Αὐτοκράτωρ Ναπολέον παραιτεῖται δι' ἑαυτὸν, τοὺς διαδόχους του καὶ τοὺς ἀπογόνους του, ὡς καὶ δι' ἕκαστον μέλος τῆς οἰκογενείας του, ἀπὸ παντὸς δικαιώματος τῆς ἡγεμονίας καὶ ἐξουσίας ἐπὶ τε τοῦ Γαλλικοῦ Κράτους καὶ τοῦ βασιλείου τῆς Ἰταλίας, καὶ ἐπὶ παντὸς ἄλλου τόπου.

Ἄρθρον δεύτερον.

Ἡ Α. Μ. ὁ Αὐτοκράτωρ Ναπολέον καὶ ἡ Αὐτοκρατόριςσα Μαρία Λουΐζη, θέλουν διατηρήσει τοὺς τε τίτλους καὶ τὰ ἐπιθετά των καθ' ὅλον αὐτῶν τὸν βίον. Ἡ μήτηρ, οἱ ἀδελφοί, αἱ ἀδελφαί, ἀνεψιοὶ καὶ ἀνεψιαὶ τοῦ Αὐτοκράτορος, θέλουν ἐπίσης διατηρήσει, ὅπου ἂν εὑρεθῶσι, τοὺς τῆς οἰκογενείας τίτλους τοῦ ἡγεμόνος.

Ἄρθρον τρίτον.

Ἡ νῆσος Ἐλβα, τὴν ὁποίαν ἡ Α. Μ. ὁ Αὐτοκράτωρ Ναπολέον ἰδιοποιήθη ὡς τόπον διαμονῆς του, θέλει σχηματίσει, διαρκούσης τῆς ὑπάρξεώς του, χωριστὴν ἡγεμονίαν, ἣτις θέλει κα-

τέχεσθαι παρ' αὐτοῦ καὶ ὡς κυριαρχία καὶ ὡς ιδιοκτησία. Προσέτι δὲ θέλει χορηγηθῇ ἐκτὸς πάσης ιδιοκτησίας εἰς τὸν Αὐτοκράτορα Ναπολέοντα ἐνιαύσιον εἰσόδημα ἐκ 2,000,000 φράγκων ἐκ τῆς μεγάλης Γαλ. βίβλου, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἐν ἑκατομμύριον ἀποδοτέον εἰς τὴν Αὐτοκρατόρισσαν.

Ἄρθρον τέταρτον.

Ἄπασαι αἱ δυνάμεις ὑποχρεοῦνται νὰ κάμωσι χρῆσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν πρὸς σεβασμὸν παρὰ τῶν Βαρβαρέζων τῆς τε σημαίας καὶ τῆς χώρας τῆς νήσου Ἑλβας, ὡς πρὸς τὰς σχέσεις δὲ ταύτας μὲ τοὺς Βαρβαρέζους, ἡ Ἑλβα θέλει ὑπάγεσθαι εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν μὲ τὴν Γαλλίαν.

Ἄρθρον πέμπτον.

Τὰ Δουκάτα τῆς Πάρμας, Πλακεντίας καὶ Γουαστέλλης, θέλουν ἀποδοθῇ ὡς διακατοχὴ καὶ κυριαρχία εἰς τὴν Α. Μ. τὴν Αὐτοκρατόρισσαν Μαρίαν Λουίζην· θέλουν δὲ μεταβῇ εἰς τὸν υἱὸν τῆς καὶ τὴν γενεάν τῆς κατ' εὐθεϊαν γραμμὴν. Ὁ Ἡγεμὼν υἱὸς τῆς ἀπὸ τοῦδε θέλει λάβει τὸν τίτλον τοῦ Ἡγεμόνος τῆς Πάρμας, Πλακεντίας καὶ Γουαστέλλης.

Ἄρθρον ἕκτον.

Θέλουν διατηρηθῇ εἰς τοὺς ὁποίους ὁ Αὐτοκράτωρ παρήτησε τόπους, καὶ δι' αὐτὸν καὶ διὰ τὴν οἰκογένειάν του, τὰ κτήματα, ἧ θέλουν δίδει εἰσοδήματα ἐπὶ τῆς μεγάλης Γαλ. βίβλου, παρέχοντα ἐτησίαν πρόσοδον καθαρὰν καὶ ἐλευθέραν παντὸς φόρου, ἐκ 2,500,000 φράγκων. Τὰ κτήματα ταῦτα, εἴτε τὰ εἰσοδήματα θέλουν ἀνήκει εἰς πλήρη ιδιοκτησίαν καὶ ὅπως βούλονται νὰ διαθέσουν αὐτὰ, εἰς τοὺς Ἡγεμόνας καὶ τὰς Ἡγεμονίδας τῆς οἰκογενείας του, θέλουν δὲ διαμοιράζεσθαι μεταξὺ των εἰς τρόπον, ὥστε τὸ εἰσόδημα ἐνὸς ἐκάστου θέλει ἔχει τὴν ἀκόλουθον ἀναλογίαν.

Ἡ Κυρία Μήτηρ θέλει ἔχει . . .	Φράγκα 300,000.
Ὁ Βασιλεὺς Ἰωσήφ καὶ ἡ Βασίλισσα —	500,000.
Ὁ Βασιλεὺς Λουδοβῖκος	— 200,000.
Ἡ Βασίλισσα Ὁρτενσία καὶ τέκνα αὐτῆς —	400,000.
Ὁ Βασιλεὺς Ἰερώνυμος.	— 500,000.
Ἡ Ἡγεμονὶς Ἐλίζη.	— 300,000.
Ἡ Ἡγεμονὶς Παυλίνα	— 300,000.

Οἱ Ἡγεμόνες καὶ αἱ Ἡγεμονίδες τῆς οἰκογενείας τοῦ Αὐτοκράτορος Ναπολέοντος θέλουν πρὸς τοῖς ἄλλοις διατηρήσει ὅλα τὰ κινητὰ καὶ ἀκίνητα πράγματά των, ὅποιασδήποτε ἂν ᾖναι φύσεως, τὰ ὅποια κέκτηνται ὑπὸ τὸν ἰδιωτικὸν τίτλον, καὶ ἰδίως τὰ εἰσοδήματα, ὅσα ἀπολαμβάνουν ὡς ἰδιωτικὰ ἐπὶ τῆς μεγάλης Γαλ. βίβλου, ἢ ἐκ τοῦ Μόντε - Ναπολεόνε τοῦ Μεδιολάνου.

Ἄρθρον ἔβδομον.

Ἡ ἐνιαύσιος ἐπιχορήγησις τῆς Αὐτοκρατορίσσης Ἰωσηφίνης, θέλει ἐλαττωθῇ εἰς 1,000,000 εἰς κτήματα, ἢ εἰς ἐγγραφὴν εἰς τὴν μεγάλην Γαλ. βίβλον· θέλει δὲ ἐξακολουθήσει νὰ ἀπολαμβάνῃ ὡς τελείαν ἰδιοκτησίαν ὅλα τὰ κινητὰ καὶ ἀκίνητα ἰδιωτικὰ κτήματά της, καὶ δύνασθαι νὰ διαθέτῃ αὐτὰ συμφῶνως μὲ τοὺς νόμους τῆς Γαλλίας.

Ἄρθρον ὄγδοον.

Θέλει παραχωρηθῇ εἰς τὸν Ἡγεμόνα Εὐγένιον, ἀντιβασιλέα τῆς Ἰταλίας, ἀνάλογον κτῆμα ἐκτὸς τῆς Γαλλίας.

Ἄρθρον ἑννατον.

Αἱ ἰδιοκτησίαι, τὰς ὁποίας ἡ Α. Μ. ὁ Αὐτοκράτωρ Ναπολέον κατέχει εἰς τὴν Γαλλίαν, ἢ ὡς ἑκτακτα ἢ ἰδιωτικὰ κτήματα, θέλουν διαμένει εἰς τὸ στέμμα.

Ἐκ τῶν κεφαλαίων δὲ, τὰ ὅποια κατέβαλεν ὁ Αὐτοκράτωρ

Ναπολέον, ἢ εἰς τὴν μεγάλην βίβλον, ἢ εἰς τὴν Γαλ. τράπεζαν, ἢ εἰς τῶν δασῶν τὴν ἐταιρείαν, ἢ ὅπωςδήποτε ἄλλως, καὶ τὰ ὅποια ἡ Α. Μ. ἐγκαταλείπει εἰς τὸ στέμμα, θέλει ἐπιφυλαχθῇ κεφάλαιον, μὴ ὑπερβαῖνον τὰ 2,000,000 φρ. πρὸς χρῆσιν δωρημάτων εἰς τὰ εὐνοϊκὰ ἐκεῖνα ἄτομα, τὰ ὅποια θέλουν σημειωθῇ εἰς τὸν κατάλογον παρὰ τοῦ Αὐτοκράτορος, καὶ τὸ ὅποῖον κεφάλαιον θέλει ἐναποτεθῇ εἰς τὴν Γαλλικὴν Κυβέρνησιν (1).

Ἄρθρον δέκατον.

Ὅλοι τοῦ στέμματος οἱ ἀδάμαντες θέλουν μείνει εἰς τὴν Γαλλίαν.

Ἄρθρον ἐνδέκατον.

Ὁ Αὐτοκράτωρ Ναπολέον θέλει διατάξει τὴν ἐπιστροφὴν εἰς τε τὸν δημόσιον θησαυρὸν καὶ τὰ ἄλλα δημόσια ταμεῖα, ὅλων τῶν ποσοτήτων καὶ τῶν πραγμάτων, τὰ ὅποια εἶχον μετατοπισθῇ κατὰ συνέπειαν διαταγῶν αὐτοῦ, ἐκτὸς τῶν ἐκ τῆς Αὐτοκρατορικῆς ἐπιχορηγήσεως προερχομένων.

(1) Εἰς τοὺς ὑποστρατήγους τῆς σωματοφυλακῆς,

Εἰς τὸν Φριάντον	Φράγ.	50,000
» Καμβρόνην	—	50,000
» Ὀρνάνον	—	50,000
» Κουριάλον	—	50,000
» Μιχαήλ	—	50,000
» Λεφέδρην - Δενουέτον	—	50,000
» Γουϋῶτον	—	5,000
» Λέοντα	—	50,000
» Λαφεριέρρον	—	50,000
» Κόλβαρον	—	50,000
» Μαρίνον	—	50,000
» Βουλάρδον	—	50,000
» Πετίτον	—	50,000

Ἄρθρον δωδέκατον.

Τὰ χρέη τῆς οἰκίας τῆς Α. Μ. τοῦ Αὐτοκράτορος Ναπολέοντος, ὡς ὑπάρχουν εἰς τὴν ἡμέραν τῆς ὑπογραφῆς τῆς παρούσης συνθήκης, θέλουν ἀμέσως ἐξοφληθῇ ἐκ τῶν ὀφειλομένων εἰς αὐτὸν ἀπὸ τὴν ἐπιχορήγησιν, σύμφωνα μὲ τὰς ὑποσημειούμενας καταστάσεις παρὰ τινος ἐπὶ τούτου διορισθησομένου ἐπιτρόπου.

Ἄρθρον δέκατον τρίτον.

Τὰ πρὸς τοὺς δανειστὰς αὐτοῦ συναλλάγματα τοῦ Μόντε-Ναπολεόνε τοῦ Μεδιολάνου, εἴτε πρὸς Γάλλους, εἴτε πρὸς ξέ-

Εἰς τοὺς Ὑπασπιστάς.

Εἰς τὸν Δρουότον	Φράγ. 50,000
» Κορβινώ	— 50,000
» Δεγιάνην	— 50,000
» Καμφαίρην	— 50,000
» Μοντεσκιώ	— 50,000
» Βερνάρδον	— 50,000
» Βοῦσσον	— 50,000
» Ὑποστράτ. Φουλιέρον Ἱπποκόμ. τοῦ Αὐτοκρ.	— 50,000
» Βαρῶνον Γαίν, ἰδιαίτερον Γραμματέα	— 50,000
» Βαρῶνον Μενεβάλ Γρα. τῆς Αὐτοκρ. Μαρίας Λουίζης	— 50,000
» Βαρῶνον Κορβισάρ Ἀρχιατρὸν	— 50,000
» Συνταγ. Γουργώδ ἀξιωμ. Ἀγγελιαφόρον	— 50,000
» Ἰωάννην πρῶτον ἀντιγραφέα του	— 40,000
» Βαρῶνον Ὑβάνην χειρουργὸν	— 40,000
» Τριάκοντα ἀξιωμ. τῆς σωματοφυλ.	— 170,000
» Ὑπηρεσίαν τοῦ θαλάμου	— 100,000
» Ὑπηρεσίαν τοῦ Σταύλου	— 130,00
» τῆς Αὐτοκρατ. καὶ τοῦ Μαγειρ.	— 140,0000
» τῶν καταλυματιῶν καὶ τοῦ Βασιλ. τῆς Ρώμης	— 70,000
» τῆς ὑγείας τοῦ Αὐτοκράτορος	— 60,000

Τὸ ὅλον Φράγμα = 2, 000, 000

νους, θέλουν ἀκριβῶς ἐξοφληθῇ χωρὶς ὡς πρὸς τὴν περίστασιν ταύτην νὰ λάβῃ χώραν ἀλλαγὴ τις.

Ἄρθρον δέκατον τέταρτον.

Θέλουν δοθῇ ἅπασαι αἱ πρὸς ἀσφάλειαν ὁδηγίαι διὰ τὸ ἐλεύθερον ταξείδιον τῆς Α. Μ. τοῦ Αὐτοκράτορος Ναπολέοντος, τῆς Αὐτοκρατορίσσης, τῶν Ἡγεμόνων, τῶν Ἡγεμονίδων καὶ ὅλης τῆς ἀκολουθίας του, καὶ ἐκείνων, ὅσοι θέλουν νὰ τὸν ἀκολουθήσουν, ἢ θέλουν ἀποκατασταθῇ ἐκτὸς τῆς Γαλλίας, καθὼς ἐπίσης καὶ διὰ τὴν ἐλεύθερον τῶν ἀμαξῶν δίοδον, τῶν ἵππων καὶ τῶν εἰς αὐτὰ ἀνηκόντων πραγμάτων.

Κατὰ συνέπειαν λοιπὸν τῶν ἀνωτέρω αἱ σύμμαχοι δυνάμεις θέλουν παραχωρήσει ἀξιωματικούς τινας καὶ στρατιώτας διὰ τὴν συνοδείαν αὐτῶν.

Ἄρθρον δέκατον πέμπτον

Ἡ Αὐτοκρατορική Γαλλικὴ φρουρὰ θέλει παραχωρήσει ἀπόσπασμα ἐκ 12—15,000 στρατιωτ. ἐκ διαφόρων ὄπλων, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς παραπομπὴ μέχρι τῆς ἀγίας Τροπύζης, τόπον τῆς ἐπιβιβάσεως.

Ἄρθρον δέκατον ἕκτον

Θέλει παραχωρηθῇ ἔνοπλος Κορβέτα, καὶ τὰ ἀναγκαῖα πλοῖα, διὰ νὰ φέρουν εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον τὴν Α. Μ. τὸν Αὐτοκράτορα Ναπολέοντα, καθὼς καὶ τὴν οἰκίαν του. Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος Κορβέτα θέλει μείνῃ ὡς τελεία ἰδιοκτησίᾳ εἰς τὴν Α. Μ.

Ἄρθρον δέκατον ἑβδομον.

Ἡ Α. Μ. ὁ Αὐτοκράτωρ Ναπολέον δύναται νὰ φέρῃ μεθ' ἑαυτοῦ, καὶ νὰ διατηρήσῃ διὰ φρουράν του ἑκατὸν ἐθελοντάς ἀξιωματικούς, ὑπαξιωματικούς καὶ στρατιώτας.

Ἄρθρον δέκατον ὀγδοον.

Ἄπαντες οἱ Γάλλοι, οἵτινες ἤθελον ἀκολουθήσει τὴν Α. Μ. τὸν Αὐτοκράτορα Ναπολέοντα, καὶ τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ, θέ-

λουν ἀπολαύει τὸ δικαίωμα, εἰς δὲ ἐπιθυμοῦν νὰ χάσουν τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου Γάλλου, νὰ ἐπανέλθουν εἰς Γαλλίαν ἐντὸς τριῶν ἐτῶν, ἐξαιρουμένων τῶν ὅσοι δὲν ὑπάγονται εἰς τὰς ἐξαιρέσεις ἐκεῖνας, τὰς ὁποίας ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις ἐπιφυλάττεται νὰ παραχωρήσῃ μετὰ τὴν λήξιν τῆς διαληφθείσης προθεσμίας.

Ἄρθρον δέκατον ἑννατον.

Τὰ Πολωνικὰ στρατεύματα παντὸς ὅπλου, τὰ ὁποῖα εἶναι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Γαλλίας, θέλουν ἔχει τὴν ἄδειαν, νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὰς οἰκίας των· διατηροῦσι δὲ τὰ ὅπλα των καὶ τὰς ἀποσκευάς των, ὡς σημεῖον τῆς ἐντίμου ὑπηρεσίας των. Οἱ ἀξιωματικοί, ὑπαξιωματικοί καὶ στρατιῶται θέλουν διατηρήσει τὰ παράσημά των, τὰ ὁποῖα ἀπενεμήθησαν εἰς αὐτοὺς, καὶ τὰς δι' αὐτῶν ὀριζομένας συντάξεις.

Ἄρθρον εἰκοστόν.

Αἱ Υ. Σύμ. Δυνάμεις ἐγγυῶνται τὴν ἐκτέλεσιν ὅλων τῶν ἄρθρων τῆς παρούσης συνθήκης· Ὑποχρεοῦνται δὲ νὰ κατωρθώσουν τὴν παραδοχὴν καὶ ἐγγύησιν αὐτῶν καὶ παρὰ τῆς Γαλλίας.

Ἄρθρον εἰκοστόν πρῶτον.

Ἡ παροῦσα συνθήκη θέλει ἐπικυρωθῇ, αἱ δὲ ἐπικυρώσεις θέλουν μεταλλαγῇ ἐν Παρισίοις ἐντὸς δύο ἡμερῶν, ἢ καὶ πολὺ πρότερον.

Ὑπογραφή Κολεγκούρτ.

Δούξ τῆς Βικεντίας, ὁ Στρατάρχης Δούξ τῆς Ταραντίας
Μαγδονάλης, ὁ Στρατάρχης τῆς Ἑλγγιγεν Νεύ.

Ὑπογραφή τοῦ Ἡγεμόνος Μέτερνιχ.

Τὰ αὐτὰ ἄρθρα καὶ ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἡμερομηνίαν ὑπεγράφησαν ἀπὸ μὲν τὴν Ρωσσίαν παρὰ τοῦ Νεσσελρόδε, ἀπὸ δὲ τὴν Πρωσίαν παρὰ τοῦ Ἀρτεμβέργου.

Η ΠΕΜΠΤΗ ΜΑΙΟΥ

ΩΙΔΗ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΜΑΝΤΣΟΝΟΥ

ΕΚ ΤΟΥ ΙΤΑΛΙΚΟΥ.

Δέν ζῇ πλέον! καὶ ὥς ἀκίνητον, ἄχρουν,

Τῆς ἐσχάτης πνοῆς ἐκλιπούσης,

Τῆς μεγάλης ψυχῆς ἐκδημούσης,

Κεῖται τὸ ἔρημον σῶμά του ἐκεῖ·

Οὕτως ἐκθαμβος, ἄλαλος μένει

Πρὸς τὴν εἶδῃσιν ταύτην ἡ γῆ.

Ἄνδρὸς τοῦ δαιμονίου

Ἄφωνος συλλογίζεται

Τὸ φρικαλέον πτῶμα·

Καὶ δέν ἤξεύρει ποίου

Θνητοῦ ποτὲ ὁμοίου

Οἱ πόδες τὸ αἱματοφурτον

Θὰ τῆς πατήσουν χῶμα.

Ἐπὶ θρόνου αὐτὸν ἐπηρμένον

Βλέπουσα ἄλλοτε ἡ Μοῦσά μου ἐκρύφθη·

Ὅταν ἔπεσε, ἠγέρθη καὶ ἐτρίφθη
 Εἰς τῆς τύχης τὸν μέγαν τροχόν,
 Δὲν κατέταξε αὐτὴ τὴν φωνήν της
 Εἰς τὰς τάξεις ἀπείρων φωνῶν.

Παρθένος ὕμνων δούλων

Καὶ ἀνάνδρων ὑβρισμάτων,

Εἰς ἔκλειψιν αἰφνίδιον

Ἰδοῦσα τέτοιον ἥλιον,

Ἐγείρεται καὶ ψάλλει

Εἰς μοναχὸν τὸν θάνατον

Ὡδὴν ἴσως ἀθάνατον.

Ἀπὸ τὰ Ἀλπεα εἰς Πυραμίδων τὰ ὕψη,

Ἀπὸ Ῥήνου εἰς Μανσάναρος ρεῖθρα,

Ἀμα ἀστράπτων ἰκατέρειες νὰ ρίψῃ

Τὸν φρικώδη παντοῦ κεραυνόν.

Ἀπὸ μιᾶς ἕως ἄλλης θαλάσσης,

Ἀπὸ Σκύλλης εἰς Τάναϊν βροντῶν.

Ἀλλ' ἦτον δόξα ἀληθινή;

Τὸ μέλλον ἄς τὸ λύσῃ.

Ἡμεῖς αὐχένα ὑποκλινῇ

Ἄς κύψωμεν εἰς τὸν Πλάστην,

Θελήσαντα νὰ χύσῃ

Τοῦ πλαστουργοῦ Του πνεύματος
 Νέον καὶ μέγαν τύπον.

Τὴν χαρὰν τὴν δειλὴν καὶ θυελλώδη
 Γιγαντώδους σκοποῦ· τὸν ἀγῶνα
 Τῆς καρδιᾶς 'ποῦ ἀναβράζει καὶ μόνα
 Τὰ βασίλεια φρονεῖ καὶ ποθεῖ·
 Καὶ τὰ φθάνει, καὶ 'παίρει βραβεῖον
 'Ποῦ νὰ ἐλπίσῃ ἦτον μωρία πολλή,
 "Ολα τὰ ἡσθάνθη, ὅλα·
 Μετὰ τὸν μέγαν κίνδυνον
 Μεγαλητέραν δόξαν,
 Καὶ νίκην καὶ δουλείαν,
 Καὶ στέμμα καὶ ἐξορίαν·
 Δίς ἔπεσε εἰς τὰ χώματα,
 Δίς ἔλαβε τὸ Χρίσμα.

Ἦλθε· καί, ὦπλισμένοι κατ' ἀλλήλων,
 Δύω αἰῶνες τὰ ὅπλα των ρίπτουν,
 Καὶ ἔμπροσθέν του ἀμφοτέροι κύπτουν,
 Ὡς τὴν τύχην καθεὶς προσδοκῶν·
 Καὶ, σιωπὴν εἰς τοὺς δύο προστάζων,
 Κριτὴς καθήται ἐν μέσῳ αὐτῶν.

Παρῆλθε· καὶ ἕνας σκόπελος
 Ἄργον τὸν ὑποδέχεται,
 Καὶ τῶν ἀνθρώπων δέχεται
 Τὸν ἀμείλικτον φθόνον,
 Τὴν εὐλαβῇ λατρείαν,
 Τὸ μῖσος τὸ ἀνεξάλειπτον,
 Τὴν ζωηρὰν φιλίαν.

Καθὼς κῦμα τυλίσσει, πλακόνει,
 Τὴν θολὴν κεφαλὴν ναυαγοῦντος,
 Ἦτις πρῶτα, τοῦ πλοῦ διαρκοῦντος,
 Ἀνυφοῦτο συχνὰ ἢ δυστυχῆς,
 Τὸ γοργὸν διευθύνουσα βλέμμα
 Εἰς ἀνεύρεσιν νέας ἀκτῆς·

Οὕτω κατέβη εἰς τὴν ψυχὴν
 Ἐκείνην ἀναμνήσεων
 Τὸ ρεῦμα· καὶ, ὦ! ποσάκις
 Ὁ ἴδιος ἐπεχείρησε
 Νὰ ἱστορηθῇ εἰς τοὺς μέλλοντας,
 Καὶ ἔπεσε, κουρασθεῖσα,
 Ὡς τὰ αἰώνια φύλλα ἡ χεὶρ!

ὦ! ποσάκις τὴν ἄχαριν δύσιν
 Ἀπρακτούσης ἡμέρας, ὅς τὰ ξένα,
 Μὲ τὰ χέρια εἰς τὸ στήθος δεμένα,

Τὸ κεραύνιον βλέμμα σκυπτὸν,
 'Στάθῃ ἀκίνητος· τὸν 'πλάκωσε ὁ ὄγκος
 'Ενθυμήσεων παλαιῶν ἡμερῶν.

'Θυμεῖτο κινητὰς σκηνάς,
 'Εφόδους εἰς παρεμβολάς,
 Τῶν τόσων λεγεόνων
 Τὰ ρυθμισμένα βήματα,
 Καὶ τοῦ ἵππικοῦ τὰ κύματα,
 Τὸ ἔντονον τῆς προσταγῆς,
 Τὸ τάχος τῆς ὑποταγῆς.

Ἴσως, ἄχ! εἰς τοσοῦτον ἀγῶνα
 'Ενικήθη ἡ ψυχὴ ἀτονισμένη,
 Καὶ ἀπελπίσθη· πλήν χεὶρ δοξασμένη
 Οὐρανόθεν κατέβη ἐπὶ γῆς,
 Καὶ εἰς λεπτότερον ἄλλον ἀέρα
 Τὸν μετέφερε ἐκεῖθεν εὐθύς·

Καί, ἐπὶ τῆς ἀνθηρᾶς ὁδοῦ
 Τῆς ἐλπίδος, τὸν διεύθυνε
 Πρὸς τῶν Μακάρων τὰς σκηνάς,
 'Οπου ὑπερβαίνει ἡ ἀμοιβή,
 Τὰς ἐπιγείους μὰς εὐχάς·
 'Οπου εἶναι σκότος καὶ σιγὴ
 'Ἡ παρελθοῦσα δόξα.

Σεμνή, ἀθάνατε, ἁγία Θρησκεία!
 Μεταξὺ τῶν θριάμβων τῶν ἄλλων,
 Γράψον, χαίρουσα, καὶ θρίαμβον μέγαν·
 Ὑψηλότερος ἄλλος τῆς γῆς
 Εἰς τὸ ὄνειδος τοῦ Γολγοθᾶ Σου
 Δὲν κατέβασε ἐξόχους ὀφρῦς.

Ἀπὸ τὴν κλίνην τοῦ νεκροῦ
 Ἐσὺ τὰς βλασφημίας
 Σκορπίζεις φιλοστόργως·
 Θεὸς ὁ ὑψῶν καὶ ταπεινῶν,
 Καὶ θλίβων καὶ παρηγορῶν,
 Ἐκάθησε πλησίον του
 Ἐν τῇ ἔρημον στρωμνῇ.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΩΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

Ἐξ Ἀθηνῶν.

	Σώμ.	Σωμ.
Οἱ ΚΚ. Γ. Κουντουριώτης.	1.	Οἱ ΚΚ. Δημ. Ζῶτος. . . 1.
Ἄνας. Λόντος	1.	Α. Ἀντωνόπουλος. . . . 1.
Σωτ. Θεοχαρόπουλος . . .	1.	Κ. Π. Καραγιαννόπουλος. 1.
Δρόσος Μανσόλας.	1.	Ι. Ζάρκος. 1.
Γ. Δαρειώτης	1.	Δημήτρ. Καλλιφρονᾶς . . 1.
Ν. Χρυσόγελος.	1.	Κωνσ. Κολοκοτρώνης . . 1.
Γ. Γλαράκης.	1.	Λ. Δαπουσιάδης 1.
Ἰωάννης Κουντουμᾶς. . . .	1.	Τ. Δ. Σταματάρας 1.
Ἰωάννης Κολοκοτρώνης . . .	1.	Ι. Π. Ταταράκης. 1.
Χ. Βλάσης	1.	Χρ. Χατζῆ Πέτρου ὑποτρ. 1.
Β. Μπουδούρης	1.	Ἄνας. Δημητριάδης. . . . 1.
Γ. Λινιάν.	1.	Γεώργ. Εὐριπίδης 1.
Ν. Κλονάρης.	1.	Στέφ. Δ. Σοφιανός 1.
Ι. Χ. Πέτρου.	1.	Ἰωάννης Ν. Ἄμπουτ 1.
Σπυρίδ. Τρικούπης	1.	Ἐμμ. Πετυχάκης. 1.
Π. Γιατράκος.	1.	Ε. Ζώδης 1.
Γ. Ἀντωνόπουλος	1.	Ι. Κουτζογιαννόπουλος . . 1.
Ἀθαν. Γρηγοριάδης	1.	Βασιλικὴ Ἀρτέμη Μίχου. . 1.
Ἀντ. Μοναρχίδης	1.	Ι. Ζ. Καμπάνης ἀνθυπολ. 1.
Τ. Μαγκίνας.	1.	Ἰωάννης Λογοθέτης 1.
Λάμπρος Νάκου	1.	Κ. Μ. Κρίσπης 1.
Ἀδὰμ Δούκας.	1.	Π. Θεοδώρου 1.
Βασιλικὴ Κωλέττη	1.	Α. Κ. Μοῦτζος 1.
Νικ. Γριζιώτης	1.	Φ. Δραπανιώτης 1.
Θεόδωρ. Γρίβας.	1.	Π. Κωνσταντινίδης 1.
		Ζ. Δ. Οἰκονόμος 1.

Οί Κ. Κ.	σώμ.	Οί Κ. Κ.	σώμ.
Α. Ν. Μπαλάνος . . .	1.	Π. Ξάνθης . . .	1.
Χ. Ζῶτος . . .	1.	Κ. Δούμπας . . .	3.
Γ. Α. Τζακανίκας . . .	1.	Κ. Ε. Παππᾶς . . .	1.
Γ, Βέλλιος . . .	1.	Θ. Παππαδόπ. Δωριεύς .	1.
Κωνσ. Α. Μελιώτης . .	1.	Α. Δημ.τρ. ἐκ Καλαβρ. .	1.
Μ. Ρενιέρης . . .	1.	Α. Εὐθυμιάδης . . .	1.
Π. Πυλαρινός . . .	1.	Ὁδυσ. Ἰω. Χαράλαμπος .	1.
Π. Σκαλιστήρης . . .	1.	Γ. Ζιάκας . . .	1.
Σ. Ταβάνης . . .	1.	Χαράλαμ. Χριστόπουλος .	1.
Τ. Ε. Κυταριόλας . . .	1.	Χ. Παππαπολίτης . . .	1.
Γ. Κιάφφας Εἰρην. Σαλ. .	1.	Νικήτ. Χελιώτης . . .	1.
Παναγιώτης Λαζαρήs .	1.	Ἀχιλ. Χοϊδᾶς . . .	1.
Α. Διαμαντόπουλος . .	1.	Δημ. Ἰωάν. Μάγνης . . .	1.
Ἰωάν. Οἰκονόμου . . .	1.	Ξενοφῶν Α. Δ. Μωραΐτου	1.
Ε. Δ. Ζαμπέλος . . .	1.	Γεώργ. Π. Σκουζές . . .	1.
Γ. Σέχος Ταγματάρχης .	1.	Ι. Γ. Ἀδαμίδης . . .	1.
Δ. Μαυρομιχάλης ὑπασ.		Ν. Σ. Σταγειρίτης . . .	1.
τῆς Α. Μ. . . .	1.	Γρηγόρ. Πετρίδης . . .	1.
Ἰωάν. Σωτηριάδης . . .	1.	Ἀναγν. Μανοῦσος . . .	1.
Η. Δημητρίου. ὑπολοχ. .	1.	Ἀθαν. Συρρόπουλος . . .	5.
Ἰωάν. Τριανταφύλλου .	1.	Α. Σακελαρίου . . .	1.
Ἰωάν. Τζιώτης . . .	1.	Ι. Μοάτος . . .	1.
Δημήτριος Καπαριάs . .	1.	Ι. Π. Κανέλλης . . .	1.
Ι. Λάζ. Ραμαντάνης ράπ.	1.	Ι. Ἀποστολίδης . . .	1.
Α. Μακρόπ. Σιτιστής . .	1.	Ι. Ἀντωνιάδης λοχαγός τοῦ	
Δημητρακόπουλος . . .	1.	πυροβολικοῦ . . .	1.
Γεώργ. Α. Σπέντζας . . .	1.	Σ. Π. Σκουζές Ἀνθυπασ. .	1.
Χ. Γ. Χαραλάμπης . . .	1.	Ν. Δημητρίου Λοχίας . . .	1.
Κ. Οἰκονομόπουλος . . .	1.	Κ. Π. Ναούμ. Σιτιστής . .	1.
Δ. Πολυχρονόπουλος . . .	1.	Δ. Γεώργ. Λοχίας . . .	1.
Π. Σχίζας . . .	1.	Ν. Ἀστερίδης . . .	1.
Ἀθ. Α. Τσαγκαρόπουλος .	1.	Χ. Νικολαΐδης . . .	1.
Λεον. Γ. Σκλαβοῦνος . .	1.	Κωνσ. Ἰατ. ἐκ Δεβαδίας .	1.
Γ. Ι. Βελέντζας . . .	1.	Γ. Τζορτζόπουλος . . .	1.

Οἱ Κ. Κ. σώμ.

Κ. Δ. Κρικούκης Ἐλευσίν 1.

Ἰωάν. Κίτζος 1.

Π. Θεοφανίδης 1.

Ἰωάννης Ἀθανασόπουλος . 1.

Σαράντος Σοφόπουλος . . 1.

Δ. Ν. Λέριος 1.

Θ. Στάκελος 1.

Ζ. Κανέλος 1.

Ἰωάννης Γεωργίου 1.

Μ. Ν. Σισίνης 1.

Ι. Φῶτζος Ἀναστασίου . . 1.

Ἰωάννης Ἀντίοχος 1.

Γεράσιμος Μάνεσης 1.

Μάρκος Φραγκογιάννης . . 1.

Καλοῦσος Ἀλεξάνδρου . . . 1.

Σ. Γ. Πρεβέζης 1.

Ἰωάννης Κακωνικόπουλος . 1.

Δ. Ταρκατζίκης 1.

Ἀλέξ. Τριγιάντης 1.

Κοσμάς Ν. Σιατήρης 1.

Μουζάλας ὑπολοχαγός . . . 1.

Ἀντ. Βενιζέλος 1.

Ἰωάννης Εὐθυμιάδης 1.

Νικόλαος Βουγιοκλῆς 1.

Θ. Περῆς 1.

Π. Κλάδου 1.

Σ. Χωματιανός 2.

Α. Καραγιαννόπουλος 1.

Α. Κυρανάκης 1.

Κ. Γ. Τζυννόπουλος 1.

Χρ. Χριστοδούλου λιθογράφ. 1.

Γεώργ. Α. Τεμεσλίου 1.

Νικόλ. Γ. Παπαδόπουλος . . . 1.

Νικόλ. Γ. Παπαδόπουλος . . . 1.

Νικόλ. Γ. Παπαδόπουλος . . . 1.

Νικόλ. Γ. Παπαδόπουλος . . . 1.

Νικόλ. Γ. Παπαδόπουλος . . . 1.

Νικόλ. Γ. Παπαδόπουλος . . . 1.

Νικόλ. Γ. Παπαδόπουλος . . . 1.

Νικόλ. Γ. Παπαδόπουλος . . . 1.

Ἐκ Μεγάρων.

Οἱ Κ. Κ. σώμ.

Η. Ἀθηνάδης 1.

Μελέτης Κοντούλης 1.

Γεώργ. Α. Μποῦσκος 1.

Χρῆστος Τζήτζου 1.

Α. Ἰωάννου 1.

Θ. Θωρόπουλος 1.

Σ. Τσακίρης 1.

Γεώργ. Τριανταφύλλου . . . 1.

Κωνσ. Δημητριάδης 1.

Ν. Σεβαστοῦ 1.

Ν. Σεβαστοῦ 1.

Ν. Σεβαστοῦ 1.

Ν. Σεβαστοῦ 1.

Ν. Σεβαστοῦ 1.

Ν. Σεβαστοῦ 1.

Ν. Σεβαστοῦ 1.

Ν. Σεβαστοῦ 1.

Ν. Σεβαστοῦ 1.

Ν. Σεβαστοῦ 1.

Ν. Σεβαστοῦ 1.

Ν. Σεβαστοῦ 1.

Ν. Σεβαστοῦ 1.

Ν. Σεβαστοῦ 1.

Ν. Σεβαστοῦ 1.

Ν. Σεβαστοῦ 1.

Ν. Σεβαστοῦ 1.

Ν. Σεβαστοῦ 1.

Ν. Σεβαστοῦ 1.

Ν. Σεβαστοῦ 1.

Ν. Σεβαστοῦ 1.

Ν. Σεβαστοῦ 1.

Ν. Σεβαστοῦ 1.

Ν. Σεβαστοῦ 1.

Ν. Σεβαστοῦ 1.

Ν. Σεβαστοῦ 1.

Ν. Σεβαστοῦ 1.

Ν. Σεβαστοῦ 1.

Ν. Σεβαστοῦ 1.

Ν. Σεβαστοῦ 1.

Ἐκ Θηβῶν.

Δ. Ἀθανασίου Οἰκ. ἔφορος 1.

Ἀγλαΐα Δ. Ἀθανασίου . . . 1.

Θεόδωρος Γκοῦρας 1.

Ἀναστ. Π. Ζιώμας 1.

Α. Φαρμακόπουλος 1.

Α. Ἀναγνωστόπουλος 1.

Π. Φίλης 1.

Α. Δημητρίου 1.

Μῆτρος Στάμου 1.

Παναγῆς Μπινιάρης 1.

Α. Φαρμάκης 1.

Ἐκ Λεβαδείας.

Δ. Β. Μποῦζγος 1.

Μοσκοβάκης ὑπομοίραρχος 1.

Γ. Ζωγράφος ἐνοματάρχης 1.

Ζ. Ἀναστασίου χωροφύλαξ 1.

Π. Τζάνης 1.

Γ. Αάπας ὑπολ. τῆς ὁροφ. 1.

Οἱ Κ. Κ.	σώμ.	Οἱ Κ. Κ.	σώμ.
Εὐσ. Μετελλινὸς λογιστῆς	1.	Α. Μάζης εἰρην. Δαυλίδος	1.
Δημ. Σιλβεστρίδης	1.	Νικ. Παππαδόπουλος	1.
Κωνστ. Ἐλευθέρης	1.	Δῆμος Δασκαλόπουλος	1.
Παναγ. Πανασόπουλος	1.	Γεώργιος Καλὸς	1.
Ἐμμ. Καρπάθιος	1.		
Γ. Χαραλαμπίδης	1.	Ἐξ Ἀταλάντης.	
Παναγ. Κόκκινος	1.		
Α. Στουρατῆς	1.	Μητροπολ. Ἀγαθάγγελος	1.
Βασίλ. Λεοναρδίδης	1.	Ε. Δ. Λιανόπουλος	1.
Ἡλίας Ζαχαρόπουλος	1.	Ζήσης Ἀθανασίου	1.
Δημ. Α. Ροζόπουλος	1.	Γ. Μπαρακτάρης	1.
Κωνστ. Μ. Καλῆς	1.	Ἐλευθέριος Λάμπρου	1.
Ἡλίας Κατογόπουλος	1.	Θ. Καρδαμίτζης	1.
Ἀθανάσιος Κιτζόπουλος	1.	Δημήτριος Ἡλίας	1.
Ν. Χ. Κουτζοπέταλος	1.	Ἀλέξ. Λάμπρου	1.
Νικόλαος Α. Εὐρυπαῖος	1.	Δ. Κ. Κυριαζῆς κατ. Δαδίου	1.
Ἰωάν. Κουτζοπέταλος	1.	Ζ. Μαθῆς	1.
Νικ. Ἰωάννης Νάκος	1.	Ἰωάννης Κοτούλας	1.
Ἀναστ. Οἰκονόμου	1.	Εὐσ. Ν. Φλώρος	1.
Ἀθανάσης Μπούζης	1.	Ἰωάννης Σπύρου	1.
Δημήτριος Ἀργύρης	1.	Σ. Τριχᾶς	1.
Κωνστ. Φαρμάκης	1.	Ἀθαν. Κατούντζας	1.
Λάμπρος Κρίκος	1.	Σπ. Α. Καρούσης Κεφαλλήν	1.
Κ. Α. Δημακόπουλος οἰ-		Παντ. Παππᾶ Γεωργίου	1.
κονομικὸς ἔφορος	1.	Γρηγ. Π. Μπῆνος	1.
Ἰωάν. Μ. Καλύβας	1.	Χαρίσ. Ν. Ὀλυμπίου	1.
Σ. Θ. Καστάνης	1.	Παππᾶ Γεώργιος ἡγούμε-	
Σπ. Γιαννακοῦ	1.	νος τοῦ ἁγ. Κωνσταντ.	1.
Ἀντ. Ἀγγ. Θηβαῖος	1.	Κ. Ῥίζος ὑπομοίραρχος	1.
Παῖσιος Ὁσιολουκατῆς	1.	Ν. Σωτηρίου ἀνθυπ. Δαδίου	1.
Εὐσ. Παππασταθόπουλος	1.	Ἀθ. Σωτήρχου	1.
Α. Σπυρίδης	1.	Δ. Κυρικόπουλος	1.
Δημ. Γιαννικάρης	1.	Δῆμος Α. Αάζου	1.
Δουκᾶς Γιαννούση	1.	Ἀθαν. Μπλαχάβας	1.

ΟΙ Κ. Κ. σώμ.
 Παναγ. Τζάρας 1.
 Νικόλ. Μπλαχάβας 1.
 Τόλιας Α. Λάζου 1.
 Ίω. Συρόπουλος καὶ Μέ-
 λιος Συρόπουλος 2.
 Γωλίδης Μπιζιώτας 1.
 Ν. Δ. Λασπᾶς 1.
 Νικόλ. Τρουμπέτας 1.
 Θεόφιλος Ἱεροδιάκονος . . 1.
 Α. Π. Νάκου ἑπαρχος Ἀ-
 ταλάντης 1.
 Ἰωάννης Λεοναρδίδης . . . 1.
 Ἀντ. Κ. Πετμεζᾶς 1.
 Ἐμ. Α. Τσούτσου ἐκ Δαδίου 1.

Ἐκ Λαμίας.

Ἀθ. Ἱερεὺς ἀπὸ χωρίον Ἀγᾶ 1.
 Π. Μπακάλογλους ὑπομείρ. 1.
 Β. Βασιλειάδης 1.
 Α. Σ. Δούκα 1.
 Δημήτρ. Ν. Λέλης 1.
 Ἀνας. Γ. Ἰωαννίδης 1.
 Γενοβέλης λοχαγός 1.
 Ἰωάννης Λάζος 1.
 Γ. Πτολεμαῖος μοίραρχος. 1.
 Θεμιστοκλῆς Πεῤῥαιδός . 2.
 Ἀλέξανδρ. Β. Μπαλατζοῦ. 1.
 Α. Σαντᾶς 1.
 Α. Μ. Τράκας 1.
 Ρίζος Κ. Κομνιάδης 1.
 Α. Εὐστρ. Δουριώτης . . . 1.
 Γεώργ. Α. Τεμενίδης 1.
 Νικόλ. Γ. Παναγιωτίδης. 1.

ΟΙ Κ. Κ. σώμ.
 Ἰωάννης Ν. Στηλούδης . . 1.
 Ἀντ. Νικολαΐδης Μιζαΐτης 1.
 Δημήτριος Μανσόλας. . . . 1.
 Εὐθύμιος Οἰκονομίδης . . . 1.
 Ν. Δ. Λασπᾶς 1.
 Στέργιος Εὐσταθίου. . . . 1.
 Κ. Πέρβαλης. . . . 1.
 Κ. Γιαννάκος. . . . 1.

Ἐξ Ὑπάτης.

Ἀλέξ. Δρίτζογλου ὑπολοχ. 1.
 Α. Παππαδόπουλος λοχ. 1.
 Δ. Φράγγος λοχαγός. . . . 1.
 Π. Τζαμάλας καταλυμ. . . . 1.
 Μ. Καλαμάρας 1.
 Κ. Γαρδίκης ἀνθυπολοχ. 1.
 Α. Ρεῦσσος σημαιοφόρος. 1.
 Κ. Ἀνασασόπουλος ὑπολοχ. 1.
 Κ. Πανόπουλος ὑπολοχ. . . 1.
 Ν. Κονδύλης 1.
 Γ. Κ. Μπαλάφας ἀνθυπ. 1.
 Γ. Μύρμηγγας σημαιοφόρος 1.
 Α. Γ. Παπιώτης ἐπιλοχ. 1.
 Δ. Τρούμπολας λοχίας . . . 1.
 Α. Βλαχάκος ἐπιλοχίας . . . 1.
 Φραγκῖσκος Καττριώ-
 της Εἰρηνοδ. Ὑπάτης. . . . 1.
 Γ. Οἰκονομόπουλος 1.
 Γ. Νικολαΐδης γραμ. Εἰρην. 1.
 Νικόλ. Μανογιάννης λοχίας 1.
 Καϊζετίδης σιτιστής. . . . 1.

Ἐκ Καλλιδρόμης.

Δ. Ἀντεκρόπουλος ἐπιλοχ. 1.
 Θεοφίλης Καποράλος 1.

Οἱ Κ. Κ. σώμ.

Π. Ἐνωματίας 1.

Ἄνδρ. Μπονφόρτης χωροφ. 1.

Σταυρίδης Καχρεμάνος . . . 1.

Λάμπρος Μελάνος σιτιστής. 1.

Μιλτιάδης Δαγγλῆς 1.

Α. Φιλιππαῖος στρατ. ἰατρός. 1.

Δ. Γάτζος λοχαγός 1.

Δοκασκάσας 1.

Π. Παππαδόπουλος 1.

Ἐκ Χαλκίδος.

Α. Ζαβογιάννης 1.

Πασχαλίδης 1.

Δημ. Ἱερεὺς Θετταλομάγνης 1.

Ι. Ζηλήμων 1.

Μ. Μαναράκης 1.

Γ. Κ. Λαχανᾶς 1.

Δ. Γ. Ἰωαννίτης 1.

Κ. Ν. Ζεπρούδης 1.

Ι. Χ. Εὐθυμιάδης 1.

Θ. Χ. Ἰωαννίδης 1.

Μ. Βαλαμβάνος 1.

Εὐθ. Δημητριάδης 1.

Α. Π. Σουκιώτης 1.

Νικ. Ζαβογιάννης 1.

Γ. Σάββας 1.

Ἄγ. Δ. Φλώκας ἐκ Λίμνης 1.

Ν. Εἰνθης Γεωμέτρης 1.

Δ. Ἰωαννίδης 1.

Κ. Σωτηριάδης 1.

Δ. Λακοῦδης 1.

Ν. Ι. Περγάμελης 1.

Κωνσταντῖνος Νικολάου . . . 1.

Οἱ Κ. Κ. σώμ.

Ρήγας Στεφανίδης 1.

Γ. Βίκος 1.

Ἐκ Λίμνης Εὐβοίας.

Γ. Μακραῖος Εἰρηνοδίκης 1.

Κωνσ. Βλασσόπουλος 1.

Ἐκ Κύμης.

Ἰωάννης Βουρτάνης 1.

Βασίλειος Κωνσταντινίδης 1.

Γ. Κριτζούτας 1.

Ἐξ ἀγίας Ἀννης.

Πέτρος Μπούφης ὑποπλ. 1.

Μιχαὴλ Μαρίνης 1.

Ἐμμ. Ἰω. Κρίτζας 1.

Ἐκ Καρυστίας.

Νικόλ. Μουράτης ὑπολοχ. 1.

Κ. Τζερόπουλος 1.

Δ. Δημητράλης 1.

Ἐλένη Π. Τζάκλη 1.

Γ. Μιχαήλ 1.

Ἰωάν. Ματαράρης Χῖος 1.

Κωνσ. Α. Α. Παπαπάνου. 1.

Ἰωάν. Μ. Ζαχαρίας 1.

Κ. Δημητριάδης 1.

Ἐκ Σκιάθου.

Ἰωάννης Ἀναγνωστόπουλ. 1.

Οί Κ. Κ.	σώμ.	Οί Κ. Κ.	σώμ.
Ἀνδρέας Ι. Γούδας . . .	1.	Βασιλειάδης καταλυματίας	1.
Α. Μπουκίας . . .	1.	Δαμισήνας ὑπολοχαγός. .	1.
Κ. Παππαγεωργίου . . .	1.	Σ. Σχινᾶς ταγματάρχης.	1.
Ἰωάν. Κ. Καρπέτης. . .	1.	Π. Κοράστης δικ. . .	1.
Ἰωάννης Σχόπας . . .	1.	Κ. Καλευδρᾶς . . .	1.
Θ. Σακκελᾶριος . . .	1.	Γ. Μοναστηριώτης . . .	1.
Στ. Δριτζόπουλος ἐπιλοχ.	1.	Σπυρ. Κ. Βάκης. . .	1.
<i>Ἐκ Ναυπλίας.</i>		Ι. Ἀξελὸς λοχ. τοῦ πυροβ.	1.
Ε. Λουριώτης. . .	1.	Γ. Σχίζας. . .	1.
Α. Ρικᾶκης . . .	1.	Ι. Κομπότης . . .	1.
Γ. Π. Τριανταφύλλης. .	1.	Ἰωάν. Κ. Τσάτσος . . .	1.
Πονηρόπουλος ὑπολοχ. .	1.	Α. Μονφεράτος ἀνθυπασπ.	1.
Α. Τζάνης ἀντισυνταγ. .	1.	Δ. Ἰατρίδης . . .	1.
Μ. Δ. Λεβίδης ἀνθυπασπ.	1.	Νικόλαος Ζωΐδης . . .	1.
Α. Σαρμανίτζης ἀνθυπολ.	1.	Μ. Δομεστήρης ἀνθυπολ.	1.
Μ. Ἀθ. Ἀδαμ. ἐκ Καλαμ.	2.	Χ. Ζημπρακάκης. . .	1.
Κ. Δ. Ἰωαννίδης ἐπιλοχίας		<i>Ἐκ Σύρου.</i>	
εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Στρατ.	1.	Π. Γρυπάρης . . .	1.
Π. Φωτιάδης ἐκ Κυπαρισ.	1.	Ἰωάννης Μεταξᾶς. . .	1.
Στ. Παππαδόπουλος ταγμ.	1.	Ι. Θ. Παλαιολόγος . . .	1.
Σ. Φοντάνας ταγματάρχ.	1.	<i>Ἐκ Καρυταίνης.</i>	
Σ. Σκοῦφος καταλυμ. .	1.	Γ. Νικολόπουλος . . .	1.
Α. Κυριακίδης λοχαγός. .	1.	Εὐθύμιος Σκυράκης δημοδιδ.	1.
Ν. Κουτζολιέρης, ὑπολοχ.	1.	Ἀντώνιος Γεωργιάδης. .	1.
Ἰωάν. Ζαγκίνης ἀνθυπολ.	1.	Ἀθανάσ. Οἰκονομόπουλος.	1.
Δ. Α. Ι. Κλάδος ἐπιϊατρός.	1.	Ν. Μερκούρης ἐκ Πύργου.	1.
Γ. Κόνδης καθηγητής. .	1.	Α. Ἀθανασίου Δρακοπούλου	1.
Ν. Γ. Γαλανόπουλος . .	1.	<i>Ἐξ Ἀνδριτζαίνης.</i>	
Ἀλέξανδρος Πλατύκας .	1.	Πανάγος Στασινόπουλος .	1.
Γ. Τζαλακώστας . . .	1.		
Α. Τυπάλδος . . .	1.		
Γ. Κακαναράκης . . .	1.		

Οἱ Κ. Κ.	σώμ.	Οἱ Κ. Κ.	σώμ.
Ἰωάννης Τουρχόπουλος .	1.	Π. Πικουλάκης	1.
Νικόλαος Κουμπαρόπουλος .	1.	Γ. Κ. Κυριακὸς δῆμαρ-	
Βασίλειος Πουλόπουλος .	1.	χος Καλαμῶν	1.
Κωνσταντῖνος Θεοδώρου .	1.	Ι. Παππατζόνης ἀντισυνταγ.	1.
Σ. Γιαννιχόπουλος . . .	1.	Κ. Πετρόπουλος γεωμ. . .	1.
Δημήτριος Ἀξιώτης . . .	1.		
Ἄν. Κανελόπουλος . . .	1.	<i>Ἐκ Σμύρνης.</i>	
Γ. Β. Φχνόπουλος . . .	1.		
Φώτιος Σωτηρίου . . .	1.	Ν. Βλέσσας	1.
Ἀθανάσιος Καρδαράς . . .	1.	Ἀριστομένης Βεκιάνος . .	1.
Γ. Ἀδαμίδης	1.	Γ. Τσιγαράς	1.
Γ. Ε. Πάγκαλος	1.	Ι. Ἀναστασιάδης Ζαγοραῖος	1.
		Δ. Μεταξᾶς	1.
<i>Ἐκ Καλαμῶν.</i>		Ἀνώνυμος	1.
		Μ. Χιλιαδάς	1.
Ἰωάννης Σάκουλας λογιστ.	1.		
Ἡρακλῆς Σ. Μάνιαρης . .	1.	<i>Ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.</i>	
Δημ. Ῥαδιατόπουλος . .	1.		
Πανάγος Λαζόπουλος ἀν-		Σ. Βαντινᾶς	1.
θυπ. παραπληρωματ.	1.	Ν. Κούζοβνερ	1.
Γεώρ. Σούλης δεκανεύς .	1.	Δαβὶδ Ἰωαννίδης	1.
Κωνς. Δικαῖος	1.	Εὐφροσύνη Μπάρμπη . .	1.
Γεώργ. Δικαῖος	1.	Φιλοπ. Δημητρακοπούλου	1.
Κωνς. Λιμπερόπουλος . .	1.	Σάββας Μαρκούζης	1.
Κωνς. Ἀλεξάνδρου . . .	1.	Ν. Ἐλευθεριάδης	1.
Χρῆστος Οἰκονομίδης . .	1.	Κ. Λεοναρδόπουλος . . .	1.
Ἀθ. Γκούμας λοχίας . . .	1.	Γ. Λ. Δουλούδης	1.
Κυριακ. Νικολάου εἰσπράκτ.	1.		
Ν. Γκούσης γραμ. τῆς Νομ.	1.	<i>Ἐκ Τεργέστης.</i>	
Παυσ. Χαιδᾶς εἰσαγγελεύς.	1.		
Α. Κομοδοῦρος	1.	Νικόλαος Δ. Περσίκου . .	1.
Γ. Καπετανάκης	1.	Δ. Δουραμάνης	1.
Χ. Αὐγερινὸς δικαστής . .	1.	Δ. Παππαδάκης	1.
Α. Δ. Αὐγερινός	1.	Ι. Παππαδάκης	1.

Ἐκ Πέστης.

Οἱ Κ. Κ.	σώμ.
Ἰωσ. Μαυρομμάτης Ἀρχι- μανδρίτης	1.
Κωνστ. Βράνης	5.
Μάτζιος καὶ Μάνου . .	1.
Γεώργ. Κήμτζη συνήγορος	2.
Ἰωάν. Μουράτη	3.
Δημήτριος Ἰλιτζ. . . .	1.
Κοσμᾶς Τριανταφύλλου .	1.
Κωνστ. Αὐξενδιάδης . .	1.
Ἀνδρέας Τζήκου	1.
Θεόδωρος Κάλλου	1.

Ἐκ Σεργίων.

Ἰωάν. Σπόντης	1.
Μ. Ν. Μιχαήλ	1.
Κώστ. Μιχαήλ	1.
Γεώργιος Νακίδης	1.
Γ. Ν. Βεζούκας	1.
Γεώργ. Δούρρου	1.
Θ. Λόγης	1.
Ι. Σιόκ	1.
Δημ. Θ. Βουγιουκλῆς . .	1.
Βασίλ. Α. Βαλλίδης . . .	1.
Ἰωάν. Ν. Βασδέκης . . .	1.
Δημ. Ἐμ. Σιατιστεύς . .	1.
Ἰωάν. Χρ. Κουτζομπανίδης	1.
Ἱεροδ. Βαρθολομῆς . . .	1.
Ἀντ. Βαλογιάννης	1.
Κατήγκω Κ. Κοντοῦ . . .	1.
Μαριγὼ Κ. Κοντοῦ . . .	1.
Κωνστ. Ἐμ. Παππᾶ . . .	1.

Οἱ Κ. Κ.

σώμ.

Θεόδ. Κωνστ. Λόγη . . .	1.
ἐκ Βιτωλλίων	4.
Γ. Ι. Τζάτζα	1.
Ι. Βαρνάβας διδ. τῆς Ἑλ.	
σχολῆς	1.
Ναούμ. Α, Ἀγγελῆ . . .	1.
Ι. Νικολάου Κωνσταντι- νουπολίτης	1.
Ἱερεὺς Γρηγόριος	1.
Β. Παππάζογλου	1.
Γ. Ι. Παλούκας	1.
Γ. Ἀναστ. Τζάλλη	1.
Δήμ. Πύσχα	1.
Ν. Στέργιου ἐκ Κρουσόβου	1.
Στερ. Εὐθυμίου ἐκ Κρουσόβ.	1.
Κ. Στερ. Νυζῶτα ἐκ Κρου- σόβου	1.
Ἰωάν. Παππᾶ Πραϊνοῦ . .	1.
<i>Ἐξ Ἀχρίδος τῆς Μακεδονίας</i>	
Δημ. Μελατίνης διδ. τῆς	
Ἑλ. Σχολῆς	1.
Πέτ. Α. Δημίτζια	1.
Μιχαήλ Δ. Κοτούση . . .	1.
Ἀγγελ. Τρύπιζας	1.
Ἀναστ. Κωνσ. Σεργάσλης	1.
Ἀνδ. Δημ. Ἰωσήφ	1.
Ἀναστ. Νικολάου	1.
Γεν. Γεωργ. Στρέτζιου . .	1.
Ὁ ἐκ Μεγαρόβου τῶν Βι- τωλλίων. Δ. Π. Χου- στᾶ - Πασιάς	1.

Ἐκ Βιτωλλίων τῆς Μα-
κεδονίας.

Οἱ Κ. Κ.

Ὁ Πανιερ. Πελαγ. ἄγ.

Γεράσιμος

σώμ.

1.

Οἱ Κ. Κ.

σώμ.

Ὁ τοῦ ἁγ. Πελαγ. Ἱεροδιάκ. 1.

Ἀναστ. Ἀθ. Μακρῆς βι-

βλιοπώλης . . . 3.

Α. Παππᾶ Δημάδης ἄλλη 4.

Ζητοῦμεν συγχώρησιν ἀπὸ ἐκείνους ἐκ τῶν Κ. Κ. συνδρομητῶν, τῶν ὁποίων παρελείφθησαν τὰ ὀνόματα, εἴτε διὰ τὴν βραδύτητα τῆς ἀποστολῆς τῶν καταλόγων, εἴτε διὰ τὸ δυσανάγνωστον τῶν ὑπογραφῶν.

Παροράματα.

Σελ. 1. στίχ. 3. ἀντὶ Σφαρτσενβέργου, ἀνάγ. Σβαρτσεν-
βέργου. Σελ. 10. στ. 11. ἀντὶ Πουλίναν, ἀνάγ. Παυλίναν.
Σελ. 22. στ. 18 ἀντὶ τοῦ Πόρτο - Φερράϊου, ἀνάγ. τῆς Πόρ-
το - Φερράϊου. σελ. 23 στ. 17 ἀντὶ τοῦ Πόρτοι ἀνάγ. τῆς
Πόρτο. σελ. 23 στ. 28 ἀντὶ ὡς καὶ ἄλικαί, ἀνάγ. ὡς καὶ αἱ
ἄλικαί. Σελ. 25 στ. 26 ἀντὶ Λούγδουνός τις ἀνάγ. Λουγδού-
νός τις. Σελ. 42 στ. 12 ἀντὶ νόμου, ἀνάγ. νόμους. Σελ. 70
στ. 1 ἀντὶ Ρασὺλ, ἀνάγ. Ραούλ. Σελ. 73 στ. 5 καὶ 7 ἀντὶ
Βούννης, ἀνάγ. Βόννης. Σελ. 83 στ. 8 ἀντὶ Γουϊλλοέρης, ἀνάγ.
Γουϊλλοτιέρης. Σελ. 99 στ. 5 ἀντὶ ἡγεμῶν τῆς Μόσχας, ἀνάγ.
ἡγεμῶν τῆς Μοσκόβας. Σελ. 100 στ. 7 ἀντὶ ἡγεμῶν τῆς
Μόσχας, ἀνάγ. ἡγεμῶν τῆς Μοσκόβας. Σελ. 100 στ. 21 ἀντὶ
εἰμηθνήσκον, ἀνάγ. εἰμῇ θνήσκων. Σελ. 108 στ. 27 ἀντὶ Θω-
ρακοφόροι, ἀνάγ. θωρακοφόροι. Σελ. 109 στ. 10 ἀντὶ τὸν ἥρω,
ὁποῖον, ἀνάγ. τὸν ἥρωα, τὸν ὁποῖον.

[Nichtlateinische Schriftzeichen] Ein Jahr aus dem Leben Napoleon oder
Karge ?? von April 1814 bei 20 März 1815

1846

Gall.rev. 684 c

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10423416-1